

Bigbank

**Konsolideeritud
majandusaasta
aruanne 2023**

Bigbank AS

2023. aasta konsolideeritud majandusaasta aruanne

Ärinimi	Bigbank AS
Register	Eesti Vabariigi Äriregister
Äriregistri kood	10183757
Kande kuupäev	30. jaanuar 1997
LEI kood	5493007SWCCN9S3J2748
Aadress	Riia 2, 51004 Tartu, Eesti
Telefon	737 7570
Elektronpost	info@bigbank.ee
Koduleht	www.bigbank.ee
Aruande periood	1. jaanuar 2023 – 31. detsember 2023
Juhatuse esimees	Martin Länts
Põhitegevusala	Laenude andmine ja hoiuste kaasamine
Audiitor	KPMG Baltics OÜ

Bigbank AS-i kontserni majandusaasta aruanne koosneb juhatuse esimehe pöördumisest, tegevusaruandest, sotsiaalse vastutuse ja jätkusuutlikkuse aruandest, ühingujuhtimise aruandest, raamatupidamise aastaaruandest, millele on lisatud sõltumatu vandeaudiitori aruanne, riski- ja kapitalijuhtimise aruanne ja kasumi jaotamise ettepanek. Majandusaasta aruanne koosneb 186 leheküljest.

Aruandevaluutaks on euro.

Majandusaasta aruandega saab tutvuda Bigbank AS-i kodulehel www.bigbank.ee. Inglisekeelse versiooni leiab www.bigbank.eu.

Esikaanel:
Kristiina Pedanik
Eesti personalijuht

**Meie missioon on luua
inimestele võimalusi
parandada oma elu läbi
sujuvate finantsteenuste.**

Sisukord

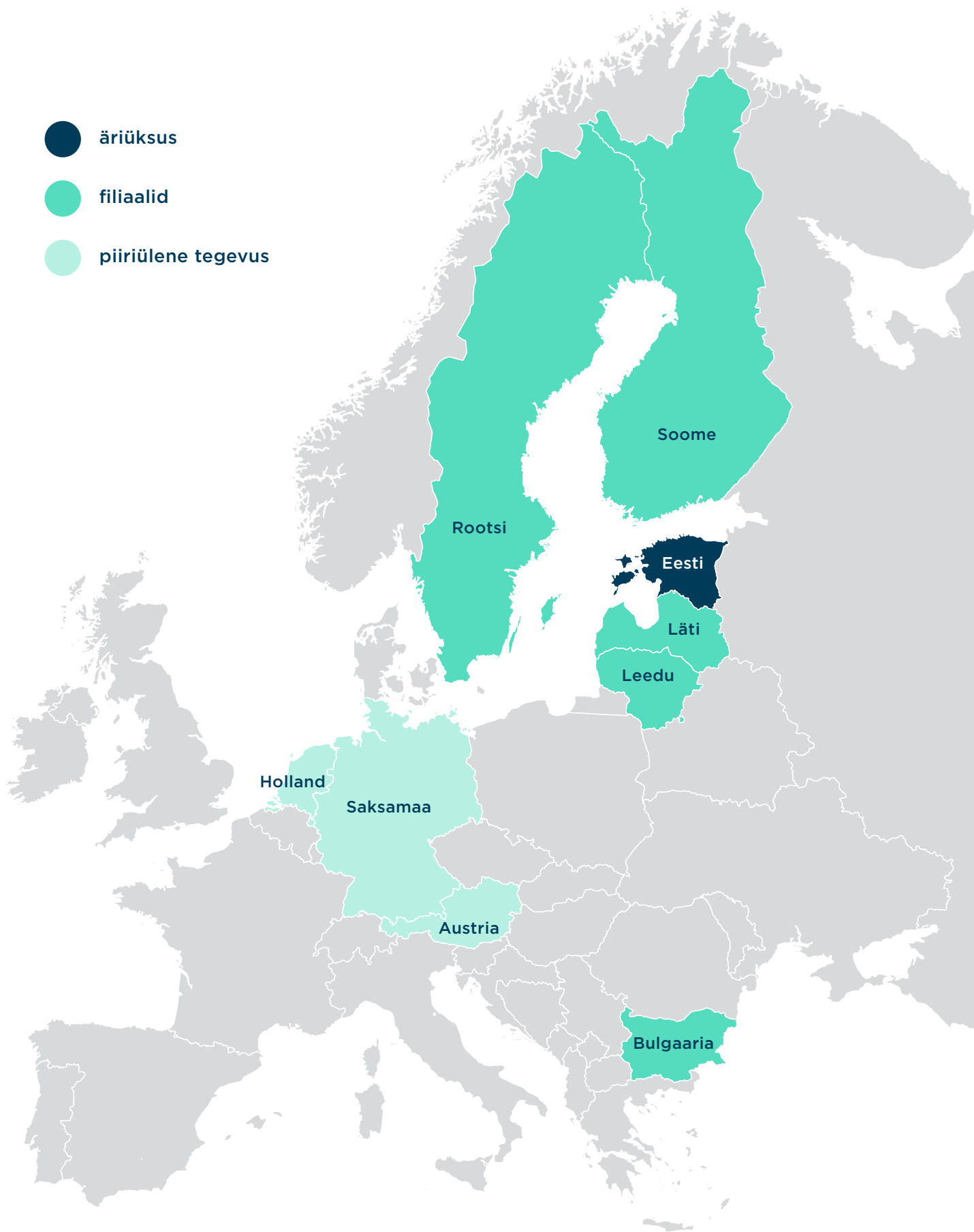
Bigbank kontserni lühitutvustus	6
Juhatuse esimehe pöördumine	9
Tegevusaruanne	14
Majanduskeskkond	14
2023. aasta majandustulemused	23
2024. aasta väljavaated	25
Peamised majandusnäitajad ja suhtarvud	27
Bigbank kontserni kirjeldus	29
Aksionärid	30
Kohtuvaidlused	30
Töötajad	30
Sotsiaalse vastutuse ja jätkusuutlikkuse aruanne	36
Kliendid	36
Bigbank kui vastutustundlik tööandja	40
Vastutustundlik tegevus	41
Majandustegevus	42
Keskond	43
Vastutustundlik maksustamine	45
Kogukond ja ühiskond	45
Sponsorlus ja heategevus	45
Kuulumine organisatsioonidesse	48
Ühingujuhtimise aruanne	50
Kontserni raamatupidamise aastaaruanne	61
Konsolideeritud finantsseisundi aruanne	61
Konsolideeritud koondkasumiaruanne	62
Konsolideeritud rahavoogude aruanne	64
Konsolideeritud omakapitali muutuste aruanne	65
Kontserni raamatupidamise aruande lisad	67
Juhatuse allkirjad majandusaasta aruandele	178
Sõltumatu audiitori aruanne	179
Kasumi jaotamise ettepanek	184
Tulude jaotus EMTAK tegevusala järgi	185

**Meie visioon on olla enim
soovitatud digitaalse
finantsteenuse pakkuja
oma tegevusriikides.**

Bigbank kontserni lühitutvustus

Bigbank väärtused

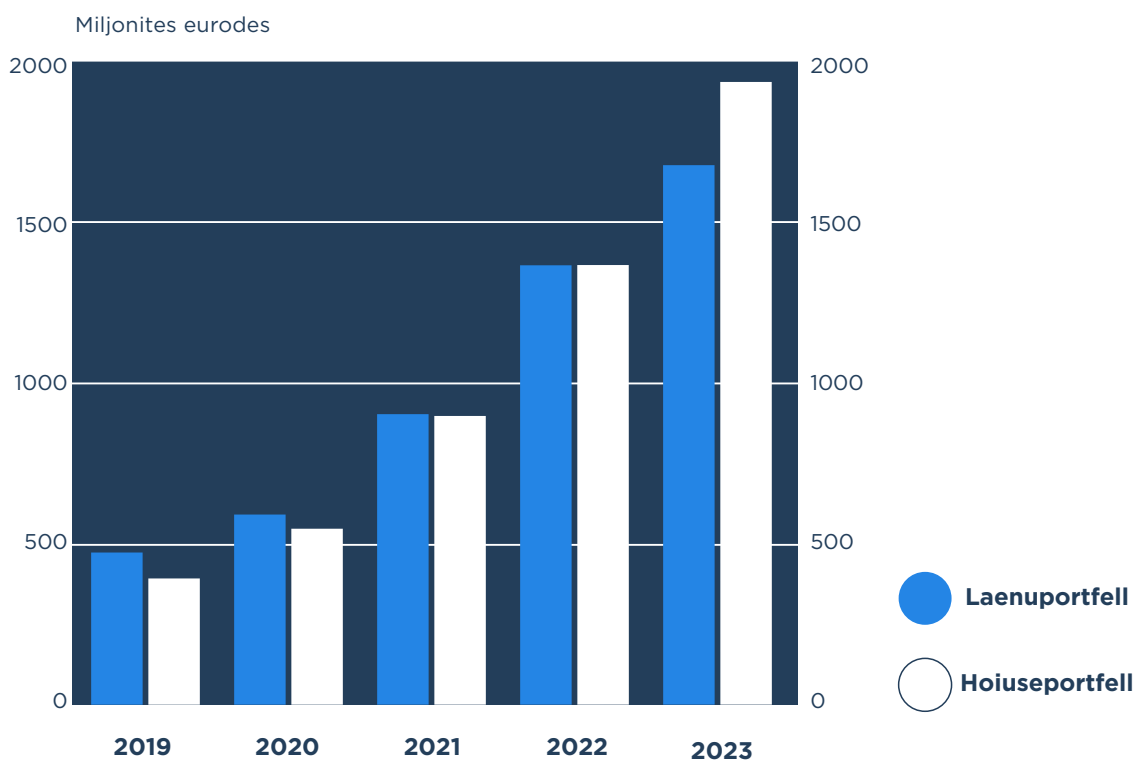

Tegevusriigid

	Eesti	Läti	Leedu	Soome	Rootsi	Bulgaaria	Kokku
Tegevuse algus	1992	1996	2007	2009	2012	2021	
Laenuportfell, mln eurodes*	709,5	250,4	559,1	115,6	38,5	5,4	1 678,5
Laenulepingute arv, tuhandetes*	30	33	42	16	6	1	128
Hoiuseportfell, mln eurodes*	1 734,0	27,0	0,8	131,0	40,1	4,5	1 937,4
Hoiuselepingute arv, tuhandetes*	69	1	0,1	4	1	0,2	75
Töötajate arv*	299	76	87	19	6	7	494

* seisuga 31. detsember 2023

Juhatuse esimehe pöördumine

Martin Länts
Juhatuse esimees

Pühendumus strateegia elluviimisele

Vaadates tagasi aastale 2023, olen rahul, et suutsime keerulistes majandustingimustes jätkata stabiilset kasvu ning pakkuda oma klientidele headel tingimustel pangateenuseid. Läbimõeldud strateegia tulemusena suurendasime nii era- kui ka äriklientide laenuportfelli. Muutunud intressikeskkond võimaldas klientidele pakkuda paremaid raha kasvamise tingimusi – tänu sellele kasvasid nii tähtajalise kui ka säästuhoiuse portfelli.

2023. aastal jõudsimel ajaloolise verstapostini: kontserni koguvarad ületasid esmakordselt 2-miljardi-euro piiri, kasvades aastaga 39% ning ulatudes aasta lõpuks 2,3 miljardi euroni. Kiire kasvu tagas eelkõige kodu- ja äri-laenuportfelli oluline suurenemine. Bigbanki bruto-laenuportfelli oli 2023. aasta lõpus 1,7 miljardit eurot, kasvades aastaga 23%. Lisaks kerkisid aasta jooksul jõudsalt ka Bigbanki netotulud, jõudes 112 miljoni euroni, mis on aasta varasemaga võrreldes 25% rohkem.

Bigbanki visioon on olla oma tegevusriikides enim soovitud digitaalse finants-teenuse pakkuja. Seega oleme seadnud kliendi kõigi oma ettevõtmiste keskmesse. Tugevate finantstulemuste kõrval tunnen uhkust märkimisväärse edasiminekuga üle meie klienditeeninduses. 2023. aasta jooksul kerkis meie soovitusindeks (NPS) seniselt 52 punktilt rekordilise 58 punkti.

Avaldan siinkohal siirast tänu kogu Bigbanki meeskonnale nende pühendumise, sihi-kindluse ja töökuse eest. Samuti soovin tänada kõiki kliente ja investoreid usalduse ning partnereid kindla toetuse eest!

Hoiuseportfelli märkimisväärne kasv

Bigbanki hoiuseportfelli jõudis 2023. aasta lõpuks muljetavaldava 1,9 miljardi euroni, kasvades aastaga 42%. Eriti silmapaistvalt kasvas säästuhoiuse portfelli, mis ületas aasta lõpuks 1 miljardi euro piiri, suurenedes aastaga 63%. Selle suurepärase tulemuse saavutamisel oli suur osa piiriüleste turgude klientide jätkuval usaldusel Bigbanki vastu Saksamaal, Austrias ja Hollandis, aga ka säästuhoiuse toote tutvustamisel Eestis ja Soomes. Tähtajalise hoiuse portfelli ulatus 2023. aasta lõpuks 916 miljoni euroni, mis on 24% enam kui aasta tagasi.

Kodulaenud on jätkuvalt populaarsed

Vaatamata Balti riikide kinnisvaraturgude langusele on meie kodulaenud jätkuvalt populaarsed. Bigbanki erisikulaenude portfelli jõudis 2023. aasta lõpuks 1,1 miljardi euroni, kasvades aastaga 23%. Eriti kiiresti (aastaga 56%) kasvas just kodulaenude portfelli,

mis ulatus 2023. aasta lõpuks 352,2 miljoni euroni. Hea meel on tõdeda, et paljud meie kodulaenu pakkumised on turu parimad, mistõttu valitakse sageli just Bigbank partnerriks kodu finantseerimisel.

Ettevõtete panganduse kasv jätkub kindlal kursil

Uute laenude müük ettevõtetele Baltikumis ületas 2023. aastal 334 miljoni euro piiri. Müüdud laenudest enamiku moodustasid pikaajalised investeerimislaenud, arenduslaenud ja ettevõtete liising. 2023. aasta lõpuks saavutas ettevõtete laenuportfell uue rekordtaseme, kasvades aastaga 22% ning ulatudes 578 miljoni euroni. On rõõm näha, et meie ettevõttelaenude portfell on mitmekesistunud ning auto- ja seadmeliisingu populaarsus on suurenenas. Bigbanki ettevõtete liisingu portfell kasvas aastaga 52%.

Investorite usaldus ja börsiettevõtte staatus

Bigbanki strateegia näeb ette laenuportfelli suurendamist peamiselt kodu- ja äri-laenu kasvu kaudu. Strateegia elluviimiseks on täiendava kapitali kaasamine vältimatu. 2022. aasta sügisel kuulutasime välja teise taseme tagamata allutatud võlakirjade pakkumise Eestis, Lätis ja Leedus osana 35 miljoni euro suurusest võlakirjaprogrammist. Esimene seeria baasmahuga 10 miljonit eurot märgiti rohkem kui kaks korda üle ning võlakirjad kanti vaba kaubeldavuse tagamiseks Nasdaq Tallinna börsi Balti võlakirjade nimekirja. 2023. aasta alguses jätkasime täiendava kapitali kaasamist, lõpetades edukalt eelmisel aastal alustatud võlakirjaprogrammi ja käivitades uue 30 miljoni euro suuruse võlakirjaprogrammi 2023. aasta sügisel. Uue programmi esimene seeria märgiti taas üle, sedakorda eriti muljetavaldavalt, lausa 7 korda. 2023. aastal korraldasime täiendavalt kolm suunatud emissiooni esimese taseme täiendavatesse omavahenditesse (AT1) kuuluvate võlakirjade emiteerimiseks, mis kõik osutusid samuti edukaks. Kokku on tänaseks Bigbanki võlakirjadesse investeerinud ligi 4000 investorit, mis on erakordne. Tänapäeval on kõiki investoreid, kes usuvad Bigbanki pikaajalisse edusse ja ärimudelisse!

Krediitkaardi edu näitab teed sisenemiseks igapäevapangandusse

Bigbanki 2022–2026 strateegia üks peamistest eesmärkidest on siseneda igapäevapangandusse. Tegime esimese suure sammu selle eesmärgi suunas enam kui aasta tagasi, kui tõime Eestis turule eraisikute krediitkaardi. Mul on rõõm teatada, et meie krediitkaart on soojalt vastu võetud ning tänaseks on selle omanikuks saanud ligi 5000 Bigbanki klienti. 2023. aastal valmistasime ette järgmisi olulisi samme igapäevapanganduse valdkonnas.

Töötajate personaalne areng ja kliendikesksus

Bigbanki töötajatele suunatud väärtuspakkumise lahutamatuks osaks on koolituskõhvalused ja pidev enesetäiendamise. Kontserni personaliosakond ja juhatus on järjepidevalt töötanud juhtide kompetentsimudeli ja seda toetava arenguprogrammi täiustamise nimel. Kaasame ja hoiame talente kvaliteetse juhtimise ning personaalse kasvu toetamisega.

Eesmärkide saavutamiseks ja protsesside tõhustamiseks kõigis tootevaldkondades kasutame LEAN-i põhimõtteid ja tehnoloogilisi lahendusi, et pakkuda suurepärasem kogemust nii klientidele kui ka oma töötajatele. Valitud strateegia on osutunud edukaks. 2023. aasta lõpus läbi viidud iga-aastane uuring peegeldab selgelt töötajate suurt rahulolu Bigbanki pakutavate professionaalse arengu võimalustega.

Mulle teeb suurt rõõmu, et Bigbanki töötajate kliendile orienteeritus on väga kõrge, sest see toetab oluliselt kontserni visiooni olla enim soovitud digitaalse finantsteenuse pakkuja. Viimase uuringu kohaselt on finantssektori töötajate keskmine kliendile orienteeritus 68 punkti, samas kui Bigbanki töötajate hulgas on see 83 punkti. See näitab, et oleme õigel teel. Jätkame sama strateegia elluviimist ka järgnevatel aastatel.

Bigbanki väljavaated aastaks 2024

Panga äristrateegia kohaselt jätkame eelkõige äri- ja kodulaenu portfelli kasvatamist. Lisaks pakume oma klientidele headel tingimustel tarbimisläene ning autojärelmaksu. Meie eesmärk on võimaldada klientidele tulusaid hoiustamisvõimalusi nii tähtajalisel kui ka säästuhoiusel kõigis oma tegevusriikides ning astuda samme, et laiendada igapäevapanganduse valdkonnas.

Soovin kõigile Bigbanki töötajatele, klientidele, investoritele ja partneritele edukat 2024. aastat!

Martin Länts

Juhatuse esimees

Arengule suunatus

Areneme, et luua homme
suuremat väärtust kui täna.

Rasmus Keskküla
Grupi operatsiooniriski
kontrolli üksuse juht

Tegevusaruanne

Majanduskeskkond

Globaalne olukord

2023 oli maailma majandusele väga raske aasta. Ukraina sõda, mille lõppu aasta alguses oodati ja loodeti, kestis edasi. Ukraina suurpealetung suvel ei õnnestunud lootuste kohaselt ning aasta lõpus asusid Vene väed taas jõulisemalt ründama. Geopoliitikasse lisandus uus tegur – Iisraeli-Hamasi sõda, mis on maailma tähelepanu Ukraina sõjalt kõrvale juhtinud ja Ukraina liitlasi kohati ka lõhestanud.

Globaalne toiduainete hinnatõus, mis on põhjustatud India riisiekspordi piirangutest, Ukraina sõjast ja kliimamuutustest, on pannud eelkõige kolmanda maailma riigid raskete valikute ette.

ChatGPT ja muude sarnaste loova tehisarv programmide jõudmine massitarbijani võib tugevalt mõjutada tööturgu. Kui seni on arvatud, et automatiseerimine puudutab ainult keskmist kvalifikatsiooni nõudvate rutiinsete tööülesannetega töökohtade kadumist, siis uued programmid leiavad kasutamist ka loovust nõudvatel ametikohtadel, vähendades vajadust inimtööjõu järele.

Mis on need kolm tegurit, mis on majanduse arengut 2023. aastal kõige enam mõjutanud?

Energiavarustuskindlus. Kui möödunud aasta alguses oli veel ebaselge, kuivõrd õnnestub sanktsioonide alla jäänud Venemaa gaasi asendamine uute tarnijatega ja alternatiivsete energiaallikatega, siis tänaseks võime öelda, et suhteliselt soe talv ja uued varustuskanalid lahendasid selle probleemi päris edukalt. Samas on energiahinnad jäänud tunduvalt kõrgemaks kui enne sõda ja on seega olnud oluliseks inflatsiooniteguriks.

Kõrged intressimäärad, mis töötasid vastu majanduse taastumisele. Inflatsioon on küll seetõttu maailmas aeglustunud, aga enamik prognoosijaid siiski ei usu, et 2024. aastal jõutakse soovitud 2%-ni. Kõrged intressid on vähendanud ka krediidiga finantseeritavate kestva kaupade tootmist ning mõjutanud kinnisvaraturgu ja elamuehitust.

Kõrged energiahinnad. Globaalses vaates võitsid energiakandjaid (peamiselt gaasi ja naftat) ekspordivad riigid ning kaotasid suure tööstussektoriga riigid, keda hinnatõus tabas kõige valusamalt, sest tööstus on reeglina energiamahukam kui teenindussektor. Näiteks Saksamaa majandus pöördus 2023. aastal langusesse.

Majanduse jähinemise tingimustes on globaalsed tööturud suutnud langusele hästi vastu panna. Töötus ei ole suurenenud, vaid jäänud suhteliselt madalaks, mistõttu oleme näinud isegi palkade kasvu.

Maailmamajandus hakkab 2024. aastal tasapisi kriisist väljuma, kuid taastumine on aeglasem, kui algselt eeldati. Kõige paremini läheb tõenäoliselt India ja Hiina majandusel, millele järgneb USA. EL-i majanduse seis on kõige määramatum.

Tabel 1. Majanduskasvu prognoosid 2024. aastaks, %

	IMF okt 2023	Euroopa Komisjon nov 2023	OECD nov 2023
Maailm	2,90	-	2,7
USA	1,5	1,4	1,5
Euroala	1,2	1,2	0,9
Prantsusmaa	1,3	1,2	0,8
Saksamaa	0,9	0,8	0,6
Itaalia	0,7	0,9	0,7
Hiina	4,2	4,6	4,7
India	6,3	-	6,1

Allikad: IMF, OECD, Euroopa Komisjon.

Juba praegu (jaanuaris 2024) näeme, et riikide keskpangad on oma aastalõpu hinnangutes majanduskasvu näitajaid allapoole toonud. Saksa keskpang prognoosis aasta lõpus majanduskasvuks 0,4%, Prantsuse keskpang 0,9% ning Itaalia keskpang 0,6%.

2024. aasta alguses ollakse Euroopas dilemma ees: kas langetada intressimäärasid juba aasta alguses või jätta see aasta teise poole. Euroopa Keskpanga (EKP) peamine argument intresside langetamise vastu kohe aasta alguses on suhteliselt kõrge inflatsioonimäär. Kui aga märtsis-aprillis avaldatavad 2023. aasta neljanda kvartali majanduskasvu näitajad on oodatust kehvemad, aeglustub eeldatavasti ka inflatsioon. Intressimäärade langetamise poolt räägib ka riikide suur võlakoormus. Olemasolevate laenude teenindamine on muutunud riikide eelarvetele juba tuntavaks koormaks ja majanduse elavdamiseks vajalike uute laenude teenindamine on kallis. Eelduste kohaselt euroala inflatsiooninäitajad siiski ei jõua tänaste prognooside järgi 2024. aastal sihttasemeni ja seega ei ole EKP-l põhjust baasintressimäärade kiireks langetamiseks.

Intressimäärade muutusel on otsene mõju vahetuskurssidele. Kui realiseerub prognoos, et USA Föderaalreserv hakkab intresse alandama juba 2024. aasta alguses, kuid EKP teeb seda alles 2024. aasta lõpus või 2025. aasta alguses, võib lihtsale majandusloogikale tuginedes eeldada, et euro hakkab USA dollari suhtes kallinema. Euro kallinemine omakorda mõjutab negatiivselt Euroopa Liidu suurte eksportööride (eelkõige Saksamaa) majandusnäitajaid. Probleemid Saksa majanduses avaldavad negatiivset mõju Skandinaavia riikide majandusele, mis jõuab omakorda dominoefektina Balti riikide majandusse.

Kokkuvõttes võib öelda, et geopoliitiline ebakindlus jätkub ja inflatsioonisurve mõjutab investeerimisaktiivsust pigem negatiivselt. Kui siia lisada ka proteksionismi kasv

ning ekspordimahtude vähenemine, on raske leida maailmamajanduses 2024. aastal olulist kasvumootorit. Vähemalt Euroopas näeme majanduses pigem nullkasvu ehk stagnatsiooni.

Eesti, Läti ja Leedu majandus

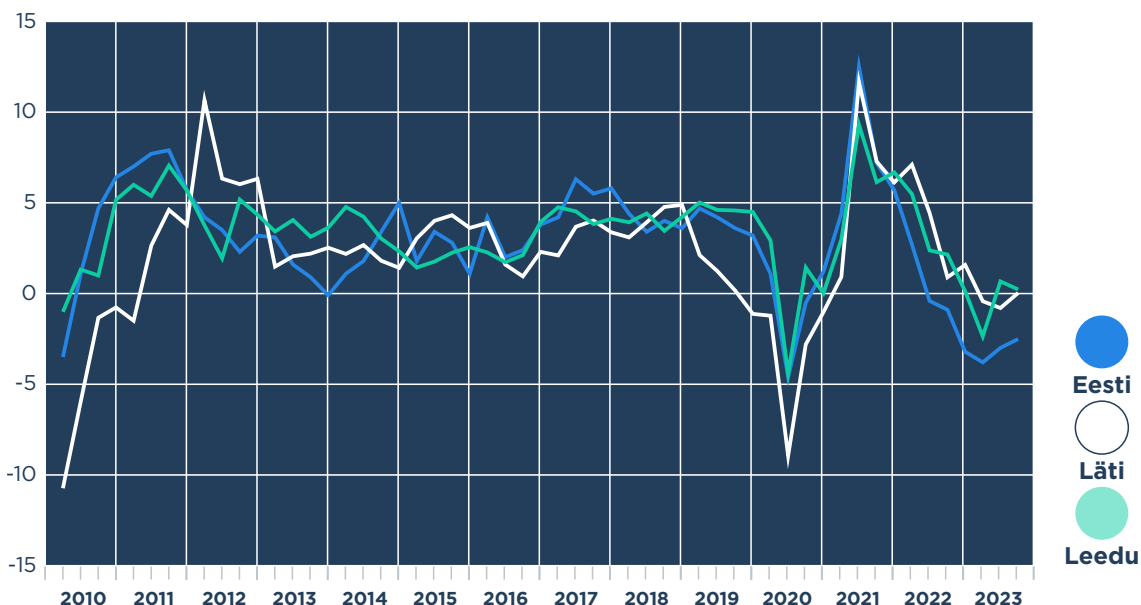
Balti riikide majandusel ei läinud 2023. aastal kuigi hästi. Tegemist on väikeste ja avatud majandustega, kus majanduskasv sõltub lisaks sisetarbimisele suuresti eksporditurgudest. Seetõttu nägime eriti aasta teises pooles, et kaubanduspartnerite olukorra halvenemine on mõjutanud negatiivselt ka Balti riikide makromajandusnäitajaid.

Eesti majanduslangus oli 2023. aastal kolme Balti riigi seas sügavaim. Eesti Panga detsembris tehtud prognoos ennustab 2023. aastaks -3,5% majanduslangust, vähenenud on investeeringud ja tarbimine. Lätis ja Leedus oli majanduslangus kolmandas kvartalis vastavalt -0,4% ja -0,2%.

Erainvesteeringute vähenemist on aasta lõpus veidi kompenseerinud avaliku sektori investeeringute kasv. Eriti paistab selles osas silma Leedu, kes on suurendanud aasta teises pooles EL-i vahendite kasutamist eelmise aasta sama perioodiga võrreldes 25%. Leedus on edukalt rakendunud EL-i taasterahastu kasutamise ning Läti loodab 2024. aastal täiendavat rahalist süsti majandusse Rail Balticu ehituse kaudu. Nende kahe (Rail Balticut rahastatakse läbi CEF-i) EL-i toetatud finantseerimiskeemi kasutamisel on Eesti naabritest maas.

Selle ülevaate kirjutamise ajal ei ole terve aasta statistika veel kättesaadav, kuid kuuandmed näitavad päris suurt langust nii ekspordis kui ka impordis ja jaekaubanduse müügi käivetes. Vähenenud on ka tööstustoodangu ja ehituse maht ning turism.

Joonis 1. Balti riikide SKP dünaamika, %

Allikas: Eurostat.

Leedus on tööstustoodangu langus aasta lõpus peatunud, Eestis on see kõige järsum. Kõrgete intressimäärade tõttu on turult raha kaasamine muutunud ettevõtetele raskemaks ja seetõttu on ka iduettevõtlus saanud 2023. aastal päris tugevasti pihta: mitmed ettevõtted on teatanud koondamistest. Olukorda võimendavad omakorda negatiivsete uudiste vood. Nii tarbijate kui ka ettevõtluse ootused tuleviku suhtes on pessimistlikud.

Tabel 2. Majanduskasv, eratarbimise muutus ja töötuse määr Balti riikides, %

	2022	2023	2024	2025	2026
Leedu					
SKP kasv	2,5	-0,2	1,8	3,1	3,3
Tarbimise kasv	2	-1,7	2,4	3,5	3,6
Töötus	5,9	6,7	6,5	6,4	6,3
Läti					
SKP kasv	2,8	-0,4	2	3,6	3,8
Tarbimise kasv	9,9	-1,8	2,8	4,3	3,6
Töötus	6,9	6,4	6,3	6,2	6,1
Eesti					
SKP kasv	-0,5	-3,5	-0,4	3,2	3,2
Tarbimise kasv	2,1	-1,9	0,1	3,3	2,5
Töötus	5,6	6,8	9,0	8,1	7,8

Allikad: Eesti, Läti ja Leedu keskpankade prognoosid (dets 2023).

Tabelist 2 näeme, et nii Läti kui ka Leedu majanduse väljavaateid hinnatakse 2024. aastal positiivseks, Eestile prognoosib Eesti Pank kerget majanduslangust. Eratarbimine käib majanduskasvuga ühte jalga. Leedu majanduses toetab järgmisel aastal mõõdukat kasvu suurenev sisenõudlus, mis peaks tasakaalustama eksportturgude äralangemist. Reaalpalk kasvab kõigis kolmes riigis. Leedu ja Läti ei näe sellel aastal probleeme tööturul, hõive püsib kõrge ning töötus ei kasva. See tähendab keskmise palga kiiret kasvu, mis omakorda suurendab inimeste ostujõudu, ja seega tarbimine oluliselt ei vähene. Seda trendi võib aga mõjutada intressikeskkond. Kui intressid jäävad kõrgeks kuni 2024. aasta lõpuni, vähendavad soodsad hoiustamistingimused ning väikeinvestoritele pakutavad investeerimisskeemid tarbimisele kulutatava raha hulka. Eestis nähakse 2024. aastal pigem kiiret töötuse kasvu, mis pärsib nominaalpalga kiiret tõusu.

Tabel 3. Palgakasv ja inflatsioon Balti riikides, %

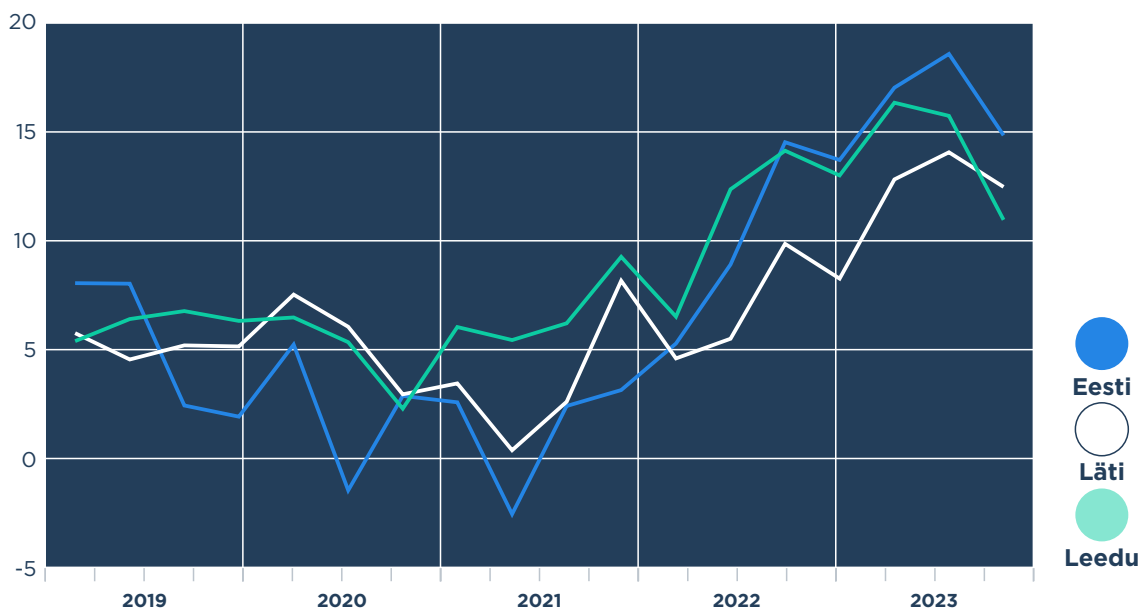
	2022	2023	2024	2025	2026
Leedu					
Nominaalpalga kasv	13,3	12,2	9,4	8,7	8,3
Inflatsioon*	18,9	8,8	2,5	2,5	2,4
Läti					
Nominaalpalga kasv	7,5	12	8	7,9	7,6
Inflatsioon	17,3	9	2	2,3	1,8
Eesti					
Nominaalpalga kasv	11,7	11,1	6,6	4,5	5,2
Inflatsioon	19,4	9,2	3,4	2,4	2,2

Allikad: riikide keskpankade andmed.

* Aastane inflatsioon tarbijahindade harmoneeritud indeksi alusel.

Positiivne on see, et hinnatõus on raugenud ja tööturu näitajad püsivad jätkuvalt head. Kolmanda kvartali tööjõu-uuringu andmetel oli Eestis hõive väga kõrge (69,1%) ning töötuse määr 7,3%, mis Eesti tingimustes on pigem tagasihoidlik näitaja. 2023. aastal hakati tööjõu-uuringus arvestama ka Ukraina põgenikega, kelle mõju töötuse ja hõive näitajatele on kahesuunaline. Esiteks on tööjõud nüüd arvestuslikult u 30 000 inimese võrra suurem ja seega töötuse näitaja selle võrra väiksem, sest valemis on nimetajas suurem arv. Töötuse määra saamiseks jagatakse töötute arv kogu tööjõuga (töötud pluss hõivatud). Teisalt on aasta lõpupoole alanud koondamised ilmselt mõjutanud põgenikke suuremal määral, sest vähese keeleoskuse tõttu on nad leidnud oma esimese töökoha Eestis pigem madalat kvalifikatsiooni nõudvates ametites.

Joonis 2. Balti riikide tööjõu ühikukulu muutus, %

Allikas: Eurostat.

Leedu tööturul on hõive püsinud suhteliselt kõrge ning töötuse määr madal: ligikaudu 6%. Järgmiseks aastaks ei prognoosita kiiret töötuse kasvu, samas ei suurene ka hõive. Teisalt iseloomustab Leedut nagu ka teisi Balti riike konkurentsivõime vähenemine tööjõu ühikukulu kasvu¹ tõttu. Leedu ja Eesti tööjõu ühikukulu on kasvanud viimased kaks aastat u 15% aastas. Tööjõu ühikukulu suurenemisele on kaasa aidanud reaalpalgas kasv, mis on olnud kiirem kui tootlikkuse kasv.

Aastane hinnatõus on olnud 2023. aastal jätkuvalt kõrge, kõigis kolmes Balti riigis 9% ümbruses. Aasta lõpus hinnatõusu tempo siiski pidurdus. Eurostati hinnangul oli 2023. aasta novembri hinnatõus varasema aasta novembriga võrreldes Eestis 4,1%, Leedus 2,3% ning Lätis koguni 1,1%. 2024. aastaks prognoositakse inflatsiooni olulist aeglustumist (vt tabel 3).

Võrreldes varasemate kriisidega on seekordne majanduslangus aeglasem, aga ajaliselt pikem, ning võib eeldada, et ka taastumine võtab rohkem aega, sest enne peab hakkama paranema väliskaubanduspartnerite olukord.

Rootsi ja Soome majandus

Soome majandus on surutises. 2023. aastaks prognoosib Soome keskpang -0,5% majanduslangust ning 2024. aastaks -0,2% majanduslangust. Soome rahandusministeerium on oma hinnangutes optimistlikum ning prognoosib 2024. aastaks 0,7% majanduskasvu. Soome probleemid on sarnased Balti riikidega. Tarbimine on vähenenud, seda nii kasvanud intresside tõttu, sest pigem eelistatakse säästa, aga ka ebakindluse tõttu tuleviku suhtes. Vähenenud on ka erasektori investeeringud, sealhulgas on oluliselt langenud majapidamiste investeeringud elamuehitusse. 2023. aastal vähenesid erasektori investeeringud elamuehitusse -12% ja 2024. aastaks prognoositakse -4% langust.

Tuginedes Soome keskpanga esindaja esitlusele Eesti Panga seminaril võib väita, et Soome majanduses on keskpikas ja pikemas perspektiivis tõsised struktuursed probleemid. Soome tööstuse kunagiste lipulaevade metsatööstuse (puidu väärindamine) ning elektroonikatööstuse (Nokia) osakaal töötlevas tööstuses on võrreldes 20 aasta taguse perioodiga pea kaks korda vähenenud ning need on asendunud madalama lisandväärtusega tööstusharudega. Soome väliskaubanduse positiivse saldo taga on peamiselt tooraine eksport ja allhanked. Muret teeb inimkapitali kvaliteedi halvenemine: tööturule jõuavad noorte põlvkonnad, kelle haridustase on võrreldes tööturult lahkuvate põlvkondadega madalam.

¹ Tööjõu ühikukulu kasv näitab sisuliselt seda, et palgad kasvavad kiiremini kui tööjõu tootlikkus. Ettevõtte tootmiskulud kasvavad, kasum väheneb ning konkurentsivõime langeb. Lõpptulemusena võidakse töötajad koondada, tootmine viia üle madalama tööjõukuludega riiki või asendada inimesed masinatega.

Tabel 4. Soome majanduse baasnäitajate prognoos, %

	Soome keskpank (jaan 2024)			Soome rahandusministeerium (dets 2023)		
	2023	2024	2025	2023	2024	2025
SKP	-0,5	-0,2	1,5	-0,5	0,7	2,0
THI	4,4	1,0	1,4	6,3	2,0	1,4
Palgakasv	4,2	1,5	2,8	4,2	3,5	3,3
Töötuse määr	7,2	7,8	7,5	7,2	7,5	7,1
Tarbimine	-0,8	0,5	1,3	-0,8	0,7	2,0

Rootsi majandus maadleb sarnaste probleemidega nagu Soome majandus: kõrged intressimäärad ja suhteliselt kõrge inflatsioon on oluliselt vähendanud nii tarbimist kui ka investeringuid ning oluliselt on pihta saanud kinnisvarasektor, mis väljendub nii elamuehituse mahus kui ka tehingute arvus. Tööpuudus hakkas kasvama juba 2023. aasta sügisel ja jõuab Rootsi konjunktuuriinstituudi andmetel 2024. aasta lõpuks 8,5%-ni. Inflatsioon on küll aeglustunud, kuid võrreldes kahe aasta taguse ajaga on üldine hinnatase tõusnud 15%

Oluliselt pessimistlikum on novembri lõpus välja tulnud Rootsi keskpanga prognoos, mis ennustab 2024. aastal majanduslanguseks -0,1%, samas kui konjunktuuriinstituudi detsembris esitatud majandusprognoosi järgi oodatakse 1% majanduskasvu. Samuti ollakse suhteliselt erinevatel seisukohtadel inflatsiooni suhtes: konjunktuuriinstituut prognoosib 2,9%, keskpank 4,6%.

Tabel 5. Rootsi majanduse baasnäitajate prognoos, %

	Rootsi statistikaamet ja konjunktuuriinstituut (dets 2023)			Rootsi keskpank (nov 2023)		
	2023	2024	2025	2023	2024	2025
SKP	0	1,0	2,8	-0,6	-0,1	2,1
THI	8,6	2,9	1,2	8,6	4,6	2,4
Palgakasv	3,8	3,7	3,5	3,2	4,0	3,4
Töötuse määr	7,7	8,4	8,3	7,4	8,3	8,3
Tarbimine	-2,4	1,2	3,8	-2,0	0,8	1,9

Inflatsiooninäitajad liiguvad allapoole ja turg ootab intressimäärade langust. Tuleviku-tehingutes prognoositakse intressimäärade langust juba 2024. aasta juunis. Rootsi keskpank aga prognoosib, et intressid hakkavad langema alles 2025. aasta alguses.

Bulgaaria

Bulgaaria majanduses näeme kasvunumbreid. 2023. aastaks prognoositav majanduskasv jääb 2022. aastale küll alla, aga siiski ootavad nii keskpank kui ka Euroopa Komisjon ligikaudu 2% kasvu. Tarbimine on jätkuvalt kõrge ning säästmine negatiivsete reaalinresside

tõttu suhteliselt madal. Töötus püsib madal ja seega jätkub palgakasvu surve. Tabelis on toodud Bulgaaria keskpanga hinnangud olulisemate majandusnäitajate suhtes. Euroopa Komisjon prognoosib mõnevõrra kõrgemat inflatsiooni (8,8% 2023. aastal ning 4,0% 2024. aastal) ning on tagasihoidlikum ka 2024. aasta majanduskasvu hinnangutes (1,85%). Tuleb silmas pidada, et Bulgaaria keskpanga prognoos on tehtud enne Iisraeli-Hamasi konflikti kehtinud eelduste baasil.

Tabel 6. Bulgaaria majanduse baasnäitajad, %

	2023	2024	2025
SKP	1,9	2,7	3,6
THI	6,1	3,1	3,1
Palgakasv	13,9	8,3	9,1
Töötuse määr	4,2	3,8	3,4

Allikas: Bulgaaria keskpank, nov 2023.

Kiiret palgakasvu veab miinimumpalga tõus. 2023. aastal tõsteti riiklikku miinimumpalka 10% ja 2024. aastal tõstetakse seda 20%.

Intressimäärade kasvu nähakse pigem 2024. aastal, mis tähendab, et ka majapidamiste säästmismäär hakkab kasvama. Hoiuste kasvuks prognoositakse 2023. aastal u 9%.

Inflatsioonimäära langemisele 2024. aastal töötavad vastu fiskaalsed meetmed: planeeritud tubakaaktsiisi tõus, teatud toiduainete käibemaksusoodustuste lõpetamine, ettevõtetele elektrikompensatsiooni maksmise lõpetamine ning toidlustussektori maksusoodustuste lõpetamine.

Saksamaa, Holland, Austria

Saksamaa majanduse probleemid sarnanevad Põhjamaadega: nõrk välismaine nõudlus tööstussektoris, ebapiisav tarbimine ning investeringute vähenemine, mis on tingitud kitsendavast rahapoliitikast (kõrged intressimäärad). Positiivse poole pealt näeme, et inflatsiooninäitajad on kiiresti alanenud. Tööturu seis on suhteliselt hea, mis tähendab, et palgatõusu surve on tugev. Inimeste reaalsed sissetulekud on küll kasvanud, aga sellega ei kaasnenud samas mahus tarbimise suurenemine. Pigem säästetakse, sest majanduse üldised väljavaated on negatiivsed. Münchenis asuva IFO instituudi andmetel olid 2023. aasta oktoobris ja novembris ettevõtlussektori tulevikuootused varasemate kvartalitega võrreldes negatiivsemad. Lisaks nõrgale välismajanduse nõudlusele kammitsevad tööstussektorit ka kõrged energiahinnad, mis täna küll enam ei kasva, aga on saavutanud uue kõrge hinnaplatoo. Erasektori investeringuid pärssivad kõrged intressid ning suur ebamäärasus keskvalitsuse poliitikameetmete osas, eriti seoses rohepöördega. Elamuehitus ei ole veel kokkutõmbumise märke näidanud, kuid kui kõrged intressid jäävad püsima, on siin 2024. aastal oodata tagasilööke.

Saksa keskpank langetas oma 2024. aasta majanduskasvu prognoosi 1,2%-lt 0,4%-le. Lisaks võib majanduse paranemise võimalusi mõjutada euro vahetuskurss. Kui euro

peaks USA ja EL-i erineva intressipoliitika tõttu tugevnema, mõjutab see negatiivselt Saksa ekspordisektorit, mis omakorda pärsib majanduskasvu väljavaadet.

Tabel 7. Saksamaa majanduse baasnäitajad, %

	2023	2024	2025
SKP	-0,1	0,4	1,2
THI	6,1	2,7	2,5
Palgakasv	5,9	5,3	3,6
Töötuse määr	5,7	5,8	5,5

Allikas: Saksa keskpank, dets 2023.

Hollandi majandust iseloomustab jätkuvalt väga hea seis tööturul. Töötuse tase on väga madal ja seetõttu on palgakasv püsinud kiire. Reaalsed sissetulekud kasvavad. Samas on tarbimine alates 2022. aasta lõpust pidevalt langenud, mis näitab tarbijate ebakindlust tuleviku suhtes. Majanduses oodatakse 2024. aastal mõningast kasvu. Inflatsiooninäitajad on Euroopa Komisjoni prognoosis veel küll suhteliselt kõrged, aga see prognoos on tehtud novembris. Näiteks on hiljem (detsembris) tehtud ING panga prognoosis kärbitud majanduskasvu ja inflatsiooni ning suurendatud töötuse määra. Muutused ei ole küll suured, aga järgivad sama trendi, mis kehtib Saksamaa puhul. Mida hilisem prognoos, seda negatiivsem väljavaade.

Austria majandust iseloomustavad täpselt samad trendid ja väljakutsed mis Hollandit ja Saksamaad.

Tabel 8. Hollandi majanduse baasnäitajad, %

	2023	2024	2025
SKP	0,6	1,1	1,7
THI	4,6	3,7	2,0
Palgakasv	6,2	5,5	3,9
Töötuse määr	3,6	3,9	3,9

Allikas: Euroopa Komisjon, nov 2023.

Tabel 9. Austria majanduse baasnäitajad, %

	2023	2024	2025
SKP	-0,7	0,6	1,7
THI	7,7	4,0	3,0
Palgakasv	7,6	7,6	4,2
Töötuse määr	5,3	5,5	5,3

Allikas: Austria keskpank, dets 2023.

Kokkuvõtteks

Maailma majanduse arengut iseloomustab n-õ pehme maandumise stsenaarium: väga suuri kukkumisi ei tule, küll aga võib positiivse arengu trajektoorile jõudmine võtta rohkem aega, kui me täna eeldame.

Majanduse tulevikuväljavaateid iseloomustab kõige paremini märksõna „määramatus“. Liiga palju on erinevaid riske, mis on seotud geopoliitiliste pingekolletega, tarneahelate muutumisega ning maailmamajanduse killustumisega, mida võib võimendada ka USA presidendivalimiste tulemus.

Kuna tulevik on ebakindel, siis koondvaates inimeste **säästmismäär pigem kasvab**. Inflatsiooni langus ei pruugi olla piisavalt kiire, mis tähendab, et **intressimäärad võivad jääda suhteliselt kõrgeks** ka 2024. aastal. Tööturgude suhteliselt hea olukord (kõrge hõive ja mõõdukas töötus) tähendab vähemasti osas majandussektorites **jätkuvat palgakasvu**, mis on kiirem kui hinnakasv, ja kasvanud reaalsissetulekud võivad **suurendada tarbimist**. Suuremate majanduste kasvumootoriks on seega pigem **kodumaise nõudluse** kui ekspordi kasv.

2023. aasta majandustulemused

2023. aasta oli Bigbank AS-i (edaspidi: Bigbank või Kontsern) 2022 – 2026 äristrateegia- perioodi teine aasta. Kehtiva äristrateegia järgi on Bigbank kasvusuunitlusega kliendikeskne pank, mille eesmärk on omakapitali 20% tootlus. Seda eesmärki aitab saavutada keskendumine järgmistele fookuspunktiledele:

- **laenuportfelli kasv peamiselt eluaseme- ja äri-laenude toel** aitab suurendada pikaajalist intressitulu ja efektiivsust;
- **laenuportfelli hea kvaliteet** võimaldab rakendada krediidiriski kapitalinõuete täitmisel sisemistel riskireitingutel põhinevat (IRB) meetodit;
- **kinnisvarainvesteeringud** toetavad kapitali kasvu ja loovad sünergiaid;
- **sisenemine igapäevapangandusse** seob kliente, tõstab turundusefektiivsust ning tagab soodsama finantseerimise.

2023. aastal suutis Bigbank vaatamata turbulentssele väliskeskkonnale oma strateegilisi eesmärke edukalt täita. Brutolaenuportfell kasvas aasta lõpuks rekordilise 1,67 miljardi euroni, suurenedes 306 miljoni euro võrra ehk 23%. Lõviosa kasvust tuli just eluaseme- ja äri-laenudest, mis on Kontserni fookustoodeteks. Eluasemelaenude portfelli kasvas 56%, 225 miljonilt eurolt 2022. aasta lõpus 351 miljoni euroni. Äri-laenude portfelli suurenes 22%, 473 miljonilt eurolt 2022. aasta lõpus 578 miljoni euroni.

Fookustoodete kõrval jätkas Kontsern edukalt ka tarbimislaienude väljastamist, kuid selles tootekategoorias olid muutused tegevusriikide lõikes erinevad. Kontsernis kokku kasvas tarbimislaienude portfelli aastaga 11% 736 miljoni euroni.

Riikide lõikes näitasid suurimat kasvu Eesti ja Leedu, kus laenuportfellid kasvasid aastaga vastavalt 150 miljonit eurot (+28%) ja 120 miljonit eurot (+27%). Järgnesid Läti 42 miljoni euro suuruse kasvuga (+20%) ja Soome 11 miljoni euro (+11%) suuruse kasvuga.

Rootsi ja Bulgaaria filiaalides 2023. aasta jooksul uusi laene ei väljastatud, küll aga jätkus olemasolevate laenuklientide teenindamine. Laenuportfellid kahanesid aastaga Rootsis 16 miljoni euro võrra (-30%) ja Bulgaarias 2 miljoni euro võrra (-23%).

Aasta lõpuks oli kõikide toodete koondarvestuses suurim laenuportfell Eestis: 691 miljonit eurot (42%), järgnesid Leedu 564 miljoni euroga (34%) ja Läti 252 miljoni euroga (15%).

Laenuportfelli peamine finantseerimise allikas oli hoieuseportfell. Terve aasta jooksul näitasid hoieusekliendid üles suurt huvi Kontserni hoieasetoodete vastu kõikidel turgudel, kus Bigbank hoieuseid pakub. Peamisteks põhjusteks olid üldine intressitasemete tõus ja asjaolu, et Bigbank pakub kõikidel turgudel tipulähedasi hoieuse intressimäärasid. Bigbank pakub jätkuvalt kahte hoieasetoodet: tähtajalist hoieaset ja säästuhoiust ning 2023. aastal laienes märgatavalt turgude ring, kus Bigbank säästuhoiust pakub. Kui varem pakkus Kontsern säästuhoiust Hollandis, Saksamaal ja Austrias piiriülese teenusena, siis 2023. aastal lisandusid Soome, Eesti ja Leedu.

Säästuhoius on hoieaset, kuhu klient saab vabalt valitud aegadel teha sissemakseid ja kust klient saab nii osaliselt kui ka täielikult vahendid välja võtta maksimaalselt kolme tööpäeva jooksul pärast vastavast soovist teada andmist.

Arvestades toote paindlikkust ja aasta jooksul kasvanud intressimäärasid, kasvas hoieuseportfellis enam just säästuhoiuste pool. Säästuhoiused kasvasid aastaga 398 miljonit eurot ja ületasid aasta lõpus ka 1 miljardi euro piiri (+64%). Tähtajalised hoieaset kasvasid aastaga 172 miljonit eurot ja ulatusid aasta lõpuks 916 miljoni euroni (+23%). Hoieuseportfell kokku ulatus aasta lõpus 1,94 miljardi euroni, kasvades aastaga 570 miljonit eurot (+42%). Turgude lõikes on aasta lõpu seisuga suurima osakaaluga Hollandi hoieuseportfell (52%), järgnevad Saksamaa (32%), Soome (7%) ja Austria (4%).

Kontserni puhaskasum ulatus 2023. aastal 40,8 miljoni euroni. Võrreldes 2022. aasta parandatud tulemustega kasvas puhaskasum 8,1 miljoni euro võrra ehk 25%. Kõige enam mõjutasid puhaskasumit võrreldes eelmise aastaga muutused intressituludes ja -kuludes. Intressitulude kasvu põhjustasid kõrge Euribori tase, mis mõjutas just fookustoodeteks olevate eluasemelaenude ja ärialaenude intresside genereerimise võimet, ja teiseks oluliselt faktoriks oli laenuportfelli arvestatav kasv. Kokku kasvasid intressitulud 2023. aastal 45,3 miljonit eurot 140,9 miljoni euroni (+47%).

Oluline kasv toimus ka intressikuludes, mis oli samuti mõjutatud üldisest intressitasemete tõusust ja hoieuseportfelli suurest kasvust. Intressikulud kasvasid 2023. aastal 29,7 miljonit eurot 42,9 miljoni euroni (+225%). Eelmise aastaga võrreldes netointressitulud siiski kindlalt paranesid, kasvades aastaga 15,6 miljonit eurot ehk 19%.

Kui 2023. aasta kolme esimese kvartali jooksul polnud laenuportfelli kvaliteedis näha halvenemise märke, siis aasta viimases kvartalis oli mõningane kvaliteedilangus siiski

nähtav. Nõrk väliskeskkond on hakanud laenuklientidele teatavat negatiivset mõju avaldama ja seeläbi on kasvanud nii makseviivituses olevate laenude osakaal kui ka laenu nõuete allahindluskulud. Negatiivselt on viivislaenude portfelli mõjutanud ka asjaolu, et 2023. aastal vähenes oluliselt viivislaenude müük, mis on omakorda seletatav asjaoluga, et viivislaenude ostuturg on muutunud aastaga intressitasemetega kasvu tõttu oluliselt ahtamaks.

Laenu nõuete allahindluskulu kasvas aastaga 5,4 miljoni euro võrra (+35%). Võrreldes 2022. aasta lõpuga kasvas 2023. aasta lõpuks 3. etapi laenu nõuete maht 21,1 miljoni euro võrra ja ulatus 2,8%-ni laenu nõuetest (+1,0 protsendipunkti võrreldes eelmise aastaga).

Palgakulud kasvasid aastaga 2,7 miljoni euro võrra 24,0 miljoni euroni (+13%). Arvestades portfelli tugevat kasvu, säästuhoiuse turule toomist uutes riikides ja teiste strateegiliste fookustegevustega jätkamist saab sellist kasvu pidada igati õigustatuks.

Olulise osa Kontserni kasumist annab ka kasum kinnisvarainvesteeringutest. 2023. aastal ei toimunud kontserni kinnisvaraportfelliga olulisi tehinguid, kuid varasemate aastate investeeringute õiglase väärtuse muutuse tõttu saadi kinnisvarainvesteeringutest siiski 3,4 miljoni euro suurune kasum. 2022. aasta vastav korrigeeritud näitaja oli 4,5 miljonit eurot.

2023. aasta arvestatav laenu portfelli kasv tähendas ka survet kapitalile. Sellest tulenevalt toimus aasta jooksul rekordiliselt viis võlakirjaemissiooni, mille käigus kaasati kokku 36,2 miljonit eurot kapitaliinstrumente. Viie emissioonist kaks olid avalikud tagamata allutatud võlakirjade (T2 võlakirjad) pakkumised kogumahas 20 miljonit eurot ja kolm emissiooni olid suunatud pakkumised esimese taseme täiendavatesse omavahenditesse (AT1 võlakirjad) kogumahas 16,2 miljonit eurot. Rõõmustav oli ka asjaolu, et kõikide emissioonide osas näitasid investorid üles kõrgendatud huvi.

Bigbanki omakapital kasvas aasta lõpuks 248 miljoni euroni ehk kõigi aegade rekordtasemele. Omakapitali tootlus (ROE) oli 17,7%. Võrreldes 2022. aasta korrigeeritud näitajaga kasvas omakapitali tootlus 1,2 protsendipunkti ja lähenes seega strateegilisele 20% omakapitali tootluse eesmärgile.

Kokkuvõttes olid Bigbanki 2023. aasta majandustulemused tugevad. Vaatamata nõrgale majanduslikule väliskeskkonnale lõpetas Kontsern aasta rekordiliste laenu- ja hoiuse portfelliidega ning kõigi aegade suurima puhaskasumiga.

2024. aasta väljavaated

2024. aasta töötab tulla nii maailma mastaabis kui ka Bigbanki koduturgude jaoks vähemalt sama keeruline, kui seda oli 2023. aasta. Geopoliitilised konfliktid ei näita vaibumise märke ja võivad pigem laieneda või lahvatada uutes kriisikolletes. Suuremate keskpankade tegevused inflatsiooni ohjeldamisel on küll andnud tulemusi ja inflatsiooni näitajad on liikunud rekordtasemetelt allapoole, kuid ei ole veel euroalal oodatud kahe

protsendi taseme juures. See omakorda tähendab seda, et tõenäoliselt ei hakka Euroopa Keskpank lähima 1–2 kvartali jooksul veel kõrgeid intressitasemeid alandama.

Seega on Bigbanki koduturgudel pigem oodata raske majandusliku seisu jätkumist. Kõrged intressid ei lase majandusel elavneda ja on täiendavaks finantskoormaks nii ettevõtetele kui ka lõpptarbijatele. Samuti püsib lõpptarbijate nõudlus seetõttu madalal, mis tekitab ettevõtetele raskusi nii koduturgudel kui ka eriti eksportimisel. Niisiis leidub kindlasti veel ettevõtteid, kes ei saa sellistes tingimustes enam hakkama ja sunnitud oma tegevuse lõpetama, mis viib ka tõenäoliselt tööpuuduse suurenemiseni.

Bigbanki jaoks on selle tõenäolise stsenaariumi puhul positiivne asjaolu, et kõrge intressitaseme aitab hoida netointressituluseid kõrgel, kuid kindlasti muutub järjest olulisemaks laenuportfelli kvaliteet. 2024. aastal pole põhjust oodata laenuportfelli kvaliteedi paranemist, pigem tuleb oodata probleemklientide osakaalu kasvu. Kontserni tugevuseks aga saab pidada eelnevate kriiside põhjal klientidele sobivate lahenduste leidmist ja klientidega koos rasketest olukordadest väljatulemist. Seega saab ka 2024. aastal olema võtmetähtsusega tegevuseks makseraskustesse sattunud klientidele üheskoos sobivamate lahenduste välja töötamine, et nende lahendustega koos edasi minna.

Strateegilises vaates jätkab Bigbank kasvumist eelkõige eluasemelaenude ja äri-laenude valdkonnas. Mõlemad tooteliinid saavad tuge kõrgetest intressimääradest ja mastaabi-efektist. Mida suuremaks nende laenude portfelli kasvavad, seda efektiivsemalt saab Kontsern neid opereerida. Samuti jäävad nende toodete eeldatavad krediitkahjud allapoole Bigbanki keskmist laenukahjude taset. Tarbimislaenude osas on kontserni juhatuse võtnud vastu otsuse taas alustada laenude väljastamist Bulgaaria filiaalis. Otsuse aluseks on veendumus, et uute tarbimislaenude väljastamine Bulgaaria filiaalis saab olema piisava kasumlikkusega tegevus.

2024. aastal plaanib Bigbank teha suuri edusamme ka teises strateegilises fookusvaldkonnas – igapäevapangandusse sisenemisega. Kontserni jaoks on oluline hakata oma klientidele pakkuma arvelduskontosid ja makselahendusi hõlmavaid terviklahendusi, et lisaks konkurentsivõimelistele laenu- ja hoiusetoodetele saaksid kliendid Bigbankis ka soodsatel tingimustel arveldada. Kontsernile annab see aga ka võimaluse kaasata soodsamat finantseeringut.

Kinnisvarainvesteeringutelt ootab Kontsern 2024. aastal stabiilset rahavoogu ja kasumlikkust, kinnisvarainvesteeringute suurt kasvu ei ole ette näha. Olemasolev kinnisvaraportfell aitab Kontsernil ühtlasi tekitada sünergiat, sest tänu sellele on Bigbank põhjalikult kursis ka kinnisvaraturu arenguga.

Kontsern panustab jätkuvalt oma töötajatesse. Ka 2024. aasta kasvuplaanid on Bigbankil märkimisväärsed. See nõuab personalilt jätkuvat pühendumust, mida Kontsern plaanib tunnustada konkurentsivõimelise töötasu ja muude hüvedega, millest olulisemad on töötajate igakülgne arendamine ja eeskujuliku juhtimisteenuse pakkumine.

Peamised majandusnäitajad ja suhtarvud

Finantsseisundi näitajad (miljonites eurodes)	31.12.2023	31.12.2022*
Varad	2 291,1	1 645,0
Nõuded klientidele	1 665,7	1 359,4
sh laenuportfell	1 678,5	1 367,0
sh intressinõuded	24,7	19,4
sh allahindlused	-37,5	-27,0
Klientide hoiused	1 937,4	1 367,8
Omakapital	248,0	212,0
Kasumiaruande näitajad	2023	2022
Intressitulu	140,9	95,6
Intressikulu	-42,9	-13,2
Kogutulud	163,2	110,2
Neto tegevustulud	111,8	89,8
Tegevuskulud	-45,6	-41,9
sh palgakulu	-24,0	-21,3
sh halduskulud	-15,2	-17,0
sh põhivara kulum	-6,4	-3,6
Laenuõuete ja finantsinvesteeringute väärtuse muutus	-20,9	-15,5
Puhaskasum	40,8	32,7
Näitajad aasta kohta	2023	2022
Keskmine omakapital	230,0	197,9
Keskmsed varad	1 968,0	1 396,9
Keskmsed intressitootvad varad	1 832,3	1 287,4
Keskmsed intressikandvad kohustised	1 706,4	1 174,4
Suhtarvud	2023	2022
Esimese taseme põhiomavahendite suhtarv	14,0%	13,6%
Esimese taseme omavahendite suhtarv	15,1%	13,6%
Koguomavahendite suhtarv	19,1%	16,7%
Finantsvõimenduse määr	9,7%	10,5%
Omavahendite ja kõlblike kohustiste miinimumnõue (MREL)	19,1%	16,7%
Likviidsuskattekindaja (LCR)	349,8%	217,6%
Stabiilse netorahastamise suhtarv (NSFR)	156,6%	134,0%
Vara puhasrentaablus (ROA)	2,1%	2,3%
Omakapitali tootlus (ROE)	17,7%	16,5%
Puhastulukus (PM)	25,0%	29,7%
Laenuportfelli tulusus	8,6%	8,3%
Vara tootlikkus (AU)	8,3%	7,9%
Hinnavahe (SPREAD)	5,2%	6,3%
Kulude ja tulude suhe (CIR)	40,8%	46,7%
Omakapitali kordaja (EM)	8,6	7,1
Tulu aktsia kohta (EPS), eurodes	510	409
Intressitulu suhe	7,7%	7,4%
Intressikulu suhe	2,5%	1,1%

* Mõned eelmise perioodi näitajad on korrigeeritud. Üksikasjalikku teavet täpsustuste kohta leiab Kontserni raamatupidamise aruande lisadest.

Suhtarvude selgitus

Keskmine finantsseisundi näitajad (omakapital, varad) leitakse vastavate finantsseisundi aruande näitajate aritmeetilise keskmisena, st eelmise aruandeperioodi aruandepäeva väärtus + käesoleva majandusaasta aruandepäeva väärtus / 2

Keskmine intressitootvad varad leitakse finantsseisundi aruandes kajastatud intressitootvate varade aritmeetilise keskmisena, st eelmise aruandeperioodi intressitootvate varade väärtus + käesoleva aruandeperioodi intressitootvate varade väärtus / 2

Keskmine intressikandvad kohustised leitakse finantsseisundi aruandes kajastatud intressikandvate kohustiste aritmeetilise keskmisena, st eelmise aruandeperioodi intressikandvate kohustiste väärtus + käesoleva aruandeperioodi intressikandvate kohustiste väärtus / 2

Esimese taseme põhiomavahendite suhtarv (%) = esimese taseme põhiomavahendid / koguriskipositsioon * 100

Esimese taseme omavahendite suhtarv (%) = esimese taseme omavahendid / koguriskipositsioon * 100

Koguomavahendite suhtarv (%) = koguomavahendid / koguriskipositsioon * 100

Finantsvõimenduse määr (%) = esimese taseme omavahendid / finantsvõimenduse määra koguriskipositsioon * 100

Likviidsuskattekindaja (LCR, %) = kõrge kvaliteediga likviidsed varad / raha netoväljavool 30 päeva jooksul * 100

Stabiilse netorahastamise kindaja (NSFR, %) = stabiilne rahastamine / nõutav stabiilne rahastamine * 100

Omavahendite ja kõlblike kohustiste miinimumnõue (MREL, %) = (koguomavahendid + kõlblikud kohustised) / koguriskipositsioon * 100

Vara puhaskasum (ROA, %) = puhaskasum / keskmised varad * 100

Omakapitali tootlus (ROE, %) = puhaskasum / keskmine omakapital * 100

Puhastulustus (PM, %) = puhaskasum / kogutulud * 100

Laenuportfelli tulusus = intressitulu laenuportfelliilt / keskmine laenuportfell

Vara tootlikkus (AU) = kogutulud / keskmised varad

Hinnavahe (SPREAD) = intressitulu / intressitootvad varad - intressikulu / intressikandvad kohustised

Kulude ja tulude suhe (CIR) = tegevuskulude suhe netotuludesse

Omakapitali kindaja (EM) = keskmised varad / keskmine kapital

Tulu aktsia kohta (EPS) = puhaskasum / aruandeperioodi keskmine aktsiate arv

Kogutulud = intressitulu + teenustasutulu + muud tegevustulud + netotulemlõiglasest väärtuses muutustega läbi kasumi või kahjumi mõõdetud finantsvaradest

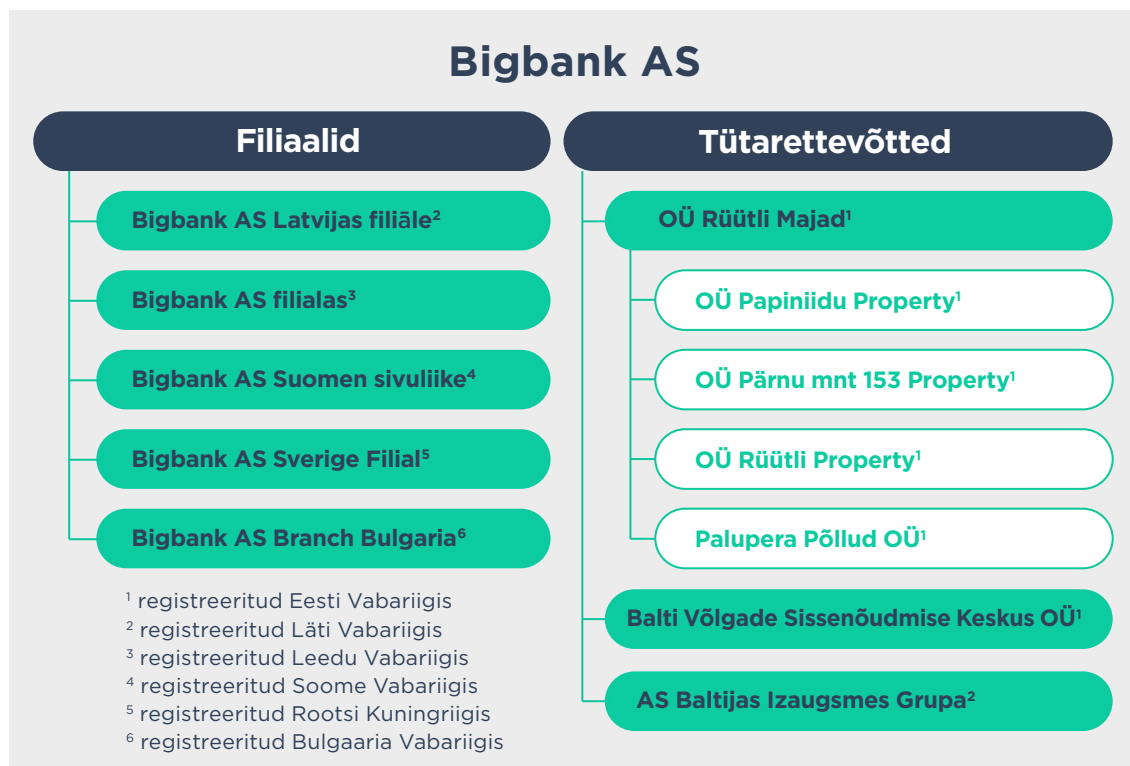
Intressitulu suhe = intressitulud / keskmised intressitootvad varad

Intressikulu suhe = intressikulud / keskmised intressikandvad kohustised

Bigbank kontserni kirjeldus

Bigbank AS asutati 22. septembril 1992. aastal. Krediidiasutuse tegevusluba anti Bigbank AS-ile 27. septembril 2005. aastal. Bigbank on spetsialiseerunud laenude väljastamisele ning hoiuste kaasamisele.

Kontserni struktuur aruandekuupäeval:

Läti, Leedu, Soome ja Bulgaaria filiaalid pakuvad emaettevõtjaga sarnaseid laenu-teenuseid, lisaks pakuvad emaettevõtte ja Läti, Soome, Rootsi ning Bulgaaria filiaalid ka hoiustamisteenuseid. Bigbank AS osutab piiriüleseid hoiustamisteenuseid Saksamaal, Hollandis ning Austrias.

Rootsi filiaal ei väljasta uusi laenu alates 2022. aastast ja jätkab olemasoleva laenuportfelli teenindamist.

OÜ Rütli Majad ja tema tütarettevõtted OÜ Papiniidu Property ning OÜ Pärnu mnt 153 Property põhitegevus on kinnisvara haldamine ning tütarettevõtted OÜ Rütli Property ja Baltijas Izaugsmes Grupa AS tegelevad põllumajandusmaade haldamisega. Balti Võlgade Sissenõudmise Keskus OÜ-l puudub aktiivne tegevus. Aruandekuupäeva seisuga oli põllumajandusettevõttel Palupera Põllud OÜ pooleli majandustegevuse lõpetamine.

2023. aastal likvideeriti Bigbanki tütarettevõtte SIA Baltijas Parādu Piedziņas Centrs. Ettevõttes ei toimunud aktiivset majandustegevust ja seega ei olnud likvideerimisel olulist mõju Bigbanki tulemustele. Likvideerimise eesmärk oli Kontserni struktuuri selgemaks muutmise. Samuti müüdi 2023. aastal tütarettevõtte Abja Põld OÜ. Tütarettevõtte

müük oli vastavuses Kontserni pikaajalise strateegilise plaaniga, mis ei näe ette tegelemist põllumajandusliku tootmisega.

Aktsionärid

Seisuga 31. detsember 2023 jagunesid Bigbank AS-i aktsiad võrdses osas kahe eraisikust aktsionäri vahel:

Aktsionär	Aktsiate arv (tk)	Osalus
Parvel Pruunsild (nõukogu esimees)	40 000	50%
Vahur Voll (nõukogu liige)	40 000	50%

Bigbank AS-i aktsiad on registreeritud Eesti Väärtpaberite Keskregistris. Aktsiatest tulevat hääleõiguse kasutamist ei ole piiratud. Ettevõttel puuduvad andmed aktsionäride omavahelistest lepingutest, mille kohaselt aktsionärid rakendaksid ettevõtte juhtimisel ühist poliitikat kooskõlastatud hääletamise teel või piiraksid muul moel hääleõiguse kasutamist. Muud ettevõtte üle kontrolliõigust andvad väärtpaberid Bigbank AS-il puuduvad.

Kohtuvaidlused

Kontsernil ei olnud seisuga 31. detsember 2023 olulist tähendust omavaid kohtuvaidlusi.

Töötajad

Kontserni viimaste aastate kasvu ja märkimisväärse arengu taga on ligi 500 töötajat koosnev pühendunud ja professionaalne meeskond.

Ülevaade töötajatest riikide lõikes seisuga 31. detsember 2023

Riik	Töötajate arv	Mees-töötajate arv	Nais-töötajate arv	Mees-töötajate osakaal	Nais-töötajate osakaal	Keskmine tööstaaz	Keskmine vanus
Eesti	299	134	165	45%	55%	57 kuud	37 aastat
Soome	19	10	9	53%	47%	52 kuud	37 aastat
Läti	76	12	64	16%	84%	84 kuud	36 aastat
Leedu	87	29	58	33%	67%	60 kuud	34 aastat
Rootsi	6	2	4	33%	67%	50 kuud	35 aastat
Bulgaaria	7	5	2	71%	29%	27 kuud	37 aastat
Kokku	494	192	302	39%	61%	61 kuud	36 aastat

Aruandekuupäeva seisuga oli meil 494 töötajat, 2022. aasta lõpus oli 485 töötajat.

Personalistrateegia fookuspunktid olid järgmised:

- Värbame ja arendame suurepäraseid juhte.
- Kasutame tulemusjuhtimiseks LEAN- ja 4DX-metoodikaid.
- Oleme atraktiivne õigete inimeste jaoks.

Peamised tulemused 2023. aastal fookuspunktide kaupa olid järgmised:

Fookus 1. Värbame ja arendame suurepäraseid juhte.

Jätkuvalt oli 2023. aastal üheks Kontserni personalimeeskonna ja juhatuse prioriteediks juhtide kompetentsimudel ja seda toetav arenguprogramm.

Tiptasemel juhtimisteenus

Pidades silmas just sinu omadusi ja vajadusi, koostab sinu juht sulle isikliku sisseelamisprogrammi, et Bigbankiga liitumine oleks **lihtne** ja sujuv.

Tehes sinuga koostööd, aitab sinu juht sul jõuda seatud eesmärkideni ja keskenduda **tulemustele**.

Märgates sinu edusamme, **julgustab** sinu juht sind võtma vastu uusi väljakutseid ja ennast professionaalselt täiendama.

Olles nõudlik ja toetav, **hoolib** sinu juht sinu käekäigust ja edust.

Kasutades oma teadmisi ja kogemusi, aitab sinu juht sul oma karjääri **arendada** ja saada tiptalendiks.

Juhtimine kui osa Bigbanki väärtuspakkumisest

Juhtimiskvaliteedi tõstmiseks jätkame mitmete algatustega kõigil juhtimistasanditel.

- Igal aastal hindame juhtide juhtimiskompetentse.
- 2023. aastal oli meil mitu mentorit, kes toetasid meie tippjuhte nende jaoks kõige keerulisemates töötajate ja juhtimisega seotud küsimustes.
- Juhid osalesid pangavälistel koolitustel vastavalt oma arengueesmärkidele.
- Arendame kõigi tasemete juhte Juhtide Arenguprogrammi raames, mis koosneb viiest kahepäevasest moodulist poole aasta vältel. Programmi moodulid põhinevad Bigbanki juhtide viiel kompetentsil. Uues programmis on varasemast suurem rõhk muudatuste ja inimeste juhtimisel, samuti enesejuhtimisel.
- Algasime järelkasvu programmi, mille raames on kaardistatud kriitilised rollid ning potentsiaalsed tulevased juhid, ning loome nende individuaalsetele tugevustele ja nõrkustele tuginevad arenguprogrammid.
- Rahvusvaheline Bigbanki juhtide kogukond arutab kord kuus toimival koosolekul olulisemaid juhtimist puudutavaid ja juhte arendavaid teemasid. Juhtidele on loodud ka spetsiaalsed suhtluskanalid kogemuste vahetamiseks ja üksteise toetamiseks.

- Kord kvartalis toimuvad tippjuhtkonna seminarid, kus lisaks finantstulemustele käsitletakse ka kliendi- ja töötajakogemuse teemasid; juhtimiskompetentside arendamisel keskendutakse peamiselt muutuste juhtimisega seotud oskustele ja teadmistele.

Töötajate rahulolu uuringust saime kinnitust, et aasta jooksul läbiviidud tegevused täitsid eesmärgi, kuna rahulolu juhtimise ja üldise meeskonnavaimuga on eelmiste aastatega võrreldes märgatavalt kasvanud. Lisaks on õnnestunud rahulolu kasvatada ühes olulises küsimuses – juhtimisotsuste põhjendamises ja selgitamises. Juhtimisoskuste parandamine jääb tähtsale kohale ka meie 2024. aasta tegevusplaanides.

Fookus 2. Kasutame tulemusjuhtimiseks LEAN- ja 4DX-metoodikaid.

Bigbankis on LEAN ja 4DX olnud kasutusel juba aastaid, mistõttu võtsime need uuesti fookusesse, et neid veelgi tõhusamalt rakendada.

- Mõtestasime ümber LEAN-i kohustuslikud tasemed olenevalt töötajate rollidest.
- Ettevõtte juhtkond on määratlenud fookusteemad, millega LEAN-i projektitiimid tegelevad, et suurendada veelgi ettevõtte kliendirahulolu ning efektiivsemalt ellu viia suure mõjuga IT-projekte.
- Kaks gruppi uusi juhte läbisid 4DX-fookusjuhtimise koolituse. Uued teadmised aitavad uutel juhtidel joonduda ettevõttes juba kasutusel olevate meetoditega.

Fookus 3. Oleme atraktiivne õigete inimeste jaoks.

Bigbank on atraktiivne tööandja ja me järgime väärtustel põhinevaid värbamispoliitilisi eesmärke.

Oleme personalistrateegias määratlenud isikuomadused, mida eeldame kõigilt oma praegustelt töötajatelt. Seetõttu saame olla täpsemad uute töötajate otsingul ja leida kiiremini kõige paremad inimesed.

Värbamisel kasvas veelgi juhi roll.

Vabanenud ametikohtadele värbame töötajaid esmajärjekorras ettevõtte seest. Oleme uhked, et leiame suure osa kandidaatidest oma töötajate soovitude kaudu ja et järjest rohkem mujale läinud töötajaid tuleb meie juurde tagasi.

Tegelesime teadlikult panga töökultuuri ja töötajate kogemuste tutvustamisega oma tulevastele töötajatele. Jätkasime töötajate edu- ja kogemuslugude jagamist kõigis suuremates sotsiaalmeedia kanalites, tunnustades seeläbi oma töötajaid ning ilmes tades oma väärtuspakkumist reaalsete kogemustega. Esitlesime oma ametlikel lehtedel (nt Lifeatbigbank Instagramis) pilte ja lugusid sellest, mis määrab meie tänase kultuuri ja olemuse. Meie töötajad jagasid oma #bigbankwow-kogemust fotode ja kommentaaridega erinevates kanalites.

Endisest suurem rõhuasetus on töö ja eraelu tasakaalul. Oleme töötingimustes paindlikud ja pakume hübriidlahendust, kus juht lepib oma töötajatega kokku kodus ja kontoris töötamise reeglid.

Töötajakogemuse mõistmiseks ja regulaarseks jälgimiseks kogume igas kvartalis töötajate tagasisidet kõikides linnades, kus pangal on kontor ja töötajad. Lisaks viime igal aastal läbi põhjaliku töötajate rahulolu uuringu, mis katab kõik olulisemad teemaplokid. Töötajates suurenes teadmine, et nende arvamus loeb, mistõttu vastajate arv tõusis juba teist aastat järjest rekordiliselt, jõudes 91%-ni.

Töötajate pühendumise indeks

Bigbankil on aastatega välja töötatud väga põhjalik sisseelamisprogramm, mille sisu kohandame iga töötaja vajadustega sõltuvalt tema tööülesannetest ja taustast. 2023. aastal jätkasime sisseelamisprogrammi optimeerimist. Paljud koolitused, mis varem toimusid koolitaja käe all, viisime üle iseõppimis- või hübriidformaati, mis võimaldab neid läbida paindlikumalt ja mängulisemalt. Eriti suurt rõhku panime seadusest tulenevate kohustuslike koolituste ümberkujundamisele iseseisvaks veebiõppeks. Meie programmi oma varasemate tööandjate omadega võrreldes kiitsid uued töötajad selle töötajakeskust, läbimõeldust ja head korraldust. Samuti sai täiesti uue formaadi klienditeeninduse koolitusprogramm.

Töötajate veelgi paremaks koolitamiseks lõime sisekoolitajate grupi. Igakuistel kokkusaamistel võetakse ette erinevaid tegevusi Bigbanki sisekoolitajate taseme tõstmiseks. Näiteks õpiti paremini kasutama Bigbanki tehnilisi võimalusi ja looma koolituste kokkuvõtete raporteid, mis aitab tõhusamaks ja tulemuslikumaks muuta.

Hoolivus

Kuulame, mõistame ja toetame
oma kliente ning teineteist.

Ksenija Niitmäe
Grupi peajurist

Sotsiaalse vastutuse ja jätkusuutlikkuse aruanne

Bigbanki sotsiaalse vastutuse ja jätkusuutlikkuse aruande aluseks on globaalse aruandlusalgatuse (*Global Reporting Initiative, GRI*) G4 säästva arengu aruandluse suunised (G4 suunised). G4 suunised pakuvad säästva arengu aruande koostamiseks kahte võimalust: koostada kõigile nõuetele vastav aruanne või põhinõuetele vastav aruanne. Bigbank on koostanud põhinõuetele vastava sotsiaalse vastutuse ja jätkusuutlikkuse aruande.

Kliendid

Bigbanki jaoks on tähtis pakkuda oma klientidele väga head kliendikogemust panga toodete ja teenuste kasutamisel. Seepärast uurime klientidelt regulaarselt, mida saaksime teha paremini, et meie pakutav kliendikogemus vastaks ootustele või ületaks neid ning annaks põhjust soovitada Bigbanki lähedastele, sõpradele ja tuttavatele.

Bigbankile läheb korda, kuidas kliendid end Bigbanki teenuseid kasutades tunnevad ning mida nad pangast mõtlevad ja räägivad. Klientidelt saadud tagasisidet loevad regulaarselt nii panga juhtkond kui ka valdkondade juhid ja äriüksuste töötajad. Iga kliendi kogemus on pangale väga oluline.

Bigbanki kliendid asuvad Baltikumis, Soomes, Rootsis, Bulgaarias, Saksamaal, Austrias ja Hollandis. Bigbanki missioon on luua inimestele võimalusi parandada oma elu sujuvate finantsteenuste abil.

Viimase seitsme aasta jooksul oleme tegelenud süsteemselt kliendikogemuse parandamisega. Klientide usalduse ja lojaalsuse kasvu kinnitab klientidelt saadud positiivne tagasiside: jätkuvalt kiidetakse teenindust, protsesside kiirust ja mugavust ning üha rohkemad kliendid soovivad Bigbanki oma lähedastele ja tuttavatele.

Bigbank hoolib oma klientidest ja täiustab kliendikogemust ühtse meeskonnana: igal Bigbanki töötajal on aastas vähemalt üks põhieesmärk, mis on seotud kliendikogemuse täiustamisega. Nii suudame klientidele pakkuda erakordselt head kogemust, millest nad saavad rääkida positiivseid lugusid.

Kliendikogemuse juhtimine

Soovime, et kliendi ootused täituksid alates hetkest, mil ta hakkab meie toote või teenuse vastu huvi tundma, kuni hetkeni, mil ta lõpetab selle aktiivse kasutamise.

Bigbanki äristrateegia keskendub jätkusuutlikule kasvule, mis eeldab muu hulgas kliendikogemuse pidevat täiustamist. 2023. aastal keskendusime järgmisele:

- Kodulaenuklientidelt saadud tagasiside põhjal jätkasime oma tööprotsesside täiustamist kogu Baltikumis ning laenuaotluse protsessi soovitusindeks tõusis 32%. Kliendid kiitsid meie töötajaid ja protsesse ning tunnustasid meie pangast saadud kogemust.
- Parandasime kliendikogemust mitmes kokkupuutepunktis: lepingu allkirjastamisel (klientide soovitusindeks tõusis 2023. aastal 6%), negatiivse laenuotsuse edastamisel (8%), ühe aasta möödumisel lepingu allkirjastamisest (+5%), võlamenetluses (+3%), klienditeeninduses (+18%), lepingu lõppemisel (+15%) ning internetipanga kanalis (+13%).
- Jätkasime analüüsi, kui paljud kliendid jõuavad täna meieni sõbra või tuttava soovitusel: Balti riikides, kus pank ja hästi tuntakse, on see näitaja 2022. aastaga võrreldes tõusnud 11%. Kontserni kogutulemus on paranenud 12%.
- Jätkasime korrapäraselt klientide tagasiside ja sellekohase statistika jagamist kõigi Bigbanki töötajatega. Seejuures selgitasime, kuidas oleme kliendile rohkem väärtust pakkunud ning mida saaksime teha veel paremini.
- Jätkasime kliendisuhtluse kvaliteedi hindamist – nii kvaliteedihindamise tulemused kui ka klientide tagasiside kinnitavad, et meie suhtlus kliendiga on professionaalne, meeldiv ja toetav.
- Täiustasime oma internetipanga funktsionaalsust: Soome ja Leedu kliendid saavad alates 2023. aastast oma raha kasvatada säästuhoiusega ning kõikides riikides on parendatud internetipanga disaini ja funktsionaalsust mugavama kasutamise jaoks. Eesti ärikliendid saavad nüüd kasutada internetipanka.

Sari Turkki

Ričards Majors

- Uue koolitusloogika raames ühtlustasime klienditeeninduse ametinimetusi kõigis riikides, kaardistasime kodulaenuhaldurite koolitused ja koolitusvajadused ning standardisime kohustuslikud koolitused üle Baltikumi; tegime erinevaid lisa- ja täiendus-koolitusi ning kasutasime 2022. aastal loodud koolituste registreerimise platvormi, et tagada selge ja läbipaistev ülevaade koolituste läbimise kohta. Klienditeenindajad kiitsid uut süsteemset koolitusloogikat – kõik uued teadmised kinnistatakse regulaarselt ja kvaliteetselt. Nimetame uut koolituste süsteemi Reedeseks Akadeemiaks. Samal ajal pöörame endiselt suurt tähelepanu kvaliteedi tõstmisele ja kulusäästlike (*LEAN*) töömeetodite rakendamisele.
- Korraldasime taaskord ülepangalise kliendikogemuse superstaaride konkursi, et tunnustada ja tänada kolleege, kes iga päev pakuvad meie klientidele erakordset kliendikogemust. Tihedas konkurentsisis osutusid äriüksustes eraklientide teenindamisel võitjateks Samanta Leontjeva Eestis, Līga Bistrova Lätis, Vilija Čiurylienė Leedus, Sari Turkki Soomes, Judy Le Rootsis ja Pauline Fiomena Springer Saksamaal. Äriklientide teenindamisel olid võitjad Mantas Lukošiusnas Leedus, Marko Pille Eestis ja Ričards Majors Lätis. 2023. aasta kliendikogemuse konkursi üldvõitja eraklientide teenindamisel oli Sari Turkki ja äriklientide teenindamisel oli Ričards Majors.

Kliendikogemuse jälgimine ja mõõtmine

Jälgime klientide tagasisidet regulaarselt ja süstemaatiliselt. Nii tuvastame meie teenuste tugevused ja nõrkused ning mõistame, kas meie poolt pakutav vastab kliendi ootustele. Tagasisidet analüüsides saame teada, mis meie klientide lojaalsust suurendab ja mis mitte. Klientide rahulolu ja lojaalsuse suurendamine on oluline ka meie koostööpartneritele.

Kliendikogemuse mõõtmiseks:

- küsime klientidelt soovitusindeksi ja probleemi lahendamise efektiivsusindeksi kaudu regulaarselt tagasisidet kliendi ja panga erinevate kokkupuutepunktide kohta (sarnaselt varasema aastaga oli ka 2023. aastal üle 3000 vastaja kuus);
- mõõdame kliendisuhtluse efektiivsust kõnekeskuse statistika põhjal ning hindame töötajate individuaalset suhtlus kvaliteeti;
- uurime iga-aastase brändiuuringu abil Bigbanki brändi üldist positsiooni ja panga kuvandit kõigil turgudel, kus me tegutseme, ja võrdleme tulemusi konkurentidega (esinduslikus valimis osaleb umbes 1000 vastajat igas riigis);
- analüüsime klientide tagasisidet nende telefoni- ja meilisuhtlusele pangaga.

Nende meetoditega katame eri kliendigruppide klienditeekonna kõik peamised kokkupuutepunktid ja saame väärtuslikku tagasisidet meie klienditeeninduse, toodete ja hinnastamise kohta.

Kliendikaebused Bigbankis

Meile on tähtis iga klient. Tegelesime aruandeperioodil iga kaebusega ja analüüsisime, mida saame teha paremini, et sarnase sisuga kaebus ei korduks. Kliendikaebusi esines kõikides Bigbanki üksustes ja neid menetleti eelkõige eesliinis. Kaebused, mille vältimine tulevikus eeldab suuremat tehnoloogilist arendustööd, edastatakse valdkonna juhile, kes otsustab edasise tegevuskava üle. tsustab edasise tegevuskava üle.

Vastutustundlik klienditeenindus

Vastutustundlik klienditeenindus on kvaliteetse kliendisuhte alus. See väljendub eelkõige kuues aspektis.

1. Suhtleme kliendiga proaktiivselt – teavitame klienti enne tootelepingu sõlmimist sellega kaasnevatest kohustustest ja võimalikest riskidest.
2. Tagame väga hea klienditeeninduse kvaliteedi – kontrollime kliendisuhtluse kvaliteeti kehtestatud kvaliteedimudeli ja teenindusstandardi alusel. Oma töötajate teadmiste parandamiseks korraldame neile koolitusi, pakume arenguvõimalusi ning kontrollime regulaarselt nende teadmisi.
3. Uurime ja analüüsime süstemaatiliselt kliendikogemust – klientide tagasiside põhjal saame ennetada potentsiaalseid probleeme.
4. Hoiame kaebustel ja probleemidel pidevalt silma peal – järgime kaebuste käsitlemise protseduuri ja vajadusel teeme oma toodetes, teenustes ja protsessides muudatusi.
5. Täidame klientidele antud lubadusi ja jagame tõhusalt informatsiooni – reageerime klientide küsimustele ja vajadustele kiiresti.
6. Anname laenu vastutustundlikult – jagame piisavalt informatsiooni ja ennetame koos kliendiga tema võimalikku makseraskustesse sattumist.

Kliendikogemuse peegeldus klientide tagasisidest

Panga strateegia elluviimisel oleme teinud palju tööd parema kliendikogemuse pakku- miseks ja kliendilojaalsuse suurendamiseks. Jätkasime kliendikeskseid tegevusi ka 2023. aastal ning meie klientide lojaalsus ja usaldus tõusis taaskord kõrgemale tasemele kui kunagi varem.

Kogusime klientidelt regulaarselt tagasisidet meie teenuste ja toodete kohta. Nagu varemgi, kiitsid kliendid meid enim järgmiste märksõnadega: professionaalsus, sõbralikkus, kiirus, mugavus ja head lepingutingimused.

Kliendikogemust hindame soovitusindeksi mõõdiku abil, mis näitab klientide lojaalsust ettevõtte suhtes. Üldine soovitusindeks taas tõusis: võrreldes 2022. aasta keskmise tulemusega tõusis 2023. aasta keskmine tulemus pangas kokku 12%. Riikide lõikes

tegi 2023. aastal suurima tõusu soovitusindeks Hollandis (+39%), Eestis (+16%) ja Leedus (+10%). Klientide lojaalsuse tase on endiselt kõrgeim vahetult pärast lepingu allkirjastamist.

Bigbanki visioon on olla enim soovitatud digitaalse finantsteenuse pakkuja oma tegevusriikides. 2023. aastal klientidelt saadud tagasiside põhjal saame järeldada, et oleme astunud selle visiooni elluviimisele jälle sammu lähemale. Aitäh kõikidele Bigbanki töötajatele ja klientidele!

Bigbank kui vastutustundlik tööandja

Bigbanki üks olulisim strateegiline eesmärk on hoida ja arendada head mainet ettevõtte ja tööandjana nii Kontserni siseselt kui ka väliselt.

Peame Kontsernis väga tähtsaks inimõiguste austamist, mida toetavad meie väärtused, eetikakoodeks ja vihjeliin.

- Väärtused: üks meie väärtusi on hoolivus – kuulame, mõistame ja toetame üksteist.
- Vihjeliin: see on Bigbanki halduskultuuri osa, mille eesmärk on toetada Bigbanki väärtusi ja kokkulepitud käitumisreegleid ning soodustada avatust ja kaastöötajatega arvestamist.
- Eetikakoodeks: lisaks eelnimetatule hõlmab eetikakoodeks ettevõtte sotsiaalset vastutust, Bigbanki rolli vastutustundliku ettevõtteks, kes järgib seadusi kõigis riikides, kus me tegutseme; töötajate kohustust kohelda kõiki kolleege ja kliente võrdselt ja hoiduda inimeste diskrimineerimisest rahvuse, soo, rassi, nahavärvi, välimuse, usu või veendumuste, puude, vanuse või seksuaalse sättumuse tõttu.

Väärtuste, vihjeliini ja eetikakoodeksi tutvustamine ja läbiarutamine on iga juhi ülesanne ning kõigi uute töötajate sisseelamisprogrammi kohustuslik osa.

Lisaks eetikakoodeksile on töötajate õigused reguleeritud peale töölepingu ka töösisekorra eeskirjas ning tasustamispoliitika ja tasustamispoliitika sisekordades.

- Töösisekorra eeskiri: sisaldab teavet ületunnitöö, töölt puudumiste, puhkuse, tööreiside, tervise ja heaolu, töökeskkonna turvalisuse ja muude töötaja õigusi puudutavad teemade kohta.
- Tasustamispoliitika: loob raamistikku töö õiglaseks ja läbipaistvaks tasustamiseks Kontsernis. Tasustamispoliitika sisaldab kontrollmeedet, mille eesmärgiks on tagada, et järgitakse sooneutraalsuse põhimõtet ja et mees- ja naistöötajatele makstakse palka kriteeriumide alusel, mis on seotud töötaja või materiaalsete riskide võtja võimete, pädevuse, kvalifikatsiooniga, kogemustega ja teadmistega.

- Tasustamispehmohtted: annavad selged juhised töö õiglaseks ja läbipaistvaks tasustamiseks Kontsernis. Muu hulgas on tasustamispehmohtete sisekorras määratletud panga poolt pakutavad hüved, millele on õigus kõigil meie töötajatel.

Oleme veendumusel, et sooline võrdõiguslikkus pole mitte ainult pehiline inimõigus, vaid ka rahuliku, jõuka ja jätkusuutliku maailma alus. Uuele töökohale kandideerija sobivuse hindamisel lähtume sisekorras sätestatust, sh kandidaadi haridusest, oskustest ja varasemast töökogemusest.

2023. aastal suurendasime oma meeskonna mitmekesisust, tasakaalustades muu hulgas eri vanuserühmade osakaalu. Töötajate töö- ja eraelu tasakaalustamiseks pakume vajadusel paindlikku võimalust töötada kodukontorist ja/või osaleda töökohtumistel videokonverentsi kaudu. Sellega seoses sõnastasime uued kokkulepped ka protseduuri-reeglites, et suurendada selgust ja vältida ebakindlust töötajate jaoks.

ÜRO tegevuskava 2030 näeb ette tööohutuse tagamise kõigile töötajatele. 2023. aastal pöörasime taas tähelepanu töötajate terviseteadlikkuse tõstmisele. Peaasi.ee abil viisime ettevõttes läbi vaimse tervise testi, mis andis osalejale kohe infot tema hetkeseisu kohta ja juhtnõõrid edasi liikumiseks. Ettevõte sai anonüümse koondtulemuse kogu töötajaskonna vaimse tervise hetkeseisust ning samuti nõuandeid, kuidas olukorda parandada. Samuti laiendasime tasuta psühholoogi tuge lisaks Eestile ka Soome, Läti ja Leetu.

Bigbankis vastutab töötajatele pakutavate teenustega seotud Kontserni tasandi regulatsioonide kehtestamise ning nendega seotud järelevalve ja aruandluse eest tugiteenuste valdkonna juht.

2023. aasta lõpu seisuga oli Bigbankis 494 töötajat, sh 299 Eestis, 76 Lätis, 87 Leedus, 19 Soomes, 6 Rootsis ja 7 Bulgaarias. Aasta keskmine täistööajaga töötajate arv oli 479.

Vastutustundlik tegevus

Viimastel aastatel oleme teadlikult juhtinud oma vastutustundlikku tegutsemist, analüüsid peamisi sidusrühmi, suurendades oma tegevuse ühiskondlikku kasu, arendades panga töötajaid ja töökeskkonda ning juhtides panka lähtuvalt väärtustest, mis on olulised meie peamistele sidusrühmadele. Usume, et jätkusuutlikkusest lähtuv mõtteviis, plaanid ja tegutsemine toovad edu tervele ühiskonnale.

Bigbank väärtustab kõrgelt sotsiaalset panust ja eetilist käitumist ning tegutseb lähtuvalt vastutustundlikkuse pehmohttest kooskõlas seaduste ja hea tavaga. Nende väärtuste rakendamiseks Bigbanki igapäevatoösse oleme koostanud eri valdkondade poliitikad ning protseduurireeglid, millest lähtutakse töökorralduses ja juhtimisotsuste vastuvõtmisel.

Järgime oma äritegevuses kõiki laenamisega seotud reegleid, juriidilisi nõudeid ja häid tavasid, sh vastutustundliku laenamise pehmohtteid. Nii tagame, et väljaantav krediit

vastab meie kliendi vajadustele ning oleme selle kujundanud sellisel viisil, et klient suudab laenu kokkulepitud tingimustel tagastada.

Meie eesmärk on tõsta tarbijate teadlikkust krediitoodete olemusest ning laenamisega kaasnevatest riskidest. Nii saab tarbija teha teadlikke ja vastutustundlikke otsuseid ning valida pakkumise, mis võtab arvesse tema personaalseid eelistusi ning vajadusi. Rõhutame alati, et laenamise ei tohi suhtuda kergekäeliselt ning laenuvajadus tuleb hoolikalt läbi kaaluda. Samuti soovime klientidel alati võtta laenupakkumine mitme teenusepakkuja käest, et leida enda jaoks parim võimalus. Läheneme igale kliendile personaalselt ning püüame leida just talle sobiva lahenduse – ka siis, kui klient on laenu tagasimaksetega raskustesse sattunud.

Vastutustundlik laenamine, selle teadvustamine ja üldine finantshariduse edendamine on meile esmatähtis. Koostöös teiste Eesti juhtivate pankadega panustame sellesse Eesti Pangaliidu finantsharidus- ja kommunikatsioonitoimkonna igapäevase tegevuse kaudu. Näiteks on saanud traditsiooniks, et meie juhttöötajad esinevad rahatarkuse päeval koolides finantskasvatuse ja rahatarkuse ning vastutustundliku laenamise teemadel. Igal aastal pakume praktikantidele võimalust osaleda meie ettevõtte igapäevatoos ning toetame seeläbi ülikoolides pakutava finantshariduse kvaliteedi tõstmist. Samuti osaleme FinanceEstonia liikmena aktiivselt Eesti finantsteenuste keskkonna kujundamisel ja finantstehnoloogia arendamisel. Osaleme selles organisatsioonis, sest soovime, et finantsteenuste turul oleksid mitmekesised teenused ja mõistlik regulatsioon.

Veel üheks Bigbanki prioriteediks kliendi teenindamisel on rahapesu ja terrorismi rahastamise tõkestamine ning kõikide asjakohaste nõuete rakendamine, eesmärgiga vähendada Eesti finantssektori kuritegelikul eesmärgil ära kasutamise tõenäosust ja süsteemseid riske ning suurendada finantssektori stabiilsust, usaldusväarsust ja läbipaistvust.

Majandustegevus

Bigbank on Eesti kapitalil põhinev rahvusvaheline krediitiasutus, mille missioon on pidevalt parandada inimeste elujärge, pakkudes neile sujuvaid finantsteenuseid. Seda soovime teha kaasaegse, automatiseeritud ja konkurentsivõimelise tooteportfelli abil, mis on aasta-aastalt laienenud ja mida laiendame ka edaspidi.

Bigbanki strateegiline eesmärk on olla kasvule orienteeritud ja klientidest hooliv pank, mille omakapitali tootlus (ROE) on 20%.

Käimasoleva viieaastase strateegiaperioodi (2022–2026) teine aasta oli Kontserni jaoks 2022. aastaga võrreldes samm edasi. Omakapitali tootlus jõudis 17,7%-ni, mis jäi küll alla 20% strateegilisele eesmärgile, kuid ületas kahe protsendipunkti võrra eelmise aasta tulemust. Nii laenu- kui ka hoiuseportfell saavutasid 2023. aasta lõpuks rekordtasemed ning 40,8 miljoni euro suurune puhaskasum on samuti Bigbanki kõigi aegade tugevaim näitaja.

Uutest toodetest tõi Bigbank Soomes, Eestis ja Leedus turule säästuhoiuse, mis tekitas kõikides uutes riikides juba esimeste kuudega klientide hulgas arvestatavat huvi ja aitas seega finantseerida Kontserni laenu tegevust.

Rekordiline oli ka Bigbanki väljastatud võlakirjade maht. 2023. aasta jooksul väljastas Bigbank kokku viiel emissioonil 36,2 miljoni euro eest võlakirju, mis aitasid tugevdada Kontserni kapitalipositsiooni. Kõik emissioonid lõppesid võlakirjade ülemärkimisega, mis näitab investorite suurt huvi ja usaldust Bigbanki vastu. Avaliku huvi suur kasv on Bigbanki jaoks väga rõõmustav, ent ka edaspidi veelgi paremaid tulemusi püüdma sundiv asjaolu.

Samuti jätkus Bigbanki jaoks 2022. aastal alanud uus ajajärk börsiettevõttena, mis tähendab varasemast suuremat avalikku huvi ja Bigbanki olulise info jagamist börsiteadetes. Bigbank on läbipaistvust ja nõuetekohast aruandlust alati tähtsaks pidanud, kuid nüüd, kus ettevõtte on börsil, on ka igal võlakirjainvestoril võimalus end Bigbanki tegemistega lähemalt kursis hoida. Avalike aruannete koostamisel lähtume alati põhimõttest, et lugeja peab saama neist selge, piisava ja kasuliku info.

Kontsern astus 2023. aastal olulisi samme ka sisemistel riskireitingutel põhineva (IRB) meetodi kasutuselevõtmisel ja igapäevapangandusse sisenemisel, mis on mõlemad strateegilised fookused. Tugevdati vastavaid meeskondi, loodi tegevuskavad ja alustati nende täitmisega.

Seda kõike aitas saavutada Bigbanki võimekas meeskond, mille hoidmine ja arendamine oli möödunud aastal ja on ka edaspidi võtmetähtsusega tegevus.

Bigbanki dividendipoliitika näeb ette, et dividendide väljamaksmise eeltingimuseks on kõigi regulatiivsete tingimuste täitmine. Kontsern võib maksta igal kalendriaastal auditeeritud puhaskasumist dividendidena välja 25% puhaskasumist, kuid mitte rohkem kui 8 miljonit eurot. Dividendisumma, mis maksti välja 2022. aasta eest, oli 6 miljonit eurot ja 2023. aasta eest planeeritakse välja maksta 8 miljonit eurot.

Keskkond

Teeme pidevaid pingutusi, et leevendada oma tegevuse mõju looduskeskkonnale. Ka uue strateegiaperioodi üheks põhimõtteks on, et Bigbank võtab kliimaneutraalsuse eesmärgi mitte piirangu, vaid võimalusena. See tähendab, et järgmise viie aasta jooksul on Kontsernilt oodata samme kliimaneutraalsuse poole püüdlisel ja kestliku maailmavaate edendamisel oma tegevuse ja tooteportfelli kaudu.

Selleks, et jõuda õige mõtteviisini, alustame oma töötajate mõtteviisi muutmisest, et laiendada seda siis suuremas mastaabis väljapoole. 2022. aastal liitus Bigbank Roheetiigri projektiga, et tõsta töötajate teadlikkust keskkonna säästmisest. Projekti raames toimusid 2023. aastal regulaarsed kohtumised ning üheskoos leitakse võimalusi tegevuse muutmiseks keskkonnasõbralikumaks ning lepitakse kokku ka reaalsetes jätkutegevustes.

Lisaks Rohetiigri projektiga seotud algatustele kajastub keskkonnast hooliv suhtumine ka järgnevas:

- Pakume oma töötajatele kontori kööginurkades puuvilju, mille kogused on hoolikalt läbi mõeldud, et vältida toidujäätke. Juhul, kui reede õhtuks on veel puuvilju järel, soovitame töötajatel need koju viia.
- Võimaldame töötajatel kasutada kontoris kättesaadavaid korduskasutatavaid toidukarpe, et vältida poest ostetavatest ühekordsetest karpidest tekkivaid plastijäätmeid.
- Tõstame töötajate teadlikkust seoses patareide utiliseerimisega. Pakume võimalust tuua kasutatud patareid kontorisse ja võtame nende utiliseerimise kohustuse töötajalt enda peale.
- Tegeleme Bigbanki Tallinna uue kontori kavandamisega keskkonnasäästlikumaks.
- Kõikides kontorites on nõudepesumasinaid, et vältida liigset veekulu.
- Kõikides kontorites sorteerime prügi.
- Julgustame töötajaid kasutama ühistransporti ja liikuma jalgrattaga. Meie Eesti kontorites on turvaline rattaruum, kuhu saab ratta tööpäevaks jätta.
- Kasutame riistvara võimalikult kaua ja hoiame selle energiakulu kontrolli all. Näiteks on töötajate lauarvutitesse paigaldatud programm, mis vähendab oluliselt masinate elektritarbimist öisel ajal ja nädalavahetusel, kui neid keegi ei kasuta. Anname võimaluse töötajatel viia koju erakasutusse meie ettevõtte mõistes vanad arvutid või utiliseerime oma vanad arvutid koostööpartnerite abil, kes annavad arvutitele uue elu.
- Osaleme tiimidega „Teeme ära!“ projekti raames puhastusaktsioonides.

Oma igapäevases majandustegevuses lähtub Kontsern võimalikult väikese keskkonnanjalajälje põhimõttest. Digitaalse pangana kasutame järjest vähem paberit. Meie jaoks on oluline paberivaba laenude väljastamine, mistõttu kasutame kuni lepingu allkirjastamiseni elektroonilisi kanaleid. Eestis ja Bulgaarias kasutame videotuvastamist. Nii era- kui ka äriklientidega toimuvad meie halduritel videokohtumised.

Pakume soodsama intressiga laenu päikesepaneelide ostuks, et võimaldada päikesepaneelide laialdasemat kasutuselevõttu.

Tegeleme jätkuvalt protsesside optimeerimisega peamiselt kolme meetoodika abil:

- agiilne arendus: tagab lühikesed arendustsüklid ja pideva parenemise;
- LEAN: vähendab raiskamist, aitab protsesse standardida ja kliendile suurimat väärtust pakkuda;
- „The 4 Disciplines of Execution“ (4 reeglit eesmärkide elluviimiseks): aitab kogu organisatsioonil eesmärkidele keskenduda.

2023. aastal lõi Bigbank ka ESG poliitika, mis eelkõige keskendub taskukohasele ja puhtale energiale, inimväärsele tööle ja majanduskasvule ning vastutustundlikule tarbimisele ja tootmisele.

- Taskukohane ja puhas energia. Toetame oma finantstoodetega rohevaradesse ja taastuenergia seotud projektidesse investeerimist.
- Inimväärne töö ja majanduskasv. Toetame loovust ja innovatsiooni ning loome väikeettevõtjatele parema juurdepääsu finantsvahenditele. Toetame noorte kaasamist erinevate töövarjutamis- ja praktikaprogrammidega. Pakume kõigile võrdseid võimalusi ja turvalist töökeskkonda.
- Vastutustundlik tarbimine ja tootmine. Keskendume rohekontoritele, jäätmete sorteerimisele ja vastutustundlikule tarbimisele.

Vastutustundlik maksustamine

Eesti Maksumaksjate Liidu (EML) liikmena oleme maksumaksjate huvide ja õiguste eest seisnud juba alates 1995. aastast. EML-i liikmeks olemine aitab tagada, et oleme maksuteemadega alati kursis. Toetame EML-i tegevust, aidates jälgida, et maksuseadused oleksid õiglased ja arusaadavad, et maksukoormus oleks optimaalne, et maksuhaldur tegutseks ausalt ja professionaalselt ja et maksumaksja raha kasutataks sihipäraselt.

Tegutseme filiaalide kaudu viies Euroopa riigis, kus oleme kohaliku maksumaksjana registreeritud ja maksame kõikides oma tegevusriikides kõiki meile kohalduvaid makse korrektselt ja õigeaegselt ning järgime seadusi.

Kogukond ja ühiskond

Usume Bigbankis, et igaüks meist saab aidata ümbritsevat maailma paremaks muuta. Järgime oma igapäevases tegevuses vastutustundliku laenamise põhimõtteid, panustame aktiivselt finantshariduse edendamisse kõikidel oma tegevusturgudel ning toetame ühiskondlikult olulisi ettevõtmisi sponsorluse ja heategevuse kaudu.

Mõistame ja tunnetame panga rolli kogukonnas ning püüame seda võimalikult hästi täita. Me väärtustame tervislikke eluviise, vaimseid ja hariduslikke algatusi ning kogukonna jätkusuutlikkust. Seetõttu oleme juba aastaid toetanud mitmesuguseid heategevus- ja sponsorlusprojekte, keskendudes peamiselt spordile, noortele ja paljulapselistele peredele suunatud tegevustele.

Sponsorlus ja heategevus

Bigbanki olulisemad ja silmapaistvamad toetustegevused 2023. aastal:

Võrkpalli toetamine.

Alates 2012. aastast on Bigbank võrkpallimeeskonna **Bigbank Tartu** ning alates 2018. aastast naiskonna **Tartu Ülikool/Bigbank** nimisponsor. 2021. aastal pikendasid koostööd Bigbank AS ja võrkpalliklubi SK Duo, sõlmides uue kolmeaastase sponsorlepingu summas 500 000 eurot.

Meie aastatepikkuse toetustegevuse eesmärk on panustada võrkpalli ja Eesti spordi arengusse. Oleme uhked, et just nendel aastatel on Eesti võrkpallis toimunud kiire areng. Selle aja jooksul on Eesti rahvusmeeskond mitu korda kvalifitseerunud Euroopa meistrivõistlustele.

2023. aastal suutis Bigbank Tartu meeskond taas tulla Balti meistriks ning kindlustada juba kolmandat aastat järjest esikoha Aadu Lukase karikavõistlustel. Eesti meistrivõistlustel tuldi teiseks.

Tartu Ülikooli/Bigbanki naiskond saavutas Eesti meistrivõistlustel teise koha ja Balti meistrivõistlustel väga tugevas konkurentsivõidus viienda koha.

Bigbanki suurperepäev.

Alates 2005. aastast teeme koostööd Eesti Lasterikaste Perede Liiduga, et pakkuda nelja või enama lapsega peredele võimalust veeta üks eriline ja lõbus päev. Lisaks tunnustame igal aastal aasta suurpere tiitli ning 10 000-eurose preemiaga tublit ja tegusat Eesti peret, kes on olnud kogukonnale heaks eeskujuks.

2023. aastal valiti aasta suurpereks neljalapseline perekond Kalam Tartumaalt Vasulast. Võitja kuulutati välja Tallinna Loomaaias toimunud suurperepäeval, kuhu kogunes kogu Eestist üle 1000 osaleja.

Bigbank Eesti juhi Jonna Pechteri sõnul toetab pank Eesti elu ühe nurgakivina just Eesti Lasterikaste Perede Liitu ja aasta suurpere konkursi korraldamist. „Tänavuse aasta suurpere ema ja isa hindavad akadeemilist haridust ja on oma pere kõrvalt andnud suure panuse Eesti lastele ja noortele matemaatika ning reaalinete õpetamisse,“ ütles ta tunnustavalt. Eesti Lasterikaste Perede Liidu president Aage Õunap lisas: „Lasterikkad pered on iga riigi ja rahva kõige tugevam vundament. Nende tublide emade-isade panust ühiskonda on raskel ajal eriti oluline märgata ja esile tõsta.“

Iga panus on väga tähtis.

Mõned kuud tagasi loodi Bigbanki Leedu filiaalis ürituste komitee. Komitee ei tegele mitte ainult töötajate üritustega, vaid jagab ja rakendab ka ideid, kuidas Bigbank saab panustada ühiskonda ja heategevusse. Mõned kolleegid külastasid juba kriisikeskust, mis pakub sotsiaalteenuseid hooletusse jäetud lastele ja peredele, kes vajavad abi alkoholi- ja narkoprobleemide, perevägivalga jne tõttu. Meie kolleegid annetasid Bigbanki nimel peredele vajalikke kaupu ja mööblit. Samuti korraldas ürituste komitee annetuse tegemise loomade varjupaigale Tautmilés globa. Mitme nädala jooksul oli kontoris kast, kuhu kõik töötajad said vastavalt etteantud nimekirjale annetusi teha. Jaanuaris on vabatahtlikel hea võimalus külastada varjupaika, et anda kogutud toetus üle ja olla abiks kutsikate jalutamisel või kasside hooldamisel.

Naiselt naisele.

3500 euro suurune annetus tehti naiste tugitelefoni teenust pakkuvale mittetulundusühingule Leedus. Tugitelefoni peamine eesmärk on olla kriitilistel aegadel emotsionaalselt toeks, pakkudes abi psühholoogilisest kriisist ülesaamiseks või andes teavet muude toetusvõimaluste kohta.

Võimaluste loomine ebasoodsas olukorras lastele.

Tänavu annetas Bigbanki Leedu filiaal taas 5000 eurot mittetulundusühingule Aita Tänavalapsi. Organisatsioon toetab üksikvanemate, suurperede ja sotsiaalselt haavatavate perede lapsi ning hooldusperes elavaid lapsi, aga ka Ukraina sõjapõgenike lapsi, kutsudes neid jalgpalli mängima, osalema võistlustel ja jalgpallilaagrites erikoolituse läbinud treenerite juhendamisel. Programmi eesmärk on julgustada lapsi veetma aktiivset kvaliteetaega koos oma vanemate või hooldajatega, sportima koos sõpradega, õppima meeskonnatööd, arendama oma sotsiaalseid oskusi ning looma ja hoidma kogukonnas kvaliteetseid sotsiaalseid suhteid.

Jõulukingid, mis loovad väärtust.

Koostööpartneritele tavapärase jõulukinkide saatmise asemel annetas Leedu turundusosakond kinkideks mõeldud raha mittetulundusühingule Leedu Punane Rist. Sama tegi ka Soome filiaal, kes annetas koostööpartnerite jõulukinkide raha Soome vähekindlustatud peresid toetavale heategevusorganisatsioonile Hope. Peale selle toetas Leedu filiaali turundusosakond koos personaliosakonnaga organisatsiooni Pirmas Blynas, mille eesmärk on suurendada puuetega inimeste sõltumatust, et nad tuleksid kogukonnas iseseisvalt toime.

Loomade varjupaiga heategevuskampania.

Üheksandat aastat järjest korraldasime Lätis heategevusliku sotsiaalmeediakampania #laiBigbankziedo (#Bigbankannetab). Projekti eesmärk on suurendada ühiskonna teadlikkust loomade heaolust ja pakkuda tuge loomade varjupaigale Labās Mājas. Kutsusime Facebookis ja Instagrami kasutajaid postitama pilte endast koos oma lemmikloomadega ja kasutama seejuures teemaviidet #laiBigbankziedo. Iga postitatud pildi eest toetasime varjupaika ühe euroga. 2023. aastal kogusime 5000 eurot, mis kulus varjupaiga ligi 1000 m² suuruse ala küttekulude katmiseks talveperioodil.

Annetus Tartu ja Tallinna loomade varjupaikadele.

Oktoobris oli kõigil Bigbanki töötajatel võimalus osaleda annetusprojektis Tartu ja Tallinna loomade varjupaikade heaks. Kahe nädala jooksul täitsid Bigbanki töötajad annetuskastid toidu ja muude varjupaikadele vajalike toodetega. Tartus loodi loomade varjupaik 2006. aastal ja Tallinnas 2007. aastal. Varjupaikade eesmärk on pakkuda loomadele puhast ja sanitaarõuetele vastavat kohta ning anda neile võimalus leida hea kodu. Alates avamisest on varjupaigad aidanud leida kodu kokku enam kui 30 000 loomale.

Vabatahtlik töö Päästearmee annetuskampanias.

Kampania „Jõulupada“ on Soome Päästearmee iga-aastane korjandus vähekindlustatud perede abistamiseks. Pajakujulised anumad tänavatel on olnud abistamise sümboliks kogu Päästearmee pea 130-aastase ajaloo vältel ning sellest on saanud Soome jõulustraditsioonide silmapaistev osa. Annetuspajad asuvad kõikjal üle Soome. Lisaks rahale kogutakse ka riideid ja mänguasju. Meie Soome filiaali töötajad löid kampanias kaasa, aidates jõlueelsel ajal annetusi koguda.

Kuulumine organisatsioonidesse

Bigbanki strateegia kohaselt on meie eesmärk saavutada hea rahvusvaheline maine ja tuntus väärtusliku finantspartnerina. See tähendab ka osalemist kutseorganisatsioonide tegevuses ja panustamist nende töösse.

Bigbank on Eesti Kaubandus-Tööstuskoja ja FinanceEstonia pikaajaline liige. Bigbank on ka Eesti Pangaliidu liige ja osaleb aktiivselt liidu tööühmade tegemistes. Lisaks kuulub Kontsern Eesti Infotehnoloogia ja Telekommunikatsiooni Liitu, Eesti Liisingühingute Liitu ja Eesti Maksumaksjate Liitu.

Bigbanki osaleb arveldussüsteemis SWIFT (üleilmne pankadevahelise finantstelekomunikatsiooni ühing) ja eurosüsteemi piiriüleses arveldussüsteemis T2 (üleeuroopaline automatiseeritud reaalaegne kiirmaksete arveldussüsteem). Bigbank on liitunud kaudse osalejana SEPA (ühtse euromaksete piirkonna) maksete ja välkmaksete süsteemiga.

Lihtsus

Püüame lihtsuse poole oma lahendustes ja kliendikogemuses.

Helis Evert

Rahapesu tõkestamise spetsialist

Ühingujuhtimise aruanne

Bigbank AS lähtub oma tegevuses proportsionaalsuse põhimõtet järgides Finantsinspeksiooni soovituslikust juhendist „Hea ühingujuhtimise tava“ (edaspidi HÜT), mis on mõeldud eelkõige börsiettevõtetele ning laia aktsionäride ringiga ettevõtetele.

Krediidiasutusena allub Bigbank AS Finantsinspeksiooni järelevalvele. Lisaks muudele õigusaktidele reguleerib Kontserni tegevust krediidiasutuste seadus, kus on sätestatud nõuded Kontserni juhtkonnale, juhtimisele ning aruandlusele. Kontserni juhtorganid on aktsionäride üldkoosolek, nõukogu ja juhatus.

Allpool on antud ülevaade Bigbank AS-i juhtimisest ning toodud välja HÜT-i soovitusel, mida praegu ei järgita, koos vastavate selgitustega. Enamik selgitusi on seotud Bigbank AS-i aktsionäride struktuuri ning sellest tulenevate iseärasustega.

Üldkoosolek

Aktsionäride üldkoosolek on Bigbank AS-i kõrgeim juhtimisorgan. Üldkoosoleku pädevus tuleneb õigusaktidest ja Bigbank AS-i põhikirjast.

Üldkoosoleku kutsub kokku juhatus. Korralisest üldkoosolekust tuleb teatada aktsionäridele vähemalt kolm nädalat enne üldkoosolekut ning erakorralisest üldkoosolekust vähemalt üks nädal enne üldkoosolekut. Teade üldkoosoleku kohta saadetakse aktsionäridele tähtsusega kirjaga aktsiaraamatusse kantud aadressil. Üldkoosoleku teate võib edastada ka lihtkirjaga, elektrooniliselt või faksi teel, kui kirjale või faksile on lisatud teatis dokumendi kättesaamise kinnituse viivitamatu tagastamise kohustuse kohta. Bigbank AS-i aktsionäridel on õigus otsuseid vastu võtta ilma üldkoosolekut kokku kutsumata.

2023. aastal toimus üks korraline ja kaks erakorralist aktsionäride üldkoosolekut. Koosolekut kokku kutsumata võeti vastu kaksteist otsust.

Bigbank AS ei täida HÜT-i punkti, mis soovib üldkoosoleku kokkukutsumise teates näidata aadressi, kuhu aktsionär saab saata küsimusi päevakorra nimetatud teemade kohta (punkt 1.1.1). Samuti ei täida Bigbank AS HÜT-i punkte, mis soovivad üldkoosoleku kokkukutsumise teate avaldada veebilehel (punkt 1.2.1), esitada üldkoosoleku kokkukutsumisel põhjendused ja selgitused nende päevakorra olevate teemade kohta, mille sisuks on olulised muudatused (punkt 1.2.2), avaldada üldkoosoleku päevakorraga seotud oluline teave veebilehel (punkt 1.2.3) ning avaldada nõukogu ja aktsionäride ettepanekud päevakorra olevate teemade kohta veebilehel (punkt 1.2.4).

Eespool mainitud nõuded ei ole Kontserni jaoks asjakohased, kuna sel on vaid kaks aktsionäri, kellest üks kuulub ka nõukogusse ja on seeläbi jooksvalt kursis Kontserni tegevusega.

Bigbank AS täidab osaliselt HÜT-i punkti 1.3.2., mille kohaselt osalevad üldkoosolekul juhatuse liikmed, nõukogu esimees ning vajadusel nõukogu liikmed. Nimetatud isikute osalemine üldkoosolekul sõltub koosolekul otsustatavatest küsimustest. Bigbank AS ei tee üldkoosoleku jälgimist võimalikuks sidevahendite kaudu (punkt 1.3.3), kuna kõigil aktsionäridel on võimalik hääletada päevakorras olevates küsimustes elektrooniliselt.

Juhatus

Bigbank AS-i juhatuse ülesanded on reguleeritud Bigbank AS-i põhikirja, äriseadustiku ja krediidasutuste seadusega. Bigbank AS-i juhatuse teeb igapäevaseid juhtimisotsuseid, võttes arvesse panga ja aktsionäride huve, ning tagab ettevõtte jätkusuutliku arengu vastavalt püstitatud eesmärkidele ja nõukogu poolt kinnitatud strateegiale.

Juhatusel on liikmed, kes valib ning juhatuse esimehe nimetab nõukogu. Juhatusel on liikmete sobivuse hindamisel lähtub Bigbank AS sisekorras sätestatust, seal hulgas juhtorganite liikmete haridusest, oskustest ja varasemast töökogemusest. Juhatusel on liikmete ametisse nimetamisel määratleb nõukogu tema vastutusvaldkonna ja volitused juhatuse liikmega sõlmitavas ametilepingus. Juhatusel on liikmete volituste tähtaeg on kolm aastat ja lubatud on juhatuse liikme tagasivalimine. Juhatus töötab välja Bigbank AS-i strateegia ja eelarve, mis esitatakse nõukogule kinnitamiseks.

Bigbank AS-i juhatuse on viieliikmeline (vastavalt põhikirjale kolm kuni viis liiget):

Martin Lääts – juhatuse esimees

Mart Veskimägi – juhatuse liige

Argo Kiltmann – juhatuse liige

Ingo Pöder – juhatuse liige

Ken Kanarik – juhatuse liige

Juhatusel on liikmed esitavad kord aastas majanduslike huvide deklaratsiooni. Seisuga 31. detsember 2023 on Kontserni emaettevõtte juhatuse liikmed esindatud tütar-ettevõtte juhtorganites järgmiselt:

Argo Kiltmann – Baltijas Izaugsmes Grupa AS-i nõukogu esimees

Martin Lääts – Baltijas Izaugsmes Grupa AS-i nõukogu liige

Mart Veskimägi – Baltijas Izaugsmes Grupa AS-i nõukogu liige

Juhatusel on liikmete tasustamise põhimõtted on kirjeldatud käesoleva aruande punktis „Juhatusel on liikmete ja töötajate tasustamise põhimõtted“. 2023. aastal ei järginud Bigbank AS HÜT-i punkti 2.2.7, mis näeb ette juhatuse liikme hüvede ja preemiasüsteemide avaldamist veebilehel ja käesolevas aruandes ning juhatuse liikmete tasustamis- põhimõtete tutvustamist üldkoosolekul. Bigbank AS on majandusaasta aruandes regulaarselt avaldanud koondteabe Kontserni juhatusele makstud tasude kohta ning tehingud seotud osapooltega on esitatud lisa 36.

Nõukogu

Bigbank AS-i nõukogu tegevus on reguleeritud Bigbank AS põhikirja, äriseadustiku ja krediitiasutuste seadusega, kus on sätestatud nõuded nõukogu liikmetele, nõukogu ja juhatuse koostööle ning nõukogu kehtestatud kontrollimehhanismidele.

Nõukogu ülesandeks on Bigbank AS-i juhatuse tegevuse korrapärane kontrollimine. Nõukogu annab juhatusele tegevusjuhiseid Bigbank AS-i juhtimise korraldamisel ja osaleb oluliste Bigbank AS-i tegevust puudutavate otsuste tegemisel. Nõukogu tagab koostöös juhatusega panga tegevuse pikaajalise planeerimise. Nõukogu töö korraldab nõukogu esimees, kelle valivad nõukogu liikmed endi hulgast.

Nõukogu liikmed valib üldkoosolek kaheks aastaks. Bigbank AS-i nõukogu on viieliikmeline (vastavalt põhikirjale viis kuni seitse liiget):

Sven Raba - nõukogu esimees

Vahur Voll - nõukogu liige

Andres Koern - nõukogu liige

Juhani Jaeger - nõukogu liige

Jaan Liitmäe - nõukogu liige

2023. aastal toimus kuus korralist nõukogu koosolekut ja 15 korral võeti otsused vastu elektrooniliselt. Kõik nõukogu liikmed on 2023. aastal osalenud vähemalt pooltel koosolekutel.

Üldkoosolek otsustab nõukogu tasustamise. Nõukogu liikmete tasu koosneb põhitasust. Bigbank AS ei pea vajalikuks HÜT-i punkti 3.2.5. kohaselt avaldada üksikasjalikku teavet igale nõukogu liikmele määratud tasu suuruse kohta, kuna nõukogu tasude mõju Kontserni finantstulemustele ei ole oluline. Tehingud seotud osapooltega on esitatud lisa 36.

Bigbank AS-i nõukogu viiest liikmest üks on aktsionär, kes omab 50% aktsiatest. Bigbanki hinnangul ei too see seotus siiski kaasa märkimisväärset riski huvide konflikti tõttu Bigbank AS-ile kahjulike otsuste tegemiseks ning tagatud on nõukogu sõltumatus. Ülejäänud nõukogu liikmed on HÜT-i punkti 3.2.2. kohaselt sõltumatud.

Auditikomitee

Auditikomitee on nõukogu poolt moodustatud tööorgan, kelle ülesandeks on nõustada nõukogu raamatupidamise, auditeerimise, riskijuhtimise, sisekontrolli ja siseauditi, eelarve koostamise ja tegevuse seaduslikkuse küsimustes. Komitee jälgib ettevõtte majandusaasta aruande ja konsolideeritud finantsaruannete kohustusliku auditi protsessi ja välisaudiitori sõltumatust.

Auditikomiteesse kuulub kaks liiget. 1. jaanuarist 2023 kuni 30. juulini 2023 olid auditikomitee liikmed Parvel Pruunsild ja Raul Eamets. Alates 1. augustist 2023 on auditikomitee koosseisus komitee esimees Vahur Voll ja liige Sven Raba. Komitee liikmed tasu ei saa.

2023. aastal toimus kuus auditikomitee koosolekut.

Bigbank AS ei avalikusta veebilehel nõukogu loodud komiteede olemasolu, ülesandeid, koosseisu ega kohta organisatsioonis (HÜT-i punkt 3.1.3). Arvestades, et auditikomitee on määratud nõukogu poolt, kuhu kuuluvad ka aktsionärid, ning et auditikomitee liikmed on valitud nõukogu liikmete hulgast, ei ole vastava informatsiooni avalikustamine veebilehel aktsionäride ega investorite huvides vajalik.

Juhatuse ja nõukogu koostöö

Juhatus ja nõukogu teevad Bigbank AS-i huvide parima kaitsmise eesmärgil tihedat koostööd. Koostöö aluseks on eelkõige avatud arvamustevahetus nii juhatuse ja nõukogu vahel kui ka juhatuse ja nõukogu siseselt. Bigbank AS-i juhatuse liikmed osalevad vähemalt kord kvartalis nõukogu koosolekutel, kus nõukogu vaatab muu hulgas üle Kontserni majandustulemused. Juhatus liikmed on üldjuhul kutsutud ka muudele nõukogu koosolekutele, kus arutatakse Kontserni tegevusega seotud küsimusi.

Nõukogu ja juhatuse omavahelist tööjaotust on kirjeldatud Bigbank AS-i põhikirjas. Põhikirjas käsitlemata juhtudel lähtutakse Bigbank AS-i juhtimises eelkõige äriseadustiku sätetest. Bigbank AS-i juhtimise ja tegevusega seotud olulistest sündmustest teavitab juhatuse nõukogu ka väljaspool koosolekuid, et tagada nõukogule vajaliku või olulise informatsiooni operatiivne edastamine. Teabe, mis eeldab otsuse tegemiseks piisavat ajavaru (nt aruannete heakskiitmisel), edastab juhatuse nõukogu liikmetele enne nõukogu koosolekut. Juhatus lähtub Bigbank AS-i juhtimisel nõukogu antud strateegilistest juhistest ja arutab nõukoguga regulaarselt strateegilisi juhtimisküsimusi.

Mitmekesisuse ja kaasamise poliitika

Bigbank AS ei rakendanud 2023. aastal mitmekesisuse poliitikat, kuna peab nii juhtide kui ka töötajate valikul alati silmas Kontserni parimaid huve, lähtudes sh juhtorganite liikmete valimisel krediitiasutuste seaduses juhtorganite liikmetele sätestatud nõuetest ja valimiskorrast. Juhtorganite sobivuse hindamisel lähtub Bigbank AS vastavast sisekorrast, võttes muu hulgas arvesse juhtorganite liikmete haridust, oskusi ja varasemaid töökogemusi. Sobivuse hindamisel võetakse arvesse ka kandidaadi reputatsiooni, kogemusi, pädevusi ja oskusi, juhtimiskogemusi, juhtimisega seotud muid kriteeriume ning muid olulisi teadaolevaid asjaolusid. Samas järgib Kontsern põhimõtet hoiduda kandidaatide soolisest või muust diskrimineerimisest.

Teabe avaldamine

Bigbank AS kohtleb kõiki aktsionäre võrdselt ja teavitab aktsionäre kõikidest olulistest asjaoludest, kasutades selleks eelkõige e-posti. Bigbank AS avalikustab aruanded oma veebilehel. Kontserni majandusaasta aruanded ja vahearuanded avalikustatakse eesti ja inglise keeles, järgides seaduses sätestatud tähtaegu.

Bigbank avaldas 2023. aastal oma investoritele suunatud veebilehel finantskalendri, mis sisaldab majandusaasta aruande ja vahearuannete avalikustamise kuupäevi

(HÜT punkt 5.2.). Bigbank AS ei avaldanud 2023. aastal oma veebilehel analüütikute ja aktsionäride küsimustele antud vastuseid (HÜT punkt 5.5.), ega analüütikute ja pressiga kohtumiste aegu (HÜT punkt 5.6.), kuna see ei ole Bigbank AS-i majandustegevust silmas pidades, aktsionäride kõrget informeeritust ja nende kitsast ringi arvestades tarvilik ega piira viidatud isikutel ühelgi moel saada vajalikku infot ja ligipääsu nimetatud üritustele. Bigbank avaldab börsiteadetega info korraldatavate investorkohtumiste (veebiseminarid) kohta (HÜT punkt 5.6.).

Finantsaruandlus ja auditeerimine

Bigbank AS avalikustab igal aastal majandusaasta aruande ja majandusaasta jooksul kvartaalsed vahearanded, mis on avalikult kättesaadavad Bigbank AS-i kodulehel. Bigbank AS-i majandusaasta aruanne auditeeritakse.

Bigbank AS esitab aktsionäride üldkoosolekule juhatuse allkirjadega majandusaasta aruande. Erinevalt HÜT-i soovitusel nõukogu liikmed majandusaasta aruannet ei allkirjasta. Nende seisukoht sisaldub nõukogu kirjalikus aruandes majandusaasta aruande kohta ning aruanne kiidetakse heaks nõukogu otsusega (HÜT-i punkt 6.1.1.). Samuti ei osale majandusaasta aruande kinnitamisel Bigbank AS-i audiitor (punkt 6.1.1.).

Audiitori nimetab aktsionäride üldkoosolek. Audiitori valikul arvestatakse audiitori pädevuse ja varasemate kogemustega finantsteenuste valdkonnas. Audiitor valitakse kuni viieks aastaks. Bigbank AS järgib audiitorite rotatsiooni põhimõtet. KPMG Baltics OÜ (registrikood 10096082) nimetati 3. juunil 2020 tehtud aktsionäride otsusega Kontserni audiitoriks 2020.-2022. aasta majandusaasta aruannete auditeerimiseks. 27. detsembril 2022 pikendati aktsionäride otsusega lepingut KPMG Baltics OÜ-ga 2023. aasta majandusaasta aruande auditeerimiseks. Juhtivaudiitor on Eero Kaup.

Aruandeperioodil ei informeerinud audiitor nõukogu talle teatavaks saanud olulistest asjaoludest, mis võivad mõjutada nõukogu tööd ja Kontserni juhtimist. Lisaks kohustuslikule auditile osutas audiitor aruandeaastal auditiväliseid teenuseid, mis on audiitoritegevuse seadusega lubatud, sh tõlke- ja koolitusteenused ja muud teenused nagu tulumaksudeklaratsiooni täitmise konsultatsioon Rootsisis.

Riskide juhtimine ja kontroll

Kontserni nõukogu teostab lõplikku järelevalvet Kontserni tegevuse üle. Nõukogu kehtestab üldised riskijuhtimise põhimõtted ja strateegia, mis on vajalikud Kontserni riskikorralduse nõuetekohaseks toimimiseks ja loob tingimused Kontserni vajadustele vastava sisekontrollisüsteemi kehtestamiseks.

Sisekontrollisüsteem on juhtimise abivahend, mida kasutatakse Kontserni kõigis tegevusvaldkondades ja mis on Kontserni sisemiste protsesside lahutamatu osa. Juhatuse vastutab tõhusa riskijuhtimise ja sisekontrollisüsteemi kehtestamise ja toimimise eest.

Kontserni sisekontrollisüsteem peab tagama toimingute efektiivsuse ja tulemuslikkuse, äritegevuse usaldusväärsuse, riskide nõuetekohase tuvastamise, hindamise ja

maandamise, asutusesiseselt ja -väliselt jagatava finantsteabe ning muude andmete usaldusväärsuse, haldus- ja raamatupidamistava nõuetekohasuse, kooskõla õigusaktide, eeskirjade ja järelevalvenõuete ning Kontserni sise-eeskirjade, protsesside, normide ja otsustega. Sisekontroll hõlmab kõiki konsolideeritud üksusi, geograafilisi asukohti ja tegevusi ning tagab, et poliitikate, protseduuride ja piirangute rikkumistest ja nendest erandite tegemisest teatatakse õigeaegselt asjakohasele juhtimistasandile.

Riskijuhtimise peamine eesmärk on Kontserni finantstugevuse kaitsmine. Kontsern kontrollib riske, et piirata võimalike negatiivsete sündmuste mõju Kontserni kapitalile, likviidsusele ja finantstulemustele. Juhatus teavitab nõukogu regulaarselt, vähemalt kord kvartalis, Kontserni riskipositsioonis toimunud muutustest.

Kontsern kasutab kolme kaitseliini mudelit, kus esimeseks kaitseliiniks on äriüksused ja filiaalid, kes vastutavad oma vastutusallas riskide võtmise ning igapäevase riskijuhtimise eest, kehtestades ja rakendades vastavad protseduurid ja kontrollid ning tagades nende toimimise. Kõikide tasandite juhid vastutavad oma üksuse, filiaali ja valdkonna riskijuhtimise ja kontrollimehhanismide tõhusa toimimise eest. Teiseks kaitseliiniks on üksused, mis teevad Kontserni riskijuhtimise üle järelevalvet eesmärgiga tagada, et esimene kaitseliin ja kontrollid on nõuetekohaselt välja töötatud ja toimivad eesmärgipäraselt ning riske juhitakse ja neist antakse aru vastavalt nõuetele. Teise kaitseliini kuuluvad vastavuskontrolli, riskijuhtimise ja krediidiriski valdkonnad. Kontserni sise-auditi üksus annab sõltumatuid kindlustandvaid hinnanguid kogu organisatsioonile ja moodustab kolmanda kaitseliini.

Vastavuskontrolli valdkonna ülesandeks on teha järelevalvet selle üle, et Kontsern täidaks kõigi talle kohalduvate õigusaktide nõudeid, sest õigusnormide eiramine võib kaasa tuua järelevalveorganite sanktsioone (sh äritegevuse piirangud, trahvid või täiendava aruandluse esitamise kohustus) ning finants- ja/või mainekahju, rakendades selleks ennetavaid meetmeid (teavitab, annab nõu, kontrollib, teeb järelkontrolli). Vastavuskontrolli üksus allub vahetult juhatusele ning annab regulaarselt ülevaate Kontserni vastavusriskist.

Krediidiriski valdkond on osa riskijuhtimise funktsioonist, mis vastutab krediidiriski juhtimise eest kogu laenuprotsessis ning on teiseks kaitseliiniks krediidiriski võtmisel, et tagada krediidiotsuste korrektne rakendamine ja otsustusõiguste järgimine ning Kontserni krediidiriski vastavus riskiisule. Krediidiriski valdkonna juht annab regulaarselt juhatusele aru Kontserni krediidiriski profiilist ja muutustest riskitasemetes.

Riskijuhtimise valdkonna ülesandeks on arendada ja rakendada Kontserni riskijuhtimise raamistikku; aidata riski omanikke ja juhtkonda riskide juhtimiseks ja hindamiseks vajalike protsesside ja kontrollimehhanismide väljatöötamisel; toetada ja jälgida riski omanike tegevust riskijuhtimise meetmete rakendamisel; sõltumatult tuvastada, hinnata ja jälgida riske ning esitada riskiaruandeid; anda riskijuhtimisalast nõu ja pakkuda töötajate riskiteadlikkuse suurendamiseks vajalikke koolitusi; tuvastada riskidega seotud probleeme. Riskijuhtimise valdkond annab regulaarselt kord kvartalis juhatusele ülevaate Kontserni riskiprofiilist oluliste riskide lõikes ja riskitasemete muutustest.

Kontserni juhatus on moodustanud riskikomitee, mille eesmärk on toetada juhatust riskijuhtimise ülesannetes ning pakkuda platvormi operatsiooniriske (sh infoturbe- ja vastavusriske) puudutavate strateegiliste küsimuste arutamiseks, kooskõlastamiseks ja kokkuleppimiseks. Komiteesse kuuluvad nii 1. kui ka 2. kaitseliini esindajad, et oleks tagatud esindatus ning riskialane kooskõlastamine ja teabevahetus Kontsernis. Riskikomitee liikmed ja eeskirja kinnitab juhatus.

Lisas 5 on täpsemalt kirjeldatud riskijuhtimise eesmärgid ja põhimõtteid.

Siseauditi üksus on Kontserni struktuuriüksus, mis allub vahetult Kontserni nõukogule ja on seetõttu sõltumatu Kontserni juhatusest. Üksuse koosseisus töötab kaks siseaudiitorit ja siseauditi üksuse juht. Siseaudit on sõltumatu, objektiivne ja kindlustandev nõustamis-tegevus, mis on mõeldud selleks, et lisada Kontserni tegevusele väärtust ja muuta seda paremaks. Siseauditi üksus hindab süstemaatiliselt ja plaanipäraselt riskijuhtimise, valitsemise ja kontrolliprotsesside tõhusust ja tulemuslikkust. Siseaudit lisab väärtust, kui see on kooskõlas Kontserni strateegiliste eesmärkidega, keskendub olulistele äririskidele, tegutseb ennetavalt ja oskuslikult ning vastab sidusrühmade ootustele. Siseauditi üksus tegutseb Kontserni nõukogu poolt kinnitatud põhimääruses sätestatud korra alusel. Siseauditi üksuse põhimääruses on kirjeldatud nõudeid siseauditi üksuse töötajate sõltumatussele ja professionaalsusele, nende volitusi, ülesandeid ja tegevuse ulatust ning kvaliteedi tagamise põhimõtteid. Siseauditi tööplaani kinnitab Kontserni nõukogu.

Krediidikomitee

Krediidikomitee on nõukogu moodustatud tööorgan, mille eesmärk on tagada, et krediidiotsused tehakse kooskõlas Kontserni sisemiste protseduuridega ja et Kontserni laenutegevus on kooskõlas Kontserni krediidiriski poliitikaga, krediidiriski limiitide, peamiste riskinäitajate, riskiisu ja krediidistrateegiaga.

Vihjeliin

Vihjeliin on osa Kontserni halduskultuurist ja selle eesmärk on toetada Kontserni väärtuste kandmist ja kokkulepitud käitumisreegleid, soodustada avatust ja kaastöötajatega arvestamist.

Töötajatel on võimalus teavitada pangasisesest ebasobilikust tegevusest, milleks võib olla nii vastuollu minemine Kontserni poolt kehtestatud üldiste käitumisreeglitega, sise-mist töökorraldust reguleerivate protseduuridega kui ka seaduse rikkumised ja panganduse hea tava põhimõtete eiramine.

Vihjeliini haldab siseauditi üksuse juht, kes annab vahetult aru Bigbank AS-i nõukogule.

Juhatuselise liikmete ja töötajate tasustamise põhimõtted

Kontserni tasustamise poliitika kinnitab nõukogu ja selle eesmärgiks on tagada õiglane ning läbipaistev tasustamine, mis on kooskõlas kaalutletud ja tõhusate riskijuhtimis-põhimõtetega ja aitab saavutada Kontserni pikaajalist eesmärki – saada klientide poolt

enim tunnustatud finantsteenuse pakkujaks, kellel on tõhus riskijuhtimine ning kõrge maine tööandjana. Eesmärgiks on, et tasustamisotsused tagaksid jätkusuutliku väärtuse kasvu kõigi Bigbanki oluliste sidusrühmade, sh klientide, aktsionäride ja töötajate jaoks; edendada soovitud produktiivsust ja väärtuspõhist käitumist ning tagada, et tasustamisviis ei takista töötajaid ausalt, õiglaselt, läbipaistvalt ja professionaalselt käitumast, võttes arvesse klientide õigusi ja huve, ning hoida ära riski, et töötasu põhjustab liigset riskivõtmist ja huvide konflikt. Tasustamissüsteem tagab töötajate võrdse kohtlemise, sest tasustamisel lähtutakse töötaja aasta vältel saavutatud tulemustest ja tööalast arengust.

Nõukogu kinnitab Kontserni tasustamispoliitika ja vaatab selle üle iga aasta neljandas kvartalis või vastavalt vajadusele sagedamini. Poliitika kohaselt kinnitab juhatus tasustamispoliitika eesmärgid, sh põhimõtted, millega kehtestatakse aasta tulemuslikkuse võtmenäitajad, hinnatakse töötajate tulemusi ja vaadatakse üle fikseeritud töötasu. Tasustamispoliitika sisaldavad ka filiaali või üksuste tasandi tulemustasude kehtestamiseks vajalikke juhiseid. Filiaalide ja valdkondade töötajaid puudutavaid tasustamisotsuseid teevad filiaalide ja valdkondade juhid kooskõlas Kontserni poliitika ja reeglitega. Juhatus jälgib tasustamispoliitika rakendamist ja küsib töötajatelt tagasisidet vähemalt kord aastas detsembris.

Tasustamise süsteemi keskseks põhimõtteks on tasakaal individuaalsete ja meeskondlike tulemuste saavutamise ning kvaliteetse riskijuhtimise vahel, mis arvestab kapitali piisavust, vajalikku likviidsust ning majanduskeskkonnas toimuvaid arenguid.

Kontserni poolt makstav tasu koosneb kahest osast:

- Fikseeritud tasu, sh
 - töölepingus fikseeritud igakuine põhitasu, mille suurus arvestab töötaja tööülesandeid ja pädevust ning mis vaadatakse üle kord aastas, võttes arvesse töötaja töötulemusi ja asukohariigi tööjõuturul valitsevaid trende;
 - Kontserni kõigile töötajatele kõikides riikides ja samal määral tagatud hüved, nagu näiteks sporditoetus, tasustatud vaba aeg tervise eest hoolitsemiseks, sünnitoetus jmt;
 - asukohariigi õigusaktidest või kollektiivlepingutest tulenevad tasud ja hüved.
- Muutuvtasu, sh
 - töötajaga eelnevalt kokku lepitud põhimõtetest ja Kontserni pikaajaliste eesmärkide saavutamisest sõltuv tulemustasu, mille saamine eeldab asjakohaste, mõõdetavate ja tasakaalustatud kriteeriumide täitmist;
 - objektiivsetest asjaoludest tulenev ja üldjuhul ühekordne tulemustasu, mis põhineb erakordsetel tulemustel ja / või töötaja kaasamisel, konkreetsete projektide ja muude sarnaste olukordade õigeaegse täitmise korral;

- lahkumistasu, mida makstakse töölepingu lõpetamisel. Kohaldatavates kohalikes õigusaktides sätestatud summade ületamine peab olema vastavuses töötaja töö tulemuslikkusega töösuhte ajal ja tasustada ei tohi põhjendamatu riskivõtmist. Lahkumishüvitise maksmisel peab Kontsern olema võimeline selgitama lahkumishüvitise põhjuseid, summa sobivust ja selle määramiseks kasutatud kriteeriume, sealhulgas seda, et see on seotud aja jooksul saavutatud tulemustega ja et sellega ei premeerita ebaõnnestumisi või väärkäitumist.

Tagamaks, et sisekontrolli töötajaid tasustatakse sõltumatult tegevustest, mille üle nad järelevalvet teevad, sätestab Kontserni tasustamispoliitika, et kontrollifunktsiooni täitvate töötajate tulemustasu põhineb kontrollitegevuse eesmärkide saavutamisel ega sõltu tema kontrolli all oleva valdkonna majandustulemustest.

Kontserni tasustamispoliitika näeb ette, et Kontsernil on õigus vähendada olulise riski võtjale makstavat tulemustasu või peatada tulemustasu väljamaksmine või nõuda väljamakstud tulemustasu osalist või täielikku tagastamist, kui

- Kontserni üldised finantstulemused on võrreldes eelmise perioodiga märkimisväärselt halvenenud;
- oluline riskivõtja ei täida enam tulemuslikkuse kriteeriume või ei vasta krediidasutuse juhatuse liikme või olulise riskivõtja suhtes õigusaktidega kehtestatud nõuetele;
- Kontsern ei täida enam usaldatavusnõudeid või kontserni riskid ei ole Kontserni omavahenditega piisavalt kaetud;
- tulemustasu on makstud andmete alusel, mis on hiljem osutunud märkimisväärses ulatuses ebatäpseks või valeks;
- oluline riskivõtja on osalenud krediidasutusele kahju tekitamises või vastutab tekkinud kahju eest.

Erandid on lubatud juhul, kui need on ette nähtud kohalike õigusaktidega.

Kontsern ei ole Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) nr 575/2013 artikli 4 lõike 1 punktis 146 mõistes määratletud suur krediidasutus ning kohaldab Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi 2013/36/EL artikli 94 lõike 3 punktis a sätestatud erandit kõikide töötajate tasustamisele.

Eraldi tasustamiskomitee loomine ei ole vajalik ja töötasukomitee rolli täidab Bigbanki nõukogu, kelle kohustuste hulka kuulub Kontserni tasustamispoliitika kinnitamine ja järelevalve ning juhatuse liikmete, siseauditi töötajate ja oluliste riskivõtjate tasustamisega seotud otsuste tegemine. Nõukogu vaatab tasustamispoliitika üle vähemalt kord aastas. Poliitika ja sellega seotud kontserniüleste reeglite ettevalmistuse eest vastutab tugiteenuste valdkonna juht, kes esitab muudatusettepanekud Kontserni juhatusele, kes esitab asjakohased ettepanekud kinnitamiseks Kontserni nõukogule. Kontserni siseauditi üksus hindab iga-aastaselt tasustamise süsteemi rakendamist ja tutvustab tulemusi Kontserni nõukogule.

Kontserni tasustamispoliitika sisaldab kontrollmeedet, mille eesmärgiks on tagada, et järgitakse sooneutraalsuse põhimõtet ja et mees- ja naistöötajatele makstakse palka

kriteeriumide alusel, mis on seotud töötaja või materiaalsete riskide võtja võimete, pädevuse, kvalifikatsiooni, kogemuste ja teadmistega.

Vastavalt seadusele on Bigbank AS määratlenud olulised riskivõtjad, kelleks on tippjuhtkond (nõukogu ja juhatuse liikmed); kontrollfunktsioonide eest vastutavad isikud; töötajad, kellel on oluline mõju Kontserni riskiprofiilile; ja ametikohad, kelle tasu on võrdne Kontserni juhatuse liikmete madalaima töötasuga või ületab seda. Enesehindamine toimub konsolideeritud tasemel, hõlmates kõiki panga filiaale ja tütaretevõtteid. Oluliste riskivõtjate nimekiri vaadatakse üle vähemalt kord aastas või kui toimuvad Kontserni struktuurimuutused või luuakse uusi ametikohti, mis mõjutavad oluliste riskivõtjate nimekirja. Kontserni nõukogu kinnitab oluliste riskivõtjate nimekirja vähemalt kord aastas vastavalt juhatuse poolt esitatud ettepanekule. 2023. aastal oli nimekirjas 29 olulist riskivõtjat. Oluliste riskivõtjate fikseeritud tasu põhimõtted on samad, mis ülejäänud Kontserni töötajatel. Tulemustasu osakaal aasta kogutasust võib olla maksimaalselt 100% aasta jooksul teenitud fikseeritud tasust, mis tagab hoolikalt kaalutletud riskivõtmise. Kui muutuvtasu ületab 100% aasta jooksul teenitud põhipalgast, lähtutakse Eesti krediitiasutuste seaduse nõuetest. Kontsernil on õigus kas osaliselt või täielikult loobuda tulemustasu maksmisest, vähendada selle suurust või nõuda välja makstud tulemustasu osalist või täielikku tagastamist juhul, kui Kontserni tulemused ei vasta seatud eesmärkidele. Tulemustasu suurus sõltub ettevõtte üldistest finantstulemustest ja töötaja isiklike aastaeesmärkide saavutamisest.

2023. aastal oli Kontserni ja selle tütaretevõtete olulistele riskivõtjatele makstud töötasu (arvestamata sotsiaalmakse) summas 3,1 miljonit eurot, millest põhitasu moodustab 2,3 miljonit eurot ja tulemustasud 0,8 miljonit eurot. Lahkumishüvitisi maksti aruandeaastal ühele riskivõtjale summas 33 tuhat eurot. Tulemustasud, mis võtavad arvesse töötulemusi 2023. aastal, makstakse rahas ja määratakse järgneva finantsaasta esimese kvartali lõpus ning juhtkonna hinnangul on selleks moodustatud reserv 31. detsembri 2023 seisuga piisav. Määratud, ent väljamaksmata tulemustasusid, mis võtaksid arvesse töötulemusi 2023. aastal, aastalõpu seisuga ei olnud.

Tulemuslikkus

Oleme jätkusuutlikult tulemuslikud tänu oma pühendumusele, teadmistele ja professionaalsusele.

Targo Raus
Äriarenduse
valdkonna juht

Kontserni raamatupidamise aastaaruanne

Konsolideeritud finantsseisundi aruanne

(miljonites eurodes)	Lisa	31.12.2023	31.12.2022 korrigeeritud*
Varad			
Nõuded keskpankadele	7	495,1	151,1
Nõuded pankadele	7	23,6	22,3
Õiglasel väärtusel läbi muu koondkasumi mõõdetavad võlaväärtpaberid	8	15,4	19,2
Nõuded klientidele	9, 10	1 665,7	1 359,4
Materiaalne põhivara	11	9,4	18,3
Kinnisvarainvesteeringud	12	49,1	35,5
Immateriaalne põhivara	13	29,2	30,0
Tulumaksu varad	31	0,4	0,4
Muud varad	14	2,9	4,9
Müügiks hoitavad varad	15	0,3	3,9
Varad kokku		2 291,1	1 645,0
Kohustised			
Võlgnevus pankadele	16	8,9	9,2
Klientide hoiused	17	1 937,4	1 367,8
Allutatud võlakirjad	18	76,1	40,1
Tulumaksu kohustised	31	3,0	0,4
Muud kohustised	19	17,7	14,5
Müügiks hoitavate varadega seotud kohustised	15	-	1,0
Kohustised kokku		2 043,1	1 433,0
Omakapital	21		
Aktsiakapital		8,0	8,0
Kohustuslik reservkapital		0,8	0,8
Muud reservid		1,8	3,4
Jaotamata kasum		237,4	199,8
Omakapital kokku		248,0	212,0
Kohustised ja omakapital kokku		2 291,1	1 645,0

* Mõned eelmise perioodi summad on vea parandamiseks korrigeeritud. Üksikasjalikku teavet nende täpsustuste kohta leiab lisast 4.

Lisad lehekülgedel 67 kuni 177 on raamatupidamise aastaaruande lahutamatud osad.

Konsolideeritud koondkasumiaruanne

(miljonites eurodes)	Lisa	2023	2022 korrigeeritud*
Jätkuvad tegevused			
Intressitulu	24	140,9	95,6
Intressikulu	25	-42,9	-13,2
Neto intressitulu		98,0	82,4
Teenustasutulu		8,5	7,7
Teenustasukulu		-0,3	-0,3
Neto teenustasud		8,2	7,4
Kahjum õiglasel väärtusel läbi muu koondkasumi mõõdetud võlaväärtpaberite müügist		-0,1	-1,3
Netotulem õiglasel väärtusel muutustega läbi kasumiaruande mõõdetud finantsvaradest		9,2	2,5
Netotulem vahetuskursi erinevustest		0,1	-0,4
Netokasum finantsvaradelt		9,2	0,8
Netokahjum mittefinantsvara kajastamise lõpetamisest		-1,4	-0,1
Muud tegevustulud	26	4,6	4,4
Muud tegevuskulud	27	-6,8	-5,1
Neto tegevustulud kokku		111,8	89,8
Palgakulud	28	-24,0	-21,3
Halduskulud	29	-15,2	-17,0
Põhivara kulum ja väärtuse langus	11, 13	-6,4	-3,6
Tegevuskulud kokku		-45,6	-41,9
Eraldiste kulu		0,4	-0,1
Kinnisvarainvesteeringute õiglase väärtuse muutusest tulenev kasum	12	3,4	4,5
Kasum enne allahindluste kulu		70,0	52,3
Neto laenuõuete ja finantsinvesteeringute allahindlused	10	-20,9	-15,5
Kasum enne maksustamist		49,1	36,8
Tulumaks	31	-7,7	-3,5
Aruandeaasta jätkuvate tegevuste kasum		41,4	33,3
Kahjum lõppenud tegevustest	15	-0,6	-0,6
Aruandeaasta kasum		40,8	32,7

Lisad lehekülgedel 67 kuni 177 on raamatupidamise aastaaruande lahutamatud osad.

(miljonites eurodes)	Lisa	2023	2022 korrigeeritud*
Muu koondkasum	21	1,2	2,3
Muu koondkasum, mida võib tulevikus ümber liigitada kasumisse või kahjumisse		0,5	-0,5
Välismaiste äriüksuste ümberarvestamise kursivahed		-0,1	0,4
Õiglates väärtuses läbi muu koondkasumi mõõdetavate võlaväärtpaberite omakapitali kantud hindamise tulem		0,6	-0,9
Muu koondkasum, mida ei liigitata tulevikus ümber kasumisse ega kahjumisse		0,7	2,8
Maa ja ehitiste ümberhindlus		0,7	2,8
Aruandeaasta koondkasum		42,0	35,0
Tava puhaskasum aktsia kohta (eurodes)	30	510	409
Lahustatud puhaskasum aktsia kohta (eurodes)	30	510	409

* Võrdlusandmed on korrigeeritud vigade parandamise tõttu, vt lisa 4.

Lisad lehekülgedel 67 kuni 177 on raamatupidamise aastaaruande lahutamatud osad.

Konsolideeritud rahavoogude aruanne

(miljonites eurodes)	Lisa	2023	2022
Rahavoog äritegevusest			
Laekunud intressid		134,0	89,4
Makstud intressid		-11,2	-7,8
Tasutud palga-, haldus- ja muud kulud		-54,3	-52,0
Muud laekunud tegevustulud ja teenustasud		15,7	20,4
Laekunud lootusetud nõuded ja portfelli müügist laekunud tasud		10,1	8,0
Laekunud muu vara eest		1,1	0,3
Väljaantud laenud		-786,6	-857,0
Laenude tagasilaekumised		472,0	384,2
Keskpankade kohustusliku reservi ja intressinõude muutus	7	-6,6	-4,4
Laekumised hoiustamisest		1 677,2	1 155,9
Makstud hoiuste lunastamisel		-1 133,2	-684,2
Makstud tulumaks		-4,8	-4,6
Valuutakursi muutuse mõju		-0,2	-
Rahavoog äritegevusest kokku		313,2	48,2
Rahavoog investeerimistegevusest			
Soetatud materiaalne ja immateriaalne põhivara	11, 13	-4,0	-6,0
Laekunud müügiotel varade müügist		1,4	-
Soetatud kinnisvarainvesteeringud	13	-	-3,4
Laekunud kinnisvarainvesteeringute müügist		-	1,0
Tähtajaliste hoiuste muutus		-	-0,1
Äriühendusega seoses tasutud summad		-0,5	-
Makstud väärtpaberite soetamisel	8	-	-7,7
Laekumised väärtpaberite lunastamisest	8	4,4	31,9
Rahavoog investeerimistegevusest kokku		1,3	15,7
Rahavoog finantseerimistegevusest			
Laekumised võlakirjaemissioonist	18	36,2	25,0
Makstud võlakirjade intressid	35	-5,3	-1,2
Tagasimakstud laen keskpangale		-	-36,3
Võetud laenud krediidasutustelt	16	-	9,3
Tagasimakstud laenud krediidasutustele	16	-0,3	-0,2
Makstud rendikohustiste põhiosa	20, 35	-0,6	-0,8
Tasutud dividendid	21, 30	-6,0	-6,0
Rahavoog finantseerimistegevusest kokku		24,0	-10,2
Valuutakursi muutuse mõju		0,1	-0,8
Raha ja selle ekvivalentide muutus		338,6	52,9
Raha ja selle ekvivalendid aasta alguses	7	164,7	111,8
Raha ja selle ekvivalendid aasta lõpus	7	503,3	164,7

Lisad lehekülgedel 67 kuni 177 on raamatupidamise aastaaruande lahutamatud osad.

Konsolideeritud omakapitali muutuste aruanne

(miljonites eurodes)	Emaettevõtte omanikele kuuluv omakapital				
	Aksia- kapital	Kohustuslik reserv- kapital	Muud reservid	Jaota- mata kasum	Kokku
Saldo 01.01.2022	8,0	0,8	1,1	173,5	183,4
Vea korrigeerimine (lisa 4)	-	-	-	-0,4	-0,4
Korrigeeritud saldo 01.01.2022	8,0	0,8	1,1	173,1	183,0
Aruandeaasta kasum, korrigeeritud	-	-	-	32,7	32,7
Muu koondkasum					
Valuutakursimuutuste reserv	-	-	0,4	-	0,4
Õiglasel väärtuses läbi muu koondkasumi mõõdetavate võlaväärtpaberite õiglasel väärtuse muutus	-	-	-0,9	-	-0,9
Maa ja ehitiste ümberhindlus	-	-	2,8	-	2,8
Kokku muu koondkasum	-	-	2,3	-	2,3
Kokku aruandeaasta koondkasum	-	-	2,3	32,7	35,0
Makstud dividendid	-	-	-	-6,0	-6,0
Tehingud omanikega kokku	-	-	-	-6,0	-6,0
Korrigeeritud saldo 31.12.2022	8,0	0,8	3,4	199,8	212,0

Saldo 01.01.2023	8,0	0,8	3,4	199,8	212,0
Aruandeaasta kasum	-	-	-	40,8	40,8
Muu koondkasum					
Valuutakursimuutuste reserv	-	-	-0,1	-	-0,1
Õiglasel väärtuses läbi muu koondkasumi mõõdetavate võlaväärtpaberite õiglasel väärtuse muutus	-	-	0,6	-	0,6
Maa ja ehitiste ümberhindlus	-	-	-2,1	2,8	0,7
Kokku muu koondkasum	-	-	-1,6	2,8	1,2
Kokku aruandeaasta koondkasum	-	-	-1,6	43,6	42,0
Makstud dividendid	-	-	-	-6,0	-6,0
Tehingud omanikega kokku	-	-	-	-6,0	-6,0
Saldo 31.12.2023	8,0	0,8	1,8	237,4	248,0

Vt lisa 21.

Lisad lehekülgedel 67 kuni 177 on raamatupidamise aastaaruande lahutamatud osad.

Julgus

Tervitame väljakutseid, võtame initsiatiivi, teeme nutikaid otsuseid ja oleme vastutustundlikud.

Mart Veskimägi

Riskivaldkonna juht,
juhatuse liige

Kontserni raamatupidamise aruande lisad

Kontserni raamatupidamise aruannete lisade sisukord

Koostamise alused

Lisa 1. Aruandev üksus	68
Lisa 2. Aruande koostamise alused ja vastavuse kinnitus	68
Lisa 3. Olulised juhtkonnapoolsed otsused ja hinnangud	69
Lisa 4. Vigade korrigeerimine	72

Riskide ülevaade ja õiglane väärtus

Lisa 5. Riski- ja kapitalijuhtimine	75
Lisa 6. Varade ja kohustiste õiglane väärtus	114

Varad

Lisa 7. Nõuded pankadele	122
Lisa 8. Võlaväärtpaberid	123
Lisa 9. Nõuded klientidele	124
Lisa 10. Laenuõuete allahindlused	128
Lisa 11. Materiaalne põhivara	131
Lisa 12. Kinnisvarainvesteeringud	133
Lisa 13. Immateriaalne põhivara	133
Lisa 14. Muud varad	134
Lisa 15. Müügiks hoitavad müügigrupid ja lõppenud tegevused	134

Kohustised ja omakapital

Lisa 16. Võlgnevus pankadele	136
Lisa 17. Klientide hoiused	137
Lisa 18. Allutatud võlakirjad	138
Lisa 19. Muud kohustised	139
Lisa 20. Rendikohustis	139
Lisa 21. Omakapital	140

Kontserni koosseis

Lisa 22. Tütarettevõtted	141
--------------------------	-----

Aasta tulemus

Lisa 23. Tegevussegmentid	141
Lisa 24. Intressitulu	144
Lisa 25. Intressikulu	144
Lisa 26. Muud tegevustulud	144
Lisa 27. Muud tegevuskulud	144
Lisa 28. Palgakulud	145
Lisa 29. Halduskulud	145
Lisa 30. Puhaskasum aktsia kohta	146

Tulumaks

Lisa 31. Tulumaks	146
-------------------	-----

Muu informatsioon

Lisa 32. Rendid	147
Lisa 33. Panditud varad	148
Lisa 34. Potentsiaalsed kohustised	148
Lisa 35. Täiendav teave rahavoogude kohta	148
Lisa 36. Tehingud seotud osapooltega	149
Lisa 37. Aruandeperioodijärgsed sündmused	150
Lisa 40. Emaettevõtte põhjaruanded	173

Arvestuspõhimõtted

Lisa 38. Olulised arvestuspõhimõtted	150
Lisa 39. Seni veel jõustumata standardid	172

Lisa 1. Aruandev üksus

Bigbank AS on Eestis registreeritud krediidasutus. Äriühingu registrijärgne asukoht on Riia 2, Tartu, Eesti Vabariik. Käesolevasse raamatupidamise aastaaruandesse on konsolideeritud Bigbank AS (edaspidi ka „emaettevõtte“) koos Lätis, Leedus, Soomes, Rootsis ja Bulgaarias asuvate filiaalidega ning Eestis ja Lätis asuvad tütarettevõtted AS Baltijas Izaugsmes Grupa, OÜ Rütli Majad, OÜ Rütli Majade tütarettevõtted OÜ Rütli Property, OÜ Papiniidu Property, OÜ Pärnu mnt 153 Property, ja Palupera Põllud OÜ ning Balti Võlgade Sissenõudmise Keskus OÜ (edaspidi koos nimetatud „Kontsern“).

Kontserni peamine äritegevus on laenude andmine ja hoiustamisteenuste pakkumine, tütarettevõtted tegelevad kinnisvara ja põllumajandusmaade haldamisega.

Lisa 2. Aruande koostamise alused ja vastavuse kinnitus

Vastavuse kinnitus

Konsolideeritud raamatupidamise aastaaruanne on koostatud kooskõlas Rahvusvaheliste Raamatupidamise Standardite Nõukogu (IASB) poolt väljatöötatud rahvusvaheliste finantsaruandluse standarditega, nagu need on vastu võetud Euroopa Liidus (IFRS EL). Kirjeldatud arvestus- ja aruandluspõhimõtteid on rakendatud järjepidevalt kõigile aruandes esitatud perioodidele, välja arvatud juhul, kui on kirjeldatud teisiti.

Juhatuse poolt koostatud ning nõukogu poolt heaks kiidetud majandusaasta aruande, mis sisaldab ka konsolideeritud raamatupidamise aastaaruannet, kinnitab Eesti Vabariigi äriõigusekohaste nõuete kohaselt aktsionäride üldkoosolek. Aktsionäridel on õigus juhatuse poolt koostatud ja esitatud majandusaasta aruannet mitte heaks kiita ning nõuda uue aruande koostamist.

Käesolev konsolideeritud raamatupidamise aastaaruanne sisaldab lisaks nõutud osale, mis on kooskõlas rahvusvaheliste finantsaruandluse standarditega, nagu need on vastu võetud Euroopa Liidus, emaettevõtte põhjaruandeid (vt lisa 40), kuna seda nõuab Eesti raamatupidamise seadus, ja regulatiivsetel eesmärkidel omakapitali suhtarve (vt lisa 5), mis on koostatud vastavalt Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusele (EL) nr 575/2013 krediidasutuste ja investimisühingute suhtes kohaldatavate usaldatavusnõuete kohta. Valuutade netopositsioonid, likviidsusrisi suhtarvud, omavahendite kogusumma, omavahendite suhtarvud ja koguriskipositsioon on kajastatud järelevalvelise aruandlusgrupi tasemel: ettevõtted AS Baltijas Izaugsmes Grupa, OÜ Rütli Property, OÜ Papiniidu Property, OÜ Pärnu mnt 153 Property ja Palupera Põllud OÜ on kapitalinõuete määruse kohaselt konsolideeritud kapitaliosaluse meetodil, mitte finantsaruandlusstandardite kohaselt täieliku konsolideerimise meetodil. Emaettevõtte põhjaruanded ei vasta eraldi-seisvatele finantsaruannetele IAS 27 mõistes.

Bigbank AS-i juhatuse on koostanud käesoleva konsolideeritud majandusaasta aruande ja allkirjastas selle 28. veebruaril 2024. Juhatuse kinnitatud konsolideeritud majandusaasta aruande kinnitavad nõukogu ja aktsionärid. Aktsionäridel on õigus jätta konsolideeritud majandusaasta aruanne kinnitamata, kuid nad pole seda kunagi teinud ja pole põhjust eeldada, et seda edaspidi tehakse.

Koostamise alused

Arv näitajad on esitatud miljonites eurodes.

Konsolideeritud aastaaruande koostamisel on lähtutud soetusmaksumuse meetodist, välja arvatud:

- teatud varad ja kohustised (õiglasel väärtusel läbi muu koondkasumi mõõdetavad võlaväärtpaberid, kinnisvarainvesteeringud, õiglasel väärtusel muutustega läbi kasumi või kahjumi mõõdetavad nõuded klientidele, s.o hübriidinstrumendi tunnustega laenude nõuded klientidele ja müüja tagasiostuõigusega põllumaade soetused) – mõõdetakse õiglasel väärtusel;
- maa ja ehitised – mõõdetakse ümberhindluse meetodil, millest on maha arvatud hilisem amortisatsioon ja väärtuse langus; ja
- müügiotel varad – mõõdetakse õiglasel väärtusel, millest on maha arvatud müügikulud.

Kontserni üksused kasutavad ühesuguseid arvestuspõhimõtteid. Konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande koostamisel rakendatud olulised arvestuspõhimõtted on toodud lisa 38.

Vastavalt Eesti raamatupidamise seadusele esitatakse emaettevõtte konsolideerimata põhjaruanded (st finantsseisundi aruanne, koondkasumiaruanne, rahavoogude aruanne ja omakapitali muutuste aruanne) konsolideeritud aruande lisades. Bigbank AS-i konsolideerimata põhjaruanded on esitatud lisa 40 „Emaettevõtte põhjaruanded”. Need aruanded on koostatud konsolideeritud aruandega samu arvestuspõhimõtteid ja hindamisaluseid kasutades, välja arvatud tütar- ja sidusettevõtetesse tehtud investeeringud, mida on emaettevõtte konsolideerimata põhjaruannetes kajastatud soetusmaksumuses.

Lisa 3. Olulised juhtkonnapoolsed otsused ja hinnangud

IFRS EL-iga kooskõlas oleva raamatupidamise aastaaruande koostamine nõuab juhtkonnapoolset eelduste kujundamist, hinnangute langetamist ja otsuste tegemist, mis mõjutavad rakendatavaid arvestuspõhimõtteid ja kajastatud varasid ja kohustisi ning tulusid ja kulusid. Hinnangud ja nendega seotud eeldused tuginevad ajaloolisele kogemusele ning mitmetele muudele faktidele, mis arvatavasti on asjakohased ning lähtuvad asjaoludest, mis kujundavad põhimõtted varade ja kohustiste väärtuse hindamiseks, mis ei tulene otseselt muudest allikatest. Tegelikud tulemused võivad olla hinnangutest erinevad.

Eeldatava krediidikahju allahindlused

Juhtkonna hinnangud avaldavad kõige suuremat mõju laenude ja intressinõuete allahindlustele. Korrigeeritud soetusmaksumuses ja õiglasel väärtusel läbi muu koondkasumi mõõdetavate finantsvarade eeldatava krediidikahju katteks moodustatavate allahindluste mõõtmine eeldab olulisi hinnanguid ning meetodika, mudelite ja sisendite valikut. Eeldatava krediidikahju mõõtmismetoodika on avalikustatud lisa 38 (vt punkti „Finantsvarad“), lisa 5 (vt punkti „Krediidirisk“), tundlikkusanalüüs on toodud lisa 5 (vt punkti „Makromajanduslike näitajate tundlikkusanalüüs“) ja allahindlused on esitatud lisades 9 ja 10. Eeldatava krediidikahju katteks moodustatavatele allahindlustele avaldavad suurt

mõju järgmised tegurid: makseviivituse määratlus, krediidiriski olulise suurenemise kriteeriumid, makseviivituse tõenäosus, riskipositsioon makseviivituse hetkel ja makseviivitusest tingitud kahjumäär, sarnaste finantsvarade rühmitamine eeldatava krediidikahju mõõtmise eesmärgil ja makromajanduslike stsenaariumite mudelid. Mudeleid ja mudelite sisendeid vaadatakse üle ja kontrollitakse regulaarselt, et vähendada erinevusi eeldatava krediidikahju hinnangute ja tegelike krediidikahjude vahel. Kontsern kasutab eeldatava krediidikahju mõõtmiseks tõendatavat tulevikku suunatud informatsiooni, eelkõige Kontserni enda makromajandusliku prognoosimudeli tulemusi.

Õiglases väärtuses muutustega läbi kasumi või kahjumi mõõdetavad nõuded klientidele

Kontsern kajastab õiglases väärtuses läbi kasumi või kahjumi mõõdetavate finantsinstrumentidena hübriidinstrumendi tunnustega laene ja põllumaade soetusi, mille ostulepingud sisaldavad müüja tagasiostuoptsiooni. Hübriidinstrumendi tunnustega laenu sisaldavad põhilepingu (mittetuletisvara) ja alusvara komponenti. Hübriidinstrumendi eesmärk on saada lisaks põhiosa- ja intressimaksete rahavoogudele võimalikku täiendavat rahavoogu alusvara müügikasust lepingu lõpus. Põllumaade soetuste puhul on tegemist finantsinstrumentidega, mille lepingulised rahavood ei vasta tavalaenu tingimusele ja mis sisaldavad optsioone – müüja võib otsustada laenu tagasimaksmise asemel loobuda tagatiseks olevast maast, millisel juhul kaotab Kontsern õiglase instrumendi lepingulistele rahavoogudele ning omandab selle asemel kinnisvara. Lähtuvalt ärimudelist ja rahavoogudest ei vasta ei hübriidinstrument ega müüja tagasiostuoptsiooniga põllumaade soetused üksnes põhiosa- ja intressimaksetest koosnevate lepinguliste rahavoogude nõudele ega liigitu müügiks hoitavaks instrumendiks. Seetõttu ei mõõdata neid korrigeeritud soetusmaksumusena ega õiglases väärtuses muutustega läbi muu koondkasumi, mistõttu liigitab juhtkond need õiglases väärtuses muutustega läbi kasumi või kahjumi kajastatava finantsvara mõõtmiskategooriasse (vt lisad 6, 9 ja 38).

Õiglases väärtuses muutustega läbi kasumi või kahjumi mõõdetavate nõuete õiglast väärtust mõjutab diskonteerimise turuintressimäär, mis leitakse hindamismudelisse kaasatud sisendite nagu valuuta, tähtaja, intressimäär, krediidiriski ja muude tegurite poolest sarnaste instrumentide turuandmete ning Kontserni enda sisemiste näitajate alusel (vt lisa 6). Kasutatud turuintressimäärast sõltuvad ka instrumendi esmasel kajastamisel tekkida võivad erinevused õiglase väärtuse ja hindamistehnikat kasutades leitud summa vahel (nn esimese päeva kasum või kahjum), mis kajastatakse lineaarselt kasumis kogu lepingu kehtivusaja jooksul. Edasilükkunud esimese päeva netokasum aruandekuupäeva seisuga oli 4,6 miljonit eurot (31. detsember 2022: 7,3 miljonit eurot). Aruandekuupäeval oli hindamistehnika turuintressimäär 5,55% (31. detsember 2022: 4,14%). Juhul, kui turuintressimäär muutuks +/- 1 protsendipunkti, oleks õiglase väärtuse muutusest tulenev mõju +/- 1,5 miljonit eurot (2022: -1,9/+2,0 miljonit eurot).

Hübriidinstrumendi tunnustega laenude õiglast väärtust mõjutab lisaks alusvara väärtus. Alusvara õiglast väärtust lastakse hinnata kord aastas kinnisvaraekspertidel. Vara väärtuse kasv võetakse arvesse instrumendi tulevastes rahavoogudes, mis on diskonteeritud turuintressimääraga nüüdisväärtusesse. Kui alusvara turuväärtus oleks 10% suurem või väiksem, oleks vara väärtuse kasv aruandeperioodil olnud vastavalt ligi +3,8/-3,5 miljonit eurot (2022: +3,4/-2,6 miljonit eurot).

Materiaalse põhivara väärtus

Finantsseisundi aruandes kajastatud põhivara väärtust arvestatakse kehtestatud amortisatsiooninormide alusel. Amortisatsiooninormid leitakse põhivara eeldatava kasuliku eluea alusel (vt lisa 38 punkti „Materiaalne põhivara“). Maa ja ehitised võetakse esialgselt arvele soetushinnas ning kajastatakse edaspidi ümberhindluse meetodil. Juhatus eeldab põhivara väärtuse hinnangu aluseks on vajadusel sõltumatu eksperdi poolt antud hinnang objekti turuväärtusele (vt lisa 6).

Maade ja ehitiste õiglase väärtus (vt lisad 6 ja 38) põhineb kinnisvarahindaja hindamisaruandel.

Kinnisvarainvesteeringute väärtus

Kinnisvarainvesteeringute õiglast väärtust hinnatakse igal aastal ning vajadusel korrigeeritakse raamatupidamisväärtust, et see peegeldaks turuhindade muutusi (vt lisa 38 punkti „Kinnisvarainvesteeringud“ ja lisasid 6 ning 12).

Immateriaalse põhivara väärtus

Finantsseisundi aruandes kajastatud immateriaalse põhivara väärtust arvestatakse kehtestatud amortisatsiooninormide alusel. Amortisatsiooninormid leitakse immateriaalse põhivara eeldatava kasuliku eluea alusel (vt lisa 38 punkti „Immateriaalne vara“), mis on 5 aastat.

Iga aruandeperioodi lõpus hindab juhtkond, kas on märke immateriaalse põhivara väärtuse languse kohta. Selliste asjaolude esinemise korral määrab juhtkond vara eeldatava kaetava väärtuse.

Kontsern kapitaliseerib info- ja pangasüsteemi Nest arendamise kulusid. Kulude esmane kapitaliseerimine põhineb juhtkonna hinnangul, et tehnoloogiline ja majanduslik teostatavus on kindel, mis tavaliselt antakse siis, kui arenduses on jõutud mõne projektijuhtimismudelil kindlaksmääratud verstepostini. Kapitaliseeritavate summade kindlaksmääramine põhineb juhtkonna eeldustel projekti tulevaste rahavoogude, rakendatavate diskontomäärade ja eeldatava kasuperioodi kohta. Varem hindas juhtkond Nesti kasuperioodiks 15 aastat, 2023. aastal vaatas juhtkond eeldatava kasuperioodi üle ja hindas, et see on 5 aastat nagu muul tarkvaral. Hinnang põhineb turupraktikal, infotehnoloogia kiirel arengul ja asjaolul, et Nesti arendamise esimestel aastatel loodi tuumiksüsteemi. Aja jooksul on tuumiksüsteemi osakaal arendustes vähenenud, samal ajal on kasvanud spetsiifiliste ja kiiremini muutuvate äritarkvaralahenduste osa. Seetõttu hindas juhatus kõikide tänaste ja tulevikus tehtavate arenduste kasulikuks elueaks 5 aastat ning muutis edasiulatuvalt amortisatsiooninorme.

Kui vara kasuperiood oleks endiselt 15 aastat, oleks immateriaalse põhivara väärtus aruandekuupäeva seisuga 31,3 miljonit eurot (7% võrra suurem) ja 2023. aasta kulumi kulu oleks 2,8 miljonit eurot (43% võrra väiksem).

Maksukäsitlused

Kuna Kontsern tegutseb keerulises rahvusvahelises keskkonnas, kaalus juhtkond, kas võib olla ebakindlaid maksupositsioone, eriti seoses siirdehindadega. Bigbanki ja selle eri

jurisdiktsioonides asuvate filiaalide ning tütarettevõtete maksudeklaratsioonid hõlmavad siirdehindadega seotud mahaarvamisi ja maksuhaldurid võivad rakendatud maksukäsitusi vaidlustada. Juhtkond peab Kontserni maksukuulekuse ja siirdehindastamise põhimõtete alusel tõenäoliseks, et maksuhaldurid aktsepteerivad Kontserni maksukäsitust (sealhulgas filiaalide omi), juhul kui Kontsernil on oma lähenemise põhjendamiseks nõuetekohane siirdehindadokumentatsioon.

Hinnangud ja nende aluseks olevad eeldused vaadatakse perioodiliselt üle. Raamatupidamislike hinnangute ülevaatamisest tulenev mõju kajastatakse hinnangute muutmise perioodil.

Olulised arvestuspõhimõtted

Kontsern võttis alates 1. jaanuarist 2023 kasutusele arvestuspõhimõtete avalikustamise vastavalt IAS 1 ja IFRSi rakendusjuhendi nr 2 muudatustele. Kuigi muudatused ei toonud kaasa mingeid muudatusi arvestuspõhimõtetes endis, mõjutasid need raamatupidamise aruandes avalikustatud arvestuspõhimõtete teavet.

Muudatused nõuavad vaid oluliste arvestuspõhimõtete avalikustamist, asendades varasema peamiste arvestuspõhimõtete avalikustamise nõude. Muudatused annavad ka juhiseid olulisuse mõiste rakendamise kohta arvestuspõhimõtete avalikustamisel, aidates ettevõtetel pakkuda kasulikku ja ettevõttekohast arvestuspõhimõtete teavet, mis oleks raamatupidamise aruande põhikasutajatele koos aruandes sisalduva muu teabega arusaadav.

Juhtkond vaatas arvestuspõhimõtted üle ja uuendas teatud juhtudel lisa 38 avaldatud informatsiooni vastavalt muudatustele.

Lisa 4. Vigade korrigeerimine

2023. aastal analüüsis juhatus põllumaade soetamisega seotud lepinguid ja jõudis järeldusele, et lepingud, mis sisaldavad müüja tagasiostuõigust, tuleb kinnisvarainvesteeringu asemel kajastada laenuõudena kliendi vastu. Tegemist on finantsinstrumentidega, mis liigitatakse õiglaselt väärtuses muutustega läbi kasumi või kahjumi kajastatava finantsvara mõõtmiskategooriasse, kuna nende lepingulised rahavood ei läbi ainult põhiosa- ja intressimaksete (SPPI) testi: a) nende instrumentide lepingulised rahavood ei vasta tavaliselt tingimusele, näiteks erineb intress tavapärasest turumäärast, kuna sisaldab enamasti kui kompensatsiooni raha ajaväärtuse, krediidiriski, muude laenutegevusega seotud põhiriskide ja kasumarginaali eest; ja b) need instrumendid sisaldavad optsioone – müüja võib otsustada laenu tagasimaksmise asemele loobuda tagatiseks olevast maast, millisel juhul kaotab Kontsern õiguse instrumendi lepingulistele rahavoogudele ning omandab selle asemel kinnisvara.

Samuti vaadati üle õiglaselt väärtuses muutustega läbi kasumi või kahjumi mõõdetavate laenuõuete arvestuspõhimõtted ja õiglase väärtuse hindamistehnika. Õiglase väärtuse mõõtmiseks kasutatakse hindamistehnikat, kus instrumendi nüüdisväärtus leitakse kõikide tulevaste rahavoogude diskonteerimisel kehtivate turuintressimääradega, mille arvutamiseks kasutatakse mudelit, mis kaasab nii valuuta, tähtaja, intressimäära,

krediidiriski ja muude tegurite poolest sarnaste instrumentide turuandmeid kui ka Kontserni enda sisemisi näitajaid. Õiglase väärtuse mõõtmiseks kasutatud hindamistehnika muutmise tulemusena parandati tagasiulatuvalt eelmise perioodi konsolideeritud raamatupidamise aruandeid finantsinstrumentide õiglase väärtuse esmasel kajastamisel tekkinud esimese päeva kasumi või kahjumi ja aruandekuupäevade turuintressimäärade mõju osas.

Korrigeerimiste tulemusena vähendati seisuga 31. detsember 2022 kinnisvarainvesteeringuid summas 11,0 miljonit eurot, laenuõuded klientidele suurenesid 9,6 miljoni võrra, mõju jaotamata kasumile oli -1,4 miljonit eurot. Ühtlasi liigitati üks korrigeeritud soetusmaksumus mõõdetud nõue summas 0,8 miljonit eurot ümber õiglases väärtuses muutustega läbi kasumi või kahjumi mõõdetavate nõuete hulka. Eelmise perioodi algbilansis seisuga 1. jaanuar 2022 vähenesid kinnisvarainvesteeringud summas 5,9 miljonit eurot, laenuõuded klientidele suurenesid 5,5 miljoni euro võrra ja mõju jaotamata kasumile oli 0,4 miljonit eurot. Kokku vähenes 2022. aasta kasum 1,0 miljoni euro võrra (vt käesolevas lisas toodud konsolideeritud koondkasumiaruande tabelit) ja 2021. aasta kasum 0,4 miljoni euro võrra.

Paranduste mõju varasematele perioodidele hinnati ebaoluliseks, seetõttu ei ole ka konsolideeritud finantsseisundi aruandes esitatud eelmise perioodi korrigeeritud algbilanssi.

Vead parandati, korrigeerides raamatupidamise aruannete ridu eelmiste perioodide mõju osas järgmiselt:

Konsolideeritud finantsseisundi aruanne seisuga 31. detsember 2022

	31.12.2022 varem kajastatud	Vea korrigeeri- mise mõju	31.12.2022 korrigeeritud
Varad			
Nõuded klientidele	1 349,8	9,6	1 359,4
sh korrigeeritud soetusmaksumus mõõdetavad nõuded klientidele	1 310,4	-0,8	1 309,6
sh õiglases väärtuses muutustega läbi kasumi või kahjumi mõõdetavad nõuded klientidele	39,4	10,4	49,8
Kinnisvarainvesteeringud	46,5	-11,0	35,5
Varad kokku	1 646,4	-1,4	1 645,0
Omakapital			
Jaotamata kasum	201,2	-1,4	199,8
Omakapital kokku	213,4	-1,4	212,0
Kohustised ja omakapital kokku	1 646,4	-1,4	1 645,0

Konsolideeritud finantsseisundi aruanne seisuga 1. jaanuar 2022

	01.01.2022 varem kajastatud	Vea korrigeeri- mise mõju	01.01.2022 korrigeeritud
Varad			
Nõuded klientidele	893,5	5,5	899,0
sh korrigeeritud soetusmaksumuses mõõdetavad nõuded klientidele	893,5	-	893,5
sh õiglasel väärtuses muutustega läbi kasumi või kahjumi mõõdetavad nõuded klientidele	-	5,5	5,5
Kinnisvarainvesteeringud	41,6	-5,9	35,7
Varad kokku	1 148,4	-0,4	1 148,0
Omakapital			
Jaotamata kasum	173,5	-0,4	173,1
Omakapital kokku	183,3	-0,4	182,9
Kohustised ja omakapital kokku	1 148,4	-0,4	1 148,0

Konsolideeritud koondkasumiaruanne

	2022	Vea korri- geerimise mõju	2022 korrigeeritud
Intressitulu	96.5	-0.9	95.6
Netotulemlõiglasel väärtuses muutustega läbi kasumiaruande mõõdetud finantsvaradest	0.9	1.6	2.5
Kinnisvarainvesteeringute õiglase väärtuse muutusest tulenev kasum	6.2	-1.7	4.5
Aruandeaasta kasum	33.7	-1.0	32.7
Aruandeaasta koondkasum	36.0	-1.0	35.0
Tava puhaskasum aktsia kohta (eurodes)	422	-13	409
Lahustatud puhaskasum aktsia kohta (eurodes)	422	-13	409

Lisa 5. Riski- ja kapitalijuhtimine

Riski- ja kapitalijuhtimise põhimõtted

Risk on võimalik kahjude, tulude või varade väärtuse ootamatu muutus, mida saab kirjeldada tõenäosusjaotusega.

Efektiivne riski- ja kapitalijuhtimine on oluline osa Kontserni juhtimisest, kuna see avaldab mõju pikaajalistele tulemustele ja ärimudeli jätkusuutlikkusele. Riski- ja kapitalijuhtimise eesmärgiks on hallata finantstulemuste volatiilsust ning säilitada klientide, aktsionäride ja järelvalveasutuste usaldus.

Riski- ja kapitalijuhtimise strateegia juhindub järgmistest põhimõtetest:

Hästi tasakaalustatud portfelli. Kontsernil on hästi hajutatud laenuportfell ja Kontsern võtab finantsturgudel piiratud riske. Kuna ebakindlad muutused mistahes üksikus positsioonis võivad tõsiselt mõjutada Kontserni üldist riskipositsiooni, siis väldib Kontsern liigset sõltumist üksikutest tehingupartneritest ja riskide kontsentreerumist.

- **Riskiprofiil oluliste riikide ja tooterühmade lõikes.** Laenuportfell on erinevate tegevusriikide ja toodete vahel mõistlikult tasakaalus. Juhatus kehtestab vähemalt kord aastas tegevusriikidele ja olulistele toodetele maksimaalsed riskilimiidid. Iga kord, kui soovitud riskiprofiili muudetakse, tuleb arvestada kehtestatud limiitide ja võimalike mõjudega. Tegelikku riskiprofiili hinnatakse regulaarselt kehtestatud limiitide alusel.
- **Varade kvaliteet.** Iga soovitud riskiprofiili muutust, mis võib oluliselt mõjutada varade kvaliteeti, analüüsitakse ja hinnatakse enne muutuse tegemist.
- **Tugev likviidsuspositsioon.** Kontsern hoiab pidevalt konservatiivset likviidsusriski profiili ja piisavat likviidsete varade portfelli. Kontsern väldib rahastamise ja likviidsete varade kontsentreerumist.
- **Piisavad omavahendid.** Kontsern hoiab tugevat ja pigem konservatiivset kapitalisatsioonitaset (kapitali adekvaatus). Kontsern veendub, et tal on riskide katmiseks, regulatiivsete nõuete (1. samba) ja sisemiste kapitalinõuete (2. samba) ning ka minimaalse kapitalinõude järgimiseks piisavad omavahendid. Kapitalinõuete üksikasjad on esitatud käesoleva lisa punktis „Omavahendid ja kapital“.
- **Mõistlik riskitase.** Kontsern ei võta ebamõistlikult suuri riske isegi mitte siis, kui riski võtmisel teeniks Kontsern erakordselt suure kasumi. Kontsern väldib riske, mida ei saa piisavalt hinnata või juhtida või mille jaoks Kontsernil ei ole piisavalt kogemusi või teadmisi.
- **Madal taluvus teatud riskitüüpide suhtes.** Kontsernil on madal taluvus teatud riskitüüpide suhtes, mis on määratletud vastavates riskipoliitikates. Kontsern väldib riskiprofiile, mis selliseid riske suurendavad.
- **Usaldusväärne finantsseisundi aruande struktuur ja finantsvõimenduse tase.** Kontsern peab hoidma finantsseisundi aruande struktuuri, mis toetaks tugevat likviidsuspositsiooni ja piisavat kapitalisatsiooni ning aitaks vältida liigset finantsvõimendust.

Kontsern hindab hoolikalt iga riskiisu muudatust, mis võib finantsseisundi aruande struktuuri või finantsvõimenduse taset oluliselt mõjutada.

- **Finantstugevuse ja -stabiilsuse kindlustamine.** Riskijuhtimise peamine eesmärk on Kontserni finantstugevuse kaitsmine. Kontsern kontrollib riske, et piirata võimalike negatiivsete sündmuste mõju Kontserni kapitalile, likviidsusele ja finantstulemustele.

Bigbank AS-i nõukogu on kinnitanud riskipoliitika, mis sätestab Kontserni riskijuhtimise põhimõtted. Riskide võtmine on Kontserni äritegevuse vältimatu osa ning riskijuhtimine toetab äritegevust ja otsuste langetamist, pakkudes võimalikult selget teavet erinevate valikute riski ja tulu suhte kohta. Riskijuhtimine on strateegiliste ja igapäevaste äriotsuste langetamise protsessi lahutamatu osa. Riskijuhtimise eesmärgiks on tagada, et riskivõtmise tulemused on kooskõlas Kontserni strateegiate ja riskiisuga ning et riski ja tulu vahel on sobiv tasakaal.

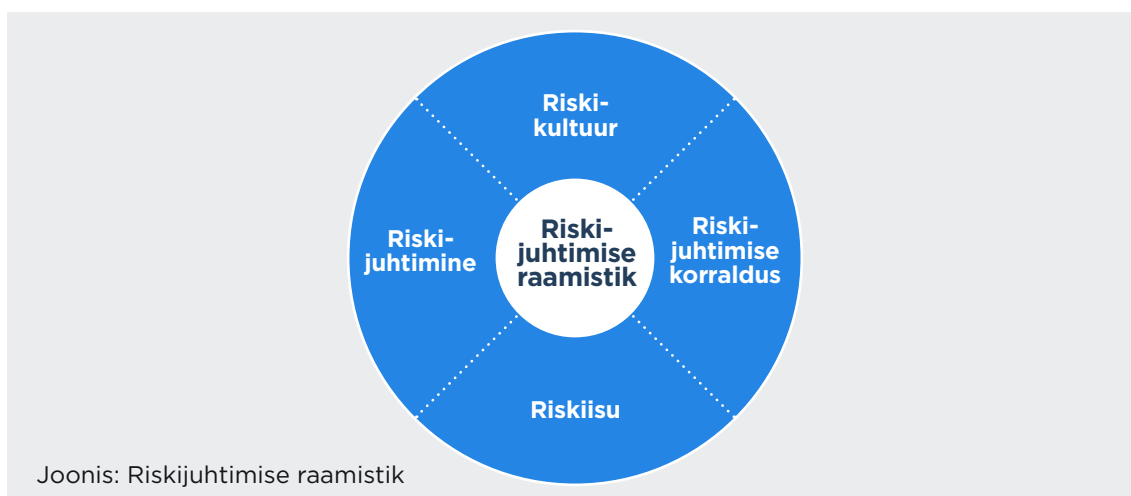
Peamine risk, mille Kontsern on oma tegevuses tuvastanud, on krediidirisk, mis kaasneb laenude andmisega klientidele. Muud olulised riskid on tururisk (sh kauplemisportfelli-välisest tegevusest tulenev intressirisk), likviidsusrisk, operatsioonirisk, reputatsioonirisk, äri- ja strateegiline risk. Riskide katmiseks on Kontsernil ettenägematuteks olukordadeks olemas kapitalipuhver ja likviidsusreservid. Kontsern hindab ja tuvastab riske sisemise kapitali adekvaatsuse hindamise protsessi (ICAAP) ja sisemise likviidsuse adekvaatsuse hindamise protsessi (ILAAP) abil.

Riskijuhtimise raamistik

Bigbank AS-i nõukogu on kehtestanud Kontserni riskijuhtimise raamistiku, mis on sätestatud Kontserni riskipoliitikas. Kontserni riskijuhtimise raamistiku neli põhielementi on 1) riskikultuur, 2) riskijuhtimise korraldus, 3) riskiisu ja 4) riskijuhtimine.

Riskikultuur

Riskikultuur tähendab riskiteadlikkuse, riskivõtmise ja riskijuhtimisega seotud norme, hoiakuid ja käitumismustreid ning kontrolli, mis kujundab Kontsernis riskiotsuseid. Riskikultuur mõjutab juhtkonna ja töötajate igapäevatöös tehtavaid otsuseid ning avaldab

mõju nende poolt võetud riskidele. Tugev ja järjepidev riskikultuur on Kontserni tõhusa riskijuhtimise põhielement, mis võimaldab teha põhjendatud ja teadlikke otsuseid. Riskikultuuri arendatakse poliitikate, teabevahetuse ja töötajate koolitamise kaudu Kontserni tegevuse, strateegia ja riskiprofiili vallas. Töötajad peaksid olema täielikult teadlikud oma vastutusvaldkondadest seoses riskijuhtimisega. Riskijuhtimine ei piirdu riskivaldkonna töötajate või sisekontrolli funktsioonidega. Äriüksused vastutavad esmajoones igapäevase riskijuhtimise eest, mis on kooskõlas Kontserni poliitikate, eeskirjade ja kontrollidega, võttes arvesse Kontserni riskiisu ja riskitaluvust.

Tugev riskikultuur hõlmab järgmist.

- **Juhtkonna eeskuju** – juhatuse vastutab Kontserni põhiväärtuste ja ootuste kehtestamise ja neist teavitamise eest. Kontserni juhtkond, sealhulgas olulistel ametikohtadel töötavad isikud aitavad töötajaid põhiväärtustest ja ootustest teavitada.
- **Vastutus** – kõikide tasandite asjaomased töötajad peavad teadma ja mõistma Kontserni põhiväärtuseid ning oma rolli jaoks vajalikul määral Kontserni riskiisu ja riskivõtmis-suutlikkust. Nad peavad olema võimelised täitma oma ülesandeid ja olema teadlikud oma vastutusest seoses riskivõtmistegevusega.
- **Tõhus teabevahetus ja arvamuste avaldamine** – tugev riskikultuur aitab edendada avatud teabevahetuse keskkonda, mille puhul otsustusprotsessid toetavad eri seisukohtade ärakuulamist, võimaldavad katsetada kehtivaid tavasid, stimuleerivad konstruktiivset kriitilist suhtumist töötajate seas ning edendavad avatud ja konstruktiivse kaasamise keskkonda Kontsernis.
- **Stiimulid** – asjakohased stiimulid omavad olulist rolli riskivõtmisega seotud käitumise kohandamisel Kontserni riskiprofiili ja tema pikaajalise huviga.

Riskijuhtimise korraldus

Kontserni riskijuhtimise korraldust iseloomustab see, et keskendutakse peamistele riskide võtmise ja järelevalvega seotud ülesannetele.

Üldine riskijuhtimise korraldus põhineb kolme kaitseliini mudelil. Selle kohaselt vastutavad riskijuhtimise eest kõik Kontserni töötajad, kuid kõigil on oma kindel roll ja vastutus. Funktsioonid jagunevad kolmeks kaitseliiniks alljärgnevalt:

- **esimene kaitseliin** – funktsioonid, mille täitjad omavad ja juhivad riske (riski omanikud);
- **teine kaitseliin** – funktsioonid, mille täitjad teostavad riskide üle järelevalvet (riskijuhtimise ja vastavuskontrolli funktsioonide täitjad);
- **kolmas kaitseliin** – funktsioonid, mille täitjad annavad sõltumatu kinnituse (siseauditi üksus ja auditikomitee).

Igal kaitseliinil on riskide juhtimisel ja kontrollimisel kindel roll ja kindlad kohustused.

Esimene kaitseliin, operatiivjuhtimine (kõik äri- ja tugiüksused) vastutab riskide juhtimise eest oma vastutusalasse kuuluvates valdkondades (riski omanikud). Äri- ja tugiüksusel lasub esmane vastutus igapäevase riskijuhtimise eest oma vastutusalas. Riski

omanike fookus on operatiivtegevusel, nad integreerivad riskijuhtimise raamistiku ja tõhusad riskijuhtimise praktikad standardseteks tegevusprotseduurideks, jälgivad riskijuhtimise toimivust ja vastutavad selle efektiivsuse eest.

Teine kaitseliin hõlmab riskijuhtimise ja vastavuskontrolli funktsioonide täitjaid. Nemad peavad tagama, et esimene kaitseliin on õigesti kavandatud, toimib ettenähtud viisil ja riskid on nõuetekohaselt juhitud.

Kolmas kaitseliin on siseauditi üksus, mis annab sõltumatu kinnituse, kontrollib esimest kahte kaitseliini ja riskijuhtimise praktikate tulemuslikkust, kinnitab vastavuse taseme, teeb soovitusi muudatusteks ja rakendab vajadusel parandusmeetmeid.

Kontsernil on kolm peamist tasandit, kus tehakse riskijuhtimise otsuseid:

- 1) nõukogu;
- 2) juhatus;
- 3) krediidikomiteed.

Vastavalt nendel tasanditel langetatud otsustele ja saadud volitustele, teevad igapäevaseid riskijuhtimisalaseid otsuseid riskide omanikud ja äriüksused. Kontsern hoiab riskijuhtimise, riskijuhtimisalaste otsuste tegemise ja järelevalve protsessid üksteisest võimalikult lahus ja sõltumatutena. Kontserni suuruse tõttu võivad mõned nimetatud funktsioonidest kattuda, kuid Kontserni organisatsiooniline struktuur on loodud nii, et see hoiab operatiiv- ja järelevalve-/kontrollfunktsioonid huvide konflikti vältimiseks lahus.

Nõukogu määratleb soovitud riskiisu äristrateegia alusel, kinnitab riski- ja kapitalijuhtimise poliitika ning poliitikad oluliste riskide juhtimiseks.

Juhatus vastutab Kontserni kõigi oluliste toodete, tegevuste, protsesside ja süsteemide riskijuhtimise protseduuride, protsesside ja süsteemide rakendamise ja säilitamise eest

ja selle eest, et need oleksid kooskõlas Kontserni riskiisu ja -taluvusega. Selleks, et riskid oleksid jälgitud ja kontrollitud, tuvastab juhatus kõik Kontserni tegevusega kaasnevad riskid ja hindab neid regulaarselt. Juhatus vastutab sisekontrollisüsteemi ja riskilimiitide süsteemi rakendamise ning sisemise kapitali adekvaatsuse hindamise protsessi (ICAAP) ja sisemise likviidsuse adekvaatsuse hindamise protsessi (ILAAP) tõhusa toimimise eest.

Krediidikomiteede süsteemi moodustavad Kontserni krediidikomitee ja selle alamkomiteed (riigipõhised krediidikomiteed). Lisaks on väiksemate laenude väljastamisel kasutusel lihtsustatud otsustuspädevused ja automaatsed otsustusmudelid. Kontserni krediidikomitee on kõrgeima tasandi otsuseid tegev organ, mis teostab järelevalvet alamkomiteede üle ja teeb otsuseid üle 3 miljoni euro suuruste laenulimiitide kohta. Kontserni krediidikomitee liikmed määrab ametisse nõukogu, alamkomiteede liikmed määrab Kontserni krediidikomitee.

Juhatusel moodustatud operatsiooni-, IKT- ja infoturberiski komitee eesmärk on toetada juhatust operatsiooniriski (sh infoturbe- ja vastavusriski) juhtimisel: komitee arutab vastavaid riske puudutavaid strateegilisi küsimusi ning kooskõlastab ja sõlmib kokkuleppeid. Komiteesse kuuluvad nii esimese kui ka teise kaitseliini esindajad, et tagada piisav esindatus ja riske puudutav koordineerimine ning kommunikatsioon Kontsernis. Riskikomitee liikmed ja reglemendi kinnitab juhatus.

Nõukogu tasandil täidab riskikomitee rolli auditikomitee.

Riskiisu

Riskiisu väljendab kõigi riskide agregeeritud taset, mida Kontsern on kooskõlas oma ärimudeliga valmis riskitaluvuse piires strateegiliste eesmärkide saavutamiseks võtma.

Kontsern on määratlenud riskiisu kõigi peamiste tuvastatud riskitüüpide suhtes ja kehtestanud protsessid ja meetmed tegeliku riskiprofiili hindamiseks ja juhtimiseks. Riskiisu on tulevikku suunatud, lähtub strateegilise planeerimise perioodist ja seda vaadatakse korrapäraselt üle.

Riskiisu koosneb alljärgnevatest komponentidest:

- **Finantseesmärgid.** Riskijuhtimise ülesanne on toetada finantseesmärkide saavutamist eeldusel, et need näevad ette ka tulude jätkusuutlikku kasvu, Kontserni riskiprofiili jaoks piisava kapitalitaseme hoidmist ning rahaliste vahendite tagamist, mis on vajalikud, et täita finantskohustused õigeaegselt ja mõistliku hinnaga.
- **Strateegilised põhimõtted.** Riskistrateegia ja soovitud riskiprofiil põhinevad üldisel strateegial, riskijuhtimine ja -võime on aga strateegia protsessiga olemuslikult seotud. Kontserni strateegia võtab arvesse nii riske ja kapitali, kui ka riskistrateegiat. Kontserni strateegiat vaadatakse korrapäraselt üle ja uuendatakse vastavalt strateegilistes kavades tehtud muudatustele.
- **Riskitaluvuse mõõdikud.** Riskitaluvus on maksimaalne riskitase, mida Kontsern saab aktsepteerida konkreetsetes riskikategoorias, võttes arvesse kapitali, juhtimist ning riskikontrolli võimekust ja seadusest tulenevaid piiranguid. Riskitaluvus kehtestatakse kvantitatiivsete näitajate alusel.
- **Riskijuhtimise põhimõtted.** Kehtivad välised regulatsioonid, head tavad ja riskijuhtimise põhimõtted, mis on sätestatud Kontserni sise-eeskirjades, moodustavad riskitaluvuse raamistikuga kvalitatiivse aluse. Riskijuhtimise põhimõtteid ei ole lubatud äriliste vajaduste ettekäändel eirata.
- **Riskivõime.** Riskivõime on maksimaalne risk, mida Kontsern saab nii tavalises kui ka stressiolukorras võtta, rikkumata regulatiivseid piiranguid ja ohustamata sidusrühmade ees võetud kohustuste täitmist.

Riskijuhtimine

Riskijuhtimise muudavad tulemuslikuks meetmed, mis juhivad riskiraamistikust ja on integreeritud Kontserni strateegiasse ja äriplaneerimise protsessi. Riskijuhtimisprotsess koosneb alljärgnevatest põhitegevusest:

- riskide tuvastamine;
- riskide hindamine;
- riskide mõõtmine;
- riskide jälgimine;
- riskikontroll;
- riskiaruandlus.

Riskide tuvastamine. Riskide tuvastamine on regulaarne protsess Kontsernile oluliste riskide kindlaksmääramiseks. Riskide tuvastamine peab olema põhjalik ning arvesse peab võtma nii normatiivseid kui majanduslikke perspektiive.

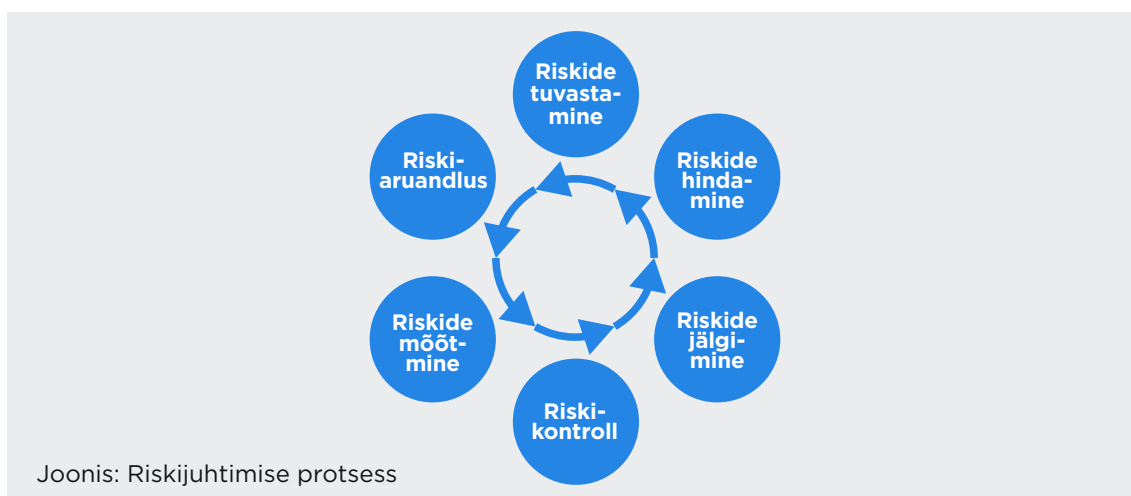
Riskide hindamine. Uute toodete ja süsteemide riskianalüüs tuleb läbi viia enne nende rakendamist. Kohaldatakse proportsionaalsuse ja tõhususe põhimõtteid – hindamise ulatus peab olema kooskõlas riski võimaliku mõju ja tähtsusega Kontserni agregeeritud riskiprofiilis. Tegelikult riskiprofiili hindamine Kontserni riskiisu suhtes viiakse läbi regulaarselt.

Riskide mõõtmine. Riskijuhtimise valdkond vastutab asjakohaste riskimõõtmistehnikate väljatöötamise ja säilitamise eest, et toetada erinevate ärivaldkondade (riskiomanike) tegevust ning kapitali adekvaatsuse mõõtmist Kontsernis. Kõiki olulisi riske mõõdetakse kvantitatiivsete näitajate alusel ja neid jälgitakse korrapäraselt. Juhatus vaatab riskide mõõtmise põhimõtted läbi kord aastas ja kiidab need heaks.

Stressitestid, tundlikkusanalüüs ja stsenaariumianalüüs on ennetavad meetmed, mida kasutatakse riskiprofiili ja vastavat kapitalivajadust mõjutavate tegurite mõju hindamiseks. Stressitestid on osa Kontserni riskijuhtimisraamistikust ja kapitali adekvaatsuse hindamise protsessist, mis võimaldavad hinnata asjaomaste äri- ja strateegiliste otsuste võimalikku mõju. Oluliste riskide stressiteste tehakse vähemalt kord aastas või sagedamini ning nende tulemustest teavitatakse juhatus ja nõukogu.

Riskide jälgimine. Korrapärane jälgimissüsteem tagab, et äritegevus toimub heakskiidetud limiitide ja määruste kohaselt ning on kooskõlas Kontserni strateegiate ja soovitud riskiprofiiliga. Asjaomase üksuse juht peab limiitide või määruste võimalikest rikkumistest teatama viivitamata kõrgemale juhtkonnale, komiteedele, juhatusle ja/või nõukogule olenevalt limiidist või sise-eeskirjast. Kontsernil on olemas riskinäitajate süsteem (sh eskalatsioonitasemed), mis käsitleb kõiki tuvastatud olulisi riskikategooriaid ning regulaarset peamiste finants- ja mittefinantsriski näitajate jälgimist, et tuvastada muutusi Kontserni finantstingimustes ja riskiprofiilis.

Riskikontroll. Riskijuhtimise oluline osa on riskikontroll – sisekordade, protsesside ja limiitide raamistik. Sise-eeskirjade vajadus tuleneb asjakohase riskijuhtimise vajadustest ja regulatiivsetest miinimumnõuetest. Kõik tuvastatud olulised riskid ja seonduvad protsessid on hõlmatud sise-eeskirjade, limiitide ja kontrollisüsteemiga. Kõik sise-eeskirjad juhenduvad Kontserni üldistest riskijuhtimispõhimõtetest ja soovitud riskiprofiilist ning nendega kehtestatakse limiidid ja kontrollid, mille piires Kontsern võib tegutseda. Sise-eeskirjade väljatöötamist koordineeritakse aktiivselt Kontserni tasandil, samas iga valdkonna, filiaali ja tütarettevõtte juht vastutab täielikult kohalikele õigusnormidele vastavuse eest oma vastutusvaldkonnas või tegevusriigis. Kõik sise-eeskirjad peavad olema koostatud kooskõlas Kontserni sise-eeskirjade kehtestamise põhimõtetega.

Peamised riskipoliitika ning üldised riskijuhtimise strateegiad, põhimõtted, juhtimiskorralduse ja üldised limiidid kiidab heaks nõukogu. Juhtkonna tasandil üldised riskikorrad kiidab heaks juhatus. Riskijuhtimise poliitika vaadatakse üle ja uuendatakse kord aastas.

Riskiaruandlus. Riske jälgitakse ja neist antakse aru kõikide oluliste riskitüüpide, toodete ja filiaalide kaupa. Riskijuhtimise valdkonna juht vastutab asjakohaste töökorralduste, tegevuspõhimõtete, kordade ja süsteemide rakendamise eest, et tagada riskide mõõtmine, hindamine, koondamine ja analüüsimine ning regulaarne aruandlus juhatusesele. Juhatusese esimees ja riskijuhtimise valdkonna juht informeerivad nõukogu üldisest riskiolukorra arengust ning muudest riskidega seotud küsimustest kord kvartalis.

Riskiisu ja soovitud riskiprofiil

Soovitud riskiprofiil (riskiprofiil, mida Kontsern soovib hoida) põhineb riskiisul ja annab ülevaate sellest, missuguse tasemega ja mis liiki riske on Kontsern oma riskivõimet ja ärimudelit arvestades nõus strateegiliste eesmärkide saavutamiseks võtma. See sisaldab iga olulise tuvastatud riski olemuse ja taseme kirjeldust. Soovitud riskiprofiili koostamine ja uuendamine on eelarveprotsessi käigus toimuva iga-aastase strateegilise planeerimise lahutamatu osa.

Kontsern kasutab riskiisu tasemete määramiseks neljaastmelist skaalat:

- **madal (1)** – Keskendatakse kapitali ja likviidsuse säilitamisele ning stabiilsusele. Eeldatakse minimaalse riskiga konservatiivseid strateegiaid, rõhutades ranget riskijuhtimist ja nõuetele vastavust, et minimeerida võimalikke kahjusid, mis võivad kaasneda kõrge riski ja tootlusega;
- **mõõdukas (2)** – Eesmärk on saavutada mõõduka riski juures tasakaalustatud tootlus. Kasutatakse ettevaatlikku, kuid paindlikku lähenemisviisi, tasakaalustades turvalisust kasvuvõimalustega. Riske juhitakse väljakujunenud, kuid kohandatavate raamistike abil. Strateegiliselt keskendatakse stabiilsetele turgudele, kus esineb mingil määral konkurentsi, kasutades usaldusväärseid ja testitud lahendusi;
- **üle keskmise (3)** – Esikohale seatakse kapitali kasv; tootluse suurendamiseks aktsepteeritakse suuremaid riske. Ollakse avatud uuenduslikele strateegiatele ja uuritakse võimalusi siseneda kiiresti arenevatele turgudele, tasakaalustades riski potentsiaalse kasvuga. Võetakse vastu uute piirkondade või uute ärimudelitega seotud väljakutsed. Strateegiline rõhuasetus on dünaamilistel turgudel ja proaktiivsetel kasvustrateegiatel. Ollakse valmis riskima raskemini prognoositavate, kuid potentsiaalselt tasuvamate valdkondadega;
- **kõrge (4)** – Sihitakse maksimaalset tootlust, võttes olulisi riske. Kasutatakse julgeid strateegiaid ja sisenetakse spekulatiivsetele turgudele, seades esikohale suure tulu vaatamata kõrgele riskile. Strateegilised otsused on sageli uljad ja ambitsioonikad ning suunatud kiiretele turumuutustele või väga spekulatiivsetele valdkondadele, kus suur kasumipotentsiaal õigustab märkimisväärseid riske.

Kontserni tegelikku riskiprofiili hinnatakse ja võrreldakse soovitud riskiprofiiliga vähemalt kord kvartalis. Hindamistulemused edastatakse juhatusesele ja nõukogule regulaarsete riskiraportite koosseisus.

KREDIIDIRISK

Krediidirisk on risk, et tehingu vastaspool ei suuda või ei soovi oma lepingulisi kohustusi täita ning pank saab krediidikahju. Krediidirisk tuleneb Kontserni vahetust laenu-tegevusest ja investeerimistegevustest, kus vastaspooltel on Kontserni ees tagasimakse- või muud kohustused. Kontsern eristab krediidiriski vastavalt sellele, kas see tuleneb (i) laenuportfelli (sh finantsseisundi aruande väliselt kajastatud varad), (ii) rahaturuoperatsioonidest või (iii) võlakirjaportfelli.

Laenuportfelli krediidirisk on Kontserni kõige olulisem risk ja riskiga kaalutud varade kõige olulisem mõjutegur. Kontsern määrab laenuportfelli krediidiriski tasemed lähtuvalt portfelli eeldatava krediidikahju hinnangust. Eeldatava krediidikahju hinnangud on jagatud nelja rühma: madal, mõõdukas, üle keskmise ja kõrge risk. Kontserni üldine krediidiriskiisu on mõõdukas (eeldatav krediidikahju 0,5%–2,0%), sh võib laenuportfelli alamprofiilide riskiisu olla madal kuni kõrge, vastavalt sellele, missugused on Kontserni strateegilised eesmärgid.

Kontsern on tuvastanud järgmised laenuportfelli krediidiriski alamriskid.

- **Makseviivituse risk** – risk, et laenuvõtja ei täida oma finantskohustusi Kontserni ees.
- **Makseviivituses oleva riskipositsiooni risk** – halvima stsenaariumi korral maksimaalne võimalik krediidikahju, mida Kontsern võib kanda, kui laenuvõtja ei täida oma finantskohustusi Kontserni ees.
- **Kontsentratsioonirisk** – risk, mis tuleneb suurest riskipositsioonist vastaspoole või seotud vastaspoolte suhtes või riskipositsioonidest, kus riski mõjutab ühine riskitegur või mille riskide vahel on tugev positiivne korrelatsioon.
- **Maarisk** – risk, mis tuleneb selle riigi majanduslikust, poliitilisest või sotsiaalsest olukorrast, kus vastaspool asub, või sellise (nt keskkonna- või poliitilise) sündmuse toimumise tõenäosusest, mis võib viia maksejõuetuseni suure hulga võlgnikke (kollektiivvõlgniku risk).
- **Laenu tagasisaamise ja tagatiserisk** – risk, et pärast laenuvõtja makseviivitust makstakse laenu tagasi vähem, kui laenu väljastamisel eeldati.

Rahaturuoperatsioonide krediidirisk tuleneb Kontserni makseteenustest ja rahaturu tegevustest, mille tõttu Kontsernil tekivad nõuded teiste krediidasutuste vastu. Makseteenuste krediidiriski põhjustavad likviidsete varade hoidmine ja Kontserni põhitegevuste toetamiseks loodud makselahendused.

Selleks et vastaspoolte makseviivituse tõenäosus oleks võimalikult madal, juhitakse riski erinevate vastaspoolte valiku, kõrgete krediidireitingu standardite, vastaspoole riskipositsiooni limitide ja regulaarse järelevalve/ülevaatuse abil.

Rahaturuoperatsioonide krediidiriski juhitakse Kontserni tasandil. Kõik filiaalid ja tütarettevõtted järgivad Kontsernis kehtivaid põhimõtteid, eeskirju ja limite. Finantsüksused on rahaturu krediidiriski juhtimisel esimene kaitseliin, riskijuhtimise üksused aga teine kaitseliin.

Võlakirjaportfelli krediidirisk tuleneb Kontserni võlaväärtpaberitest. Võlakirjaportfelli krediidiriski strateegia ja soovitud riskiprofiil kehtestatakse, juhitakse ning jälgitakse likviidsus- ja tururiski juhtimise koosseisus. Finantsüksused on võlakirjaportfelli krediidiriski juhtimisel esimene kaitseliin. Riskijuhtimise valdkond tegutseb teise kaitseliinina.

Makseviivituse risk

Kontsern mõõdab makseviivituse riski 12-kuulise makseviivituse tõenäosusega. Kliendisegmentide puhul, mille kohta on olemas piisavad statistilised andmed, leitakse makseviivituse tõenäosus statistiliste mudelite abil. Mudeleid uuendatakse vastavalt vajadusele, kuid vähemalt üks kord aastas. Puuduvate statistiliste andmetega kliendisegmentide makseviivituse tõenäosus leitakse ekspert hinnangutel põhinevate mudelite abil. Kontsern on seadnud makseviivituse tõenäosuse ülempiiri, mille ületamise korral laenuaotlejale laenu ei väljastata. Lisaks laenuaotlejatele on Kontsern seadnud makseviivituse tõenäosuse ülempiiri koostööpartnerite kaudu finantseeritavatele laenuportfellidele.

Laenu andmisel keskendub Kontsern üksnes krediitvõimelistele eraklientidele ja ettevõtetele, kelle maksevõimet on võimalik adekvaatselt hinnata. Kontsern jälgib vastutustundliku laenamise põhimõtteid, veendudes enne laenu väljastamist, et laenuvõtja sissetulekud on finantskohustuste täitmiseks piisavad. Äri-laenude andmisel lähtub Kontsern laenuaotleja maksevõimest, mida analüüsitakse ja hinnatakse iga laenuaotleja puhul eraldi. Seotud klientide korral hinnatakse lisaks laenuaotleja maksevõimele ka ettevõtete grupi konsolideeritud maksevõimet. Laenuanalüüsis kasutatakse nii kliendi poolt esitatud informatsiooni kui ka avalikest andmebaasidest ja registritest saadavaid andmeid.

Kontsern veendub, et tema tegevus ei riku hea pangandustava reegleid ning üldtunnustatud eetilisi, keskkonnaalaseid ja õiguslikke põhimõtteid. Kontsern ei sõlmi tehinguid vastaspooltega, kelle moraalsed vaated on küsitavad või kes praktiseerivad ebaetilist äritegevust.

Makseviivituses olev riskipositsiooni risk

Makseviivituses olev riskipositsioon on vastaspoole eeldatav laenusumma koos intresside ja muude nõuetega makseviivituse tekkimise hetkel. Tarbimislaenude väljastamisel keskendub Kontsern portfelli hajutamisele, vältides märkimisväärses summas tagatiseta laenude väljastamist ühele kliendile. Tarbimis- ja kodulaenude korral piirdub makseviivituses oleva riskipositsiooni risk valdavalt maksegraafikujärgsete kohustustega, v.a krediitkaartide osas, mille puhul Kontsern arvestab kasutusse võetud krediidi suurenemisega pärast makseraskuse tekkimist. Äriklientidele on Kontsern valmis ühele kliendile või kliendigrupile väljastama laene suuremas summas juhul, kui laen on tagatud kinnisvaraga. Kontsern jälgib, et suuremate laenusummade väljastamisel oleks laen seotud mitme eraldiseisva projektiga, millel on üksteisest sõltumatud tagasimakseallikad. Kontsern ei sõlmi äriklientidega tühistamatu krediitlimiidiga lepinguid. Enne igat täiendavat laenu väljamakset kontrollib Kontsern laenuvõtja vastavust lepingutingimustele ning finantsraskustes laenuvõtjatele täiendavaid laene ei väljastata.

Kontsentratsioonirisk

Kontsern jälgib riskipositsioonide kontsentreerumist vastaspoole, seotud vastaspoolte, krediitoodete, tööstussektori ja asukohariigiga seotud riskipositsioonide lõikes. Kontserni laenuportfelli kontsentratsiooniriski strateegia on vältida hästi hajutatud riskipositsioonide kaudu üksikute vastaspoolte või omavahel seotud vastaspoolte makseviivitusest tingitud olulist mõju laenuportfellile.

Vastaspoole või omavahel seotud vastaspooltega seotud riskide suureks kontsentreerumiseks loetakse klientide suhtes võetud riskipositsiooni, mis võrdub 10%-ga või ületab 10% Kontserni esimese taseme omavahenditest. Seisuga 31. detsember 2023 olid sellised positsioonid seotud 10 kliendigrupiga summas 258,2 miljonit eurot (seisuga 31. detsember 2022 olid sellised positsioonid seotud 10 kliendigrupiga summas 242,4 miljonit eurot). Omavahendite kohta vt punkti „Omavahendid ja kapital“. Lisaks jälgib Kontsern kontsentratsiooniriski riskilimiitide kaudu, mis on kirjeldatud punktis „Krediidiriski limiidid“.

Maarisk

Kontserni strateegia kohaselt peab Kontsernil olema hästi tasakaalustatud portfelli riikides, kus Kontsern tegutseb. Laenude väljastamisel keskendutakse riikidele, mille kohta on Kontsernil põhjalikud majandus- ja õigusalsed teadmised, millega on pikaajalised kogemused ja kus on piisav kohapealne kompetents. Seisuga 31. detsember 2023 oli ühe sellise riigi maksimaalseks osakaaluks laenuportfellis seatud 55%. Riikides, kus kohapealne kompetents või kogemused ei ole veel piisavad suuremas mahus laenude väljastamiseks, on see lüvend madalam.

Laenu tagasisaamise ja tagatiserisk

Kontsern väljastab tagamata tarbimislaene, mille tagasisaamise riski mõõdetakse makseviivitusest tingitud kahjumäära kaudu (*loss given default*, LGD). LGD väärtused leitakse riigipõhiselt ning need tuginevad varasematele kahjuandmetele ning jooksvate (*forward-flow*) võimalüügilepingute hindadele. Kodulaenud ja suurem osa äri-laene väljastatakse kinnisvara tagatisele, mille tagatiseriski mõõdetakse laenude suhtena tagatise turuväärtusesse (*loan to value*, LTV). Kontsern aktsepteerib kinnisvaratagatistena elukondlikku- ja ärikinnisvara ning põllu- ja metsamaad. Kodulaenud on osaliselt tagatud ka riiklike garantiidega. Liisinguportfelli tagatiseks on liisitud varad: valdavalt sõidukid, metsa- ja põllumajandustehnika. Tagatiserisk tuleneb eelkõige tagatise turuväärtuse võimalikust langusest, aga ka muudatustest seadusandluses või tagatise realiseerimise korras. Kontsern piirab teadlikult tagatiseriski ning valib krediteerimise viisi ja mahud nii, et krediidiriski maandamine ei piirduks ainult tagatise nõudmise ja selle realiseerimisest tulenevate rahavoogudega. Kontsern jälgib tagatise turuväärtuse kõikumise mõju.

Tagatiseriski juhtimine toimub järgmiste riskimaandamise meetodite abil.

- Kontserni jaoks on vastuvõetavaks asjaõiguslikuks tagatiseks esimese järjekoha hüpooteek kinnistusraamatus. Tagatisvara peab olema laenu kestuse jooksul kindlustatud Kontserni poolt aktsepteeritud kindlustusseltsis vähemalt vara taastamisväärtuse ulatuses.
- Vastuvõetava asjaõigusliku tagatise või muu tagatise piisavuse ja väärtuse hindamisel lähtutakse selle hetkeväärtusest ning arvestatakse väärtuse muutumisega ajas.

Tagatise väärtuse hindamisel kasutatakse vajadusel erialaekspertide (nt kinnisvara-hindajad) abi. Kontsern aktsepteerib laenu tagatisena vaid neid kinnisasju, mille kohta on väljastatud vastava kvalifikatsiooniga kinnisvarabüroo ja eksperdi kirjalik eksperthinnang; lisaks kinnisvarabüroode koostatud eksperthinnangutele toimub tagatiseriski subjektiivne hindamine Kontserni poolt. Põllu- ja metsamaad hindab vajadusel Kontsern, tuginedes sisemistele hindamismeetoditele. Tagatisvarade turuväärtused hinnatakse ümber vähemalt üks kord aastas.

- Suurematele äri-laenudele seatakse lepingulised piiravad eritingimused kliendi finantsseisundi ja tagatiste kohta.
- Kontsern ei tugine finantseerimisotsuste tegemisel üksnes tagatistele, vaid eelkõige vastaspoole võimele oma rahavoogude või sissetulekute arvelt laenu teenindada. Kinnisvara tagatisel antavate laenu väljastamiseks on kehtestatud maksimaalsed laenusumma ja laenu tagatise turuväärtuse suhte (*loan-to-value*) piirmäärad. Piirmäärade seadmisel on arvesse võetud kinnisvara seisundit ja asukohta.
- Kontsern ei viivita tagatise realiseerimisega üksnes seetõttu, et Kontsernil on tugev tagatispositsioon. Asjakohased sissenõudmismeetmed algatatakse viivitamatult, kui on tõenäoline, et laenuvõtja ei suuda või ei soovi laenu täielikult tagasi maksta vastavalt kokkulepitud tingimustele.

Tabelis on toodud üle- ja alatagatud laenu jaotus tagatise liikide kaupa. Tarbimislaenu on üldjuhul väljastatud ilma tagatiseta.

Laenu ja nende tagatised seisuga 31. detsember 2023

	Ületagatud laenu		Alatagatud laenu		Kokku	
	Raamatu- pidamis- väärtus	Tagatise õiglane väärtus	Raamatu- pidamis- väärtus	Tagatise õiglane väärtus	Raamatu- pidamis- väärtus	Tagatise õiglane väärtus
Tagatiseta laenu	-	-	641,8	-	641,8	-
Laenu kinnisvara tagatisel	918,2	1 570,3	2,0	1,5	920,2	1 571,8
Laenu muu tagatisega	58,0	98,3	58,5	39,8	116,5	138,1
Kokku					1 678,5	1 709,9

Laenu ja nende tagatised seisuga 31. detsember 2022, korrigeeritud

	Ületagatud laenu		Alatagatud laenu		Kokku	
	Raamatu- pidamis- väärtus	Tagatise õiglane väärtus	Raamatu- pidamis- väärtus	Tagatise õiglane väärtus	Raamatu- pidamis- väärtus	Tagatise õiglane väärtus
Tagatiseta laenu	-	-	609,0	-	609,0	-
Laenu kinnisvara tagatisel	673,4	1 212,4	17,6	10,5	691,0	1 222,9
Laenu muu tagatisega	39,7	87,0	27,3	18,9	67,0	105,9
Kokku					1 367,0	1 328,8

Kontsern pandib oma varasid ainult juhul, kui see on vajalik rahastamislepingute täitmiseks.

Krediidiriski poliitika ja juhtimine

Kontserni riskipoliitika, sh riskiisu ning krediidiriski limiidid ja peamised näitajad kinnitab panga nõukogu, vastavad riigipõhised limiidid ja indikaatorid kinnitab juhatus. Kontsern mõõdab riskiisu eeldatava krediidikahju kaudu (*Expected Credit Loss*). Riskiisu määramisel lähtub Kontsern omakapitali tootlusele seatud strateegilisest eesmärgist. Riski-liimiitide ja peamiste näitajate lävendite seadmisel lähtub Kontsern lisaks strateegilistele eesmärkidele ka laenuportfelli oodatavast kvaliteedist ja stressitesti tulemustest.

Kontsern juhib krediidiriski vastavalt krediidiasutuste seaduses, Eesti Panga presidendi, Finantsinspektsiooni ja muude (nii Eesti kui ka teiste Kontserni tegevusriikide) reguleerivate asutuste määrustes ning Kontserni krediidipoliitikas sätestatud põhimõtetele.

Krediidiriski kapitalinõuete arvutamisel lähtub Kontsern standardmeetodist.

Kontserni krediidiriski juhitakse Kontserni tasandil, kasutades riikide sisendeid ja teadmisi kohaliku turu kohta. Vastava riigi krediidiriski juht jälgib iga riigi laenuportfelli kvaliteeti ja korraldab vajadusel ettevaatavate abinõude rakendamist.

Laenuanalüüs, maksevõime ja tagatiste hindamine ning krediidikomiteede otsustuspädevused on kirjeldatud protseduuridega, mille on kinnitanud panga nõukogu või juhatus. Krediidipoliitikat ja asjakohaseid laenuanalüüsi ja laenuandmise protseduur vaadatakse regulaarselt üle ja uuendatakse, võttes arvesse muutusi majanduskeskkonnas, Kontserni krediidiriskisus ja vastaspoolte maksedistsipliinis. Krediidiotsuseid teevad ühiselt kas krediidikomiteed või vastavate volitustega töötajad, lähtudes Kontserni nõukogu ja juhatuse poolt kehtestatud limiitidest. Kontsern võtab oma laenuandmis- ja otsustuspoliitikas arvesse keskkonna-, sotsiaal ja juhtimistegureid.

Protseduuridega on reguleeritud aktsepteeritavad tagatiste liigid, maksimaalsed lubatud tagatisväärtused ning muud tagatisele seatud nõuded. Kontsern omistab tagatisväärtuse üksnes nendele varadele, millel on olemas reaalne järelturg ning tagatise on võimalik mõistliku aja jooksul ilma oluliste kuludeta realiseerida. Põhilised tagatised on elamu- ja ärikinnisvara sh ehitusjärgus olevad hooned ning metsa- ja põllumaa. Liisingfinantseerimise tagatiseks on liisitav vara. Lisaks aktsepteerib Kontsern tagatisena ka eraisikute poolt antud käendusid ning juriidiliste isikute poolt antud garantiisid, kuid neile tagatisväärtust ei omistata. Vähesel määral on lisatagatisena arvesse võetud ka aktsiapandid ettevõtete puhul, millel on olemas reaalne turuväärtus ja seda on võimalik hinnata.

Iga filiaal ja äriüksus vastutab täielikult laenuanalüüsi tegemise ja iga tehingu krediidiriski hindamise eest isegi siis, kui lõplik otsus võetakse vastu kõrgemal tasandil. Krediidikomiteid, personaalse otsustuspädevusega töötajaid, müügipersonali, kes on seotud krediidiotsuste tegemisega, ning filiaalide juhte käsitatakse esimese kaitseliinina; Kontserni krediidiriski üksus on teine kaitseliin. Krediidikontroller kontrollib regulaarselt sisemiste protsesside ja otsustuspädevuste nõuetekohast täitmist töötajate poolt.

Kontserni krediitpoliitika lähtub järgmistest riskijuhtimise põhimõtetest:

- Kontsern on oma majandustegevuses orienteeritud füüsiliste isikute ning väikeste ja keskmise suurusega ettevõtete teenindamisele; seejuures selgitatakse välja ettevõtete tegelikud kasusaajad ja seosed teiste ettevõtetega läbi omandi ja kontrollsuhete.
- Kontsern jälgib krediidiriski koondumist ühe mõjuri suhtes, vajadusel piirates krediidiriski sellise mõjuriga seotud või sellest mõjutatud klientide grupi suhtes.
- Ühele vastaspoolele või seotud vastaspooltele suuremate laenulimiitide kehtestamisel jälgitakse, et finantseeritavad projektid ja laenude teenindamine oleksid üksteisest sõltumatud või tagatud madala riskiga varadega (nt metsa- või põllumaad).
- Krediidiriski juhtimine toimub tsentraalselt Kontserni tasandil. Asjakohaste krediitlimiitide ja mõõdikute seadmisel rakendatakse filiaalide ja kohaliku krediidiriski juhi teadmisi, kuid filiaalidel puudub otsustusõigus riigipõhiste limiitide ja mõõdikute seadmiseks.
- Kõikide toodetega seotud riskiisu on riigipõhiselt selgelt määratletud. Tegelike tulemuste vastavust seotud riskilimiitidele ja mõõdikutele jälgitakse regulaarselt ning sellest antakse aru Kontserni juhatusele ja nõukogule.
- Kontsern on seadnud makseviivituse tõenäosuse ülempiiri, millest alates kliendile laenu ei väljastata.
- Kontserni eesmärk on hajutada krediitportfelli selliselt, et ükski krediitportfelli osa ei ohustaks negatiivsete sündmuste korral kogu Kontserni jätkusuutlikkust.
- Krediitlimiite üle 500 000 euro käsitatakse oluliste limiitidena ning neid jälgitakse kõrgendatuga tähelepanuga.

Viivisportfelli haldamisel kasutab Kontsern viivisportfelli müümist kolmandatele osapooltele nii jooksvate lepingutega (*forward-flow*) kui ka ühekordsete tehingutena. Viivisportfelli müüakse üksnes juhul, kui müük on Kontsernile majanduslikult kasulik. 2023. aastal müügingimused võrreldes 2022. aastaga ei paranenud, müüdud viivisportfelli maht moodustas 15,3 miljonit eurot (2022. aastal 16,7 miljonit eurot). Müümata viivisportfelli haldab Kontsern majasiseselt – selleks on igas riigis, kus laene väljastatakse, loodud vajalikud protsessid ja meeskond. Kontsern arendab järjepidevalt võlamenetluse protsesse ja IT-süsteeme.

Krediidiriski limiidid

Krediidiriski limiitide ja peamiste näitajate rohelise ehk soovitud taseme korral peab eelduslikult olema tagatud Kontserni strateegilise omakapitali eesmärgi saavutamine. Punase taseme korral ei saavuta Kontsern strateegilist omakapitali eesmärki olulises osas, kuid see tase ei ületa Kontserni riskivõimekust. Kollane tase tagab piisava ajavaru, et viia indikaatorid enne punasele tasemele jõudmist tagasi soovitud tasemele.

Kontsern on kehtestanud järgmised krediidiriski limiidid ja peamised näitajad:

- tagamata tarbimislaenude 12 kuu makseviivituse tõenäosus, makseviivitusest tingitud kahjumäär (*Loss Given Default*, LGD) ja krediidikahju;

- kinnisvaraga tagatud laenude maksimaalne suhe tagatise turuväärtusesse nii kuu jooksul väljastatud uute laenude kohta kui ka portfelli lõikes (*Loan-to-Value*, LTV);
- tegelik makseviivituse määr äriühingute lõikes;
- kontsentratsiooniriski limiidid ühe vastaspoole, seotud vastaspoolte ning riigi suhtes;
- Herfindahli-Hirschmani vastaspoole- ja majandussektoriindeks;
- viivisportfelli osakaal koguportfellis ja tagamata tarbimislaenude portfellis;
- tagamata tarbimislaenude viivisportfelli netokasv eurodes;
- koguportfelli krediitkahju;
- maksimaalne võimalik laenu tagamata osa;
- maksimaalne laenuperiood ja laenusumma krediittoodete lõikes;
- tarbimislaenude viivisportfelli laenukahjude reservi minimaalne osakaal.

Kõik filiaalid ja tütarettevõtted peavad järgima Kontserni poliitikat ning kinnitatud krediidiriski limiite ja peamisi näitajaid. Krediidiriski limiitide ja peamiste näitajate ületamisest riikide tasemel tuleb viivitamatult teatada riigi krediitkomiteele, kes kinnitab tegevused riskipositsiooni viimiseks soovitud tasemele. Krediidiriski limiitide ja peamiste näitajate ületamisest Kontserni tasemel tuleb viivitamatult teatada juhatusele koos tegevuskavaga riskipositsiooni viimiseks soovitud tasemele. Kontserni tasemel limiitide ületamisest tuleb teatada panga nõukogule.

Krediidiriski mõõtmine ja liigitamine

Kontserni kogu laenuportfelli riskidest ülevaate saamiseks jälgib krediidiriski valdkond laenuportfelli arengut, klientide maksekäitumist ja krediidiriski.

Laenuklientide krediidiriski mõõdetakse Kontserni sisemiste hindamis- ja reitingumudelite abil. Kliendi krediitdireiting on integreeritud Kontserni riskijuhtimise süsteemi ja seda kasutatakse kliendi maksevõime ja makseviivituse tõenäosuse hindamisel, allahindluste moodustamisel, laenupiirangute rakendamisel, nõuete hindamisel, samuti krediidiriski jälgimise sageduse ja põhimõtete kindlaksmääramisel.

Krediitdireiting on tehingu vastaspoolt või nõude krediidiriski iseloomustav hinnang, mille alusel järjestatakse kliendid või nõuded reitingute põhjal vastavalt krediidiriski suurusele. Krediitdireitingute süsteem eristab kliente ja nõudeid vastavalt nende riskiastmele, lähtudes makseviivituse tõenäosusest, võttes arvesse kliendi majanduslikku olukorda, krediitvõimelisust, tagatise väärtust ja realiseeritavust (tagatus) ning teisi asjaolusid, mis võivad mõjutada kliendi kohustuste täitmist panga ees.

Krediitdireiting määratakse igale kliendile kliendi laenuaotluse läbivaatamise või krediidiriski aluseks olevate asjaolude muutumise seire käigus. Asjaolude tuvastamine toimub igakuiselt, reitingu muutmise sagedus sõltub nõuete grupi iseärasustest ja nõude laenuklassist. Äriühingute puhul ajakohastatakse reiting iga kord, kui on alust arvata, et laenusaaaja krediidirisk on muutunud, kuid mitte harvemini kui kord aastas. Laenuaotluse reitingud ajakohastatakse iga kord, kui laenusaaaja krediidirisk on oluliselt muutunud.

Krediidiriski paremaks hindamiseks jaotab Kontsern nõuded riskihinnangu järgi viide suuremasse reitinguklassi lähtuvalt Kontserni sisereitingute süsteemist:

- **Väga hea.** Kliendi maksevõime ja tegelik maksekäitumine on väga head. Puuduvad asjaolud, mis viitaksid nõrkuste tekkimise võimalustele.
- **Rahuldav.** Kliendi hinnanguline maksevõime ja maksevalmidus ning tegelik maksekäitumine on heal tasemel. Nõude kohta ei ole ilmnenud asjaolusid, mis võiksid põhjustada nõude mittelaekumist vastavalt kokkulepitule ning kliendi krediidirisk on madal või mõõdukas.
- **Nõrk.** Kliendi finantsseisus on selgelt tuvastatavad nõrkused, kui klient teostab kokkulepituid makseid. Kliendil võib esineda kuni 90 päevaseid makseviivitusi, mistõttu võib olla vajalik nõude restruktureerimine. Kliendi krediidirisk on üle keskmise.
- **Ebapiisav.** Mittetoimivad nõuded, millel on makseviivitus üle 90 päeva või on tehtud nõude restruktureerimisi, ilma milleta oleks klient makseviivituses, või on leping üles öeldud. Kogu nõude tagasimaksmine on ebatõenäoline, kui olukord ei muutu.
- **Lootusetu või pankrotis.** Klient on maksejõuetu, laekumine ebarealistlik ja Kontsernil puuduvad majanduslikult tõhusad meetmed nõude sissenõudmiseks. Nõue on lootusetu ja kliendi pankrot on välja kuulutatud.

Laenuportfelli jaotus sisemiste reitinguklasside lõikes

	31.12.2023	31.12.2022 korrigeeritud
Korrigeeritud soetusmaksumuses mõõdetavad laenud		
Väga hea	944,5	786,3
Rahuldav	457,0	376,6
Nõrk	174,5	130,9
Ebapiisav	43,3	22,8
Lootusetu või pankrotis	1,3	0,6
Kokku	1 620,6	1 317,2
Õiglasel väärtusel läbi kasumi või kahjumi mõõdetavad laenud		
Väga hea	9,6	12,0
Rahuldav	15,5	13,6
Nõrk	32,8	24,2
Kokku	57,9	49,8
Laenuõuded klientidele kokku	1 678,5	1 367,0

Allahindluste jaotus

Allahindluste põhimõtteid on detailselt kirjeldatud aastaaruande lisa 38.

Kontsern moodustab laenuõuete väärtuse vähenemise riski katmiseks allahindlusi. Maksekäitumise riskide maandamiseks ja kahjumite katmiseks on Kontsern moodustanud laenudele allahindlusi, mis seisuga 31. detsember 2023 moodustasid kokku 34,9 miljonit eurot ehk 2,2% laenuportfellig (31. detsember 2022: 25,6 miljonit eurot ehk 1,9%). Kontserni laenuõuded klientidele kasvasid enam eraisiku kodulaenude ja äri-laenude osas. Need laenud on tagatud kinnisvaraga, mistõttu allahindluste kasv võrreldes laenujäägi kasvuga on väike. Täiendav info laenuõuete allahindluse kohta on toodud lisa 10.

Laenud, mille intressi ja/või põhiosa võlgnevus on suurem kui 100 eurot ja enuete puhul ning üle 500 euro muude nõuete puhul ja mis on ületanud maksetähtaega üle 90 päeva, jagunevad järgnevalt:

Laenude allahindlused viivituse lõikes seisuga 31. detsember 2023

Korrigeeritud soetusmaksumuses mõõdetavad laenud

	Laenujääk	Laenude allahindlus	Riski- positsioon
Viivituseeta portfelli	1 513,8	-12,0	1 501,8
Viivituses portfelli	106,8	-22,9	83,9
Kokku	1 620,6	-34,9	1 585,7

Jaotus viivispäevade järgi

kuni 30 päeva	54,4	-3,0	51,4
31-60 päeva	15,7	-3,4	12,3
61-90 päeva	6,2	-2,1	4,1
üle 90 päeva	30,5	-14,4	16,1
Kokku viivituses portfelli	106,8	-22,9	83,9

Õiglasel väärtusel läbi kasumi või kahjumi mõõdetavad laenud

	Laenujääk	Riski- positsioon
Viivituseeta portfelli	57,9	57,9
Kokku	57,9	57,9

Laenude allahindlused viivituse lõikes seisuga 31. detsember 2022, korrigeeritud

Korrigeeritud soetusmaksumuses mõõdetavad laenud

	Laenujääk	Laenude allahindlus	Riski-positatsioon
Viivituseeta portfelli	1 253,9	-10,1	1 243,8
Viivituses portfelli	63,3	-15,5	47,8
Kokku	1 317,2	-25,6	1 291,6

Jaotus viivispäevade järgi

kuni 30 päeva	33,9	-2,7	31,2
31-60 päeva	9,3	-3,1	6,2
61-90 päeva	5,5	-2,3	3,2
üle 90 päeva	14,6	-7,4	7,2
Kokku viivituses portfelli	63,3	-15,5	47,8

Õiglasel väärtusel läbi kasumi või kahjumi mõõdetavad laenud

	Laenujääk	Riski-positatsioon
Viivituseeta portfelli	49,8	49,8
Kokku	49,8	49,8

Makseviivituse sattumise tõenäosuse hinnangute korrigeerimine makromajanduslike stsenaariumitega

Kontsern kasutab allahindluse meetodikas tulevikku suunatud komponenti, mis võtab arvesse makromajanduslikke stsenaariume. Iga riigi osas on kasutatud vastava riigi keskpanga makroprognoose. Krediidikahjude erapooletu hinnangu tagamiseks kasutatakse kolme stsenaariumi: baas-, negatiivne ja positiivne stsenaarium. Baasstsenaarium näitab kõige tõenäolisemat tulemust.

Makrostsenaariumite esinemise tõenäosused

	2023	2022
Baasstsenaarium	70%	70%
Negatiivne stsenaarium	15%	20%
Positiivne stsenaarium	15%	10%

Makromajanduslikke stsenaariume uuendatakse vähemalt kord aastas. Peamised makronäitajad, mis on kasutusel tulevikku suunatud komponendi arvutamisel, on: SKP kasv, inflatsioon ja töötuse määr ja samad näitajad viitajaga. Seisuga 31. detsember 2023 kasutusel olevatesse mudelitesse on valitud SKP kasvu 6-kuulise viitajaga näitaja, SKP kasv ja töötuse määr, mille määratlemisel on tuginetud statistilisele analüüsile ja

eksperdi hinnangule. Võrreldes 2022. aastaga on Eestis, Soomes ja Rootsis töötuse määr asendatud SKP muutusega, kuna SKP muutuse korrelatsioon maksejõuetuse määraga (*default rate*) on suurem kui töötuse määral.

Prognoositud makromajanduslikud näitajad seisuga 31. detsember 2023

	2023	2024	2025
Eesti – SKP muutus 6-kuulise viitega			
Baasstsenaarium	1,4%	-0,4%	2,7%
Negatiivne stsenaarium	0,9%	-1,7%	0,5%
Positiivne stsenaarium	1,6%	1,3%	5,6%
Läti – töötuse määr			
Baasstsenaarium	6,4%	6,2%	6,2%
Negatiivne stsenaarium	6,8%	7,4%	7,4%
Positiivne stsenaarium	6,0%	5,0%	5,0%
Leedu – töötuse määr			
Baasstsenaarium	6,7%	6,5%	6,9%
Negatiivne stsenaarium	7,2%	7,8%	8,3%
Positiivne stsenaarium	6,2%	5,2%	5,5%
Soome – SKP muutus			
Baasstsenaarium	-0,4%	0,9%	1,5%
Negatiivne stsenaarium	-1,3%	-0,9%	-1,2%
Positiivne stsenaarium	0,1%	3,8%	4,4%
Rootsi – SKP muutus			
Baasstsenaarium	-0,6%	-0,1%	2,1%
Negatiivne stsenaarium	-1,5%	-1,9%	-0,6%
Positiivne stsenaarium	-0,1%	2,8%	5,0%

Prognoositud makromajanduslikud näitajad seisuga 31. detsember 2022

	2022	2023	2024
Eesti - töötuse määr			
Baasstsenaarium	5,3%	6,8%	6,8%
Negatiivne stsenaarium	5,6%	8,3%	8,7%
Positiivne stsenaarium	5,1%	5,3%	4,9%
Läti - töötuse määr			
Baasstsenaarium	7,2%	7,2%	6,6%
Negatiivne stsenaarium	7,5%	8,8%	8,4%
Positiivne stsenaarium	6,9%	5,6%	4,7%
Leedu - töötuse määr			
Baasstsenaarium	7,2%	7,3%	7,0%
Negatiivne stsenaarium	7,5%	8,9%	9,0%
Positiivne stsenaarium	6,9%	5,7%	5,0%
Soome - töötuse määr			
Baasstsenaarium	6,4%	6,6%	6,7%
Negatiivne stsenaarium	6,7%	8,1%	8,6%
Positiivne stsenaarium	6,1%	5,1%	4,8%
Rootsi - töötuse määr			
Baasstsenaarium	7,7%	7,1%	7,2%
Negatiivne stsenaarium	8,0%	8,7%	9,2%
Positiivne stsenaarium	7,3%	5,5%	5,2%

Bulgaaria portfelli ebaolulisuse tõttu pole selle makromajanduslikud stsenaariumid välja toodud.

Makromajanduslike näitajate tundlikkusanalüüs

Makronäitajate halvenemise ehk negatiivse stsenaariumi korral allahindlused suurenevad, Baasstsenaariumi ja positiivse stsenaariumi korral allahindlused vähenevad. Tundlikkusanalüüs on tehtud vastavalt eeldusele, et iga stsenaariumi on kaalutud täielikult (100% ulatuses). Baasstsenaariumi realiseerumisel allahindlused väheneksid 31. detsembri 2023 seisuga 0,03%. Negatiivse stsenaariumi korral suureneksid allahindlused 2,4% ja positiivse stsenaariumi korral väheneksid allahindlused 2,3%.

	2003		2002	
	Allahindlused portfellile 100% stsenaariumi korral	Allahindluse võrdlus kaalutud stsenaariumitega, %	Allahindlused portfellile 100% stsenaariumi korral	Allahindluse võrdlus kaalutud stsenaariumitega, %
Baasstsenaarium	37,8	0,0%	25,2	-1,8%
Negatiivne stsenaarium	38,7	2,4%	28,2	10,0%
Positiivne stsenaarium	36,9	-2,3%	23,3	-9,2%

Krediidiriski stressitestid

Krediidiriski stressitest on osa Kontserni riskijuhtimise raamistikust ja kapitali adekvaatsuse hindamise protsessist, mis võimaldab hinnata asjaomaste äri- ja strateegiliste otsuste võimalikku mõju. Kontsern teeb stressiteste regulaarselt, et hinnata mitmesuguste võimalike, kuid vähetõenäoliste sündmuste mõju oma majandustulemustele ja kapitalile. Laenuportfelli stressitestimisel kasutatavate sündmuste hulka kuuluvad muuhulgas makseviivituse võimalik kasv makromajandusliku keskkonna muutuste tõttu, kinnisvarahindade langus ja laenukohustuste mittetäitmise dünaamika muutused. Stressitesti on kaasatud kogu laenuportfell: tarbimislaenud, äri-laenud ja kodulaenud. Tarbimislaenude portfelli stressitestimisel on kasutusel Monte Carlo simulatsiooni meetod. Simulatsioon genereerib tuhandeid makronäitajate komplekte, mille sisestamisel makromudelisse on võimalik hinnata PD taset erinevatel usaldusnivoodel. Kuna äri-laenude ja kodulaenude portfellid on väiksemad ja lühema ajalooga, siis on PD ja LGD hindamisel kasutatud väliseid andmeallikaid ja eksperthinnangut. PD ja LGD stressitaseme hindamisel on lähtutud varasemast majanduskriisist, kus toimus ulatuslik kinnisvara hindade langus ja kasvasid pankade mittetoimivate portfelli osakaalud. Krediidiriski stressiteste tehakse vähemalt kord aastas, tulemused kinnitab juhatus ja need tehakse nõukogule teatavaks.

Venemaa-Ukraina sõja mõju

2022. aasta veebruaris alanud Venemaa-Ukraina sõda ei ole Kontserni laenuportfelli kvaliteeti otseselt mõjutanud, kuna Kontsern ei ole finantseerinud Venemaa, Valgevene või Ukraina residentidest eraisikuid ja ettevõtteid. Samuti ei ole Kontserni äriklientide hulgas ettevõtteid, mis sõltuksid toodete või teenuste ekspordist nimetatud riikidesse või impordist nendest riikidest. Kontsern jälgib tähelepanelikult võimalike riskide eska-leerumist (näiteks energia- ja toorainehindade tõus) ning on valmis viivitamatult rakendada ennetavaid meetmeid krediidiriski maandamiseks.

Raha ja nõuded pankadele pankade krediidi-reitingute lõikes

Juhtkonna hinnangul on keskpankades ja teistes pankades hoitava sularaha ja raha ekvivalentide krediidiriskipositsioon madal. Kõik laenud ja nõuded keskpankadele ja krediidasutustele on teenindatud ja tasutud õigeaegselt. Kontserni riskijuhtimise poliitika eelistab likviidsete vahendite paigutamisel suurema omakapitali ning tugeva krediidi-reitinguga krediidasutusi.

Reitinguta krediidasutusteks on kohalikud krediidasutused, millel pole välist krediidi-reitingut. Kättesaadavast turuinformatsioonist lähtudes on selliste krediidasutuste krediidikvaliteet Kontserni hinnangul hea.

Kontserni nõuded keskpankade ja krediidasutuste vastu ei ole seisuga 31. detsember 2023 ega 2022 makseviivituses, nimetatud nõuded on kas nõudmiseni või kuni kolmekuulise lepingulise tähtajaga. Arvestades eeltoodut, on keskpankade ja krediidasutuste nõuete eeldatav krediidikahju ebaoluline ja seetõttu pole allahindlusi finantsseisundi aruandes kajastatud.

Kontsern arvutab riskiga kaalutud varasid kooskõlas reeglitega, mis on sätestatud Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruses 575/2013, kasutades välise krediidikvaliteedi hindajana reitinguagentuuri Moody's Investors Service. Kontsern kasutab reitinguagentuuri järgmiste varaklasside riskipositsiooni määramiseks: (i) nõuded keskvalitsuste või

keskpankade vastu; (ii) nõuded piirkondlike valitsuste või kohalike omavalitsuste vastu; (iii) nõuded avaliku sektori asutuste vastu; (iv) nõuded mitmepoolsete arengupankade vastu; (v) nõuded rahvusvaheliste organisatsioonide vastu; (vi) nõuded krediidasutuste ja investeerimisühingute vastu.

Vastavalt Moody's Investors Service reitingutele või nende ekvivalentidele on Kontserni vahendid hoiustatud järgnevalt:

	31.12.2023	31.12.2022
P-1	505,4	164,4
P-2	13,1	8,8
reitinguta	0,2	0,2
Kokku	518,7	173,4

Reitingud põhinevad kas pankadele või nende emaettevõtetele antud reitingutel.

Nõuded keskpankadele summas 495,1 miljonit eurot, sealhulgas kohustusliku reservi nõue, on madala krediidiriskiga ja seetõttu on neile antud reiting P-1.

Õiglasest väärtuses läbi muu koondkasumi mõõdetavad võlaväärtpaberid reitingute lõikes

Vastavalt Moody's Investors Service reitingutele või nende ekvivalentidele jagunevad Kontserni õiglasest väärtuses läbi muu koondkasumi mõõdetavad võlaväärtpaberid (vt lisa 8) järgnevalt:

	31.12.2023	31.12.2022
Aaa–Aa3	5,4	5,2
A1–A3	8,7	11,1
Baa1–Baa3	1,3	2,9
Kokku	15,4	19,2

Avatud vastaspoole krediidiriski positsioonid

Vastaspoole krediidiriski põhjustab see, kui valuuta-, intressi-, kapitali-, krediidi- või kaubatuletootmisinstrumendiga seotud tehingu vastaspool viivitab maksimisega ja ei suuda oma finantskohustusi täita ning tagatis ei ole piisav, et nõuet katta. Finantskahju on käesoleval juhul asenduskulu, st kulu, mis tekib, kui olemasolev tehing asendatakse uue tehinguga, millel on küll sarnased tunnused, kuid mis on hetkel kehtiva turuhinnaga. Kontsernil puudusid nii 31. detsembri 2023 kui ka 2022 seisuga avatud vastaspoole krediidiriski positsioonid.

TURURISK

Tururisk on risk, et turuhindade ja -määrade (sh intressimäärade, krediidiriski marginaalide, aktsiahindade, valuutakursside ja kaubahindade) ebasoodsad muutused, omavaheline korrelatsioon või volatiilsus võivad põhjustada kahju. Kontsern on tururiskina tuvastanud valuutariski, kauplemisportfellivälisest tegevusest tuleneva intressiriski ja kinnisvarariski. Kontsern ei võta kaubariske. Seisuga 31. detsember 2023 ja 2022 ei olnud Kontsernil omakapitaliinstrumentidest tulenevaid riskipositsioone.

Valuutarisk on risk, et spot- või forvardkursside muutus ja valuutakursside volatiilsus võib põhjustada kahju.

Kauplemisportfellivälisest tegevusest tulenev intressirisk on praegune või prognoositav risk, et Kontserni omakapitali majanduslikule väärtusele või netointressitulule võib avalduda negatiivne mõju tulenevalt intressimäärade ebasoodsatest muutustest, mis mõjutavad intressimääratundlikke instrumente. Risk hõlmab intressilõhe riski, alusriski ja optsiooniriski. Riski juhtimisel võtab Kontsern vajaduse korral arvesse turuväärtuse muutusi.

Kinnisvararisk on risk, mis tuleneb kinnisvarahindade muutumisest.

Tururisk tuleneb Kontserni tegevusest finantsturgudel ja valdavast osast Kontserni toodetest (laenud, hoiused), samuti Kontserni põhitegevusega seotud kinnisvarainvesteeringutest.

Tururiski poliitika ja juhtimine

Tururiski juhtimise strateegia ja riskiisu on kirjeldatud riskipoliitikas, mille kinnitab nõukogu. Soovitud riskiprofiili kohaselt on Kontserni üldine riskiisu tururiski võtmiseks mõõdukas. Kontsern väldib tururiski kontsentratsiooni teket.

Soovitud riskiprofiilis on valuutariski riskiisu madal. Valuutariski juhtimise strateegia on konservatiivne. Valuutariski juhtimisel lähtutakse eesmärgist hoida valuuta avatud netopositsioonid minimaalsena, et vältida valuutakursi võimalikest muutustest tulenevat negatiivset mõju kapitalile. Kontsern peab hoiduma spekulatiivsete positsioonide võtmisest.

Kauplemisportfellivälisest tegevusest tulenev intressirisk on Kontserni jaoks oluline risk. Struktuurse kauplemisportfellivälise intressiriski peamiseks allikateks on ebasoodsad muutused laenude ja/või hoiuste intressimäärades. Kontserni riskiisu kauplemisportfellivälisest tegevusest tuleneva intressiriski võtmiseks on mõõdukas. Kontsern kaalub alati riski ja tulu vahet. Esmane eesmärk on juhtida ja leevendada intressimäärade muutuste mõju Kontserni netointressitulule (NII) ja majanduslikule väärtusele (EV), tagades stabiilsuse ning toetades Kontserni pikaajalisi kasumlikkuse ja strateegilisi kasvueesmärke. See hõlmab nii varade kui ka kohustiste lõpptähtaegade profiilide ja ümberhindluse tingimuste mitmekesisust riski minimeerimiseks. Kontsern aktsepteerib oma ärimudelil suhteliselt pika ümberhindlusperioodiga varade rahastamist suhteliselt lühikese ümberhindlusperioodiga kohustistega, mille puhul ümberpööratud tulukõvera risk on kaetud sellistelt varadelt teenitud suurema intressituluga

(nt fikseeritud intressimääraga tarbimislaenude rahastamine lühiajaliste hoiustega). Madalama kommertsmarginaaliga pikemaajaliste laenutoodete (äri- ja eluasemelaenud) puhul kasutatakse riski maandamiseks ujuvaid intressimäärasid.

Kinnisvararisk tuleneb kinnisvarahindade ebasoodsatest muutustest. Kinnisvarainvesteeringute peamiseks eesmärgiks on toetada Kontserni põhitegevust. Kontsern kaalub alati riski ja tulu vahekorda ning kinnisvarariskiga seotud riskiisu on mõõdukas.

Tururiski igapäevase juhtimise eest vastutab finantsvaldkonda kuuluv *treasury* ja aruandluse üksus. Teise kaitseliinina vastutab riskide kontrollimise, mõõtmise ja juhtkonnale raporteerimise eest riskiaruandluse ja finantsriskide kontrolli üksus. Kinnisvarariski juhtimise ja jälgimise eest vastutab finantsvaldkond. Juhatus kinnitab täpsemad eeskirjad, mis kirjeldavad tururiski juhtimisega seotud protsesse.

Kontsern lähtub tururiski regulatiivse omavahendite miinimumnõude leidmisel standardmeetodist.

Tururiski limiidid

Tururiski profiil on konservatiivne ning seda peab hoidma juhatuse poolt kinnitatud limiitide piires. Juhatus kinnitab limiitide ning peamiste näitajate tasemed kooskõlas kehtiva riskiisuga ning neid jälgitakse pidevalt. Vähemalt kord aastas vaadatakse üle riskilimiitide tasemed, võttes arvesse turuolukorda ja äristrateegiat, ning vajadusel tehakse muudatused. Limiidiületustest raporteeritakse kõrgemale tasemele tururiski poliitikas kehtestatud nõuete kohaselt.

Kontsernis on kehtestatud järgmised tururiski limiidid:

- avatud netovaluutaposisioonile;
- omakapitali majandusliku väärtuse intressitundlikkusele (tuginedes juhendis EBA/RTS/2022/10 käsitletud kuuete järelevalvelisele šokistsenaariumile);
- netointressitulu intressitundlikkusele (tuginedes juhendis EBA/RTS/2022/10 käsitletud kuuete järelevalvelisele šokistsenaariumile).

Riski mõõtmine ja aruandlus

Nõuded tururiski mõõtmisele ja aruandlusele (saajad, aruannete sisu ja sagedus) on kehtestatud tururiski poliitikas. Tururiske mõõdetakse vähemalt kord kuus ning juhatusele ja nõukogule esitatakse aruandeid vähemalt kord kvartalis.

Kontserni valuutaposisioon Rootsi kroonides tuleneb klientidele Rootsi filiaalis pakutud teenustest, valuutaposisioon Bulgaaria leevides Bulgaaria filiaali tegevusest. Valuutariski mõõdetakse valuuta üksik- ja koondpositsiooni tasandil.

Valuutade netopositsioonid* seisuga 31. detsember 2023

	Valuutariski kandvad varad	Valuutariski kandvad kohustised	Neto- positsioon
EUR (euro)	2 208,9	2 041,6	167,3
SEK (Rootsi kroon)	41,5	40,6	0,9
BGN (Bulgaaria leev)	9,6	4,6	5,0

Valuutade netopositsioonid* seisuga 31. detsember 2022

	Valuutariski kandvad varad	Valuutariski kandvad kohustised	Neto- positsioon
EUR (euro)	1 544,3	1 468,8	75,5
SEK (Rootsi kroon)	62,0	63,1	-1,1
BGN (Bulgaaria leev)	7,0	1,4	5,6

* Valuutade netopositsioonid on kajastatud järelevalvelise aruandlusgrupi tasemel.

Valuutariski mõõdetakse lisaks tundlikkusanalüüsi alusel. Alljärgnevalt on hinnatud välisvaluuta avatud positsioonidest tulenevate võimalike muutuste mõju kasumile ja omakapitalile, kui välisvaluuta aruandekuupäeva kursid euro suhtes oleksid tugevnenud või nõrgenenud 10%.

Valuutakursside võimaliku muutuse mõju kasumile ja omakapitalile seisuga 31. detsember 2023

	Avatud positsioon	Rahaline mõju	% omakapitalist
SEK (Rootsi kroon)	0,9	-0,1	0,0%
BGN (Bulgaaria leev)	5,0	-0,5	0,2%

Valuutakursside võimaliku muutuse mõju kasumile ja omakapitalile seisuga 31. detsember 2022

	Avatud positsioon	Rahaline mõju	% omakapitalist
SEK (Rootsi kroon)	-1,1	0,1	0,1%
BGN (Bulgaaria leev)	5,6	-0,6	0,3%

Kauplemisportfellivälisest tegevusest tuleneva intressiriski hindamisel määratakse esmalt kindlaks riskiallikad, millele võivad olla avatud intressiriskitundlikud positsioonid. Kontsern mõõdab vähemalt kord kuus intressiriski suurust, mis võib tuleneda:

- varade, kohustiste ning finantsseisundi aruande väliste lühi- ja pikaajaliste positsioonide ümberhindamise ning lõpptähtaegade ajastuse mittevastavusest (ümberhindamise risk);

- tulukõvera kaldenurga ja kuju muutusest (tulukõvera risk);
- optiooni tunnustega toodetest, kui näiteks tarbijad lunastavad intressimäärade muutudes fikseeritud intressiga tooteid (optioonirisk).

Kontsern mõõdab kauplemisportfellivälist intressiriskipositsiooni nii omakapitali majandusliku väärtuse (EVE) potentsiaalse muutuse kui ka eeldatava 12 kuu netointressitulude (NII) muutuste seisukohast. Kuna tarbimislaenu makstakse sageli tagasi enne lõpptähtaega, kasutab Kontsern intressiriski analüüsimisel ja arvestamisel lepinguliste rahavoogude asemel käitumuslikke rahavoogusid. Konkreetse ümberhindamise kuupäevata tähtajatud hoiused kajastatakse 1-päevase tähtajaga hoiustena. Rahavoogude modelleerimisel arvestatakse laenu ennetähtaegse tagastamise riskiga. EVE tundlikkuse arvutamisel kasutatakse äravooluga bilansi eeldust, NII tundlikkuse leidmisel staatilise bilansi eeldust.

Kontsern kasutab kauplemisportfellivälisest tegevusest tuleneva intressiriski hindamiseks erinevaid tundlikkusanalüüse ja stsenaariume, sh nii kuut järelevalvelist stsenaariumi (vastavalt suunistele EBA GL 2022/14) kui ka muid tulukõvera muutust ja individuaalset riskiprofiili arvestavaid stsenaariume. 31. detsembri 2023 seisuga oli järelevalvelise stsenaariumi (intressimäärade paralleelne tõus 200 baaspunkti) mõju 12 kuu netointressituludele -1,0 miljonit eurot (31. detsembri 2022 seisuga 1,7 miljonit eurot). Omakapitali majandusliku väärtuse tundlikkus intressimäärade 200-baaspunktise tõusu suhtes oli -12,2 miljonit eurot (31. detsembri 2022 seisuga 3,9 miljonit eurot). Intressimäärade 200 baaspunktise languse mõju netointressituludele oleks 0,7 miljonit eurot (31. detsembri 2022 seisuga -2,6 miljonit eurot) ja omakapitali majanduslikule väärtusele 3,0 miljonit eurot (31. detsembri 2022 seisuga -11,7 miljonit eurot).

Kinnisvarariski mõõtmiseks kasutatakse stressistsenaariumit, mida kohaldatakse Kontsernile kuuluvale kinnisvarale. Tuginedes ajaloolistele andmetele ja eksperdihinnangutele leitakse vastavalt vara tüüpidele hinnalanguse tasemed ning sellest tulenevalt summaarne stressile vastav kahjutase. Kinnisvara stressitesti viiakse läbi vähemalt kord aastas ning selle tulemustest antakse aru juhatusele.

31. detsembri 2023 seisuga ei kasutanud Kontsern tururiski maandamiseks riskimaandusinstrumente.

LIKVIIDSUSRISK

Likviidsusrisk on risk, et Kontsern ei suuda märkimisväärseid kulusid kandmata oma kohustusi õigeaegselt ja täielikult täita. Kontsern eristab likviidsusriski osana rahastamisriski, mis on risk, et Kontsern ei suuda hankida vajalikke ressursse mõjutamata negatiivselt igapäevast äritegevust või finantsseisundit.

Likviidsusriski poliitika ja juhtimine

Kontserni riskijuhtimise struktuur põhineb kolme kaitseliini mudelil. Nõukogu kinnitab likviidsusriski poliitikaga likviidsusriski strateegia ja riskiisu. Juhatuse ülesandeks on kinnitada likviidsusriski limiidid ja täpsemad eeskirjad likviidsusriski juhtimiseks. Likviidsusriski juhtimise eest vastutab finantsvaldkonda kuuluv *treasury* ja aruandluse üksus. Teise

kaitseliinina vastutab riskide kontrollimise, mõõtmise ja juhtkonnale aruannete esitamise eest riskiaruandluse ja finantsriskide kontrolli üksus. Kolmanda kaitseliini moodustab siseauditi funktsioon, kes annab sõltumatu kinnituse.

Soovitud riskiprofiili kohaselt on Kontserni likviidsusriski strateegia konservatiivne ja üldine riskiisu likviidsusriski võtmiseks madal (1). Likviidsusriski juhtimise raamistik hõlmab likviidsuse juhtimist nii tavaoludes kui ka likviidsuskriisi tingimustes. Kontsern peab igal ajal tagama võimekuse täita oma kohustusi õigeaegselt ja täies ulatuses nii pika perioodi jooksul kui võimalik. Tugeva likviidsuse hoidmine on üks Kontserni prioriteete. Kontsern väldib märkimisväärseid likviidsusriske, säilitab konservatiivse likviidsusriski profiili ja piisavad likviidsusreservid. Kontsernil on alati piisav likviidsusreserv, et tagada võimekus täita oma kohustusi likviidsuskriisi korral. Likviidsusreservi suuruse ja koosseisu puhul võetakse arvesse likviidsusriski stressitestide tulemusi. Likviidsuse juhtimise üks peamisi eesmärke on maksimeerida kasumlikkust ja toetada Kontserni põhitegevust varade ja kohustiste proaktiivse ja hästitoimiva haldamisega, tagades piisavad likviidsusreservid, säilitades juurdepääsu rahastamisele ja omades likviidseid varasid. Likviidsuse juhtimine aitab kaasa Kontserni kasumlikkusele, kuid likviidsusvajadusi ja kasumieesmärke tuleb selgelt eristada.

Kontsernis juhitakse likviidsusriski tsentraliseeritult ning panga tütaretevõtteid ja filiaale rahastatakse Kontserni tasemel. Pank hindab regulaarselt asjaolusid, mis võiksid takistada kontsernisest likviidsuse ülekandmist.

Kontsern väldib märkimisväärset rahastamisriski ja hoiab tasakaalustatud rahastamisriski profiili. Kontserni rahastamisstrateegia peamine eesmärk on tagada omakapitali ja kaasatud võõrvahendite abil piisav ja stabiilne põhitegevuse rahastamine. Rahastamise juhtimise teine oluline eesmärk on optimeerida kulusid ning kaasatud võõrvahendite suurust ja koosseisu, ent kulusääst ei kaalu üles piisava, stabiilse ja konservatiivse rahastamise tagamise nõudeid. Strateegiline juhtimine ning varade ja kohustiste struktuuri piiramine on strateegilise planeerimise lahutamatu osa. Kontserni strateegilised plaanid peavad olema vastavuses tegeliku rahastamisstruktuuri ja majandusprognoosidega. Rahastamiskava töötatakse välja iga-aastase eelarvestamise protsessi osana. Rahastamise planeerimisel võetakse arvesse varade kvaliteeti ja selle prognoosi. (Neto)laenuportfelli rahastamisel ei tohi liigselt tugineda lühiajalistele hulgirahastamise vahenditele. Väliseid rahastusallikaid tasakaalustatakse omakapitaliga. Hajutamine on Kontserni üldise rahastamis- ja likviidsusjuhtimise strateegia oluline osa: välditakse rahastamise ja vastaspoolte kontsentreerumist. Kontserni rahastamisallikad pärinevad Euroopa Liidu riikidest. Kontsernil peab olema talitluspidevuse plaan, milles on määratletud meetmed, mida rakendatakse juhul, kui stressiolukorras peaks tekkima likviidsuspuudujääk. Rahastamise riskiisu on mõõdukas (2).

Kontserni rahastatakse peamiselt jaehoiustega, milleks on tähtajalised ja säästuhoiused. Säästuhoiuseid pakutakse klientidele Saksamaal, Austrias, Hollandis, Leedus, Soomes ja Eestis. Peale hoiustel põhineva rahastamise on Kontsern emiteerinud allutatud võlakirju. 2023. aasta veebruaris toimus allutatud võlakirjade emissioon mahus 15 miljonit eurot, võlakirjad noteeriti Nasdaq Tallinna börsil. Märtsis väljastati täiendavate esimese taseme omavahendite hulka kuuluvaid tähtajatuid võlakirju mahus 7,7 miljonit eurot, mais täiendavalt

mahus 3,4 miljonit eurot ja augustis mahus 5,1 miljonit eurot. Novembris emiteeriti allutatud võlakirju mahus 5 miljonit eurot ning need noteeriti Nasdaq Tallinna börsil. Seisuga 31. detsember 2023 oli Kontserni allutatud võlakirjade maht kokku 76,1 miljonit eurot.

Rahvusvaheline reitinguagentuur Moody's uuendas Bigbank AS-i krediidianalüüsi; reitingud jäid samaks. Pikaajaline stabiilse väljavaatega reiting Baa3 ja lühiajaline reiting Prime-3 välis- ja kohalikus vääringus hoiustele annavad meie hoiustajatele panga tegevusmudeli ja portfelli kvaliteedi suhtes kindlustunde.

Likviidsusriski limiidid

Likviidsusriski profiil on konservatiivne ning seda peab hoidma juhatuse poolt kinnitatud limiitide piires. Juhatuse on kehtestanud limiitide ja peamiste näitajate süsteemi, mis aitavad tuvastada riskide suurenemise või muud ohud panga likviidsuspositsioonile või potentsiaalsele rahastamisvajadusele. Peamiste näitajate ja limiitide tasemetest ning rikkumistest raporteeritakse vastavalt poliitikas kehtestatud nõuetele juhatusele ja/või nõukogule.

Likviidsusriski suhtarvud*

	31.12.2023	31.12.2022
Likviidsuskattekindaja	350%	218%
Toimetulekuperiood (päevades)	340,0	122,0
Stabiilse netorahastamise kindaja (NSFR)	157%	134%
Laenude ja hoiuste suhe	87%	98%
Likviidsusreservi ja varade suhe	23%	11%
Pikaajalise rahastamise (üle 1 aasta) suhe kogurahastamisse	21%	28%

* Likviidsusriski suhtarvud on kajastatud järelevalvelise aruandlusgrupi tasemel.

Likviidsusriski mõõtmine ja aruandlus

Nõuded likviidsusriski mõõtmisele ja aruandlusele (saajad, aruannete sisu ja sagedus) on kehtestatud likviidsusriski poliitikas. Likviidsusriski aruanded esitatakse juhatusele ja nõukogule vähemalt kord kvartalis, operatiivselt jälgitakse riski taset igapäevaselt.

Likviidsusriski mõõdetakse Kontserni tasandil, kasutades mitmeid meetodeid ja mõõdikuid nii tavalistes turutingimustes kui ka likviidsuskriisi korral. Likviidsusriski mõõtmise üks peamisi eesmärke on välja selgitada võimalik likviidsusdefitsiit erinevate lõpptähtaegade osas. Likviidsuskattekindaja (LCR), mis on regulatiivne mõõdik, näitab, kas Kontsernil on piisavalt likviidseid varasid lühiajaliste kohustuste katmiseks, mis vastaks netorahavoole 30-päevase stressiperioodi jooksul. Kontsern mõõdab likviidsusriski ka toimetulekuperioodi alusel, milleks on ajaperiood stressitingimustes, mille jooksul Kontsern on võimeline jätkama tavapärasest tegevust ja täitma kohustusi täiendavaid ressursse kaasamata või tegevusplaanide muutmata. Regulatiivne stabiilse rahastamise kindaja (NSFR) näitab olemasolevat stabiilset rahastamise summat võrreldes nõutava stabiilse rahastamise summaga.

Kontsern teeb regulaarselt likviidsusriski stressiteste (vähemalt kord poole aasta jooksul), et hinnata negatiivsete sündmuste mõju riskipositsioonile ja likviidsete varade kvantitatiivsele ja kvalitatiivsele adekvaatsusele ning teha kindlaks, kas Kontserni likviidsuspuhver on piisav, et reageerida riskidele või katta riske, mis võivad erinevate stressistsenaariumite korral realiseeruda. Stressiteste viiakse läbi vähemalt kolme erineva stsenaariumi alusel: pangapõhine, turuülene ja kombineeritud stsenaarium. Likviidsusriski stressitestid hõlmavad Kontserni kõiki portfelle. Stressitestide tulemused lülitatakse Kontserni likviidsuse ja rahastamise strateegilise planeerimise protsessi ja neid kasutatakse selleks, et tõsta likviidsusriski juhtimise tõhusust kriisiolukorras, ning ka taasteplaanide koostamisel. Stressitestide tulemusi kasutatakse likviidsuspuhvri minimaalse suuruse ja struktuuri määratlemiseks. Stressitesti tulemustest raporteeritakse juhatusele ja nõukogule.

Venemaa-Ukraina sõda ei ole avaldanud rahastamisele negatiivset mõju ning 2023. aastal jätkus hoiuste mahu kasv plaanipäraselt.

Likviidsusriski maandamine

Kontsernis on koostatud likviidsuse talitluspidevuse plaan, mis sätestab tegevused juhul, kui Kontsernil tekib stressiolukorras likviidsusnappus. Plaanis on esitatud erineva ulatusega likviidsuskriisidega toimetulekuks vajalik strateegia, poliitika ja tegevusplaan, samuti selge käsuliin ja kõrgemate tasandite teavitamise protseduurid. Talitluspidevuse plaani testitakse regulaarselt. Olukorda finantsturgudel ja võimalusi kaasata alternatiivseid rahastamisvahendeid jälgitakse pidevalt. Likviidsusriski maandamiseks võib kontsern kaaluda erinevate meetmete kasutuselevõttu, milleks on näiteks osaline laenuportfelli müük, keskpanga laenuprogrammides osalemine, hoiuste või krediidiiliinide kaasamine teistelt krediidasutustelt.

Finantsvarade ja -kohustiste jaotumine järelejäänud tähtaegade lõikes seisuga 31. detsember 2023

	Tähtajaks tasumata	Alla 1 kuu	1-3 kuud	3-12 kuud	1-5 aastat	Üle 5 aasta	Kokku
Varad							
Raha ja nõuded pangale	-	518,5	-	-	0,2	-	518,7
Nõuded klientidele	37,3	22,8	43,5	196,0	859,5	506,6	1 665,7
sh laenuportfell	34,7	15,7	43,5	196,0	859,5	506,6	1 656,0
sh intressinõuded	2,6	7,1	-	-	-	-	9,7
Õiglasel väärtuses läbi koondkasumi mõõdetavad võlaväärtpaberid	-	-	1,8	3,7	9,9	-	15,4
Muud nõuded	0,8	0,6	-	-	-	-	1,4
Varad kokku	38,1	541,9	45,3	199,7	869,6	506,6	2 201,2

	Tähtajaks tasumata	Alla 1 kuu	1-3 kuud	3-12 kuud	1-5 aastat	Üle 5 aasta	Kokku
Kohustised							
Hoiused	- 1 098,8		85,0	419,5	296,2	37,9	1 937,4
Võlgnevus pankadele	-	-	0,1	0,2	8,6	-	8,9
Allutatud võlakirjad	-	-	-	-	5,0	71,1	76,1
Muud kohustised: rendikohustis	-	-	0,1	0,4	1,1	0,2	1,8
Kohustised kokku	- 1 098,8		85,2	420,1	310,9	109,2	2 024,2
Varade ja kohustiste tähtaegade vahe	38,1	-556,9	-39,9	-220,4	558,7	397,4	177,0

Finantsvarade ja -kohustiste jaotumine järelejäänud tähtaegade lõikes seisuga 31. detsember 2022, korrigeeritud

	Tähtajaks tasumata	Alla 1 kuu	1-3 kuud	3-12 kuud	1-5 aastat	Üle 5 aasta	Kokku
Varad							
Raha ja nõuded pangale	-	173,2	-	-	0,2	-	173,4
Nõuded klientidele	8,7	36,9	35,1	144,5	751,1	383,1	1 359,4
sh laenuportfell	7,5	18,5	35,1	144,5	751,1	383,1	1 339,8
sh intressinõuded	1,2	18,4	-	-	-	-	19,6
Õiglasel väärtuses läbi koondkasumi mõõdetavad võlaväärtpaberid	-	-	0,7	3,5	13,9	1,1	19,2
Muud nõuded	0,5	1,4	0,1	0,1	-	-	2,1
Varad kokku	9,2	211,5	35,9	148,1	765,2	384,2	1 554,1
Kohustised							
Hoiused	-	666,0	53,9	291,3	317,1	39,5	1 367,8
Võlgnevus pankadele	-	-	0,1	0,2	8,9	-	9,2
Allutatud võlakirjad	-	-	-	0,1	5,0	35,0	40,1
Muud kohustised: rendikohustis	-	0,1	0,1	0,3	0,7	-	1,2
Kohustised kokku	-	666,1	54,1	291,9	331,7	74,5	1 418,3
Varade ja kohustiste tähtaegade vahe	9,2	-454,6	-18,2	-143,8	433,5	309,7	135,8

Tabelis toodud varade ja kohustiste jaotus on esitatud tähtaegade lõikes lepinguliste rahavoogude alusel. Varade ja kohustiste tähtaegade erinevus on kuni 12 kuu vahemikus suurenenud, st tähtaeguvate hoiuste maht ületab lühiajalise laenuportfelli mahtu. Kuigi säästuhoiused on kajastatud tähtajavahemikus „Alla 1 kuu“, siis nende tegelik pikkus

vastavalt käitumuslikule iseloomule on üle 12 kuu. Kontsern jälgib pidevalt, et hoiuste netoväljavoolu katmiseks oleks tagatud piisavas mahus likviidseid varasid.

Finantskohustistega seotud lepingujärgsed tulevased diskonteerimata rahavood seisuga 31. detsember 2023

	Raamatupidamis- väärtus	Alla 1 kuu	1-3 kuud	3-12 kuud	1-5 aastat	Üle 5 aasta	Kokku
Tarnijatele tasumata arved (lisa 19)	1,3	1,3	-	-	-	-	1,3
Hoiused (lisa 17)	1 937,4	1 101,4	88,1	436,5	314,0	41,3	1 981,3
Võlgnevus pankadele (lisa 16)	8,9	0,1	0,1	0,6	10,0	-	10,8
Allutatud võlakirjad (lisa 18)	76,1	-	1,3	5,1	30,2	94,9	131,5
Rendikohustised (lisa 20)	1,8	0,1	0,1	0,4	1,1	0,2	1,9
Laenuandmiskohustused (lisa 34)	134,9	13,8	8,3	68,2	44,6	-	134,9
Kohustised kokku	2 160,4	1 116,7	97,9	510,8	399,9	136,4	2 261,7

Finantskohustistega seotud lepingujärgsed tulevased diskonteerimata rahavood seisuga 31. detsember 2022

	Raamatupidamis- väärtus	Alla 1 kuu	1-3 kuud	3-12 kuud	1-5 aastat	Üle 5 aasta	Kokku
Tarnijatele tasumata arved (lisa 19)	0,7	0,7	0,1	-	-	-	0,8
Hoiused (lisa 17)	1 367,8	666,9	55,0	299,7	330,5	42,4	1 394,5
Võlgnevus pankadele (lisa 16)	9,2	0,1	0,1	0,6	10,4	-	11,2
Allutatud võlakirjad (lisa 18)	40,1	-	0,8	2,6	16,5	47,3	67,2
Rendikohustised (lisa 20)	1,2	0,1	0,1	0,3	0,7	-	1,2
Laenuandmiskohustused (lisa 34)	113,6	2,6	6,5	39,1	65,4	-	113,6
Kohustised kokku	1 532,6	670,4	62,6	342,3	423,5	89,7	1 588,5

OPERATSIOONIRISK

Operatsioonirisk on risk, et puudulike või mittetoimivate sisemiste protsesside, personali ja süsteemide või väliste sündmuste tagajärjel võib tekkida kahju.

Operatsiooniriski alamriskid on juriidiline risk, vastavusrisk, rahapesu ja terrorismi rahastamise risk, info- ja kommunikatsioonitehnoloogia ja turvarisk. Operatsiooniriski definitsioon sisaldab juriidilist riski, kuid ei hõlma strateegilist, maine- ega süsteemiriski.

Operatsiooniriski alamriskid on defineeritud järgmiselt.

- **Juriidiline risk** – risk, et õigustatud osapool ei saa rakendada oma õigusi või oodata kohustuste täitmist, kuna kohustatud osapool ei täida võetud kohustusi.
- **Vastavusrisk** – kontserni ärimudeli, maine ja finantstingimustele tekkiva kahju risk, mis tuleneb sellest, et ei järgita täielikult seaduseid, määruseid, sise-eeskirju ning klientide, töötajate ja teiste sidusrühmade vastu kehtivaid kohustusi.
- **Rahapesu ja terrorismi rahastamise risk (sh rahvusvaheliste ja riiklike sanktsioonide risk) kui osa vastavusriskist** – risk, et Kontserni võidakse kasutada rahapesuks ja terrorismi rahastamiseks sisemiste protsesside nõrkuste ja mittevastavuste tõttu.
- **Info- ja kommunikatsioonitehnoloogia (IKT) ja turvarisk** – kahju risk, mis tuleneb konfidentsiaalsuse rikkumisest, süsteemide ja andmete usaldusväärsusega seotud tõrgetest, süsteemide ja andmete sobimatusest või mittekättesaadavusest või võime- tusest muuta infotehnoloogiat (IT) mõistliku aja jooksul ja mõistlike kuludega, kui keskkond või äritegevuse nõuded muutuvad. See hõlmab turvariske, mis tulenevad ebapiisavatest või nurjunud ettevõttesisestest protsessidest või välistest sündmus- test, sh küberrünnakutest või ebapiisavast füüsilisest turvalisusest.

Operatsiooniriski poliitika ja juhtimine

Operatsiooniriski juhtimise strateegia ja riskiisu on kirjeldatud operatsiooniriski poliitikas, mille kinnitab nõukogu. Kontserni strateegiaks on hoida minimaalset mõistlikku operatsiooniriski taset ning minimeerida võimalike kahjude taset, võttes arvesse strateegilisi eesmärke. Kontserni riskiisu on operatsiooniriski suhtes madal, kuid rakendatakse majandusliku efektiivsuse põhimõtet.

Üldine operatsiooniriski juhtimine toimub Kontserni tasandil: kõik filiaalid, valdkonnad ja tütarettevõtted peavad järgima Kontserni tasandil kehtestatud põhimõtteid, reegleid ja piiranguid. Samas vastutab iga filiaali, valdkonna või maaüksuse juht esimese kaitseliinina operatsiooniriski juhtimise eest filiaali, valdkonna või maaüksuse tasandil. Kontsern tagab, et tütarettevõtted, maaüksused, valdkonnad ja filiaalid astuvad samme selleks, et tagada oma tegevuse vastavus kohalikele seadustele ja regulatsioonidele.

Operatsiooniriski juhtimine baseerub kolme kaitseliini mudelil. Esimeseks kaitseliiniks on riski võtja, teise kaitseliini rolli täidavad kontrolliüksused ning kolmandaks kaitseliiniks on siseauditi üksus. Teise kaitseliini peamiseks ülesandeks on sõltumatult hinnata riskihinnangust tulenevalt esimese kaitseliini kontrollmehhanismi toimimist ning kolmas kaitseliin teostab sõltumatut kontrolli esimese ja teise kaitseliini üle.

Operatsiooniriski regulatiivne omavahendite miinimumnõue leitakse standardmeetodi alusel.

Operatsiooniriski tuvastamine ja hindamine

Operatsiooniriskide tuvastamine ja hindamine võimaldab mõista riskiprofiili ja otstarbekalt kasutada riskijuhtimise vahendeid.

Operatsiooniriski tuvastamise aluseks on Kontserniülene intsidentide ja kahjujuhtumite käsitlemise protsess. Et kõik struktuuriüksused intsidente ja kahjujuhtumeid ühetaoliselt raporteeriksid ja lahendaksid, on Kontsernis kehtestatud ühtne metoodika ja töötatud välja seda toetav infosüsteem. Keskmisest suurema mõjuga (tase 3 ja 4 skaalal 1–4) intsidentidest ja kahjujuhtumitest teavitatakse mõjutatud valdkonna eest vastutavat juhatuse liiget ja vastava valdkonna juhti ja/või filiaali/maaüksuse juhti. Suure mõjuga (tase 4 skaalal 1–4) intsidentidest ja kahjujuhtumitest teavitatakse eespool nimetatutele lisaks ka kõiki Kontserni juhatuse ja nõukogu liikmeid. Kontserni juhatusele esitatakse kvartaalselt ülevaade kõikidest intsidentidest ja kahjujuhtumitest, millel on keskmisest suurem või suur mõju (tase 3 või 4 skaalal 1–4).

Kõik struktuuriüksused on kaasatud iga-aastasessse riskide ja kontrollide enesehindamise protsessi, et tagada riskide ja kontrollide tuvastamine ja hindamine ning vajadusel adekvaatsete meetmete rakendamine riskide maandamiseks.

Muudatustest (näiteks uute toodete või teenuste juurutamine, uute ärisuundade avamine, allhange jne) tulenevate riskide juhtimiseks rakendatakse spetsiaalset kvantitatiivset riskianalüüsi meetodit.

Operatsiooniriski kontrollimine ja maandamine

Operatsiooniriski maandamine on protsess, mille käigus töötatakse välja ja rakendatakse kontrollimehhanisme, nagu standardid, põhimõtted, korrad ja suunised operatsiooniriskide ennetamiseks või vähendamiseks. Riski aitab maandada ka töötajate teadlikkuse tõstmine, mis tagatakse läbi koolituste. Koolituste hulka kuuluvad nii iga-aastased koolitused kõigile töötajatele kui ka spetsiifilised koolitused võtmeisikutele vastavalt vajadusele. Koolitusi korraldatakse nii operatsiooniriski, vastavuskontrolli kui ka pettuste ja rahapesu tõkestamise ja teiste üksuste poolt. Kõik töötajad peavad enne tööle asumist läbima kohustuslikud koolitused.

Riskimaandamise meetmena kasutatakse ka riski ülekandmist ehk vara ja vastutuse kindlustamist.

Operatsiooniriski jälgimine ja aruandlus

Operatsiooniriski peamiste näitajate ja limiitide eesmärk on tagada operatsiooniriski tegeliku taseme hindamine, et anda ennetavalt märku võimalikest probleemidest. Operatsiooniriski tegelikku taset hinnatakse iga-aastaste agregeeritud operatsiooniriski kogukahjude ja peamiste näitajate väärtuste alusel seatud seirelävendite alusel.

Operatsiooniriski limiit on kehtestatud aastasele operatsiooniriski kahjude summale ning potentsiaalsete kahjude summale. Peamised riskinäitajad on kehtestatud kõigis peamistes riskikategooriates ning nende seirelävendid on kinnitanud juhtkond. Vähemalt kord aastas toimub peamiste riskinäitajate ja nende seirelävendite kalibreerimine.

Kord kvartalis esitatakse filiaalide juhtkondadele, Kontserni juhatusele ja nõukogule operatsiooniriski aruanne, mis sisaldab muu hulgas ülevaadet peamiste riskinäitajate ja limiitide tegelikest tasemetest. Limiitide ja peamiste riskinäitajate tasemete ületamisest teavitatakse Kontserni juhatust ja/või nõukogu vastavalt poliitikas kehtestatud nõuetele.

MAINERISK

Mainerisk on risk, et Kontserni maine kahjustumine võib praegu või tulevikus mõjutada Kontserni kasumit, omavahendeid või likviidsust.

Maineriski juhtimine

Mainerisk on ärimudeli oluline osa, mida analüüsitakse strateegiliste ja operatiivsete plaanide koostamisel. Kontserni soovitud riskiprofiili kohaselt on Kontserni riskiisu maineriski suhtes madal.

Kontserni maineriski juhtimise strateegia näeb ette selliste olukordade vältimist, mis võivad kahjustada Kontserni mainet ja põhjustada tulu vähenemist või usalduse kaotust. Mainekujundus algab kliendikogemuse juhtimisest ja avaliku arvamuse teadlikust kujundamisest. Äri- ja kontrolliüksused tuvastavad, juhivad ja hindavad pidevalt sisemisi ja väliseid tegureid, mis võivad avaldada negatiivset mõju Kontserni mainele. Maineriski juhtimise eest vastutab juhatus. Riski jälgitakse regulaarselt ning riski taseme kohta esitatakse aruandeid juhatusele ja nõukogule.

ÄRI- JA STRATEEGILINE RISK

Äririsk on risk, et ebapiisavad äriotsused või nende puudulik rakendamine või muutused klientide ootustes või uute tehnoloogiate ebapiisav rakendamine põhjustab kahju või toob kaasa tulude olulise vähenemise.

Strateegiline risk on risk, mis tuleneb puudulikkusest strateegiast või selle ebapiisavast rakendamisest.

Äri- ja strateegilise riski juhtimine

Äri- ja strateegiline risk on ärimudeli oluline osa, mida analüüsitakse strateegiliste ja operatiivsete plaanide koostamisel. Riskiisu äri- ja strateegilise riski suhtes on mõõdukas.

Strateegilise riski juhtimiseks rakendab Kontsern sobivat strateegiat, mis on vastavuses kehtiva majanduskeskkonnaga ja põhineb kõikehõlmaval planeerimisprotsessil, ning reageerib muutustele adekvaatselt ja õigeaegselt. Äri- ja strateegilise riski juhtimise eest vastutab juhatus. Äri- ja kontrolliüksused tuvastavad, juhivad ja hindavad pidevalt sisemisi ja väliseid tegureid, mis võivad takistada strateegiliste eesmärkide saavutamist. Riski jälgitakse regulaarselt ning riski taseme kohta esitatakse aruandeid juhatusele ja nõukogule.

KESKKONNA-, SOTSIAAL- JA JUHTIMISRISK (ESG RISK)

ESG risk on kahjurisk, mis tuleneb ebasoodsate keskkonna-, sotsiaal- ja/või juhtimistegurite praegusest või tulevases olulisest negatiivsest mõjust.

Kontsern ei pea ESG riske eraldiseisvateks riskideks, kuna need realiseeruvad traditsiooniliste finants- ja mittefinantsriskide kategooriate kaudu (nt krediidirisk, tururisk, operatsiooni- ja maineriskid, likviidsus- ja rahastamisriskid). Vajaduse korral lisatakse ESG-ga

seotud kaalutlused riskijuhtimise raamistiku nendesse osadesse, milles käsitletakse otseselt konkreetset olulise riski kategooriat, ning need on hõlmatud vastavate riskipoliitikatega. Seetõttu ei ole määratud ESG riskile riskiisu, kuid selle mõju tuleb oluliste riskide riskiisu kehtestamisel ja käsitlemisel pidada riskiteguriks. Juhatuse ülesanne on tagada ESG-ga seotud riskide kaasamine üldisesse äristrateegiasse, äriprotsessidesse ja riskijuhtimise protsessidesse, nende aruandlus ja vastavus regulatiivsetele nõuetele. Kõik valdkondade juhid ja filiaalide/tütarettevõtete juhid vastutavad ESG riskide arvessevõtmise eest oma vastutusalas/riigis.

OMAVAHENDID JA KAPITAL

Bigbanki suutlikkus riske võtta sõltub tema riskivõimest. Üheks riskivõimet määravaks teguriks on stabiilne kasum. See võimaldab luua tugeva omavahendite baasi, mille abil saab maandada võimalikke riske ja katta (ootamatuid) kahjusid. Kontsern hoiab pidevalt kõigi oluliste riskide ja regulatiivsete nõuete täitmiseks piisavat kapitali.

Meetodid, mida Kontsern kasutab omavahendite arvutamisel, on sätestatud Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruses (EL) nr 575/2013 krediidiasutuste ja investeerimisühingute suhtes kohaldatavate usaldatavusnõuete kohta (kapitalinõuete määrus) ja direktiivis 2013/36/EL krediidiasutuste tegevuse alustamise tingimuste ning krediidiasutuste ja investeerimisühingute usaldatavusnõuete täitmise järelevalve kohta (kapitalinõuete direktiiv), nii nagu need on Eesti õigusesse üle võetud.

Kontsern käsitleb omavahenditena regulatiivselt määratletud omavahendeid. Kontserni omavahendite olulisimad komponendid on:

- **Esimese taseme omavahendid (Tier 1)**, mille koosseisus on:
- **esimese taseme põhiomavahendid (CET1)**, sh:
 - **sissemakstud aktsiakapital.** Kontserni sissemakstud aktsiakapital on 8,0 miljonit eurot;
 - **kohustuslik reservkapital** (muud reservid vastavalt EL-i määruse 575/2013 artiklile 4 (117)). Vastavalt äriseadustikus esitatud nõudele on Kontsern moodustanud kohustusliku reservkapitali, milles suurus aruandekuupäeval oli 0,8 miljonit eurot;
 - **eelmiste aastate jaotamata kasum.** Eelmiste aastate jaotamata kasum on välisaudiitori poolt auditeeritud. Selle puhul on arvestatud kõiki võimalikke makse ja dividendide väljamakseid. Aruandekuupäeval oli Kontserni eelmiste aastate jaotamata kasumi suuruseks 196,6 miljonit eurot;
 - **muu akumulieritud koondkasum.** Aruandekuupäeval oli Kontserni muu akumulieritud koondkasumi suuruseks 1,8 miljonit eurot;
 - **aktsepteeritav kasum.** Majandusaasta 9 kuu kasum summas 22,0 miljonit eurot, mille suurust on kontrollinud sõltumatu välisaudiitor, millest on maha arvestatud prognoositud dividendid ja millele on loa andnud Eesti Finantsinspektsioon;

- **täiendavad esimese taseme omavahendid (AT1), sh:**
 - **võlakirjad.** Aruandekuupäeval oli Kontserni poolt väljastatud täiendavatesse esimese taseme omavahenditesse kuuluvaid võlakirju summas 16,2 miljonit eurot;
- **teise taseme (Tier 2) omavahendid, sh:**
 - **allutatud võlakirjad.** Aruandekuupäeval oli Kontserni poolt väljastatud erineva järelejäänud lõpptähtajaga allutatud võlakirju summas 59,9 miljonit eurot.

2023. aastal väljastas Kontsern suunatud emissioonide käigus 16,2 miljoni euro eest täiendavate esimese taseme omavahendite (AT1) hulka kuuluvaid tähtajatuid võlakirju. Veebruaris ja novembris toimunud avalike emissioonide käigus väljastati 20,0 miljoni euro väärtuses tagamata allutatud võlakirju, mis noteeriti Nasdaq Tallinna börsil. Tagamata allutatud võlakirjade nimiväärtus oli 1000 eurot, fikseeritud intressimäär 8% aastas ja tähtaeg 10 aastat. Allutatud võlakirjad kuuluvad teise taseme (Tier2) omavahendite alla. Muid teise taseme kapitaliinstrumente Kontsernil ei ole.

Kontsern arvab esimese taseme põhiomavahenditest (CET1) maha eraldised, mida sõltumatu välisaudiitor ei ole muude seaduses määratletud varade ja finantsinformatsiooni kontrollimisel kinnitanud (aruandes rida „Esimese taseme põhiomavahendite korrigeerimine“), ning muu immateriaalse vara. Aruandekuupäeval oli Kontserni omavahendite kogusumma 282,1 miljonit eurot.

Omavahendite kogusumma ja suhtarvud ning koguriskipositsioon on arvutatud järelevalvelise aruandlusgrupi tasemel (mitte raamatupidamise aruande koostamisel kasutava konsolideerimisgrupi tasemel).

	31.12.2023	31.12.2022
Sissemakstud aktsiakapital	8,0	8,0
Kohustuslik reservkapital	0,8	0,8
Eelmiste aastate jaotamata kasum	196,6	167,5
Muu akumulieeritud koondkasum	1,8	3,4
Muu immateriaalne vara	-21,7	-22,4
Aktsepteeritav kasum	22,0	15,9
Esimese taseme põhiomavahendite korrigeerimine	-0,5	-0,3
Esimese taseme põhiomavahendid	207,0	172,9
Esimese taseme omavahendite summa	223,2	172,9
Teise taseme omavahendite summa	58,9	40,0
Omavahendid kokku	282,1	212,9

Koguriskipositsioon

Kontsern kasutab koguriskipositsiooni ja üksikute riskipositsioonide arvutamiseks meetodeid, mis on sätestatud kapitalinõuete määruses. Krediidi-, turu- ja operatsiooniriski katmiseks vajalike kapitalinõuete leidmiseks kasutatakse standardmeetodit.

	31.12.2023	31.12.2022
Riskiga kaalutud vara krediidiriski ja vastaspoole krediidiriski puhul (standardmeetod)		
Nõuded keskvalitsuste või keskpankade vastu	3,1	0,8
Nõuded krediidasutuste ja investeerimisühingute vastu	3,6	4,2
Nõuded äriühingute vastu	33,3	33,0
Jaenõuded	527,8	480,8
Kinnisvarale seatud hüpoteegiga tagatud riskipositsioonid	434,5	273,9
Makseviivituses olevad riskipositsioonid	30,0	14,1
Eriti suure riskiga seotud kirjed	259,2	302,8
Nõuded lühiajalise krediidi hinnanguga krediidasutuste ja investeerimisühingute vastu	0,3	1,1
Omakapital	20,5	20,2
Muud kirjed	29,7	29,8
Riskiga kaalutud vara krediidiriski ja vastaspoole krediidiriski puhul (standardmeetod) kokku	1 342,0	1 160,7
Koguriskipositsioon positsiooni-, valuuta- ja kaubariski puhul	5,9	5,1
Koguriskipositsioon operatsiooniriski puhul (standardmeetod)	126,3	110,1
Koguriskipositsioon kokku	1 474,2	1 275,9

Omavahendite suhtarvud

	31.12.2023	31.12.2022
Esimese taseme põhiomavahendite suhtarv (<i>CET1 Capital ratio</i>)	14,0%	13,6%
Esimese taseme omavahendite suhtarv (<i>Tier1 Capital ratio</i>)	15,1%	13,6%
Koguumavahendite suhtarv	19,1%	16,7%
Finantsvõimenduse määr	9,7%	10,5%
Omavahendite ja kõlblike kohustiste summa koguriskipositsioonist (TREA-st)	19,1%	16,7%
Omavahendite ja kõlblike kohustiste summa koguriskipositsiooninäitajast (LRE-st)	12,3%	12,9%

Koguumavahendite suhtarv on arvatud Bigbank AS-i järelevalvelisele aruandluskontsernile. Koguumavahendite suhtarv emaeettevõtte tasandil oli 31. detsember 2023 seisuga 19,9% (31. detsember 2022: 16,6%). Kontserni koguumavahendite koosseis, nende käsitus ja koguumavahendite suhtarvude arvutus vastab kapitalinõuete määrusele.

Finantsinspektsiooni juhatuse otsusega on kehtestatud Kontsernil omavahendite ja kõlblike kohustiste miinimumnõue (MREL) 12,49% koguriskipositsioonist ja 3,0% koguriskipositsiooni näitajast konsolideeritud alusel. Aruandekuupäeval oli Kontserni omavahendite ja kõlblike kohustiste ja koguriskipositsiooni suhtarv 19,1% ning omavahendite ja kõlblike kohustiste ja koguriskipositsiooni näitaja suhtarv 12,3%.

Kapitalijuhtimine

Kapitalijuhtimise eesmärgiks on tagada, et Kontsernil on optimaalne varade ja kohustiste struktuur ning alati piisavalt omavahendeid, et katta kõiki olulisi tuvastatud riske ja riskidega seotud tegevusi (kapitali adekvaatsus) ja et Kontsern täidab kõiki kapitali adekvaatsuse nõudeid.

Peamised kapitalijuhtimise meetodid on järjepidev sisemine kapitali adekvaatsuse hindamine, regulaarne kapitali planeerimine ja kapitali paigutamine.

Peamised kapitalijuhtimise põhimõtted on alljärgnevad:

- kapitali adekvaatsuse tagamine on nii strateegiliste kui ka igapäevaste äriotsuste langetamise ja igapäevase riskijuhtimise lahutamatu osa;
- kõigi oluliste tuvastatud riskide tasemeid ja nende katmiseks vajalikke omavahendeid hinnatakse ja prognoositakse järjepidevalt;
- Kontserni omavahendid peavad olema alati piisavad selleks, et katta kõiki Kontserni jaoks oluliseks hinnatud riske (peavad alati ületama Kontserni riskide kogusummat);
- tulevast omavahendite vajadust hinnatakse (kapitali planeeritakse) järjepidevalt, et kapitaliseerimine oleks mõistlik ja piisav, võttes arvesse täiendavat kapitali vajadust (kavandatud kasv, strateegilised plaanid), dividendipoliitikat ning võimalikke muutusi regulatiivses keskkonnas ja võimalikku majanduslangust;
- kapitali adekvaatsust hinnatakse nii emaettevõtte kui ka konsolideeritud näitajate alusel;
- Kontsern määratleb tegevuse jätkumiseks vajaliku miinimumkapitali ja soovitud kapitali taseme;
- Kontsern ei võta riski, kui Kontsernil ei ole piisavalt omavahendeid, et katta selle riski realiseerumisest tekkivaid kahjusid.

Sisemise kapitali adekvaatsuse hindamine

Sisemise kapitali adekvaatsuse hindamine on pidev protsess, mille eesmärgiks on hinnata Kontserni riskiprofiili ning sellele vastavat kapitalivajadust. Protsessi väljundiks on kvantitatiivne hinnang Kontserni riskidele ja nende katmiseks vajamineva kapitali piisavusele. Sisemise kapitali adekvaatsuse hindamise abil määratletud kapitalinõuet defineeritakse kui omavahendite summat, mida on vaja, et katta riske või riskielemente, mis ei ole kaetud 1. samba kapitalinõudega.

Iga-aastase sisemise kapitali adekvaatsuse hindamise tulemused kinnitab panga nõukogu ja need esitatakse Finantsinspektsioonile, kes kontrollib ja hindab sisemise kapitali adekvaatsuse hindamise abil määratletud kapitalinõuet järelevalvelise hindamisprotsessi

(SREP) käigus. Järelevalvelise hindamise tulemusena kinnitatakse kapitalinõuete tase, mida Kontsern on kohustatud hoidma üle regulatiivse kapitalinõude taseme kuni uute juhiste saamiseni.

31. detsembri 2023. aasta seisuga kehtis Finantsinspeksiooni 2022. aasta järelevalvelise hindamisprotsessi tulemusena kehtestatud täiendav (2. samba) kapitalinõue 4,49% koguriskipositsioonist, millest vähemalt 2,52% peab olema kaetud esimese taseme põhiomavahenditega (CET1) ja 3,37% esimese taseme (Tier1) omavahenditega. Lisaks kehtis aasta lõpu seisuga Finantsinspeksiooni poolt Kontsernile määratud täiendav 1,5% omavahendite suunis (2. samba kapitalisuunis, P2G).

Kapitalinõuded seisuga 31. detsember 2023

	Esimese taseme põhiomavahendite suhtarv	Esimese taseme omavahendite suhtarv	Koguomavahendite suhtarv
Baasnõue	4,5%	6,0%	8,0%
Pillar 2 kapitalinõue	2,5%	3,4%	4,5%
Kokku SREP kapitalinõue (TSCR)	7,0%	9,4%	12,5%
Kapitali säilitamise puhver	2,5%	2,5%	2,5%
Süsteemse riski puhver	0,0%	0,0%	0,0%
Vastutsüklilise riski puhver	1,0%	1,0%	1,0%
Kokku üldine kapitalinõue (OCR)	10,5%	12,9%	16,0%
Täiendav omavahendite suunis (P2G)	1,5%	1,5%	1,5%
Üldine kapitalinõue ja täiendav omavahendite suunis kokku	12,0%	14,4%	17,5%

31. detsembri 2023. aasta seisuga kehtisid Kontsernile kapitalipuhvri nõuded vastavalt riskipositsioonide asukohariikides kehtivatele määradele. Vastutsüklilise puhvri määr Eesti krediidiriskipositsioonidelt oli 1,5%, Rootsi ja Bulgaaria krediidiriskipositsioonidelt 2%, Norra ja Taani krediidiriskipositsioonidelt 2,5%, Leedu krediidiriskipositsioonidelt 1% ja Luksemburgi krediidiriskipositsioonidelt 0,5% ning süsteemse riski puhvri määr 2% Leedu residendist füüsiliste isikute vastu olevate elamukinnisvaraga tagatud jaenõuete suhtes.

Kontserni eesmärgiks oli seisuga 31. detsember 2023 hoida koguomavahendite suhtarv vähemalt tasemel 17,5%, millele lisandub sisemine kapitalipuhvri määr 0,75%.

Seisuga 31. detsember 2023 oli koguomavahendite suhtarv 19,1%, mis on kõrgem kui regulatiivne nõue. Kontserni esimese taseme põhiomavahendite suhtarv (*CET1 capital ratio*) ja esimese taseme omavahendite suhtarv (*Tier1 ratio*) olid 15,1%. Kontsern täidab aruandekuupäeval üldist kapitalinõuet.

Detsembris 2023 esitas Finantsinspeksioon Kontsernile iga-aastase järelevalvelase läbivaatamise ja hindamise protsessi (SREP) tulemusena uued kapitalinõuded, mis hakkavad kehtima alates 1. jaanuarist 2024.

Finantsinspektsiooni otsuse kohaselt kohaldub Kontsernile konsolideeritud alustel täiendavate omavahendite nõue (2. samba nõue e P2R) summas 3,2% koguriskipositsioonist (TREA), millest vähemalt 2,4% peab olema kaetud esimese taseme põhiomavahenditega ja vähemalt 1,8% esimese taseme omavahenditega. 2. samba kapitalinõue vähenes võrreldes Kontsernile varasema SREP-i tulemusena kehtestatud 2. samba kapitalinõudega 1,29 protsendipunkti võrra. Kontserni SREP kapitalinõue kokku (TSCR) on seega 11,2%. See on 1. samba (8%) ja 2. samba (3,2%) nõuete summa.

Lisaks otsustas Finantsinspeksioon jätta muutmata Kontsernile konsolideeritud baasil kohalduvat 2. samba kapitalisuunise (P2G), mis on 1,5% TREA-st.

Lisa 6. Varade ja kohustiste õiglase väärtus

Finantsseisundi aruandes 31. detsembri 2023 ja 2022 seisuga kajastatud varade ja kohustiste õiglase väärtus ei erine juhtkonna hinnangul oluliselt nende raamatupidamisväärtusest.

	Raamatupidamisväärtus		Õiglase väärtus	
Finantsvarad seisuga 31. detsember	2023	2022	2023	2022
Nõuded keskpankadele (lisa 7)	495,1	151,1	495,1	151,1
Nõuded pankadele (lisa 7)	23,6	22,3	23,6	22,3
Õiglasest väärtuses läbi muu koondkasumi mõõdetavad võlaväärtpaberid (lisa 8)	15,4	19,2	15,4	19,2
Nõuded klientidele (lisa 9, 10)	1 665,7	1 359,4	1 665,7	1 359,4
Muud finantsnõuded (lisa 14)	1,4	2,4	1,4	2,4
Kokku	2 201,2	1 554,4	2 201,2	1 554,4

	Raamatupidamisväärtus		Õiglase väärtus	
Finantskohustised seisuga 31. detsember	2023	2022	2023	2022
Võlgnevus pankadele (lisa 16)	8,9	9,2	8,9	9,2
Klientide hoiused (lisa 17)	1 937,4	1 367,8	1 919,9	1 345,8
Allutatud võlakirjad (lisa 18)	76,1	40,1	87,4	45,1
Muud finantskohustised (lisa 19)	11,5	8,9	11,5	8,9
Kokku	2 025,0	1 416,8	2 023,7	1 405,2

Allpool tabelis on toodud instrumendid õiglasest väärtuses hindamise meetodi järgi. Tasemed on määratletud mõõtmisel kasutatud oluliste sisendite jälgitavuse põhjal järgnevalt:

- **tase 1:** identsete instrumentide aktiivsel turul noteeritud hinnad (korrigeerimata);
- **tase 2:** muud sisendid kui taseme 1 noteeritud hinnad, mis on instrumentide puhul jälgitavad kas otse (st hindadena) või kaudselt (st on hindadest tuletatud). See

kategooria hõlmab instrumente, mille väärtuse hindamisel on kasutatud sarnaste instrumentide noteeritud turuhindu aktiivsel turul; identsete või sarnaste instrumentide noteeritud hindu turul, mida peetakse vähem aktiivseks, või muud hindamismeetodit, mille puhul kõik olulised sisendid on turuandmete põhjal otseselt või kaudselt jälgitavad;

- **tase 3:** sisendid, mis ei põhine jälgitavatel turuandmetel (st mittejälgitavad sisendid). See kategooria hõlmab kõiki instrumente, mille hindamismeetod hõlmab sisendeid, mis ei ole jälgitavad ja mille mittejälgitavad sisendid mõjutavad oluliselt instrumendi hindamist. Siia kuuluvad ka sarnaste instrumentide noteeritud hindade alusel hinnatud instrumendid, mille puhul on vaja olulisi mittejälgitavaid korrigeerimisi või eeldusi, et kajastada instrumentidevahelisi erinevusi.

Õiglase väärtuse hierarhia seisuga 31. detsember 2023

	Tase 1	Tase 2	Tase 3	Kokku
Õiglases väärtuses kajastatavad varad				
Õiglases väärtuses läbi muu koondkasumi mõõdetavad võlaväärtpaberid (lisa 8)	15,4	-	-	15,4
Õiglases väärtuses muutustega läbi kasumi või kahjumi mõõdetavad nõuded klientidele (lisa 9, 10)	-	-	57,9	57,9
Maa ja ehitised (lisa 11)	-	-	6,3	6,3
- büroopinnad	-	-	6,3	6,3
Kinnisvarainvesteeringud (lisa 12)	-	-	49,1	49,1
- ärihooned	-	-	24,4	24,4
- põllumajandusmaad	-	-	24,7	24,7
Varad, mille õiglane väärtus on avalikustatud				
Korrigeeritud soetusmaksumus mõõdetavad nõuded klientidele (lisa 9, 10)	-	-	1 607,8	1 607,8
Muud finantsnõuded (lisa 14)	-	-	1,4	1,4
Kokku varad	15,4	-	1 722,5	1 737,9
Kohustised, mille õiglane väärtus on avalikustatud				
Võlgnevus pankadele (lisa 16)	-	-	8,9	8,9
Klientide hoiused (lisa 17)	-	-	1 937,4	1 937,4
Allutatud võlakirjad (lisa 18)	-	34,9	41,2	76,1
Rendikohustis (lisa 20)	-	-	1,8	1,8
Muud finantskohustised (lisa 19)	-	-	9,7	9,7
Kokku kohustised	-	20,1	1 999,0	2 033,9

Õiglase väärtuse hierarhia seisuga 31. detsember 2023, korrigeeritud

	Tase 1	Tase 2	Tase 3	Kokku
Õiglases väärtuses kajastatavad varad				
Õiglases väärtuses läbi muu koondkasumi mõõdetavad võlaväärtpaberid (lisa 8)	19,2	-	-	19,2
Õiglases väärtuses muutustega läbi kasumi või kahjumi mõõdetavad nõuded klientidele (lisa 9, 10)	-	-	49,8	49,8
Maa ja ehitised (lisa 11)	-	-	15,8	15,8
- büroopinnad	-	-	6,2	6,2
- põllumajandusmaad	-	-	9,6	9,6
Kinnisvarainvesteeringud (lisa 12)	-	-	35,5	35,5
- ärihooned	-	-	23,0	23,0
- põllumajandusmaad	-	-	12,5	12,5
Varad, mille õiglase väärtus on avalikustatud				
Korrigeeritud soetusmaksumuses mõõdetavad nõuded klientidele (lisa 9, 10)	-	-	1 309,6	1 309,6
Muud finantsnõuded (lisa 14)	-	-	2,4	2,4
Kokku varad	19,2	-	1 413,1	1 432,3
Kohustised, mille õiglase väärtus on avalikustatud				
Võlgnevus pankadele (lisa 16)	-	-	9,2	9,2
Klientide hoiused (lisa 17)	-	-	1 367,8	1 367,8
Allutatud võlakirjad (lisa 18)	-	20,1	20,0	40,1
Rendikohustis (lisa 20)	-	-	1,2	1,2
Muud finantskohustised (lisa 19)	-	-	7,7	7,7
Kokku kohustised	-	20,1	1 405,9	1 426,0

Õiglase väärtuse mõõtmine

Kontserni finantsosakond hindab finantsaruandluse koostamisel finantsinstrumentide, sealhulgas 3. taseme instrumentide, õiglast väärtust. Keerukate hindamiste puhul tehakse koostööd sõltumatute hindajatega. Hindamismeetod valitakse iga instrumendi omaduste põhjal, eesmärgiga kasutada võimalikult palju turupõhist teavet. Hindamist viiakse läbi piisava regulaarsusega tagamaks, et varade õiglase väärtus ei erine oluliselt nende raamatupidamisväärtusest (vt lisa 38 punktid „Materiaalne põhivara“, „Kinnisvarainvesteeringud“ ja „Õiglase väärtuse mõõtmine“ ning lisa 3).

1. taseme õiglase väärtuse mõõtmine

Õiglases väärtuses läbi muu koondkasumi mõõdetavad võlaväärtpaberid koosnevad võlakirjadest, mille õiglase väärtus on hinnatud aruandekuupäeval aktiivsetel turgudel noteeritud pakkumishindade alusel. Hinnaallikana on kasutatud Bloombergi. Kõik võlakirjad on aktiivselt kaubeldavad ja noteeritud aktiivsel turul. Võlakirjade õiglase väärtus muudes valuutades peale euro kajastab ka vastavate valuutade hetkekurssi aruandekuupäeva seisuga.

2. taseme õiglase väärtuse mõõtmine

Tasemel 2 kajastatakse Nasdaq Tallinna börsil avalikult kaubeldavad allutatud võlakirjad, mida mõõdetakse aruandekuupäeva turuväärtuses ehk kauplemispäeva viimase tehingu hinnas.

3. taseme õiglase väärtuse mõõtmine

Kinnisvarainvesteeringutel, maal ja hoonetel ei ole noteeritud hindu ning nende õiglased väärtused on määratud ekspordihinnangute alusel, mistõttu need liigituvad õiglase väärtuse hierarhia 3. tasemele. Samuti liigituvad õiglase väärtuse hierarhia 3. tasemele õiglasest väärtuses muutustega läbi kasumi või kahjumi mõõdetavad nõuded klientidele, nende õiglase väärtuse hindamise kohta vaata alalõiku „Õiglasest väärtuses muutustega läbi kasumi või kahjumi mõõdetavad nõuded klientidele“.

Kinnisvarainvesteeringute, maa ja hoonete õiglase väärtuse hindamisel on kasutatud järgmisi meetodeid.

- **Võrdlusmeetod** – selle meetodi puhul põhineb hindaja hinnang hiljuti sarnaste objektidega tehtud turutehingute hindadel, mida on korrigeeritud, arvestades konkreetse vara erisusi, asukohta, seisundit või praegust kasutust.
- **Tulumeetod ehk diskonteeritud rahavoogude meetod** – selle meetodi puhul kasutatakse õiglase väärtuse määramisel eeldusi selle kohta, millist omanikutulu vara võib kasutusea jooksul teenida ja millised kohustused varaga seonduvad, sh eeldusi väljumis- ehk terminaalväärtuse kohta. Koostatakse kinnisvaraobjektiga seotud rahavoogude projektsioonid ning turupõhise diskontomäära abil leitakse laekuvate rahavoogude nüüdisväärtus.
- **Jäägi- ehk residuaalmeetod** – seda meetodit kasutatakse juhul, kui võrreldavad turuhinnad puuduvad, näiteks maa või renoveerimist vajava või poolelioleva hoonega kinnisvara hindamisel. Jäägimeetodi puhul tuletatakse sarnaste projektide põhjal vara arendamisjärgne väärtus, millest arvatakse maha arendus- või rekonstrueerimiskulud ja arendaja kasum, mille tulemusena saadakse vara jäägi- ehk residuaalväärtus (see on arenduspotentsiaaliga kinnisvara arendamisjärgne väärtus, millest on maha arvatud hinnangulised arenduskulud ja arendaja kasum).

Maa ja ehitised

Materiaalse põhivara grupp „Maa ja ehitised“ hõlmab summas 6,3 miljonit eurot kinnisvara, mida Kontsern kasutab büroorumidena Tallinnas (vt lisa 11).

Tallinna büroorumide hindamisel kasutati tulumeetodit ja järgmisi sisendeid: äriruumide eeldatav ruutmeetri renditulu kuus on 12 eurot, üüritulu tõusu määr 2,0%, pikaajaline vakantsus 5% ja diskontomäär 9,5%. Osa büroorumidest on ümber ehitatud eluruumidest ja nende puhul kasutati võrdlusmeetodit, kus vara hindamisel võeti aluseks Tallinna kesklinna eluruumide ruutmeetri hinnad vahemikus 4001 kuni 4446 eurot, millest arvati maha büroorumide taas korteriteks ümberehituse kulud.

Kinnisvarainvesteeringud

Kinnisvarainvesteeringud summas 49,1 miljonit eurot koosnevad Tallinnas, Tartus ja Pärnus asuvatest ärihoonetest ja välja renditud põllumajandusmaadest (vt lisa 12). Kinnisvarainvesteeringuid mõõdetakse finantsseisundi aruandes õiglasel väärtusel.

Tartus asuvat büroohoonet hinnati jäägi- ehk residuaalmeetodil, mille aluseks on vara parim kasutus. Jäägimeetod arvestab kasumit, mida võiks saada, kui olemasolevat kinnisvara arendada ja müüa see kortermajana. Vara hindamisel kasutati järgmisi sisen-deid: Tartu vanalinna korterite ruutmeetri müügihind 4200 eurot ja ruutmeetri arendus-kulud 1734 eurot.

Tallinnas ja Pärnus asuvate muude büroo- ja ärihoonete õiglast väärtust hinnati tulumee-todil, lähtudes Tallinnas rendihinnast vahemikus 10–14 eurot ruutmeetri kohta ja Pärnus 4–12 eurot ruutmeetri kohta.

Põllumajandusmaade hindamisel kasutati peamiselt võrdlusmeetodit ja eksperdihin-nangu kohaselt on nende maade parimaks kasutuseks praegune põllumajanduslik kasutus. Põllumajandusmaade hektari keskmine hind on 8000 eurot.

Hinnangud

Kontsern kaasas kinnisvarainvesteeringute ning maa ja ehitiste õiglasele väärtusele aruandekuupäeval hinnangu andmiseks sõltumatud eksperdid ning kuna hindamiste põhjal oli büroohoonete, -pindade ja põllumajandusmaade õiglase väärtus muutunud, viidi läbi ümberhindlused.

Hindamise sisendid ja seosed õiglase väärtusega

Järgmine tabel võtab kokku kvantitatiivse teabe oluliste mittejälgitavate sisendite kohta, mida kasutatakse korduvatel 3. taseme õiglase väärtuse mõõtmistel (hindamistehnikate kohta vt eespool):

Maa ja ehitised

Õiglane väärtus 31. detsembri seisuga

Vara	2023	2022	Hindamis- meetod	Kasutatud eeldused	2023	2022
Büroopinnad	6,3	6,0	Võrdlus- meetod	Ruutmeetri hind (eurot/m ²)	4001-4446	3962-4402
			Tulumeetod	Ruutmeetri renditulu kuus	12	11
			Üüritulu tõusu määr	2,0%	1,5%	
			Eeldatav vakantsuse määr	5%	5%	
			Diskontomäär	9,5%	9,0%	
			Üüritava pinna ühiku turuväärtus	1600-1656	1629	
Põllumajandus- maad	-	9,0	Võrdlus- meetod	Kaalutud keskmine hektari hind	-	5826-9100

Kinnisvarainvesteeringud

Õiglane väärtus 31. detsembri seisuga

Vara	2023	2022	Hindamis- meetod	Kasutatud eeldused	2023	2022
Ärihooned	24,4	23,0	Jäägi- ehk residuaal- meetod	Sarnaste pindade keskmine turuhind (eurot/m ²)	4200	4000
			Vara väärtuse* ja suletud netopinna suhe (eurot/m ²)	1220	1200	
			Tulumeetod	Ruutmeetri renditulu kuus	4-14	4-14
			Üüritulu tõusu määr	2%	1,5%-3%	
			Eeldatav vakantsuse määr	5%	5%	
			Diskontomäär	9,5%-10,5%	9,5%-11,0%	
			Üüritava pinna ühiku turuväärtus	966-1600	989-1435	
Põllumajandus- maad*	24,7	12,5	Võrdlus- meetod	Kaalutud keskmine hektari hind	3700-9900	3700-7700

* Arendamist vajava vara väärtus (arendamisjärgne väärtus, millest on maha arvatud arenduskulud ja arendaja kasum) suletud netopinna (m²) kohta.

Alljärgnevas tabelis on toodud mittejälgitavate sisendite ja õiglase väärtuse seose mõõtmise vastastikune seos:

Õiglases väärtuses muutustega läbi kasumi või kahjumi mõõdetavad nõuded klientidele

Nagu on kirjeldatud lisades 3 ja 38, kasutatakse õiglases väärtuses muutustega läbi kasumi või kahjumi mõõdetavate kliendinõuete õiglase väärtuse mõõtmiseks hindamismeetodit, kus instrumendi nüüdisväärtus leitakse kõikide tulevaste rahavoogude diskonteerimisel kehtivate turuintressimääradega. Intressimäärade arvutamiseks kasutatakse mudelit, mille sisenditeks on nii valuuta, tähtaja, intressimäär, krediidiriski ja muude tegurite poolt sarnaste instrumentide turuandmed kui ka Kontserni enda sisemised näitajad.

Õiglases väärtuses muutustega läbi kasumi või kahjumi mõõdetavad nõuded klientidele

	2023	2022
Saldo perioodi alguses	49,8	5,5
Uued tehingud (väljaantud laenud või lepingutingimuste muutmine)	-	49,6
Esimese päeva kasum esmasel kajastamisel	-	-7,8
Laekunud intressid	-1,1	-
Aruandeperioodi kasumis või kahjumis kajastatud summad	9,2	2,5
Saldo perioodi lõpus	57,9	49,8

IFRS 13 ja IFRS 9 kohaselt on instrumendi õiglase väärtus tavaliselt algne tehinguhind. Uute tehingute puhul, kus õiglase väärtuse mõõtmiseks kasutatav hindamistehnika nõuab olulisi sisendeid, mis ei põhine jälgitavatel turuandmetel, võetakse finantsinstrument

algsest arvele tehinguhinnas. Kui tehinguhind erineb hindamistehnikat kasutades saadud õiglasest väärtusest, kajastatakse erinevus finantsseisundi aruandes real „Nõuded klientidele“ (vt lisa 9 õiglase väärtuses muutustega läbi kasumi või kahjumi mõõdetavad nõuded klientidele) edasilükkunud esimese päeva kasumi või kahjumina, mida vähendatakse läbi kasumiaruande lineaarselt lepinguperioodi jooksul. Alljärgnev tabel võtab kokku edasilükkunud esimese päeva kasumi saldo muutused esitatud perioodidel.

	2023	2022
Edasilükkunud esimese päeva kasumi saldo perioodi alguses	7,3	-
Korrigeeritud soetusmaksimumuses mõõdetavate nõuete ja kinnisvarainvesteeringute tagasiulatuva korrigeerimise mõju	-	0,5
Uute tehingute edasilükkunud esimese päeva kasum	-	7,8
Aruandeperioodi kasumis kajastatud summad	-2,7	-1,0
Saldo perioodi lõpus	4,6	7,3

Hübriidinstrumendi tunnustega laenud sisaldavad põhilepingu põhiosa- ja intressinõudeid ning alusvara õiglase väärtuse ümberhindluse kasvu komponenti. Aruandekuupäeval oli hindamistehnika turuintressimäär 5,55% (31. detsember 2022: 4,14%). Tulu alusvara väärtuse ümberhindlusest võetakse arvesse instrumendi tulevastes rahavoogudes. Alusvara hindamisel kasutati sarnaselt põllumajandusmaade hindamisega võrdlusmeetodit.

Muutus klientidele antud laenude õiglase väärtuse ümberhindlusest (tegurite, sh aja muutumisest tulenevad väärtuse korrigeerimised, tulu investeerimisriskiga laenude alusvara väärtuse ümberhindlusest) kajastatakse kasumi või kahjumina õiglase väärtuses muutustega läbi kasumiaruande kajastatud finantsvaradelt.

Tegemist on kohustuslikus korras õiglase väärtuses muutustega läbi kasumi või kahjumi mõõdetavate varadega.

Ülejäänud aruandekuupäeval õiglase väärtuses mõõdetud 3. taseme finantsinstrumentide alg- ja lõppsaldode vastavuse kohta vt lisa 11 ja 12. Tasemete 1 ja 2 vahel 2023. ega 2022. aastal liikumisi ei toimunud.

Finantsinstrumendid, mida ei mõõdetata õiglase väärtuses

Nõuded klientidele (tase 3) summas 1607,8 miljonit eurot on kajastatud korrigeeritud soetusmaksimumuses, kasutades sisemise intressimäära meetodit. Õiglase väärtuse hindamiseks diskonteeriti hinnangulised rahavood diskonteeritud kehtivate turuintressimääradega. Tulemus ei erine oluliselt sellest, mida kajastatakse korrigeeritud soetusmaksimumuse meetodil, kasutades sisemist intressimäära.

Kontserni nõudeid klientidele arvestatakse lisa 38 (vt punkt „Finantsvarad“) ja lisa 5 kirjeldatud põhimõtete alusel. Juhtkonna hinnangul tagavad valitud arvestuspõhimõtted, et nõuete raamatupidamisväärtus on ligilähedane nende õiglasele väärtusele.

Võlgnevust pankadele ja klientide hoiuste õiglast väärtust hinnatakse diskonteeritud rahavoogude meetodil, rakendades intressimäärasid, mida pakutakse sarnase tähtaja ja tingimustega hoiuste puhul. Nõudmiseni hoiuste õiglane väärtus on aruandekuupäeval tasumisele kuuluv summa.

Allutatud võlakirjad

Allutatud võlakirjad, mis ei ole avalikult kaubeldavad, liigitatakse tasemele 3 ja need kajastatakse finantsseisundi aruandes korrigeeritud soetusmaksumuses, kasutades sisemise intressimäära meetodit. Nende õiglase väärtuse leidmiseks kasutatakse hindamismeetodit, kus instrumendi nüüdisväärtus leitakse kõikide tulevaste rahavoogude diskonteerimisel kehtivate turuintressimääradega, mis aruandekuupäeval oli 5,55% (31. detsember 2022: 4,14%).

Lisa 7. Nõuded pankadele

Nõuded pankadele seisuga 31. detsember 2023

	Eesti	Läti	Leedu	Soome	Rootsi	Bulgaaria	Kokku
Nõuded keskpankadele	488,4	-	-	0,6	-	6,1	495,1
sh kohustusliku reservi nõue*	13,2	-	-	0,5	-	1,5	15,2
sh reservi ülejääk	-	-	-	0,1	-	4,6	4,7
sh üleõhoiused	475,2	-	-	-	-	-	475,2
Nõuded pankadele	16,8	1,5	1,3	1,4	2,4	0,2	23,6
sh nõudmiseni hoiused	16,6	1,5	1,3	1,4	2,4	0,2	23,4
sh tähtajalised hoiused	0,2	-	-	-	-	-	0,2
Kokku	505,2	1,5	1,3	2,0	2,4	6,3	518,7
sh raha ekvivalendid kokku	491,8	1,5	1,3	1,5	2,4	4,8	503,3

Nõuded pankadele seisuga 31. detsember 2022

	Eesti	Läti	Leedu	Soome	Rootsi	Bulgaaria	Kokku
Nõuded keskpankadele	149,4	-	-	0,2	-	1,5	151,1
sh kohustusliku reservi nõue*	7,9	-	-	0,2	-	0,5	8,6
sh reservi ülejääk	-	-	-	-	-	1,0	1,0
sh üleööhoiused	141,5	-	-	-	-	-	141,5
Nõuded pankadele	9,1	2,5	4,4	0,9	5,3	0,1	22,3
sh nõudmiseni hoiused	9,0	2,5	4,4	0,9	5,3	0,1	22,2
sh tähtajalised hoiused	0,1	-	-	-	-	-	0,1
Kokku	158,5	2,5	4,4	1,1	5,3	1,6	173,4
sh raha ekvivalendid kokku	150,5	2,5	4,4	0,9	5,3	1,1	164,7

* Kohustusliku reservi nõuet täidetakse tulenevalt Euroopa Keskpanga määrusest (EÜ) nr 1745/2003, 12. septembrist 2003 kohustuslike reservide kohaldamise kohta (EKP/2003/9). Kohustusliku reservi määraks euroalal on 1% kuni 2 aastase tähtajaga kaasatud hoiustest ja laenudest, millest on maha arvestatud lubatud mahaarvamised ning mida täidetakse Euroopa Keskpanga poolt kehtestatud täitmise perioodi keskmisena, hoides vastavat summat eurodes kohaliku keskpanga kontol. Bulgaarias on kohaliku keskpanga määrusega kehtestatud reservinõue 5-10% kohustustest. Reservi hoitakse Bulgaaria keskpangas. Rootsis reservi nõue puudub.

Raha ja raha ekvivalendid

	31.12.2023	31.12.2022
Nõudmiseni- ja üleöödeposiidid krediidasutustes	23,4	22,2
Nõudmiseni- ja üleööhoiused keskpankades	475,2	141,5
Kohustusliku reservi ülejääk keskpankades	4,7	1,0
Raha ja raha ekvivalendid kokku	503,3	164,7

Lisa 8. Võlaväärtpaberid

	31.12.2023	31.12.2022
Jaotus emitentide lõikes		
sh riiklikud võlakirjad	9,9	9,6
sh krediidasutuste võlakirjad	-	1,5
sh mittefinantsettevõtete võlakirjad	5,5	8,1
Kokku võlaväärtpaberid	15,4	19,2
Jaotus valuutade lõikes		
sh EUR (euro)	12,0	16,0
sh SEK (Rootsi kroon)	3,4	3,2

Õiglases väärtuses läbi muu koondkasumi mõõdetavate võlaväärtpaberite muutused:

	2023	2022
Saldo perioodi alguses	19,2	45,3
Rahavoo kirjed:		
Uute finantsinstrumentide soetus	-	7,7
Finantsinstrumentide lunastamine	-4,4	-31,9
Mitterahalised kirjed:		
Õiglase väärtuse muutus	0,4	-2,1
Tekkepõhine intress	0,2	0,5
Kursierinevused	-	-0,3
Saldo perioodi lõpus	15,4	19,2

Lisa 9. Nõuded klientidele

Nõudeid klientidele mõõdetakse korrigeeritud soetusmaksumuses, v.a hübriidinstrumendi tunnustega laenud ja müüja tagasiostuõigusega põllumaade soetused, mida mõõdetakse õiglases väärtuses muutustega läbi kasumi või kahjumi.

Ärimudeli ja rahavoogude tunnuste alusel oli nõuete jaotus klientidele aruandekuupäeval järgnev:

	31.12.2023	31.12.2022 korrigeeritud
Korrigeeritud soetusmaksumuses mõõdetavad nõuded klientidele	1 607,8	1 309,6
Õiglases väärtuses muutustega läbi kasumi või kahjumi mõõdetavad nõuded klientidele	57,9	49,8
Nõuded klientidele	1 665,7	1 359,4

Õiglases väärtuses muutustega läbi kasumi või kahjumi mõõdetavad kliendinõuete kohta vaata lisa 3 alalõiku „Õiglases väärtuses muutustega läbi kasumi või kahjumi mõõdetavad nõuded klientidele“.

Nõuded klientidele seisuga 31. detsember 2023

	Eesti	Leedu	Läti	Soome	Rootsi	Bulgaaria	Kokku
Korrigeeritud soetusmaksumuses mõõdetavad laenud							
Laenunõuded klientidele	651,6	559,1	250,4	115,6	38,5	5,4	1 620,6
Laenunõuete allahindlused	-9,9	-6,0	-7,1	-5,6	-5,0	-1,3	-34,9
Intressinõuded klientidele	4,9	15,9	2,1	0,8	0,7	0,3	24,7
Intressinõuete allahindlused	-0,9	-0,6	-0,5	-0,1	-0,3	-0,2	-2,6
Kokku	645,7	568,4	244,9	110,7	33,9	4,2	1 607,8
Õiglasel väärtusel läbi kasumi või kahjumi mõõdetavad laenud							
Laenunõuded klientidele	57,9						57,9
Kokku	57,9						57,9
Laenunõuded klientidele kokku	703,6	568,4	244,9	110,7	33,9	4,2	1 665,7
Piirkonna osakaal	42,2%	34,1%	14,7%	6,7%	2,0%	0,3%	100,0%

Nõuded klientidele seisuga 31. detsember 2022, korrigeeritud

	Eesti	Leedu	Läti	Soome	Rootsi	Bulgaaria	Kokku
Korrigeeritud soetusmaksumuses mõõdetavad laenud							
Laenunõuded klientidele	501,7	441,0	208,5	103,9	55,1	7,0	1 317,2
Laenunõuete allahindlused	-5,8	-4,3	-4,8	-5,8	-3,9	-1,0	-25,6
Intressinõuded klientidele	2,8	13,9	1,4	0,8	0,3	0,2	19,4
Intressinõuete allahindlused	-0,6	-0,3	-0,3	-0,1	-	-0,1	-1,4
Kokku	498,1	450,3	204,8	98,8	51,5	6,1	1 309,6
Õiglasel väärtusel läbi kasumi või kahjumi mõõdetavad laenud							
Laenunõuded klientidele	49,8						49,8
Kokku	49,8						49,8
Laenunõuded klientidele kokku	547,9	450,3	204,8	98,8	51,5	6,1	1 359,4
Piirkonna osakaal	40,3%	33,1%	15,1%	7,3%	3,8%	0,4%	100,0%

Laenuõuded klientidele laenu liikide lõikes

	31.12.2023	31.12.2022 korrigeeritud
Korrigeeritud soetusmaksumuses mõõdetavad laenud*		
Tagatiseta laen	641,8	609,0
Laen kinnisvara tagatisel	862,3	641,2
Laen muu tagatisega	116,5	67,0
Õiglasel väärtusel läbi kasumi või kahjumi mõõdetavad laenud		
Laen kinnisvara tagatisel	57,9	49,8
Laenuõuded klientidele kokku	1 678,5	1 367,0

* Laenuõuded klientidele sisaldavad põhiosa nõudeid.

Laenuõuded klientidele lepinguvaluutade lõikes

	31.12.2023	31.12.2022 korrigeeritud
Korrigeeritud soetusmaksumuses mõõdetavad laenud*		
EUR (euro)	1 576,7	1 255,1
SEK (Rootsi kroon)	38,5	55,1
BGN (Bulgaaria leev)	5,4	7,0
Õiglasel väärtusel läbi kasumi või kahjumi mõõdetavad laenud		
EUR (euro)	57,9	49,8
Laenuõuded klientidele kokku	1 678,5	1 367,0

* Laenuõuded klientidele sisaldavad põhiosa nõudeid.

Aegumisanalüüs seisuga 31. detsember 2023

	Aegu- mata	kuni 30 päeva	31-60 päeva	61-90 päeva	üle 90 päeva	Kokku
Korrigeeritud soetusmaksumuses mõõdetavad laenud*						
Tagatiseta laen						
Laenuportfell	572,4	28,1	8,4	4,5	28,4	641,8
Laenu allahindlus	-11,3	-2,9	-3,2	-2,0	-14,2	-33,6
Laen kinnisvara tagatisel						
Laenuportfell	837,7	18,1	4,9	1,0	0,6	862,3
Laenu allahindlus	-0,3	-	-	-	-	-0,3

	Aegu- mata	kuni 30 päeva	31-60 päeva	61-90 päeva	üle 90 päeva	Kokku
Laenu muu tagatisega						
Laenuportfell	103,7	8,2	2,4	0,7	1,5	116,5
Laenu allahindlus	-0,4	-0,1	-0,2	-0,1	-0,2	-1,0
Õiglases väärtuses läbi kasumi või kahjumi mõõdetavad laenud						
Laenuportfell	57,9					57,9
Kokku laenuportfell	1 571,7	54,4	15,7	6,2	30,5	1 678,5
Kokku laenu allahindlus	-12,0	-3,0	-3,4	-2,1	-14,4	-34,9

* Ainult laenu põhiosa, ei sisalda intressinõudeid.

Aegumisanalüüs seisuga 31. detsember 2022, korrigeeritud

	Aegu- mata	kuni 30 päeva	31-60 päeva	61-90 päeva	üle 90 päeva	Kokku
Korrigeeritud soetusmaksumuses mõõdetavad laenud*						
Tagatiseta laen						
Laenuportfell	554,1	27,9	8,0	5,2	13,8	609,0
Laenu allahindlus	-9,7	-2,6	-3,0	-2,3	-7,2	-24,8
Laen kinnisvara tagatisel						
Laenuportfell	638,1	2,4	0,4	-	0,3	641,2
Laenu allahindlus	-0,1	-	-	-	-	-0,1
Laenu muu tagatisega						
Laenuportfell	61,6	3,6	0,9	0,3	0,6	67,0
Laenu allahindlus	-0,3	-0,1	-0,1	-	-0,2	-0,7
Õiglases väärtuses läbi kasumi või kahjumi mõõdetavad laenud						
Laenuportfell	49,8					49,8
Kokku laenuportfell	1 303,6	33,9	9,3	5,5	14,7	1 367,0
Kokku laenu allahindlus	-10,1	-2,7	-3,1	-2,3	-7,4	-25,6

* Ainult laenu põhiosa, ei sisalda intressinõudeid.

Lisa 10. Laenuõuete allahindlused

Käesolevas lisas on toodud ülevaade korrigeeritud soetusmaksumuses mõõdetavate laenude allahindlustest.

Laenuõuete liigitamine etappide vahel aegumise seisuga 31. detsember 2023

Laenuõuete aegumise seis	1. etapp	2. etapp	3. etapp	Kokku
Korrigeeritud soetusmaksumuses mõõdetavad laenud				
Ei ole viivitus	1 492,1	18,0	3,7	1 513,8
Kuni 30 päeva üle tähtaja	30,9	20,2	3,3	54,4
31-60 päeva üle tähtaja	-	12,0	3,7	15,7
61-90 päeva üle tähtaja	-	2,8	3,4	6,2
Enam kui 90 päeva üle tähtaja	-	-	30,5	30,5
Laenuõuete brutosumma	1 523,0	53,0	44,6	1 620,6
Laenude allahindlus	-9,9	-6,0	-19,0	-34,9
Raamatupidamisväärtus	1 513,1	47,0	25,6	1 585,7

Laenuõuete liigitamine etappide vahel aegumise seisuga 31. detsember 2022, korrigeeritud

Laenuõuete aegumise seis	1. etapp	2. etapp	3. etapp	Kokku
Korrigeeritud soetusmaksumuses mõõdetavad laenud				
Ei ole viivitus	1 240,5	12,0	1,3	1 253,8
Kuni 30 päeva üle tähtaja	22,9	8,7	2,3	33,9
31-60 päeva üle tähtaja	-	7,0	2,3	9,3
61-90 päeva üle tähtaja	-	2,6	2,9	5,5
Enam kui 90 päeva üle tähtaja	-	-	14,7	14,7
Laenuõuete brutosumma	1 263,4	30,3	23,5	1 317,2
Laenude allahindlus	-8,5	-6,1	-11,0	-25,6
Raamatupidamisväärtus	1 254,9	24,2	12,5	1 291,6

Nõuete allahindlus seisuga 31. detsember 2023

	Laenunõuded	Intressinõuded	Nõuded, millele on allahindlus moodustatud, kokku	Allahindlused kokku
Korrigeeritud soetusmaksumuses mõõdetavad laenud				
1. etapp	1 523,0	18,2	1 541,2	-9,9
2. etapp	53,0	1,2	54,2	-6,0
3. etapp	44,6	5,3	49,9	-21,6
Kokku	1 620,6	24,7	1 645,3	-37,5

Nõuete allahindlus seisuga 31. detsember 2022, korrigeeritud

	Laenunõuded	Intressinõuded	Nõuded, millele on allahindlus moodustatud, kokku	Allahindlused kokku
Korrigeeritud soetusmaksumuses mõõdetavad laenud				
1. etapp	1 263,5	15,9	1 279,4	-8,5
2. etapp	30,3	0,8	31,1	-6,1
3. etapp	23,4	2,7	26,1	-12,4
Kokku	1 317,2	19,4	1 336,6	-27,0

Muutused allahindlustes 2023. aastal

	Algsaldo seisuga 01.01.2023	Suurenemine allahindluse kajastamise tõttu	Vähene mine kajastamise lõpetamise, tagasimaksete ja võõrandamise tõttu	Muutused krediidiriski muutumise tõttu (neto)	Vähene mine mahakandmise tõttu	Lõppsaldo seisuga 31.12.2023
1. etapp	-8,5	-4,6	1,2	1,9	0,1	-9,9
2. etapp	-6,1	-1,2	0,3	-0,8	1,7	-6,1
3. etapp	-12,4	-2,0	0,7	-12,5	4,7	-21,5
Kokku	-27,0	-7,8	2,2	-11,4	6,5	-37,5

Muutused allahindlustes 2022. aastal

	Algsaldo seisuga 01.01.2022	Suurenemine allahindluse kajastamise tõttu	Vähene mine kajastamise lõpetamise, tagasimaksete ja võõrandamise tõttu	Muutused krediidiriski muutumise tõttu (neto)	Vähene mine mahakandmise tõttu	Lõppsaldo seisuga 31.12.2022
1. etapp	-8,4	-4,4	1,5	2,5	0,3	-8,5
2. etapp	-5,0	-1,4	0,3	-1,7	1,7	-6,1
3. etapp	-13,2	-2,1	0,8	-5,1	7,2	-12,4
Kokku	-26,6	-7,9	2,6	-4,3	9,2	-27,0

Kliendinõuete allahindlused gruppide lõikes seisuga 31. detsember 2023

	Laenu- nõuded	Intressi- nõuded	Nõuded, millele on allahindlus moodus- tatud, kokku	Allahindlused kokku
Grupeeritult hinnatavad nõuded	714,6	20,7	735,3	-36,9
Individuaalselt hinnatavad nõuded	906,0	4,0	910,0	-0,6
Kokku	1 620,6	24,7	1 645,3	-37,5

Kliendinõuete allahindlused gruppide lõikes seisuga 31. detsember 2022, korrigeeritud

	Laenu- nõuded	Intressi- nõuded	Nõuded, millele on allahindlus moodus- tatud, kokku	Allahindlused kokku
Grupeeritult hinnatavad nõuded	647,0	17,4	664,4	-26,6
Individuaalselt hinnatavad nõuded	670,2	2,0	672,2	-0,4
Kokku	1 317,2	19,4	1 336,6	-27,0

Grupeeritult hinnatavateks nõueteks loetakse kõiki mitteolulise maksumusega homogeenseid nõudeid, mille ajalooline maksekäitumine ning tagatus või muud ühised omadused on sarnased ning mis ei kuulu individuaalsele hindamisele.

Individuaalselt hinnatakse nõudeid äriühingute vastu, samuti nõudeid, mis on suuremad kui 100 000 eurot, ja nõudeid, mida ei ole hinnatud grupeeritult.

Lisa 11. Materiaalne põhivara

	31.12.2023	31.12.2022
Maa	-	9,6
Ehitised	6,3	6,2
Kasutusõigusvarad: büroopinnad	1,7	1,1
Muu põhivara	1,4	1,4
Kokku	9,4	18,3

Maa, ehitised ja muu põhivara

	Maa	Ehitised	Muu põhivara*	Kokku
Soetusmaksumus				
Saldo 01.01.2022	9,0	7,7	5,5	22,2
Ostetud põhivara	-	-	1,2	1,2
Müüdud põhivara	-	-	-0,3	-0,3
Mahakantud põhivara	-	-	-0,4	-0,4
Hindamine õiglasesse väärtusesse läbi koondkasumi	2,4	0,2	-	2,6
Ümberliigitamine kinnisvarainvesteeringuks (lisa 12)	-1,5	-	-	-1,5
Üleviimine	-	-	0,1	0,1
Ümberliigitamine müügiks hoitavateks varadeks (lisa 15)	-0,3	-1,7	-1,0	-3,0
Saldo 31.12.2022	9,6	6,2	5,1	20,9
Saldo 01.01.2023	9,6	6,2	5,1	20,9
Ostetud põhivara	-	-	2,0	2,0
Müüdud põhivara	-	-	-0,2	-0,2
Mahakantud põhivara	-	-	-1,7	-1,7
Hindamine õiglasesse väärtusesse läbi koondkasumi	-	0,5	-	0,5
Ümberliigitamine kinnisvarainvesteeringuks (lisa 12)	-9,6	-0,4	-	-10,0
Saldo 31.12.2023	-	6,3	5,2	11,5
Kulum				
Kulumi saldo 01.01.2022	-	-0,1	-4,2	-4,3
Kulum perioodi jooksul	-	-0,3	-0,5	-0,8
Müüdud põhivara kulum	-	-	0,2	0,2
Mahakantud kulum	-	-	0,3	0,3
Allahindlused	-	-0,4	-	-0,4
Ümberliigitamine müügiks hoitavateks varadeks (lisa 15)	-	0,6	0,6	1,2
Üleviimine**	-	0,2	-	0,2
Kursierinevused	-	-	-0,1	-0,1
Kulumi saldo 31.12.2022	-	-	-3,7	-3,7

	Maa	Ehitised	Muu põhivara*	Kokku
Kulumi saldo 01.01.2023	-	-	-3,7	-3,7
Kulum perioodi jooksul	-	-0,2	-0,6	-0,8
Müüdud põhivara kulum	-	-	0,2	0,2
Mahakantud kulum	-	-	0,3	0,3
Üleviimine**	-	0,2	-	0,2
Kulumi saldo 31.12.2023	-	-	-3,8	-3,8
Jääkväärtus				
Jääkväärtus 01.01.2022	9,0	7,6	1,3	17,9
Jääkväärtus 31.12.2022	9,6	6,2	1,4	17,2
Jääkväärtus 31.12.2023	-	6,3	1,4	7,7

* Muu põhivara koosneb arvutitest, kontoritehnikast, -mööblist ja muust inventarist.

** Maa ja ehitiste hindamiseks kasutatakse ümberhindluse meetodit. Ümberhindluse kuupäeva akumuleeritud kulumi saldo elimineeriti ümberhinnatud vara soetusmaksumuse vastu, vt lisa 6.

Lisaks tabelis toodud põhivaradele olid 2022. aasta algbilansis kajastatud bioloogilised varad summas 1,0 miljonit eurot, mis liigitati 2022. aasta lõpuks müügiootel varadeks.

Kui maa ja ehitiste hindamisel oleks kasutatud soetusmaksumuse meetodit, oleks nende jääkväärtus olnud alljärgnev:

	31.12.2023	31.12.2022
Soetusmaksumus	5,5	5,8
Kulumi saldo	-1,7	-1,7
Jääkväärtus	3,8	4,1

Kasutusõigusvarad

	2023	2022
Jääkväärtus perioodi alguses	1,1	2,0
Lisandumised	1,2	0,4
Amortisatsioonikulu	-0,6	-0,7
Ümberliigitamine müügiks hoitavaks varaks (lisa 15)	-	-0,6
Jääkväärtus perioodi lõpus	1,7	1,1

Kasutusõigusvara rendimaksete kohta vt lisa 20 ning amortisatsioonikulude kohta lisa 32.

Lisa 12. Kinnisvarainvesteeringud

	2023	2022 korrigeeritud
Saldo perioodi alguses	35,5	35,7
Müüdnud kinnisvarainvesteeringud	-	-6,2
Ümberliigitamine büroopinnast kinnisvarainvesteeringuks	0,4	-
Ümberliigitamine maast kinnisvarainvesteeringuks*	9,8	1,5
Kasum õiglase väärtuse muutusest (lisa 6)	3,4	4,5
Saldo perioodi lõpus	49,1	35,5

* Osa varasemalt Kontsernis põhivarana kajastatud põllumaad renditi välja kolmandatele osapooltele, mistõttu liigitati põllumaa ümber kinnisvarainvesteeringuks.

Aruandeaastal teenis Kontsern kinnisvarainvesteeringutelt renditulu 3,5 miljonit eurot (2022: 3,6 miljonit eurot), haldamisega seotud kulud olid 1,5 miljonit eurot (2022: 1,6 miljonit eurot) vt lisad 26, 27 ja 32.

Kontsernil ei ole piiranguid oma kinnisvarainvesteeringute realiseerimisel ega lepingulisi kohustusi osta, ehitada või arendada kinnisvarainvesteeringuid või teostada remonti, hooldust ja soetada lisaseadmeid.

Lisa 13. Immateriaalne põhivara

	2023	2022
Soetusmaksumus perioodi alguses	38,6	35,0
Soetatud ja arendatud tarkvara*	4,1	5,5
sh soetatud	0,4	2,8
sh kapitaliseeritud tööjõukulud	3,7	2,7
Mahakantud põhivara	-1,0	-1,9
Soetusmaksumus perioodi lõpus	41,7	38,6
Kulum perioodi alguses	-8,6	-7,9
Kulum perioodi jooksul	-4,9	-2,5
Mahakantud põhivara kulum	1,0	1,8
Kulum perioodi lõpus	-12,5	-8,6
Jääkväärtus perioodi alguses	30,0	27,1
Jääkväärtus perioodi lõpus	29,2	30,0

* Kontserni immateriaalse põhivara moodustavad erinevad tarkvarad.

Kontsern on viimastel aastatel märkimisväärselt investeerinud info- ja pangandustehnoloogialahendusse Nest. Soetatud ja rendatud tarkvara sisaldab ka Nesti arendamisega vahetult seotud töötajate kapitaliseeritud palga- ja tööjõumaksude kulusid, vt lisa 28. Nesti raamatupidamisväärtus 31. detsembri 2023 seisuga oli 29,0 miljonit eurot (31. detsember 2022: 29,8 miljonit eurot). 2023. aastal lühendati Nesti kasuperioodi 15 aastalt 5 aastale, mistõttu oli aruandeaasta kulumi summa suurem kui eelneval aastal (vt lisa 3).

Lisa 14. Muud varad

	31.12.2023	31.12.2022
Finantsvarad		
Ostjate tasumata arved ja muud nõuded	1,0	2,1
Laekumata sissenõude- ja muud tulud	0,7	0,5
Laekumata nõuete allahindlus	-0,3	-0,2
Finantsvarad kokku	1,4	2,4
Mittefinantsvarad		
Maksude ettemaksed	0,1	1,7
Ettemaksed hankijatele ja ettemakstud kulud	1,4	0,8
Mittefinantsvarad kokku	1,5	2,5
Muud varad kokku	2,9	4,9

Lisa 15. Müügiks hoitavad müügigrupid ja lõppenud tegevused

2022. lõpus alustas Kontsern kahe tütarettevõtte Palupera Põllud OÜ ja Abja Põld OÜ majandustegevuse lõpetamist, kuna nende tegevus (põllumajanduslik tootmine) ei toeta panga põhitegevust ja ei kuulu Kontserni pikaajalistesse strateegilistesse plaanidesse. Sellest lähtuvalt olid 2022. aasta konsolideeritud finantsseisundi aruandes nende tütarettevõtete varad ja kohustised kajastatud müügiks hoitavatena. Tütarettevõtte Abja Põld OÜ müüdi 2023. aasta aprillis, Palupera Põllud OÜ oli 2023. aasta lõpuks aktiivse majandustegevuse lõpetanud. Ettevõttes puudusid töötajad ja enamus varadest on realiseeritud. Kontsern alustas 2023. aasta lõpus Palupera Põllud OÜ ja Rütli Property OÜ ühinemisprotsessiga (vt lisa 37).

Tegevussegmentide aruandes (vt lisa 23) olid nende ettevõtete tegevused liigitatud muude tegevuste segmenti.

Müügiks hoitava müügigrupi varad ja kohustised

Müügiks hoitavaid varasid tuleb mõõta kas jääkväärtuses või õiglases väärtuses, millest on maha arvatud müügikulutused, olenevalt sellest, kumb on madalam. Müügiks hoitavad müügigrupid koosnesid järgmistest varadest ja kohustistest:

	31.12.2023	31.12.2022
Maa	-	0,3
Ehitised	-	1,1
Kasutusõigusvarad: põllumajandusseadmed ja -tehnika	-	0,4
Muu põhivara	0,2	0,4
Bioloogilised varad	-	1,0
Varud	-	0,7
Muud nõuded	0,1	-
Müügiks hoitavad varad	0,3	3,9
Rendikohustus (lisa 20)	-	-0,2
Muud kohustised, sh võlad hankijatele ja töövõtjatele	-	-0,8
Müügiks hoitavate varadega seotud kohustised	-	-1,0
Müügigrupi netoväärtus	0,3	2,9

Müügigrupi allahindlused

Et mõõta müügiks hoitavaid varasid õiglases väärtuses, millest on maha arvatud müügi-kulutused, kajastati varade väärtuse langus 2022. aastal summas 0,6 miljonit eurot. Allahindluse võrra vähendati müügigrupi materiaalse põhivara raamatupidamislikku maksumust. 2023. aastal varasid täiendavalt alla ei hinnatud.

Müügigrupiga seotud kumulatiivseid tulusid ega kulusid muus koondkasumis kajastatud ei ole.

Õiglase väärtuse mõõtmine

Müügigrupi ühekordseks õiglaseks väärtuseks hinnati 0,3 miljonit eurot (31. detsember 2022: 2,9 miljonit eurot), mis kasutatud hindamistehnikate alusel liigitub õiglase väärtuse hierarhia 3. tasemele. Müügigrupi varade õiglase väärtuse hindamisel kasutati võrdlusmeetodit (vt lisa 6).

Lõppenud tegevused

Tegevus liigitatakse lõpetatuks kas võõrandamisel või siis, kui tegevus vastab müügiks olevaks varaks liigitamise kriteeriumitele – olenevalt sellest, kumb on varasem.

Lõppenud tegevuste kahjum

	2023	2022
Muud tegevustulud	2,2	3,7
Muud tegevuskulud	-2,0	-2,2
Neto tegevustulud kokku	0,2	1,5
Palgakulud	-0,4	-0,7
Halduskulud	-	-0,4
Põhivara kulum ja väärtuse langus	-0,4	-1,0
Tegevuskulud kokku	-0,8	-2,1
Kahjum enne maksustamist	-0,6	-0,6
Tulumaks	-	-
Lõppenud tegevuste kahjum	-0,6	-0,6
Tava puhaskahjum aktsia kohta (eurodes)	-7	-7
Lahustatud puhaskahjum aktsia kohta (eurodes)	-7	-7

Lõppenud tegevuste rahavood

	2023	2022
Rahavoog äritegevusest	1,4	0,8
Rahavoog investeerimistegevusest	0,9	-0,1
Rahavoog finantseerimistegevusest	-0,2	-0,2
Tütarettevõtete raha ja selle ekvivalentide juurdekasv	2,1	0,5

Kontserni konsolideeritud rahavoogude aruande rida „Äriühendusega seoses tasutud summad“ kajastab viimast osamakset summas 0,5 miljonit eurot äriühenduse soetuse eest, mis kuulus tasumisele pärast 18-kuulist sulgemisperioodi.

Lisa 16. Võlgnevus pankadele

	31.12.2023	31.12.2022
Võlgnevus teistele krediidasutustele	8,9	9,2

Kontsern finantseeris varem oma tütaretevõtete kinnisvarasoetusi kontsernisest laenudega. 2022. aastal refinantseeriti kahe tütaretevõtte kinnisvaralaenu kontsernivälise laenudega. Saadud laenude summa oli 9,3 miljonit eurot tähtajaga 5 aastat. Aruandeaasta intressikulu oli 0,6 miljonit eurot (2022: 0,2 miljonit eurot).

Lisa 17. Klientide hoiused

	31.12.2023	31.12.2022
Klientide hoiuste jääk	1 937,4	1 367,7
Jaotus klienditüübi põhjal		
eraisikud	1 919,6	1 353,5
juriidilised isikud	17,8	14,2
Jaotus valuuta põhjal		
EUR (euro)	1 892,8	1 303,9
SEK (Rootsi kroon)	40,1	62,6
BGN (Bulgaaria leev)	4,5	1,2
Jaotus lõpptähtajani jäänud aja põhjal		
nõudmisel*	1 021,6	627,2
kuni 1 kuu	77,1	39,6
1–6 kuud	243,1	160,4
6–12 kuud	261,4	184,0
12–18 kuud	114,6	71,9
18–24 kuud	64,8	85,0
24–36 kuud	67,1	100,7
36–48 kuud	25,3	39,9
48–60 kuud	24,5	19,5
60+ kuud	37,9	39,5

* Sisaldab tähtjalisi hoiuseid, mille lõpptähtajani on kuni 3 päeva, ja säästuhoiuseid.

Klientidele pakutavate hoiuste aastaintressi määrad seisuga 31. detsember 2023

Klientidele pakutavate hoiuste intressimäärad sõltuvad riigist, hoiustamisperioodi pikkusest, valuutast, intressi tasumise viisist ja hoiustatava summa suuruselt. Pakutavate tähtjaliste hoiuste tähtajad jäävad vahemikku 1 päev kuni 10 aastat, lisaks pakub Kontsern säästuhoiust, mida klient võib lühikese etteteatamisajaga koheselt kasutusse võtta. Aruandlusperioodi jooksul on hoiuse intressimäärad oluliselt kasvanud seoses keskpanga intresside tõstmisega, seisuga 31. detsember 2023 jäid hoiuseintressid vahemikku 0,9%–4,7% (2022: 0,3%–3,2%): tähtjaliste hoiuste intressid olid 0,9%–4,7% ja säästuhoiustel 2,5%–3,9% (2022: 1,3%–2,0%). Minimaalse, 1 päeva pikkuse perioodiga hoiust pakutakse Eestis, Lätis ja äriklientidele Leedus. Soomes, Saksamaal, Austrias ja Bulgaarias on lühimaks võimalikuks perioodiks 1 kuu, Rootsis 6 kuud ja Hollandis 12 kuud. Säästuhoiust pakutakse Saksamaal, Austrias, Hollandis, Eestis, Lätis ja Leedus. Minimaalseks võimalikuks hoiusummaks tähtjalisel hoiusel on 500 eurot, 10 000 Rootsi krooni või 1000 Bulgaaria leevi. Kliendi hoiuse mediaansumma oli 33 tuhat eurot.

Lisa 18. Allutatud võlakirjad

Bigbank väljastas 2023. aastal viiel korral allutatud võlakirju, sh Nasdaq Tallinna börsil avalikult kaubeldavaid teise taseme omavahendite hulka kuuluvaid allutatud võlakirju kogumahuks 20 miljonit eurot ning täiendavate esimese taseme omavahendite hulka kuuluvaid allutatud võlakirju kogumahuks 16,2 miljonit eurot. Finantsinspektsiooni loa alusel on võimalik kõiki nimetatud võlakirju ennetähtaegselt lõpetada 5 aasta möödumise järel alates võlakirja väljastamisest.

Muutused võlakirjades

	31.12.2023	31.12.2022
Saldo perioodi alguses	40,1	15,0
Rahavoo kirjed:		
Laekumised	36,2	25,0
Tasutud	-5,3	-1,2
Mitterahalised kirjed:		
Tekkepõhised intressid	5,1	1,7
Võlakirjade väljastamise tehingukulud	-	-0,4
Saldo perioodi lõpus	76,1	40,1

Võlakirjad seisuga 31. detsember 2023

	Nominaalhind	Intressimäär	Väljastamise kuupäev	Lõpptähtaeg
Võlakiri EE3300111400	5,0	6,5%	28.12.2017	28.12.2027
Võlakiri EE3300002526	10,0	6,5%	30.12.2021	30.12.2031
Võlakiri EE3300002583	5,0	7,5%	16.05.2022	16.05.2032
Võlakiri EE3300002690	20,0	8,0%	21.09.2022	21.09.2032
Võlakiri EE3300003052	15,0	8,0%	16.02.2023	16.02.2033
Võlakiri EE3300003151	7,7	10,5%	15.03.2023	tähtajata
Võlakiri EE3300003284	3,4	12,0%	31.05.2023	tähtajata
Võlakiri EE3300002690	5,1	12,0%	31.08.2023	tähtajata
Võlakiri EE3300003706	5,0	8,0%	30.11.2023	30.11.2033

Lisa 19. Muud kohustised

	31.12.2023	31.12.2022
Finantskohustised		
Laekunud selgitamisel summad	8,4	7,0
Võlad hankijatele	1,3	0,7
Rendikohustis (lisa 20)	1,8	1,2
Finantskohustised kokku	11,5	8,9
Mittefinantskohustised		
Võlad töövõtjatele	3,6	2,8
Muud maksuvõlad	1,4	1,0
Eraldised	-	0,4
Muud lühiajalised võlad	1,2	1,4
Mittefinantskohustised kokku	6,2	5,6
Muud kohustised kokku	17,7	14,5

Laekunud selgitamisel summad hõlmavad klientidelt enne maksetähtaega laekunud summasid, mis ei ole veel seotud konkreetsete laenulepingutega, kuna nende maksete olemus on ebakindel.

Lisa 20. Rendikohustis

Allpool on esitatud rendikohustiste raamatupidamisväärtus aruandekuupäeval ja muutused perioodil:

	2023	2022
Saldo perioodi alguses	1,2	1,8
Lisandumine	1,2	0,4
Rendimaksud	-0,6	-0,8
Ümberliigitamine müügiks hoitavate varadega seotud kohustisteks (lisa 15)	-	-0,2
Saldo perioodi lõpus	1,8	1,2

Rendikohustistega seotud kasutusõigusvara kohta vt lisa 11 ja intressikulu kohta lisa 25.

Lisa 21. Omakapital

Aktsiakapital

Bigbank AS on aktsiaselts, mille põhikirjajärgseks miinimumkapitali suuruseks on 5,1 miljonit eurot ja maksimumkapitali suuruseks 12,8 miljonit eurot. Aktsiakapital koosneb 31. detsember 2023 ja 31. detsember 2022 seisuga 80 000 täielikult sisse makstud 100-eurose nimiväärtusega lihtaktsiast. Iga aktsia annab aktsionärile ühe hääle, mis annab aktsionärile õiguse osaleda aktsiaseltsi juhtimises ja kasumi jaotamisel ning aktsiaseltsi lõpetamisel allesjäänud vara jaotamisel.

Kohustuslik reservkapital

Vastavalt äriseadustikule moodustatakse kohustuslik reservkapital iga-aastastest puhas-kasumi eraldistest. Igal majandusaastal tuleb emattevõtte reservkapitali kanda vähemalt 1/20 puhaskasumist, kuni reservkapital moodustab 1/10 aktsiakapitalist. Reservkapitali võib kasutada kahjumi katmiseks, samuti aktsiakapitali suurendamiseks. Reservkapitalist ei või teha väljamakseid aktsionäridele.

Muud reservid

Muude reservide koosseisus kajastatakse:

- Realiseerimata kursivahed. Realiseerimata kursivahedena kajastatakse kursi vahesid, mis tekivad Kontserni arvestusvaluutat erinevat arvestusvaluutat kasutavate välismaiste üksuste raamatupidamise aruannete ümberhindamisel Kontserni arvestusvaluutasse.
- Vara ümberhindluse reservis kajastatakse materiaalne põhivara alla kuuluvate maa ja ehitiste ümberhindluse tulemusena jääkväärtuse suurenemine. Vara ümberhindluse reservist ei või teha omanikele kasumijaotisi.
- Õiglasest väärtuses läbi muu koondkasumi mõõdetavate võlaväärtpaberite õiglasest väärtuse muutused.

	31.12.2023	Muutus	31.12.2022	Muutus	31.12.2021
Valuutakursi muutuste reserv	1,0	-0,1	1,1	0,4	0,7
Vara ümberhindluse reserv	1,5	-2,1	3,6	2,8	0,8
Õiglasest väärtuses läbi muu koondkasumi mõõdetavate võlaväärtpaberite õiglasest väärtuse muutused	-0,7	0,6	-1,3	-0,9	-0,4
Kokku muud reservid	1,8	-1,6	3,4	2,3	1,1

Vaba omakapital

Kontserni vaba omakapital 31. detsembri 2023 seisuga moodustas 237,4 miljonit eurot (31. detsember 2022, korrigeeritud: 199,8 miljonit eurot).

Dividendid

Dividende on makstud järgnevalt:

- 2023. aastal 75,00 eurot aktsia kohta, kokku 6,0 miljonit eurot; ja
- 2022. aastal 75,00 eurot aktsia kohta, kokku 6,0 miljonit eurot.

Lisa 22. Tütarettevõtted

Järgmises tabelis on toodud kontserni tütarettevõtete andmed.

Tütarettevõtte	Asukohariik	Omakapital	Osalus	
			2023	2022
OÜ Rüütli Majad	Eesti Vabariik	4,3	100%	100%
OÜ Rüütli Property	Eesti Vabariik	11,4	100%	100%
OÜ Papiniidu Property	Eesti Vabariik	2,2	100%	100%
OÜ Pärnu mnt 153	Eesti Vabariik	0,9	100%	100%
Palupera Põllud OÜ*	Eesti Vabariik	3,6	100%	100%
Balti Võlgade Sissenõudmise Keskus OÜ	Eesti Vabariik	2,5	100%	100%
AS Baltijas Izaugsmes Grupa	Läti Vabariik	2,4	100%	100%

* Tütarettevõtte Palupera Põllud OÜ majandustegevus on lõpetatud, vt lisa 15.

Lisa 23. Tegevussegmentid

Ärisegmentid on Kontserni tegevuse osad, mille kohta on kättesaadavad eraldi finantsandmed, mis võimaldavad juhatusel ja nõukogul jälgida regulaarselt äritulemusi. Kontsern jaotab oma pangandustegevuse kaheks peamiseks segmentiks: jaepangandus ja ettevõtete pangandus. Neile lisandub muude tegevuste segment.

Segmentiaruandlus koostatakse Kontserni tegevjuhtkonnale esitatavate sisearuannete alusel. Kontserni kõrgeim äriotsustaja on Bigbank AS-i juhatus, kes jälgib regulaarselt sisearuandeid, et tegevuste, sh tegevussegmentide tulemusi hinnata ja ressursse tõhusalt jaotada. Kontserni pangandusega seotud äritegevus on jaotatud kahte klientide jaotusest lähtuvasse tegevussegmenti: jaepangandus ja ettevõtete pangandus. Jaepanganduse segment hõlmab kõiki riike, kus Bigbank tegutseb, ja ettevõtete panganduse segment Balti riike. Mõlemad segmentid pakuvad klientidele laenutooteid ja kaasavad hoiuseid. Kontserni kinnisvarainvesteeringute ja põllumajandusega tegelevad äriettevõtted koos pangandust toetavate tegevustega (sh *treasury*) moodustavad muude tegevuste segmenti. Segmentide vahelised laenamised, osutatud teenused ning omavahelised nõuded ja kohustused on näidatud allpool tabelis elimineerimisena.

Tegevussegmendi tulem on segmendi netokasum, mis sisaldab otseselt segmendiga seotud finantsnäitajaid. Jae- ja ettevõtete panganduse segmendid sisaldavad veel segmentide vahel jaotatud finantsnäitajaid (muud tegevustulud ja -kulud, tegevuskulud ning tulumaksukulu), mis jaotatakse vastavalt nende olemusele kas laenuportfelli mahu, laenude arvu või segmendiga seotud töötajate arvu alusel. Jaotus põhineb sisehindadel. Segmentide omavahelistes tehingutes (sh laenu andmine ja teenuste osutamine Kontserni ettevõtetele) ei ole kasutatud turuhinnast oluliselt erinevaid hindasid. Segmendi varad ja kohustised koosnevad otseselt segmendiga seotud varadest ja kohustistest ning segmendile laenuportfelli mahu alusel jaotatud varadest ja kohustistest.

Segmentide kasum 2023

	Jae- pangandus	Ettevõtete pangandus	Muud tegevused	Elimineerimine	Kokku
Intressitulud	101,7	41,3	0,2	-2,3	140,9
Intressikulu	-30,0	-12,4	-2,9	2,4	-42,9
Neto intressitulud	71,7	28,9	-2,7	0,1	98,0
Teenustasutulud	8,5	-	-	-	8,5
Teenustasukulu	-0,2	-0,1	-	-	-0,3
Neto teenustasud	8,3	-0,1	-	-	8,2
Netokasum finantsvaradelt ja mittefinantsvara kajastamise lõpetamisest	-	8,9	-1,1	-	7,8
Neto muud tegevustulud ja -kulud	-4,1	-0,1	2,7	-0,7	-2,2
Neto tegevustulud kokku	75,9	37,6	-1,1	-0,6	111,8
Tegevuskulud ja eraldiste kulu	-33,7	-11,8	-0,3	0,6	-45,2
Kinnisvarainvesteeringute õiglase väärtuse muutusest tulenev kasum/-kahjum	-	-	3,4	-	3,4
Kasum enne allahindluste kulu	42,2	25,8	2,0	-	70,0
Neto laenuõuete ja finantsinvesteeringute allahindlused	-20,7	-0,2	-	-	-20,9
Kasum enne maksustamist	21,5	25,6	2,0	-	49,1
Tulumaks	-4,5	-3,2	-	-	-7,7
Aruandeaasta jätkuvate tegevuste kasum	17,0	22,4	2,0	-	41,4

Segmentide varad ja kohustised seisuga 31. detsember 2023

	Jae- pangandus	Ettevõtete pangandus	Muud tegevused	Elimineerimine	Kokku
Varad kokku	1 483,8	762,3	89,1	-44,1	2 291,1
Kohustised kokku	1 986,3	52,9	45,9	-42,0	2 043,1

Segmentide kasum 2022, korrigeeritud

	Jae- pangandus	Ettevõtete pangandus	Muud tegevused	Elimineerimine	Kokku
Intrassitulu	75,5	21,1	0,6	-1,6	95,6
Intrassikulu	-9,5	-3,7	-1,2	1,2	-13,2
Neto intrassitulu	66,0	17,4	-0,6	-0,4	82,4
Teenustasutulu	7,7	-	-	-	7,7
Teenustasukulu	-0,2	-0,1	-	-	-0,3
Neto teenustasud	7,5	-0,1	-	-	7,4
Netokasum finantsvaradelt ja mittefinantsvara kajastamise lõpetamisest	-	1,1	-0,4	-	0,7
Neto muud tegevustulud ja -kulud	-2,5	-0,2	2,7	-0,7	-0,7
Neto tegevustulud kokku	71,0	18,2	1,7	-1,1	89,8
Tegevuskulud ja eraldiste kulu	-34,5	-7,9	-0,3	0,7	-42,0
Kinnisvarainvesteeringute õiglase väärtuse muutusest tulenev kasum/-kahjum	-	-	4,5	-	4,5
Kasum enne allahindluste kulu	36,5	10,3	5,9	-0,4	52,3
Neto laenuõuete ja finantsinvesteeringute allahindlused	-15,5	-	-	-	-15,5
Kasum enne maksustamist	21,0	10,3	5,9	-0,4	36,8
Tulumaks	-1,8	-1,7	-	-	-3,5
Aruandeaasta jätkuvate tegevuste kasum	19,2	8,6	5,9	-0,4	33,3

Segmentide varad ja kohustised seisuga 31. detsember 2022, korrigeeritud

	Jae- pangandus	Ettevõtete pangandus	Muud tegevused	Elimineerimine	Kokku
Varad kokku	1 040,4	554,4	92,6	-42,4	1 645,0
Kohustised kokku	1 404,3	32,1	39,0	-42,4	1 433,0

Lisa 24. Intressitulu

	2023	2022 korrigeeritud
Korrigeeritud soetusmaksumuses mõõdetud klientidele antud laenudelt	130,5	94,5
Võlaväärtpaberitelt	0,2	0,5
Pankade ja keskpankade hoiustelt	10,2	0,4
Intressitulu kohustistelt	-	0,2
Kokku	140,9	95,6

Lisa 25. Intressikulu

	2023	2022
Hoiustelt	37,1	11,1
Võlgnevuselt pankadele	0,6	0,2
Võlakirjadelt	5,2	1,7
Muu intressikulu	-	0,2
Kokku	42,9	13,2

Lisa 26. Muud tegevustulud

	2023	2022
Renditulu	3,5	3,6
Sissenõudemenetlusega seotud tulud*	0,8	0,5
Muud äritulud	0,3	0,3
Kokku	4,6	4,4

* Võlgade sissenõudemenetlusega seotud tulud ja kulude hüvitised.

Lisa 27. Muud tegevuskulud

	2023	2022
Õigusliku reguleerimise kulud	3,1	1,1
Kinnisvarainvesteeringute kulu	1,5	1,6
Registrite päringute kulud	0,6	1,1
Täitemenetluse protsessiga seotud kulud	0,5	0,5
Muud	1,1	0,8
Kokku	6,8	5,1

Lisa 28. Palgakulud

	2023	2022
Palgakulud	18,8	16,7
Sotsiaalmaksud*	4,8	4,2
Tervishoiukulud ja erisoodustused töötajatele (sh maksud)	0,4	0,4
Kokku	24,0	21,3

* Lähtuvalt kohalikust seadusandlusest tööjõu maksustamisel, on osade filiaalide sotsiaalmaksudkulud marginaalsed ja need sisalduvad palgakuludes.

Koos Nesti arendamisega seotud kapitaliseeritud palga- ja tööjõumaksud kuludega (vt lisa 13) on palgakulud ja nendega seotud maksud 3,7 miljoni euro võrra suuremad.

Täistööajaga aasta keskmine töötajate arv oli 479 (2022: 461).

Lisa 29. Halduskulud

	2023	2022
Turunduskulud	8,6	11,1
Lühiajalised rendid	0,2	0,1
Töökohtadega seotud kulud	0,7	1,1
Muud personaliga seotud kulud	1,4	1,5
Tarkvarakulud	1,7	1,5
Muud teenused	1,3	0,6
Postikulud	0,2	0,2
Kommunikatsioonikulud	0,9	0,7
Muud kulud	0,2	0,2
Kokku	15,2	17,0

Lisa 30. Puhaskasum aktsia kohta

	2023	2022 korrigeeritud*
Jätkuvate tegevuste kasum, mln eurodes	41,4	33,3
Lõppevate tegevuste kasum, mln eurodes	-0,6	-0,6
Aruandeaasta puhaskasum, mln eurodes	40,8	32,7
Aktsiate arv aasta alguses, tk	80 000	80 000
Aktsiate arv aasta lõpus, tk	80 000	80 000
Lihtaktsiate kaalutud keskmine arv, tk	80 000	80 000
Puhaskasum aktsia kohta jätkuvatest tegevustest, eurodes	517	416
Puhaskasum aktsia kohta lõppenud tegevustest, eurodes	-7	-7
Puhaskasum aktsia kohta, eurodes*	510	409

* Vt lisad 4 ja 15.

Arvestades, et aktsiate tulu lahustava toimega instrumente Kontsernil 2023. ja 2022. aasta lõpu seisuga ei olnud, oli lahustatud puhaskasum sama mis tava puhaskasum aktsia kohta.

Dividendimaksud

	Summa aktsia kohta (eurodes)	Summa kokku (mln eurodes)
Makstud ja deklareeritud aastal 2023	75,0	6,0
Makstud ja deklareeritud aastal 2022	75,0	6,0

Pärast aruandepäeva on juhatus teinud ettepaneku maksta 2023. aasta majandusaasta eest dividende summas 8,0 miljonit eurot, 100 eurot aktsia kohta.

Lisa 31. Tulumaks

Tulumaksukulu

	2023	2022
Maksueelne kasum	48,5	36,2
Tulumaks (20% Eesti maksumääraga)	9,7	7,2
Vähendatud maksumäära mõju (sh 0%)	-2,0	-4,3
Eelmistel perioodidel kajastamata maksutulu	-	0,6
Efektiivne tulumaks	7,7	3,5
sh emaettevõtte tulumaksukulu	2,7	1,0
sh välisriikide üksuste tulumaksukulu	5,0	2,5

Ülaltoodud tulumaksu arvestati Leedus, Soomes ja Rootsis teenitud kasumilt ja see sisaldab avansilist tulumaksu, mida krediidasutused peavad Eestis tasuma. 2023. aasta lõpus kehtestati Lätis krediidasutustele sarnaselt Eestile kohustuslik avansiline tulumaks, mis kuulub esmakordselt tasumisele 2024. aastal ja mida arvestatakse 2023. aasta maksueelselt kasumilt, mistõttu on aruandeaasta maksukulu võrreldes aasta varasemaga üle kahe korra suurem. Kuni 2022. aastani Lätis teenitud kasumi jaotamisega kaasnev tulumaksukulu oleks 10,6 miljonit eurot ja seda kajastatakse aruandeväliselt.

Kontserni tulumaksueelne kasum sisaldab nii jätkuvate kui lõppenud tegevuste kasumit, 2022. aasta kasumit on korrigeeritud.

Aktisionäridele dividendide väljamaksmisega ei kaasnenud tulumaksu ei 2023. ega 2022. aastal.

Tingimuslik tulumaksukohustus

Kontserni jaotamata kasum seisuga 31. detsember 2023 moodustas 237,4 miljonit eurot (31. detsember 2022, korrigeeritud: 199,8 miljonit eurot).

Vastavalt Eesti tulumaksuseadusele kehtis 2023. aastal kasumi jaotamisel, sealhulgas dividendidele, netoväljamaksele kohaldatav maksumäär 20/80. Maksimaalne võimalik tulumaksukohustise summa, mis võib kaasneda kogu jaotamata kasumi väljamaksmisel dividendidena, on 47,5 miljonit eurot, seega netodividendidena oleks võimalik välja maksta 189,9 miljonit eurot.

Dividendidelt tasumisele kuuluv Kontserni tulumaks on arvestatud selliselt, et maksubaasist on maha arvatud välisiirigi püsivatele tegevuskohtadele (filiaalid) omistatud kasumid ja tasumisele kuuluvat tulumaksu on vähendatud avansilise tulumaksu võrra, mida krediidasutused peavad Eestis tasuma. Maksimaalne tegelik eelduslik tulumaksukohustise summa, mis võib kaasneda kogu jaotamata kasumi väljamaksmisel dividendidena, on 24,5 miljonit eurot ja netodividendidena oleks võimalik välja maksta 212,9 miljonit eurot. Tulumaksukohustise summa sisaldab Läti jaotatavalt kasumilt arvestatud edasilükkunud tulumaksu.

Maksimaalse võimaliku tulumaksukohustise arvestamisel on lähtutud eeldusest, et jaotatavate netodividendide dividendide tulumaksu kulu summa ei või ületada jaotuskõlblikku kasumit 31. detsembri 2023 seisuga.

Lisa 32. Rendid

Kontsern rentnikuna – kasutusrendid

Kontsernil on kontoripindade rendilepingud, üldjuhul tähtajaga 3 kuni 10 aastat. Rendilepinguid võib tühistada 1-kuulise kuni 10-aastase etteteatamisega, tähtajalisi rendilepinguid saab pikendada turutingimustel. Samuti on Kontsernil mõned kontoriruumide rendilepingud, mille tähtaeg on kuni 12 kuud, ja väikese väärtusega kontoriseadmete rendilepinguid. Kontsern kohaldab nendele rendilepingutele lühiajalise rendi ja väheväärtusliku vara rentimise erandeid. Halduskulude hulgas kajastatud lühiajaliste rentide kulud ulatusid 2023. aastal 0,2 miljoni euroni (2022: 0,1 miljonit eurot).

Kontsern kajastas 2023. aastal kontoriruumide kasutusõigusvaradelt amortisatsioonikulusid summas 0,6 miljonit eurot (2022: 0,7 miljonit eurot), vt lisad 11 ja 35. Rendikohustise muutuste kohta vt lisa 20.

Kontsern rendileandjana

Kontsern rendib äripindu ja põllumajandusmaid.

Mittekatkestatavatest rentidest saada-olev tulevikumaksete miinimumsumma

	31.12.2023	31.12.2022
Kuni 1 aasta	2,6	2,7
1 kuni 5 aastat	4,4	4,9
Üle 5 aasta	0,9	0,9

Renditulu- ja kulude kohta vt lisa 12.

Lisa 33. Panditud varad

Koormatud varad tekivad läbi tagatise vastu saadud laenude ja teiste kohustiste. Seisuga 31. detsember 2023 tagatiseks panditud varad puudusid (31. detsember 2022: 0 miljonit eurot).

Lisa 34. Potentsiaalsed kohustised

Laenude ja krediidiliinide kasutamata jääk moodustas seisuga 31. detsember 2023 summa 134,9 miljonit eurot (31. detsember 2022: 113,6 miljonit eurot).

Lisa 35. Täiendav teave rahavoogude kohta

Muutused finantseerimistegevusest tulenevates kohustistes 2023. aastal

	Allutatud võlakirjad	Laen teistest krediidasutustest	Rendikohustis
Saldo perioodi alguses	40,1	9,2	1,2
Rahavoo kirjed:			
Laekumised	36,2	-	-
Tasutud	-5,3	-0,8	-0,6
Mitterahalised kirjed:			
Tekkepõhised intressid, ümberhindlus ja kohustise lisandumine	5,1	0,5	1,2
Saldo 31.12.2023	76,1	8,9	1,8

Muutused finantseerimistegevusest tulenevates kohustistes 2022. aastal

	Allutatud võlakirjad	Laen keskpangast	Laen teistest krediidi- asutustest	Rendi- kohustis
Saldo perioodi alguses	15,0	36,5	-	1,8
Rahavoo kirjed:				
Laekumised	25,0	-	9,3	-
Tasutud	-1,2	-36,3	-0,3	-0,8
Mitterahalised kirjed:				
Tekkepõhised intressid, ümberhindlus ja kohustise lisandumine	1,7	-0,2	0,2	0,4
Võlakirjade väljastamise tehingukulud	-0,4	-	-	-
Ümberliigitamine müügiks hoitavate varadega seotud kohustisteks (lisa 15)	-	-	-	-0,2
Saldo 31.12.2022	40,1	-	9,2	1,2

Lisa 36. Tehingud seotud osapooltega

Osapooli loetakse seotuks juhul, kui üks osapool omab kas kontrolli teise osapoole üle või olulist mõju teise osapoole äriolulistele otsustele. Seotud osapooled on:

- Bigbank AS-i aktsionärid;
- Kontserni ettevõtete juhatuste ja nõukogude liikmed;
- eelnevalt kirjeldatud isikute lähisugulased;
- eelnimetatud isikutega seotud ettevõtted, välja arvatud juhul, kui antud isikutel puudub võimalus avaldada olulist mõju ettevõtte äriolulistele otsustele.

2023. aastal moodustasid Kontserni ettevõtete juhatuste liikmetele arvestatud tasud koos maksudega 1,8 miljonit eurot (2022: 1,9 miljonit eurot) ning nõukogu liikmetele arvestatud tasud koos maksudega 95 tuhat eurot (2022: 70 tuhat eurot).

31. detsembri 2023 seisuga oli Kontsernil nõudeid seotud osapoolte vastu („Nõuded klientidele“) summas 10,4 miljonit eurot (31. detsember 2022: 9,4 miljonit eurot), mis olid liigitatud 1. etappi. Need laenuõuded ei sisaldanud allahindlusi, kuna kõik laenud on tagatud (allahindluste summa 31. detsember 2022: 9 tuhat eurot). Intressitulu vastavalt nõuetelt moodustas 2023. aastal 0,6 miljonit eurot (2022: 0,3 miljonit eurot) ja laenuõuete allahindluste kulu 16 tuhat eurot (2022: 16 tuhat eurot). Seotud osapooltele antud laenud on väljastatud turutingimustel.

Juhatuse ja nõukogu liikmed ning nendega seotud osapooled omavad bilansikuupäeva seisuga 748 Bigbanki võlakirja, kokku nominaalväärtuses 748 tuhat eurot (31. detsember 2022: 245 tuhat eurot).

	31.12.2023	31.12.2022
Nõuded klientidele	10,4	9,4
sh juhatuse ja nõukogu liikmetele	1,8	1,8
sh seotud osapooltega seotud ettevõtetele	8,6	7,6
Allutatud võlakirjad	0,7	0,2
sh juhatuse ja nõukogu liikmetele	0,7	0,2

Kontsern finantseerib Kontserni tütarettevõtteid ja filiaale pikaajaliste laenudega. Sellised laenud on konsolideeritud raamatupidamise aruandes elimineeritud.

Lisa 37. Aruandeperioodijärgsed sündmused

Kontserni tütarettevõtte Palupera Põllud OÜ (ühendatav ühing) ühendati Kontserni tütarettevõttega OÜ Rütli Property (ühendav ühing). Ühinemisotsused võeti vastu 2. jaanuaril 2024 ning ühinemine kanti äriregistrisse 12. veebruaril 2024. Palupera Põllud OÜ kustutati äriregistrist 12. veebruari 2024 seisuga. Ühinemise bilansipäev oli 1. jaanuar 2024.

1. jaanuaril 2024 hakkas Kontsern taas väljastama tarbimislaene Bulgaaria filiaalis (nende väljastamine peatati 2022. aasta lõpus).

Lisa 38. Olulised arvestuspõhimõtted

Selles lisas on toodud konsolideeritud raamatupidamise aastaaruannete koostamisel kasutatud olulised arvestuspõhimõtted, mida ei ole eespool lisades juba avalikustatud. Neid põhimõtteid on järjepidevalt rakendatud kõikidel käsitletud aastatel, kui ei ole märgitud teisiti.

Lisaks võttis Kontsern alates 1. jaanuarist 2023 kasutusele arvestuspõhimõtete avalikustamise vastavalt IAS 1 ja IFRSi rakendusjuhendi nr 2 muudatustele, mille eesmärk on aidata ettevõtetel avalikustada arvestuspõhimõtete kohta kasulikumat teavet. Muudatused nõuavad vaid „oluliste“ arvestuspõhimõtete avalikustamist, asendades varasema „peamiste“ arvestuspõhimõtete avalikustamise nõude.

Teave arvestuspõhimõtete kohta on oluline, kui selle väljajätmine, ebaõige esitamine või varju jätmise võib mõjutada aruande põhikasutajate poolt tehtavaid otsuseid.

Kuigi muudatused ei toonud kaasa mingeid muudatusi arvestuspõhimõtetes endis, mõjutasid need teatud juhtudel käesolevas lisas esitatud teavet.

KONSOLIDEERIMINE

Filiaalid

Filiaalid on ettevõtte nimel teenuste pakkumiseks loodud majandusüksused. Filiaal ei ole iseseisev juriidiline isik. Ettevõtte vastutab filiaali tegevusest tulenevate kohustuste eest. Välismaal asuvate filiaalide kohta peetakse eraldi raamatupidamist. Ettevõtte konsolideerib eraldi raamatupidamist omavate filiaalide raamatupidamisaruanded alates tegevuse algusest kuni filiaali tegevuse lõpetamiseni.

Tütarettevõtted

Tütarettevõtetena käsitletakse kõiki ettevõtteid, mille üle Kontsernil on kontroll. Kontroll loetakse saavutatuks, kui Kontsern on mõjutatud või tal on õigus investeeringu muutuvtulule ning tal on võime neid tulusid mõjutada läbi oma mõjuvõimu investeeritava üle. Täpsemalt omab Kontsern kontrolli siis ja ainult siis kui ta:

- omab mõjuvõimu investeeritava üle (st eksisteerivad õigused, mis annavad käesoleval ajal võimekuse juhtida investeeritava vastavaid tegevusi);
- on mõjutatud või tal on õigus muutuvtulule läbi oma osaluse investeeritavas;
- omab võimekust mõjutada tulusid läbi oma mõjujõu investeeritava üle.

Üldjuhul eeldatakse, et häälteenus annab kontrolli. Tütarettevõtted konsolideeritakse täielikult alates päevast, kui Kontsern omandab kontrolli. Konsolideerimine lõpetatakse päevast, kui kontroll lõpeb.

Äriühendused

Tütarettevõtte soetamist kajastatakse ostumeetodil (v.a ühise kontrolli all toimuvad äriühendused, mida kajastatakse korrigeeritud ostumeetodil). Vastavalt ostumeetodile võetakse omandatud ettevõtte varad, kohustised ja tingimuslikud kohustised arvele nende õiglasest väärtusest ning omandatud osaluse soetusmaksumuse ja omandatud netovara õiglasest väärtuse vahe kajastatakse positiivse või negatiivse firmaväärtusena. Alates omandamise kuupäevast kajastatakse omandatud ettevõtte varad, kohustised ja tingimuslikud kohustised ning tekkinud positiivne firmaväärtus konsolideeritud finantsseisundi aruandes ning osalus omandatud ettevõtte tuludes ja kuludes kajastatakse konsolideeritud koondkasumiaruandes. Negatiivne firmaväärtus – soodusost – kajastatakse koheselt tuluna. Soetusmaksumuse hulka ei loeta äriühendusega seotud tehingukulud (v.a soetamiseks emiteeritud võla- või omakapitaliinstrumentidega seotud kulud) ning need kajastatakse koheselt perioodi kasumis või kahjumis.

Ühise kontrolli all olevate ettevõtete vahel toimunud äriühendusi kajastatakse korrigeeritud ostumeetodil, mille kohaselt kajastatakse omandatud osalus teises ettevõttes omandatud netovara raamatupidamisväärtuses (st nagu omandatud varad ja kohustised olid kajastatud omandatud ettevõtte bilansis) ning omandatud osaluse soetusmaksumuse ja omandatud netovara raamatupidamisväärtuse vahe kajastatakse omandava ettevõtte omakapitali vähenemise või suurenemisenä.

Konsolideerimisel elimineeritud tehingud

Konsolideeritud aruandes on rida-realt konsolideeritud kõigi emaettevõtte kontrolli all olevate üksuste (v.a edasimüügi eesmärgil omandatud tütarettevõtted) finantsnäitajad. Konsolideeritud aruannete koostamisel on elimineeritud kõik Kontserni kuuluvate ettevõtete vastastikused saldod, omavahelised tehingud ja nende tulemusena tekkinud realiseerumata kasumid ning kahjumid, v.a juhul, kui on viiteid vara väärtuse langusele. Kõikide Kontserni kuuluvate ettevõtete arvestuspõhimõtted on kooskõlas Kontserni arvestuspõhimõtetega. Vajadusel on tütarettevõtete ja filiaalide arvestuspõhimõtteid muudetud vastavaks Kontserni arvestuspõhimõtetele.

VÄLISVALUUTA

Välisvaluutapõhised tehingud

Välisvaluutapõhised tehingud arvestatakse arvestusvaluutasse tehingu päeval kehtiva keskpanga kursiga. Finantsseisundi aruandes hinnatakse välisvaluutapõhised mone-taarsed varad ja kohustised ümber aruandepäeval kehtiva keskpanga kursiga. Rahaliste varade või kohustistega seotud kursivahedest tekkinud kasum või kahjum on aruandeperioodi alguse arvestusvaluutas fikseeritud korrigeeritud soetusmaksumuse ja perioodi lõpul kehtiva vahetuskursiga ümberhinnatud välisvaluutas fikseeritud korrigeeritud soetusmaksumuse vahe. Välisvaluutas fikseeritud mitterahalised varad ja kohustised, mida kajastatakse õiglases väärtuses, hinnatakse arvestusvaluutasse ümber kasutades nende õiglase väärtuse määramise kuupäeval kehtinud valuutakursse. Välisvaluutas fikseeritud mitterahalised varad ja kohustised, mida kajastatakse ajalooliste kurssidega, hinnatakse arvestusvaluutasse ümber kasutades tehingu päeval kehtivaid valuutakursse. Ümberhindamisest saadud kursikasumid ja kahjumid kajastatakse aruandeperioodi koondkasumiaruande real „Netokasum(kahjum) vahetuskursi erinevustest“.

Välisriikides asuvate konsolideerimisgruppi kuuluvate üksuste aruannete teisendamine

Kontserni üksuste raamatupidamise aruanded on koostatud selles valuutas, mis on iga üksiku üksuse äritegevuse põhilise majanduskeskkonna valuuta (arvestusvaluuta). Konsolideeritud aruanded on koostatud miljonites eurodes, mis on Kontserni esitusvaluuta. Sellest tulenevalt teisendatakse välismaiste konsolideerimisgruppi kuuluvate üksuste varad ja kohustised ning õiglase väärtuse korrigeerimised eurodesse aruandekuupäeva Euroopa keskpanga kursiga.

Välisriikides asuvate konsolideerimisgruppi kuuluvate üksuste tulud ja kulud teisendatakse eurodesse aruandeperioodi keskmise kursiga. Erinevate valuutakursside kasutamisest tekkinud kursivahe kajastatakse finantsseisundi aruandes omakapitali koosseisus kirjel „Muud reservid“ ja muutus kursivahedes kajastatakse muus koondkasumis kirjel „Välismaiste äriüksuste ümberarvestamise kursivahed“.

NETOARVESTUSED

Finantsvarade ja -kohustiste vahel teostatakse netoarvestusi ainult juhul, kui selleks on juriidilist jõudu omav õigus ja ühtlasi on kavas nimetatud summasid tasaarvestada või realiseerida vara ja katta kohustis samaaegselt.

FINANTSINSTRUMENDID

Finantsinstrumendid - olulised mõõtmisega seotud mõisted

Õiglane väärtus on hind, mis saadaks vara müügil või makstaks kohustise üleandmisel mõõtmiskuupäeval turuosaliste vahelises tavapärasel tehingus. Õiglase väärtuse parimaks tõendiks on hind aktiivsel turul. Aktiivne turg on turg, kus vara või kohustisega seotud tehingute sagedus ja maht on piisavad selleks, et anda pidevalt teavet hinna kohta. Aktiivsel turul kaubeldavate finantsinstrumentide õiglane väärtus on üksiku vara või kohustise noteeritud hinna ja majandusüksusele kuuluva vastava instrumendi koguse korrutis. See kehtib ka siis, kui turu tavapärane kauplemaht ei ole olemasoleva koguse jaoks piisav ja korraldus müüa positsioon ühe tehinguga võib noteeritud hinda mõjutada. Finantsvarade hindamisel loetakse noteeritud hinnaks antud hetke pakkumishinda.

Kui finantsinstrumendi turuhinna kohta ei ole võimalik välistest allikatest teavet saada, siis kasutatakse selle väärtuse mõõtmiseks hindamistehnikat, näiteks diskonteeritud rahavoogude meetodit, võrdlust mitteseotud osapoolte vaheliste hiljutiste turutehingutega või investeerimisobjekti finantsteabe analüüsi. Õiglasi väärtusi liigitatakse vastavalt tasemele, kuhu nende mõõtmise sisendid õiglase väärtuse hierarhias kuuluvad, järgmiselt: (i) esimesele tasemele kuuluvad mõõtmistulemused, mille sisenditeks on identsete varade või kohustiste (korrigeerimata) noteeritud hinnad aktiivsetel turgudel, (ii) teisele tasemele mõõtmistulemused, mille kõik olulised sisendid on vara või kohustise puhul kas otseselt (hinnana) või kaudselt (hindadest tuletatuna) jälgitavad ja (iii) kolmandale tasemele mõõtmistulemused, mis ei põhine ainult jälgitavatel turuandmetel (st mõõtmiseks kasutatakse olulisi mittejälgitavaid sisendeid).

Tehingukulud on lisakulud, mis on otseselt seotud finantsinstrumendi omandamise, emiteerimise või võõrandamisega. Lisakulu on kulu, mis ei oleks tekkinud, kui tehingut ei oleks toimunud. Tehingukulude hulka kuuluvad tasud ja vahendustasud, mida makstakse agentidele (sh müügiagentidena tegutsevatele töötajatele), nõustajatele, maakleritele ja vahendajatele, järelevalveorganite ja väärtpaberibörside poolt nõutavad summad ning omandiõiguse üleminekuga kaasnevad maksud ja lõivud. Tehingukulude hulka ei kuulu võlainstrumentide lisatasud või allahindlused, finantseerimiskulud ning sisemised haldus- või hoidmiskulud.

Korrigeeritud soetusmaksumus on finantsinstrumendi esmasel kajastamisel kajastatud summa, millest on maha arvatud põhiosa tagasimaksud, millele on liidetud kogunenud intress ja millest finantsvarade puhul on maha arvatud ka võimalikud eeldatava krediidi-kahju katteks moodustatud allahindlused. Kogunenud intress sisaldab muuhulgas esmasel kajastamisel kapitaliseeritud tehingukulude ja lisatasude või allahindluste sisemise intressimäära meetodil arvestatud amortisatsiooni. Kogunenud intressitulu ja kogunenud intressikulu, sh kogunenud kupongiintressi ja allahindluste või lisatasude (sh esmasel kajastamisel kapitaliseeritud tasude) amortisatsiooni, ei esitata eraldi, vaid lisatakse vastavate instrumentide jääkväärtusele finantsseisundi aruandes.

Sisemise intressimäära meetod on meetod intressitulude või -kulude jaotamiseks asjakohasele perioodile nii, et kogu perioodi vältel oleks intressimäär instrumendi jääkväärtuse suhtes sama (sisemine intressimäär). Sisemine intressimäär on määr,

millega diskonteeritakse hinnangulised tulevased maksed või laekumised (välja arvatud tulevased krediidikahjud) finantsinstrumendi eeldatava kehtivusaja või vajaduse korral lühema perioodi jooksul täpselt finantsvara või kohustise brutojääkväärtusesse.

Sisemine intressimäär diskonteerib muutuva intressimääraga instrumentide rahavoogusid järgmise intressimäära muutmise kuupäevani. Erandiks on lisatasud ja allahindlused, mis väljendavad instrumendi muutuva intressimääraga seotud krediidiriski marginaali, ja muud muutujad, mida ei korrigeerita turutingimustele vastavaks. Selliseid lisatasusid ja allahindlusi amortiseeritakse instrumendi kogu eeldatava kehtivusaja jooksul. Nüüdisväärtuse arvutamisel võetakse arvesse kõiki lepingu poolte vahel makstud või saadud tasusid, mis on sisemise intressimäära olemuslikeks osadeks. Finantsvarade puhul, mille väärtus on langenud nende ostmise või väljaandmise hetkel, korrigeeritakse esmasel kajastamisel sisemist intressimäära krediidiriskiga, st see arvutatakse esmasel kajastamisel eeldatavate rahavoogude, mitte lepinguliste maksete alusel.

Finantsinstrumendid – esmane kajastamine

Õiglasel väärtuses läbi muu koondkasumi mõõdetavaid finantsinstrumente kajastatakse nende esmasel kajastamisel õiglasel väärtuses. Kõiki muid finantsinstrumente kajastatakse nende esmasel kajastamisel õiglasel väärtuses, mida on korrigeeritud tehingukulude või esimese päeva kasumi või kahjumiga (vt lõiku „Nõuded klientidele“). Esmasel kajastamisel on õiglase väärtuse parimaks tõendiks tehinguhind. Esmasel kajastamisel kajastatakse kasum või kahjum vaid juhul, kui õiglane väärtus erineb tehinguhinnast ja seda tõendavad muud jälgitavad jooksvad turutehingud sama instrumendiga või hindamistehnika abil saadud mõõtmistulemus, mille sisenditeks on ainult jälgitavate turgude andmed. Pärast instrumentide esmast kajastamist kajastatakse korrigeeritud soetusmaksumusel mõõdetavate finantsvarade ja õiglasel väärtuses läbi muu koondkasumi mõõdetavate võlakirjainvesteeringute eeldatavate krediidikahjude katmiseks moodustatud allahindlused, millega seoses kajastatakse kohe ka arvestuslik kahjum.

Kõiki finantsvarade oste ja müüke, mille puhul tuleb vara anda üle ajavahemiku jooksul, mis on kehtestatud õigusaktidega või vastab konkreetse turu tavadele (tavapärasel turutingimustel toimuvad ostud ja müügid), kajastatakse tehingupäeval, mis on kuupäev, mil Kontsern võtab endale vara ostmise või müümise kohustuse. Kõiki muid oste kajastatakse siis, kui Kontsernist saab instrumendi lepinguline osapool.

Finantsvarad – liigitamine ja edasine mõõtmine – mõõtmiskategooriad

Kontsern liigitab finantsvarasid järgmistesse mõõtmiskategooriatesse: õiglasel väärtuses läbi kasumi või kahjumi, õiglasel väärtuses läbi muu koondkasumi ja korrigeeritud soetusmaksumusel kajastatavad finantsvarad. Võlainstrumentidest finantsvarade liigitamine ja edasine mõõtmine sõltub: (i) ärimudelil, mille abil Kontsern vastavat varade portfelli haldab, ja (ii) vara rahavoogude tunnustest.

Finantsvarad – liigitamine ja edasine mõõtmine – ärimudel

Ärimudel väljendab seda, kuidas Kontsern varasid rahavoogude tekitamiseks haldab – kas Kontserni eesmärk on: (i) saada ainult varade lepingulisi rahavooge (hoida finantsvara lepingupõhiste rahavoogude saamiseks) või (ii) saada nii varade lepingulisi kui ka müügist tulenevaid rahavooge (hoida finantsvara lepingupõhiste rahavoogude saamiseks).

ja müügiks). Kui eesmärk ei ole (i) ega (ii), siis liigitatakse finantsvarad ärimudelisse „muu“ ja mõõdetakse õiglases väärtuses läbi kasumi või kahjumi.

Ärimudel määratletakse varade grupile (portfelli tasandil), võttes arvesse kõiki hindamiskuupäeval kättesaadavaid asjakohaseid tõendeid tegevuste kohta, mille abil Kontsern saavutab portfelli seatud eesmärgi. Ärimudeli määratlemisel võtab Kontsern muuhulgas arvesse portfelli eesmärki ja koosseisu.

Finantsvarad – ümberliigitamine

Finantsinstrumendid liigitatakse ümber ainult siis, kui Kontsern muudab terve vastava portfelli haldamise ärimudelit. Ümberliigitamine on edasiulatuva mõjuga ja see hakkab kehtima alates ärimudeli muutmisele vahetult järgneva aruandeperioodi algusest.

Finantsvarad – mahakandmine

Finantsvara kantakse finantsseisundi aruandest kas tervikuna või osaliselt maha siis, kui kõik praktilised meetmed võla sisse nõudmiseks on ammendunud ja Kontsern on jõudnud järeldusele, et võla tasumist ei ole mõistlik eeldada. Maha kandmine tähendab kajastamise lõpetamist. Kontsern võib kanda maha finantsvara, millega suhtes täitemenetlus veel kestab, kui Kontsern püüab sisse nõuda summat, millele tal on õigus, kuid mille tasumist ei ole mõistlik eeldada.

Finantsvarad – kajastamise lõpetamine

Kontsern lõpetab finantsvara kajastamise, kui (a) vara on lunastatud või Kontserni õigused varast tulenevatele rahavoogudele on muul viisil lõppenud või (b) Kontsern on andnud üle õigused finantsvarast tulenevatele rahavoogudele või sõlminud rahavoo ülemineku kokkuleppe ning (i) on ka andnud üle sisuliselt kõik vara omandiõigusega seotud riskid ja hüved või (ii) sisuliselt kõik omandiõigusega seotud riskid ja hüved pole üle antud ega säilinud, kuid Kontsern on kaotanud kontrolli vara üle. Kontroll säilib, kui vastaspool pole praktiliselt suuteline vara tervikuna müüma mitteseotud kolmandale isikule, ilma et tal oleks vaja müügile piiranguid seada.

Finantsvarad – lepingutingimuste muutmine

Kontsern räägib vahel finantsvarade lepingutingimused uuesti läbi või muudab neid muul viisil. Kontsern hindab seda, kas lepinguliste rahavoogude muutus on oluline, võttes muuhulgas arvesse järgmisi tegureid: märkimisväärne intressimäära muutus, vara valuuta muutus, uus tagatis või krediitkvaliteeti parandav kokkulepe, mis märkimisväärselt mõjutab vara krediidiriski või laenu märkimisväärne pikendamise situatsioonis, kus laenuvõtja ei ole rahalistes raskustes.

Kui muudetud tingimused on algsetest oluliselt erinevad, siis õigused algsest varast tulenevate rahavoogude saamiseks lõpevad ja Kontsern lõpetab algse finantsvara kajastamise ning kajastab uue vara selle õiglases väärtuses. Tingimuste muutmise kuupäeva käsitletakse edasise väärtuse languse arvestamisel, sh krediidiriski olulise suurenemise hindamisel esmase kajastamise kuupäevana. Kontsern hindab ka seda, kas uus laen või võlainstrument vastab ainult põhiosa- ja intressimaksete kriteeriumile. Erinevust maha kantud algse vara jääkväärtuse ja uue oluliselt muudetud vara õiglase väärtuse vahel

kajastatakse kasumis või kahjumis, välja arvatud juhul, kui erinevus tuleneb sisuliselt omanikega tehtud kapitalitehingust.

Kui uute tingimuste läbi rääkimine tulenes vastaspoole rahalistest raskustest ja suutmatusest teha algselt kokku lepitud makseid, võrdleb Kontsern vara algseid ja muudetud rahavooge, et hinnata, kas vara riskid ja hüved on lepingutingimuste muutmise tagajärjel oluliselt muutunud. Kui riskid ja hüved ei ole muutunud, siis ei ole muudetud vara algsest varast oluliselt erinev ja muutus ei põhjusta kajastamise lõpetamist. Kontsern arvestab vara bruto jääkväärtuse ümber, diskonteerides muudetud lepingulisi rahavooge algse sisemise intressimääraga (või krediidiriskiga korrigeeritud sisemise intressimääraga, kui tegu on ostmise või väljaandmise hetkel langenud väärtusega finantsvaradega) ja kajastab muutusest tingitud kasumi või kahjumi perioodi kasumis või kahjumis.

Seoses COVID-19 pandeemiaga klientidele antud maksepuhkuseid käsitatakse vastavate laenude ja ettemaksete lepinguliste muudatustena.

Finantskohustised – mõõtmiskategooriad

Kontsern liigitab kõik finantskohustised pärast esmast kajastamist korrigeeritud soetusmaksumuses mõõdetavateks. Eranditeks on (i) finantskohustised, mida mõõdetakse õiglases väärtuses läbi kasumi või kahjumi, sealhulgas tuletisinstrumentid, kauplemiseks hoitavad finantskohustised (nt väärtpaperite lühikesed positsioonid), tingimuslik tasu, mida omandaja kajastab äriühenduses ja muud finantskohustised, mis liigitatakse sellesse kategooriasse esmasel kajastamisel ning (ii) finantsgarantiilepingud ja siduvad laenuandmiskohustused.

Finantskohustised – kajastamise lõpetamine

Finantskohustiste kajastamine lõpetatakse, kui need on kustunud (st kui lepingus määratletud kohustus on täidetud, tühistatud või aegunud). Oluliselt erinevate tähtaegadega võlainstrumentide vahetust Kontserni ja selle algse laenuandja vahel ning olemasolevate finantskohustiste tingimuste olulist muutmist kajastatakse kui algse finantskohustise kustutamist ja uue finantskohustise kajastamist. Tingimused on oluliselt erinevad, kui uute tingimuste kohane rahavoogude nüüdisväärtus, sealhulgas kõik makstud tasud, millest on maha arvatud kõik saadud tasud, mida on diskonteeritud algset sisemist intressimäära kasutades, erineb üle 10% algse finantskohustise järelejäänud rahavoogude diskonteeritud nüüdisväärtusest. Kui võlainstrumentide vahetamist või tingimuste muutmist arvestatakse kustutamisenä, kajastatakse mis tahes esinenud kulusid või tasusid kustutamisest tingitud kasumi või kahjumi osana. Kui vahetamist või muutmist ei arvestata kustutamisenä, korrigeeritakse kohustise jääkväärtust kõikide esinenud kulude või tasudega ning need kulud või tasud amortiseeritakse muudetud kohustise järelejäänud tähtaja jooksul.

Raha ja raha ekvivalendid

Raha ja raha ekvivalendid on kirjed, mis on kergesti konverteeritavad teadaolevateks rahasummadeks ja mille väärtuse muutumise risk on minimaalne. Raha ja raha ekvivalendid hõlmavad kõiki pankadevahelisi väljamakseid, mille esialgne tähtaeg on alla kolme kuu. Raha ja raha ekvivalentide hulka nii finantsseisundi aruandes kui ka rahavoogude aruandes ei arvestata rahalisi vahendeid, mille tähtaeg on pikem kui kolm kuud. Raha ja

raha ekvivalendid kajastatakse korrigeeritud soetusmaksumuses, kuna: (i) neid hoitakse lepinguliste rahavoogude saamiseks ja need rahavood on ainult põhiosa- ja intressimaksud ja (ii) neid ei ole liigitatud õiglas väärtuses läbi kasumi või kahjumi mõõdetavateks finantsvaradeks. Rahavoogude aruanne on koostatud otsesel meetodil.

Kohustuslikud reservid keskpankades kajastatakse korrigeeritud soetusmaksumuses ja need sisaldavad intresse mittekindvate kohustuslike reservide hoieuseid, mis ei ole kättesaadavad Kontserni igapäevase tegevuse rahastamiseks ja mida seetõttu ei käsitleta konsolideeritud rahavoogude aruandes raha ja raha ekvivalentidena.

Nõudeid muudele pankadele kajastatakse siis, kui Kontsern laenab teistele pankadele raha.

Investeeringud võlakirjadesse

Ärimudeli ja rahavoogude tunnuste alusel liigitab Kontsern investeeringud võlakirjadesse õiglas väärtuses läbi muu koondkasumi mõõdetavateks. Võlakirju mõõdetakse õiglas väärtuses läbi muu koondkasumi, kui neid hoitakse lepinguliste rahavoogude saamiseks ja müügiks, juhul kui nende rahavood koosnevad ainult põhiosa- ja intressimaksudest ja neid ei ole määratletud õiglas väärtuses läbi kasumi või kahjumi mõõdetavateks. Selliste varade intressitulu arvestatakse sisemise intressimäära meetodil ja kajastatakse kasumis või kahjumis. Eeldatava krediitkahju mudeli abil arvestatud hinnangulisi allahindlusi kajastatakse aruandeperioodi kasumis või kahjumis. Kõiki muid jääkväärtuse muutusi kajastatakse muus koondkasumis. Kui võlakirja kajastamine lõpetatakse, siis varem muus koondkasumis kajastatud kumulatiivne kasum või kahjum kantakse muust koondkasumist kasumisse või kahjumisse. Selliste varade intressitulu kajastatakse real „Intressitulu“.

Kontserni õiglas väärtuses läbi muu koondkasumi mõõdetavad võlainstrumendid koosnevad üksnes noteeritud võlakirjadest, mis vastavalt Moody's Investors Service'i reitingutele kuuluvad kõige kõrgemasse investeerimiskategooriasse ja liigitatakse seega 1. etappi kui madala krediidiriskiga investeeringud. Kontsern kajastab sellistele instrumentidele allahindluse 12 kuu eeldatava krediitkahju ulatuses. Kõikidel juhtudel eeldab Kontsern, et krediidirisk on oluliselt suurenenud, kui lepingulised maksed on üle 30 päeva hilinenud. Aruandekuupäeva seisuga ei olnud Kontsernil võlakirjainvesteeringuid, mida oleks tulnud liigitada 2. või 3. etappi.

Nõuded klientidele

Laenu nõudeid klientide vastu kajastatakse, kui Kontsern väljastab raha, et osta või anda laen kliendile. Ärimudeli ja rahavoogude tunnuste alusel liigitab Kontsern nõuded klientidele:

- korrigeeritud soetusmaksumuses mõõdetavateks. Need on laenud, mida hoitakse lepinguliste rahavoogude saamiseks, mille rahavood koosnevad ainult põhiosa- ja intressimaksudest ja mida ei ole vabatahtlikult määratletud mõõdetavaks õiglas väärtuses läbi kasumi või kahjumi. Allahindlusi kajastatakse tulevikku vaatava eeldatava krediitkahju meetodi abil.
- õiglas väärtuses muutustega läbi kasumi või kahjumi mõõdetavateks. Need on hübriidinstrumendi tunnustega laenud (nt investeerimisriskiga laenud) ja müüja

tagasiostuõigusega põllumaade soetused. Hübriidinstrumendi tunnustega laenu sisaldavad põhilepingu (mittetuletisvara) ja alusvara komponenti ja nende eesmärk on saada lisaks põhiosa- ja intressimaksete rahavoogudele võimalikku täiendavat rahavoogu alusvara müügikasust lepingu lõpus. Põllumaade soetuste puhul on tegemist finantsinstrumentidega, mille lepingulised rahavood ei läbi ainult põhiosa- ja intressimaksete (SPPI) testi: a) nende instrumentide lepingulised rahavood ei vasta tavalaenu tingimusele, näiteks erineb intress tavapärasest turumäärast, kuna sisaldab enam kui kompensatsiooni raha ajaväärtuse, krediidiriski, muude laenutegevusega seotud põhiriskide ja kasumarginaali eest; ja b) need instrumendid sisaldavad optioone – müüja võib otsustada laenu tagasimaksmise asemele loobuda tagatiseks olevast maast, millisel juhul kaotab Kontsern õiguse instrumendi lepingulistele rahavoogudele ning omandab selle asemel kinnisvara. Lähtuvalt ärimudelitest ja rahavoogudest ei vasta need üksnes põhiosa- ja intressimaksetest koosnevate lepinguliste rahavoogude nõudele ega liigitu müügiks hoitavaks instrumendiks. Seetõttu ei mõõdetata neid korrigeeritud soetusmaksumus ega õiglasest väärtuses muutustega läbi muu koondkasumi.

Kontsern kasutab õiglasest väärtuses muutustega läbi kasumi või kahjumi mõõdetavate laenuõuete (st finantsinstrumentide, mis ei ole aktiivsel turul kaubeldavad) õiglasest väärtuse mõõtmiseks hindamistehnikat: kõigi tulevaste rahavoogude nüüdisväärtus diskonteerituna kehtiva turuintressimääraga. Turuintressimäär arvutatakse mudeli abil, mis kasutab nii valuuta, tähtaja, intressimäära, krediidiriski ja muude tegurite poolest sarnaste instrumentide turuandmeid ning Kontserni enda sisemisi näitajaid.

Instrumendi esmasel kajastamisel võivad tekkida erinevused õiglasest väärtuse (mis vastavalt IFRS 13-le ja IFRS 9-le on tavaliselt tehinguhind) ja hindamistehnikat kasutades leitud summa vahel. Kõik sellised erinevused kajastatakse nn edasilükkunud esimese päeva kasumi või kahjumina. Edasilükkunud esimese päeva kasum või kahjum esitatakse finantsseisundi aruandes finantsvara esialgse raamatupidamisväärtuse maksimuse korrigeerimisena real „Nõuded klientidele“. Edaspidi kajastatakse esimese päeva kasumit või kahjumit lineaarselt kogu lepingu kehtivusaja jooksul kasumi või kahjumina õiglasest väärtuses muutustega läbi kasumiaruande mõõdetud finantsvaradelt.

Järgnevatel perioodidel kajastatakse klientidele antud laenu õiglasest väärtuse muutus (hindamiserinevus, mis on tekkinud õiglasest väärtust mõjutavate tegurite, sh aja muutusest) kasumina või kahjumina õiglasest väärtuses muutustega läbi kasumiaruande kajastatud finantsvaradelt. Õiglasest väärtust korrigeeritakse, kui muutuvad seda mõjutavad tegurid nagu aeg, intressimäär, alusvara väärtus jne.

Finantsvarade allahindluse meetodika

Kontsern kasutab laenuõuete hindamiseks ja arvestamiseks kolmeetapilist lähenemiseviisi, mis lähtub sellest, kas nõue on toimiv (võlgnik täidab kohustusi) või mitte ja kui nõue on toimiv, siis kas on märke sellest, et krediidirisk on laenu väljastamise ajal määratud riskiga võrreldes suurenenud. Meetodika põhineb eeldatava krediidikahju valemil, mille kohaselt tuleb eeldatava krediidikahju leidmiseks korrutada omavahel makseviivituse tõenäosus, makseviivitusest tingitud kahjumäär ja makseviivituses olev riskipositsioon makseviivituse hetkel. Kontsern kasutab riigipõhiseid makseviivituse tõenäosuse ja makseviivitusest tingitud kahjumäärade hinnanguid. Hinnangud arvutatakse eri

tooteliikide lõikes, kui on olemas piisavalt statistilisi andmeid. Tooteliikide puhul, mille kohta statistilised andmed puuduvad, arvutatakse vastavad hinnangud lähima sarnase tootetüübi andmete põhjal.

Kolmeetapiline lähenemisviis nõuete klassifitseerimiseks ühiste krediitkvaliteedi tunnuste abil:

1. etapp – 12 kuu eeldatava krediitkahju mudelit kasutatakse kõigi nõuete puhul, millel ei ole krediidiriski olulise suurenemise tunnuseid. Eeldatava krediitkahju leidmiseks kasutatakse 12 kuu makseviivituse tekkimise tõenäosuse näitajat, mis väljendab makseviivituse tõenäosust järgneva 12 kuu jooksul. Selliste varade puhul, mille tähtaeg saabub vähem kui 12 kuu pärast, kasutatakse järelejäänud tähtajale vastavat makseviivituse tõenäosust.

2. etapp – kasutatakse nõuete puhul, millel on krediidiriski olulise suurenemise tunnuseid ning eeldatava krediitkahju leidmiseks kasutatakse kehtivusaja makseviivituse tõenäosuse näitajat, mis väljendab makseviivituse tõenäosust finantsvara järelejäänud tähtaja jooksul.

3. etapp – sellesse etappi kuuluvad ebatõenäoliselt laekuvad või makseviivituses olevad nõuded, sh laenuvõtja finantsraskuste tõttu restruktureeritud nõuded. Sarnaselt 2. etapiga hõlmab krediitkahju katteks moodustatav allahindlus kogu järelejäänud kehtivusaja eeldatavat krediitkahju makseviivituse tõenäosusega 100%.

Krediidiriski, mille krediitkvaliteet on juba esmasel kajastamisel langenud (ostmise või väljaandmise hetkel langenud väärtusega finantsvarad), liigitatakse 3. etappi ja kajastatakse väärtuses, mis peegeldab vara kehtivusaja jooksul eeldatavaid krediitkahjusid.

Eeldatavad krediitkahjud põhinevad lepinguliste rahavoogude ja kõigi Kontserni hinnangul laekuvate rahavoogude erinevusel. Leitud vahet diskonteeritakse määraga, mis on ligilähedane vara algsele sisemisele intressimäärale.

Eeldatav krediitkahju

Allahindluste meetodika põhineb eeldatava krediitkahju valemil, mille kohaselt tuleb eeldatava krediitkahju (*Expected Credit Loss*, ECL) leidmiseks korrutada omavahel makseviivituse tõenäosus (*Probability of Default*, PD), makseviivitusest tingitud kahjumäär (*Loss Given Default*, LGD) ja makseviivituses olev riskipositsioon makseviivituse hetkel (*Exposure at Default*, EAD). Need on peamised parameetrid, millest Kontsernis krediidiriski hindamisel lähtutakse. PD näitab, kui suure tõenäosusega tekib lepingul või kliendil makseviivitus. LGD kirjeldab ajaloolisel kahjustatistikal põhinevat ja vajadusel eksperdihinnanguga kohandatud riigi- ja tootepõhist kahjumäära makseviivituse korral. EAD on eeldatav nõuete kogusumma makseviivituse hetkel.

Krediidiriski hindamiseks kasutatakse eeldatava krediitkahju (*Expected Credit Loss*, ECL) valemit:

Eeldatav krediitkahju (ECL) = makseviivituse tõenäosus (PD) * makseviivitusest tingitud kahjumäär (LGD) * riskipositsioon makseviivituse hetkel (EAD).

Aastal 2023 uuendati mudelit nii teises kui ka neljandas kvartalis. Muudatuste tulemusena suurenes laenukahjude reserv aastaga 1,8 miljoni euro võrra. Mudeli uuendused esitatakse Kontserni juhatusele ning nendest teavitatakse ka filiaalide juhtkondi.

Kohustuste täitmata jätmise ja mahakandmine

Leping liigitatakse mittetoimivaks järgmistes olukordades, mis viitavad võimalusele, et klient jätab oma maksekohustused täitmata ja on muutunud või võib muutuda maksejõuetuks:

- makseviivituse alusel: nii suhtelise olulisuse piirmäära (võlas oleva summa suhe kogusummasse 1%) kui ka absoluutse olulisuse piirmäära (100 eurot jaenõuete ning 500 eurot muude nõuete põhiosa ja/või intressimakse puhul) ületatakse 90 päeva järjest;
- maksete laekumise ebatõenäolisus: leping on toimiv, kuid objektiivsele tõendusmaterjalile tuginedes võib eeldada, et klient ei suuda tasuda oma finantskohustisi (põhisumma, intress ja lepingutasu) täies ulatuses ja olukorda ei ole võimalik rahuldavalt lahendada. Maksete laekumine on ebatõenäoline, kui: a) kliendile on saadetud teade lepingu lõpetamise kohta ja talle on esitatud maksenõue; b) makseraskustes või hiljuti makseraskustes olnud klient on restruktureerimisel; c) klient on pankrotis või surnud või tema suhtes on algatatud pankroti-, likvideerimis- või võlgade ümberstruktureerimise menetlus; d) toimunud on identiteedivargus, st on tuvastatud, et krediitsaaja identiteeti on väärkasutatud.

Juhul, kui mittetoimivaks liigitatud nõue moodustab üle 20% kliendi vastu olevate nõuete kogusummast, liigitatakse mittetoimivaks ka kliendi teised laenud, mis pole eespool kirjeldatud tingimuste alusel mittetoimivad.

Laenu liigitamisel toimivaks nõudeks kehtivad järgmised reeglid:

- Üheaastast järelevalveperioodi rakendatakse lepingute puhul, mis on liigitatud mittetoimivaks seetõttu, et makseraskustes või hiljuti makseraskustes olnud kliendi leping restruktureeritakse makseraskuste tõttu. Kui leping pole aasta jooksul ületanud 30-päevast makseviivitust ega esine teisi maksejõuetuse tunnuseid, liigub leping järelevalve alt välja. Kui leping ületab 30-päevast makseviivitust või esineb teisi maksejõuetuse tunnuseid, pikeneb järelevalveperiood ühe aasta võrra.
- Makseviivituse või muude maksete laekumise ebatõenäolisusele viitavate asjaolude korral kasutatakse 3-kuulist järelevalveperioodi – üle 30-päevasest tähtaja ületamisest peab mööduma vähemalt 3 kuud.

Kui nõue ei laeku või selle sissenõudmine ei ole võimalik või majanduslikus mõttes otstarbekas, võib nõude finantsseisundi aruandest maha kanda.

Nõuded kantakse maha pärast seda, kui kõik mõistlikud restruktureerimis- ja sissenõudmistoimingud on tehtud ja edasist laekumist peetakse ebatõenäoliseks. Kui nõue kantakse finantsseisundi aruandest maha, vähendatakse vastava summa võrra nii

laenuportfelli kui ka allahindluskontol kajastatud summat. Maha kantud laenuõuete laekumist arvestatakse kassapõhiselt ja kajastatakse koondkasumiaruandes kirjel „Neto laenuõuete ja finantsinvesteeringute allahindlused“.

Laenuõuete allahindlusi, muutusi laenuõuete allahindlustes ja laenuõuete allahindluste tühistamisi kajastatakse finantsseisundi aruandes kirjel „Nõuded klientidele“ ja koondkasumiaruandes kirjel „Neto laenuõuete ja finantsinvesteeringute allahindlused“.

Tagatisega nõuete allahindluse meetodika

Kinnisvaraga tagatud äri-laenu allahindluse vajadust hinnatakse individuaalselt. Kontsern moodustab individuaalse allahindluse nõudele või nõuete grupile, mille allahindluse vajadus on tuvastatud. Individuaalse hindamise puhul määratakse tagatise netorealiseerimisväärtuse hindamise abil nõude tagamata osa. Tagamata osa puhul on oluliseks parameetrikks laenusumma ja tagatisvara turuhinna suhe (*Loan-to-Value*, LTV), mis määratakse eraldi igale kinnisvaratübile. Seejärel leitakse nõude tagamata osa väärtuse langus diskonteeritud rahavoogude meetodil, kasutades diskontomäärana nõude sisemist intressimäära. Individuaalselt hinnatava laenuõudega seotud viitlaekumistele kohaldatakse sama allahindlusmäära, mida rakendatakse nõudele endale. Kõik individuaalselt ebaolulise suurusega samalaadsed nõuded, mida pole mõistlik individuaalselt hinnata, rühmitatakse gruppidesse, mille võimalikku väärtuse langust hinnatakse kogumina.

MATERIAALNE PÕHIVARA JA KASUTUSÕIGUSVARA

Materiaalset põhivara, v.a maa ja ehitised, kajastatakse soetusmaksumuses, mida on vähendatud akumulierenud kulumi ja võimaliku varade väärtuse langusest tulevane kahjumi võrra. Soetusmaksumus sisaldab kulusid, mis on otseselt seotud vara soetamisega.

Materiaalse põhivaraga seotud hilisemad väljaminekud lisatakse vara jääkväärtusele või kajastatakse vajaduse korral eraldi varana siis, kui on tõenäoline, et Kontsern saab sellest väljaminekust tulevikus majanduslikku kasu ning vara soetusmaksumust on võimalik usaldusväärselt mõõta. Eraldi varana kajastatud mis tahes vara osa kajastamine lõpetatakse, kui see asendatakse. Kõik muud remondi- ja hoolduskulud kajastatakse kasumis või kahjumis aruandeperioodil, mil need tekkisid.

Kui materiaalse põhivara objekti väärtus langeb alla tema jääkväärtuse, hinnatakse põhivara objekt alla. Vara allahindlusi kajastatakse aruandeperioodi kuluna. Eeldatava kasuliku eluea muutusi kajastatakse vastavalt amortisatsiooniperioodi või meetodika muutmisele ja neid käsitletakse raamatupidamislike hinnangute muutustena.

Kulumit kajastatakse koondkasumiaruandes ning arvestatakse materiaalselt põhivaralt ning selle eristatavatelt osadelt lineaarsel meetodil. Materiaalse põhivara amortisatsiooniarvestus algab vara soetushetkest.

Kasutusõigusvarad on finantsseisundi aruandes esitatud koos materiaalse põhivaraga. Kasutusõigusvarasid amortiseeritakse lineaarselt rendiperioodi jooksul.

Hinnangulised majanduslikult kasulikud tööead on järgmised:

Materiaalse põhivara grupp	Kasulik eluiga
Maa ja ehitised	
Maa	ei amortiseerita
Ehitised	25–50 aastat
Muu põhivara	
Kontoritehnika, -mööbel ja muu inventar	5 aastat
Arvutid	3–4 aastat

Materiaalsele põhivara lõppväärtused ja kasulikud eluead vaadatakse üle iga aruandepäeva seisuga ja neid korrigeeritakse, kui on ilmnunud asjaolusid, mis võivad oluliselt muuta põhivara või põhivaragrupi kasulikkude tööiga. Hinnangute muutuste mõju kajastub aruandeperioodil ja järgnevatel perioodidel.

Materiaalse põhivara kulum kajastatakse koondkasumiaruandes kirjel „Põhivara kulum ja väärtuse langus“.

Maad ja ehitisi kajastatakse viimasel ümberhindluse kuupäeval määratud õiglasest väärtuses, millest on maha arvatud hilisem ehitiste amortisatsioon ja väärtuse langus. Õiglane väärtus põhineb sõltumatu kinnisvaraeksperti poolt määratud turuhinnal või juhatuse hinnangul. Hindamist viiakse läbi piisava regulaarsusega tagamaks, et ümberhinnatud varade jääkväärtus ei erineks oluliselt nende õiglasest väärtusest.

Ümberhindluse kasum kajastatakse muus koondkasumis ja „Muude reservide“ koosseisus omakapitalis. Selles ulatuses, milles ümberhindluse kasum tühistab sama vara eelnevalt kasumis või kahjumis kajastatud ümberhindluse kahjumi, kajastatakse ümberhindluse kasum kasumis või kahjumis. Ümberhindluse kahjum kajastatakse kasumis või kahjumis, välja arvatud see osa, millega saldeeritakse sama vara ümberhindluse reservis kajastatud kasumit. Maa ja ehitiste ümber hindamisel elimineeritakse varaobjekti akumulatsioonid kulum ümberhindluse kuupäeval vara bruto jääkväärtuse vastu ja varaobjekti neto jääkväärtust korrigeeritakse ja esitatakse vara ümberhinnatud väärtuses. Vara müümisel või ümberliigitamisel kantakse konkreetse varaobjektiga seotud ümberhindluse reserv jaotamata kasumisse. Ümberhindluse reservi kasutatakse ainult siis, kui vara kajastamine lõpetatakse.

IMMATERIAALNE VARA

Tarkvaraprogrammide haldamisega seotud kulud kajastatakse kuluna nende tekkimise hetkel. Arenduskulud, mis on otseselt seotud eristatava ja unikaalse Kontserni kontrolli all oleva tarkvara projekteerimisega ja testimisega, kajastatakse immateriaalse varana, kui on täidetud järgmised kriteeriumid:

- tarkvara kasutus- või müügikõlblikuks muutmine on tehniliselt võimalik;

- juhtkond kavatseb tarkvara valmis saada ja seda kasutada või müüa;
- tarkvara on võimalik kasutada või müüa;
- suudetakse näidata, kuidas tarkvara loob tõenäolist tulevast majanduslikku kasu;
- tarkvara arendamise lõpetamiseks ja kasutamiseks või müümiseks on olemas piisavad tehnilised, rahalised ja muud vahendid; ja
- tarkvara arendamisega seotud kulutusi on võimalik usaldusväärselt mõõta.

Tarkvaraga otseselt seotud kulud, mis kapitaliseeritakse tarkvara osana, hõlmavad tööjõukulusid ja põhjendatud osa asjakohastest üldkuludest. Kapitaliseeritud arenduskulusid kajastatakse immateriaalse põhivarana ja amortiseeritakse alates hetkest, mil vara on kasutusvalmis.

Kontserni peamised immateriaalsed põhivarad on kapitaliseeritud info- ja pangandustehnoloogia lahendus Nest ja muu kapitaliseeritud tarkvara. Immateriaalset põhivara kajastatakse soetusmaksumuses, mida on vähendatud akumuliseeritud kulumis- ja vara väärtuse langusest tulenevate kahjumite võrra. Immateriaalset põhivara amortiseeritakse lineaarselt vara eeldatava kasuliku eluea jooksul, mis on 5 aastat. Immateriaalse vara kulum kajastatakse koondkasumiaruandes kirjel „Põhivara kulum ja väärtuse langus“.

VARA VÄÄRTUSE VÄHENEMINE

Igal aruandepäeval hindab juhtkond, kas on märke, mis võiksid viidata vara väärtuse langusele. Juhul, kui on asjaolusid, mis viitavad varaobjekti väärtuse langemisele alla tema jääkväärtuse, viiakse läbi vara kaetava väärtuse test. Vara kaetav väärtus on vara õiglane väärtus (miinus müügikulutused) või diskonteeritud rahavoogude meetodil leitud kasutusväärtus, sõltuvalt sellest, kumb on kõrgem. Kui testimise tulemusena selgub, et vara kaetav väärtus on madalam tema jääkväärtusest, hinnatakse põhivara objekt alla tema kaetavale väärtusele. Juhul kui vara väärtuse testi ei ole võimalik teostada üksiku varaobjekti suhtes, leitakse kaetav väärtus väikseima varade grupi (raha genereeriva üksuse) kohta, kuhu see vara kuulub. Vara allahindlusi kajastatakse aruandeperioodi kuluna.

Kui varem alla hinnatud varade kaetava väärtuse testi tulemusena selgub, et kaetav väärtus on tõusnud üle jääkväärtuse, siis tühistatakse varasem allahindlus ning suurendatakse vara jääkväärtust. Ülempiiriks on vara jääkväärtus, mis oleks kujunenud arvestades vahepealsetel aastatel normaalset amortisatsiooni, kui allahindlust ei oleks kajastatud.

Finantsvarade väärtuse vähenemise kohta vaata käesoleva lisa punkti „Finantsvarad“.

KINNISVARAINVESTEERINGUD

Kinnisvarainvesteeringuks loetakse maad ja hooneid, mida hoitakse renditulu teenimise või turuväärtuse suurenemise või mõlemal eesmärgil ning mida ei kasutata enda majandustegevuses. Kinnisvarainvesteering võetakse finantsseisundi aruandes arvele tema soetusmaksumuses, sh tehingutasud. Edaspidi kajastatakse kinnisvarainvesteeringut iga aruandeperioodi lõpu seisuga õiglasel väärtusel. Õiglasel väärtuse muutusest

tulenev kasum või kahjum kajastatakse perioodi kasumis või kahjumis koondkasumi-aruande kirjel „Kinnisvarainvesteeringute õiglase väärtuse muutusest tulenev kasum (kahjum)“. Õiglase väärtus põhineb iga-aastasel sõltumatu kinnisvaraeksperdi poolt määratud turuhinnal ja/või juhatuse hinnangul.

Teenitud renditulu kajastatakse perioodi kasumis või kahjumis koondkasumiaruande kirjel „Muud tegevustulud“.

Kinnisvarainvesteeringu kajastamine finantsseisundi aruandes lõpetatakse objekti võõrandamise või kasutusest eemaldamise korral, kui varast ei teki eeldatavasti tulevast majanduslikku kasu. Kinnisvarainvesteeringu kajastamise lõpetamisest tekkinud kasumid ja kahjumid kajastatakse perioodi kasumis või kahjumis.

MÜÜGIKS HOITAVAD PÕHIVARAD (VÕI MÜÜGIGRUPID)

Põhivarad ja müügigrupid, mis võivad sisaldada nii põhi- kui ka käibevarasid, liigitatakse finantsseisundi aruandes müügiks hoitavateks, kui nende jääkväärtus kaetakse peamiselt müügitehinguga, mis toimub 12 kuu jooksul pärast aruandeperioodi lõppu ja millega võib kaasneda ka varasid hoidva tütaretevõtte üle kontrolli kaotamine.

Varad liigitatakse ümber, kui kõik järgnevad tingimused on täidetud: (a) varad on saadaval koheseks müügiks käesolevas seisukorras; (b) Kontserni juhtkond on ostja leidmiseks kinnitanud ja algatanud aktiivse tegevusprogrammi; (c) varasid pakutakse aktiivselt müügiks mõistliku hinnaga; (d) eeldatakse, et müük toimub ühe aasta jooksul; (e) on ebatõenäoline, et müügiplaani oluliselt muudetakse või sellest loobutakse. Põhivarasid või müügigruppe, mis on aruandeperioodi finantsseisundi aruandes müügiks hoitavaks liigitatud, võrdlusperioodi finantsseisundi aruandes ümber ei liigitata ja uuesti ei esitata, et võrdlusperiood peegeldaks aruandeperioodi liigitust.

Müügigrupp on grupp, kuhu kuuluvad põhi- või käibevarad, mis realiseeritakse müügi teel või muud moodi ühe, kogu varade gruppi hõlmava tehinguga, ja nende varadega otseselt seotud kohustised, mis tehinguga üle antakse. Põhivarad on varad, mis sisaldavad summasid, mis eeldatavasti laekuvad või tasutakse hiljem kui 12 kuu jooksul pärast aruandeperioodi lõppu. Kui vara on vaja ümber liigitada, siis liigitatakse ümber nii vara lühiajaline kui ka pikaajaline osa.

Müügiks hoitavat müügigruppi mõõdetakse tervikuna kas jääkväärtuses või õiglasest väärtuses, millest on maha arvatud müügikulutused, sõltuvalt sellest, kumb on madalam. Müügiks hoitavaid hooneid ja seadmeid ei amortiseerita. Ümber liigitatud pikaajalisi finantsinstrumente ei hinnata alla nende jääkväärtusesse või õiglasest väärtusesse, millest on maha arvatud müügikulutused, sõltuvalt sellest, kumb on madalam.

Lõpetatud tegevusvaldkond on kontserni äritegevuse osa, mille tegevus ja rahavood on selgelt eristatavad ülejäänud kontsernist ning mis: a) esindab eraldi peamist äri- valdkonda või geograafilist tegevuspiirkonda; b) on osa kooskõlastatud plaanist võõrandada eraldi suur äri- valdkond või geograafiline tegevuspiirkond; või c) on tütaretevõtte, mis on omandatud ainult edasimüügi eesmärgil.

Lõpetatud tegevusvaldkonnaks klassifitseerimine toimub võõrandamisel või kui tegevus vastab müügiks olevaks varaks liigitamise kriteeriumitele, olenevalt sellest, kumb toimub varem.

Kui tegevusvaldkond on klassifitseeritud lõpetatud tegevusvaldkonnaks, esitatakse koondkasumiaruanne uuesti nii, nagu oleks tegevus lõpetatud võrdlusaasta alguses.

ÕIGLASE VÄÄRTUSE MÕÕTMINE

Kontsern mõõdab finantsinstrumente nagu tuletisinstrumentid ning maad ja ehitisi õiglases väärtuses igal aruandekuupäeval. Samuti on korrigeeritud soetusmaksumuses kajastatud finantsinstrumentide õiglase väärtus toodud lisas 6.

Õiglase väärtus on hind, mida oleks saanud vara müües või mida oleks makstud kohustise üleandmisel turuosaliste vahelises tavapärasel tehingus vara väärtuse määramise kuupäeval. Õiglase väärtuse mõõtmise aluseks on eeldus, et vara müügitehing või kohustise üleandmine toimub kas:

- vara või kohustise põhiturul;
- kui põhiturg puudub, siis soodsaimal vara või kohustise turul.

Põhi- või soodsaimale turule peab olema Kontsernil ligipääs.

Vara või kohustise õiglast väärtust mõõdetakse kasutades eeldusi, mida turul osalejad kasutaksid vara või kohustise hinna määramisel, kui turuosalised tegutseksid oma parimates majanduslikes huvides.

Mittefinantsvara õiglase väärtuse mõõtmine võtab arvesse turuosalise võimet luua majanduslikku kasu, kasutades vara selle parimal kasutuse viisil või müües vara teisele turuosalisele, kes kasutaksid vara selle parimal kasutuse viisil.

Kontsern kasutab hindamismeetodeid, mis on antud tingimustes asjakohased ja mille kohta on piisavalt andmeid, et mõõta õiglast väärtust, maksimeerides asjakohaste jälgitavate sisendite kasutamist ja minimeerides mittejälgitavate sisendite kasutamist.

Kõik varad ja kohustised, mille õiglase väärtus on mõõdetud või avalikustatud raamatupidamise aruandes, on jaotatud õiglase väärtuse hierarhiasse lähtudes madalaima taseme sisendist, mis on oluline õiglase väärtuse kui terviku mõõtmiseks, alljärgnevalt:

Tase 1 – identsete varade või kohustiste aktiivsel turul noteeritud hinnad;

Tase 2 – hindamismeetodid, mille madalaima taseme sisend, mis on oluline õiglase väärtuse mõõtmiseks, on otseselt või kaudselt jälgitav;

Tase 3 – hindamismeetodid, mille madalaima taseme sisend, mis on oluline õiglase väärtuse mõõtmiseks, ei ole jälgitav.

Raamatupidamise aruandes korduvalt kajastatud varade ja kohustiste puhul teeb Kontsern igal aruandekuupäeval kindlaks, kas hierarhia tasemete vahel on esinenud liikumisi, hinnates kategooriatesse määramist uuesti igal aruandekuupäeval (põhineb madalaima taseme sisendil, mis on oluline õiglase väärtuse kui terviku mõõtmiseks).

Kontserni juhtkond määrab poliitika ja reeglid nii korduva õiglase väärtuse mõõtmiseks (nt kinnisvarainvesteeringud ja noteerimata finantsvarad) ning ühekordseks mõõtmiseks (nt materiaalsed põhivarad nagu maa ja ehitised). Väliseid hindajaid kaasatakse oluliste varade nagu maa ja ehitiste ning kinnisvarainvesteeringute hindamisel.

Hindamisprotsesse ja õiglase väärtuse muutusi arutab juhtkond vähemalt kord aastas. Juhtkond analüüsib nende varade ja kohustiste väärtuste muutusi, mida on Kontserni arvestuspõhimõtete kohaselt vaja uuesti mõõta või hinnata. Analüüsi jaoks kontrollib juhtkond üle peamised sisendid, mida kasutati viimasel väärtuse mõõtmisel, võrreldes väärtuse arvutamisel kasutatud teavet lepingutes ja muudes asjakohastes dokumentides toodud informatsiooniga. Samuti võrdleb Kontserni juhtkond koostöös väliste hindajatega iga vara ja kohustise iga õiglase väärtuse muutust koos asjakohaste väliste allikatega, otsustamaks kas muudatus on põhjendatud.

Õiglase väärtuse avalikustamiseks on Kontsern määratlenud varade ja kohustiste klassid, lähtudes varade ja kohustiste laadist, omadustest ja riskidest, ning õiglase väärtuse hierarhia taseme nagu eespool selgitatud.

RENDIARVESTUS

Kontsern hindab lepingu jõustumisel, kas leping on rendileping või sisaldab renti. See tähendab, et kui leping annab tasu eest õiguse kontrollida kindlaksmääratud vara kasutamist teatud aja jooksul.

Üürnikule seoses COVID-19-ga antud rendisoodustusi arvestatakse rendimuudatustena.

Kontsern rentnikuna

Kontsern rakendab ühtset kajastamis- ja mõõtmismudelit kõigi rentide puhul, välja arvatud lühiajalised rendid ja väheväärtuslikud varad. Kontsern kajastab rendimaksete tegemiseks rendikohustisi ja renditava vara näitamiseks kasutusõigusvara.

Kasutusõigusvara

Kontsern kajastab kasutusõigusvara rendilepingu alguskuupäeval (s.o kuupäeval, kui alusvara on kasutusvalmis). Kasutusõigusvara mõõdetakse soetusmaksumuses, millest on maha arvatud akumuleeritud kulum ja väärtuse langusest tulenevad kahjumid, ning neid korrigeeritakse rendikohustiste ümberhindamisega. Kasutusõigusvara maksumus sisaldab kajastatud rendikohustiste summat, esialgseid otseseid kulusid ja alguskuupäeval või enne seda tehtud rendimakseid, millest on maha arvatud saadud rendisoodustused. Kasutusõigusvara amortiseeritakse lineaarselt rendiperioodi jooksul. Finantsseisundi aruandes esitatakse kasutusõigusvara koos materiaalse põhivaraga.

Kasutusõigusvara on toodud lisas 11 „Materiaalne põhivara“ ja nende väärtuse langus on kooskõlas Kontserni poliitikaga, mida on kirjeldatud lisas 38 „Vara väärtuse vähenemine“.

Rendikohustised

Rendilepingu alguskuupäeval kajastab Kontsern rendikohustisi, mida mõõdetakse rendiperioodi jooksul tehtavate rendimaksete nüüdisväärtuses. Rendimakse sisaldab fikseeritud makseid (millest on maha arvatud saadaolevad rentimisstiimulid), muutuvaid rendimakseid, mis sõltuvad indeksist või määrast, ning summasid, mis eeldatavasti makstakse jääkväärtuse garantiide alusel. Rendimaksete hulka kuulub ka Kontserni poolt mõistlikult kasutatava ostuoptiooni kasutamise hind ja rendi lõpetamise eest trahvide maksmine, kui rendi tähtaeg kajastab lõpetamise võimaluse kasutamist. Muutuvaid rendimakseid, mis ei sõltu indeksist ega määrast, kajastatakse kuludena perioodil, mil toimub makse algatav sündmus või tingimus. Üüriteenustele lisatud käibemaks, mis ei kuulu tagastamisele, kajastatakse lühiajaliste rentide kuluna arve kuupäeval.

Kontsern rendib erinevaid äripindu. Rendilepingud on tavaliselt sõlmitud fikseeritud perioodiks 3 kuni 10 aastani ning sisaldavad reeglina ka pikendamise ja katkestamise õigusi. Renditingimused räägitakse läbi individuaalsel baasil ning võivad sisaldada erinevaid tingimusi. Samuti liisib Kontsern põllumajandustehnikat rendiperioodiga 5 aastat.

Kontsern rendileandjana

Kasutusrendi alla liigitatakse rendid, mille puhul Kontsern ei kanna üle praktiliselt kõiki vara omamisega seotud riske ja hüvesid. Tekkivat üüritulust arvestatakse rendiperioodi jooksul lineaarselt ja kajastatakse kasumiaruandes tuluna selle põhiolenumise tõttu. Kasutusrendi üle peetavate läbirääkimiste ja korraldamisega seotud otsesed kulud lisatakse renditava vara raamatupidamislikule maksumusele ja kajastatakse rendiperioodi jooksul samadel alustel kui renditulust. Tingimuslikke saadavaid renditasusid kajastatakse tuluna nende teenimise perioodil.

FINANTSKOHUSTISED

Finantskohustisteks loetakse võlgnevusi klientidele, väärtpaberikohustisi, pangalaene ning viitvõlgasid ja muid võlakohustisi. Kontserni laenukapitali allikateks on hoised ja allutatud võlakirjad.

Finantskohustised võetakse algselt arvele nende õiglases väärtuses, millest on maha arvatud kohustisega otseselt seotud tehingukulud. Finantskohustisi kajastatakse edaspidi finantsseisundi aruandes korrigeeritud soetusmaksumuses, kasutades sisemise intressimäära meetodit. Finantskohustis eemaldatakse aruandest siis, kui see on rahuldatud, lõpetatud või aegunud.

Allutatud võlakirjad

Võlakiri liigitub allutatud võlakirjaks, kui krediidasutuse likvideerimisel või pankrotti minemisel kuulub võlakiri rahuldamisele pärast seda, kui kõigi teiste võlausaldajate põhjendatud nõuded on rahuldatud.

Eraldised

Eraldis kajastatakse finantsseisundi aruandes juhul, kui Kontsernil on mineviku sündmustest tulenev juriidiline või faktiline kohustus, mida on võimalik usaldusväärset hinnata ja on tõenäoline, et selle kohustuse täitmine nõuab ressursidest loobumist.

Ümberstruktureerimiseraldis kajastatakse siis, kui Kontsern on kinnitanud üksikasjaliku ja formaalse ümberstruktureerimiskava ning ümberstruktureerimine on kas alanud või avalikustatud. Tulevaste ärikahjumite katteks eraldisi ei moodustata.

Kahjuliku lepingu katteks moodustatud eraldis kajastatakse finantsseisundi aruandes siis, kui lepingust tulenevate kohustuste täitmise vältimatud kulutused ületavad lepingust eeldatavalt saadavat majanduslikku kasu. Kahjuliku lepingu jaoks moodustatud eraldist mõõdetakse kas lepingu lõpetamise eeldatava kulu nüüdisväärtuses või lepingu jõusse jätmise eeldatava netokulu nüüdisväärtuses, olenevalt sellest, kumb on madalam.

Antud finantsgarantiid ja võetud siduvad laenuandmiskohustused

Finantsgarantiileping on leping, mis nõuab Kontsernilt kindlaksmääratud maksete sooritamist, et hüvitada garantiid omanikule kahju, mis tekib kui garantiis määratletud võlgnik ei tee makseid tähtaegselt ja vastavalt võlainstrumendi tingimustele. Laenuandmiskohustus on siduv kohustus anda laenu eelnevalt kindlaksmääratud tingimustel.

Finantsgarantiid võetakse algselt arvele nende õiglasest väärtusest, mida amortiseeritakse finantsgarantiid kehtivusaja jooksul. Eraldis eeldatava krediitkahju katteks moodustatakse vastavalt Kontserni eeldatava krediitkahju arvutamise poliitikale, nagu eespool toodud. Krediitilimiitide pakutakse ainult äriklientidele ja need on täielikult hüpoteekidega tagatud. Eraldatud, kuid kasutusse võtmata krediitilimiitide võib kasutusse võtta, kui klient täidab kõiki krediitingimusi, sh tingimust, et kliendil ei tohi olla Kontserni ees tähtaega ületanud kohustisi. Seetõttu hinnatakse kasutamata krediitilimiitide krediit-riski madalaks.

Antud finantsgarantiid ja võetud siduvaid laenuandmiskohustusi kajastatakse finantsseisundi aruande väliselt. Eraldis eeldatava krediitkahju jaoks kajastatakse koondkasumiaruandes.

KOHUSTUSLIK RESERVKAPITAL

Kohustuslik reservkapital ei või Eesti Vabariigi äriseadustiku kohaselt olla väiksem kui 1/10 ettevõtte aktsiakapitalist. Sellest lähtudes eraldab emaettevõtte igal aastal kasumi jaotamisel vähemalt 1/20 puhaskasumist kohustuslikku reservkapitali, kuni reservkapital saavutab nõutava suuruse. Reservkapitalist ei või teha väljamakseid aktsionäridele, kuid seda võib kasutada kahjumite katmiseks juhul, kui kahjumite katmiseks ei piisa vabast omakapitalist. Samuti võib kohustuslikku reservkapitali kasutada aktsiakapitali suurendamiseks fondiemissiooni teel.

INTRESSITULUD JA -KULUD

Intressitulu ja -kulu kajastatakse lähtudes varade ja kohustiste sisemisest intressimäärast.

Intressituluna ja -kuluna näidatakse kõiki intressi- ja intressi iseloomuga tulusid ja kulusid. Intressi iseloomuga on need tulud (sh lepingute sõlmimise tasud) ja kulud, mis on seotud vara või kohustise lepingulise/lunastustähtajaga või suhtega vara või kohustise suurusse ning need periodiseeritakse vastavalt nõude või kohustise kestusele. Intressitulu ja -kulu arvestamisel lähtutakse vara ja kohustise tulevaste rahavoogude diskonteerimiseks kasutatavast esialgsest sisemisest intressimäärast. Esialgne intressimäär võtab arvesse kõiki tehinguga otseselt seotud kulusid ja tulusid, sealhulgas lepingu sõlmimise tasud, korraldustasud jms. Lepingute väljastamisega otseselt seotud kulud kapitaliseeritakse ja periodiseeritakse vastavalt nõude kestusele.

TEENUSTASUD

Teenustasutuluna kajastatakse aruandeperioodil klientidelt saadud mitmesuguseid teenustasusid nagu laenu igakuine haldustasu, tasu kliendi andmete ja lepingu muutmise ning ennetähtaegse lõpetamise eest, saldoteatise tasu ja muud sarnased tasud. Teenustasukuluna näidatakse teistele krediidiastutustele makstavaid teenustasukulusid, sealhulgas ülekandetasud. Teenustasutulu kajastatakse Kontserni tavapärase majandustegevuses saadud või saadava teenuse tulu õiglasel väärtusel. Teenustasutulud ja -kulusid kajastatakse tekkepõhiselt: reeglina teostamiskohustuse ajahetkel, mis on tavaliselt tehingu läbiviimise hetk. Laenude teenustasutulud (miinus otsesed kulud) võetakse arvesse sisemise intressimäära leidmisel.

MUUD TEGEVUSTULUD

Muude tegevustulude all näidatakse:

- mitmesuguseid tegevustulusid, mis hõlmavad tulu teenuste müügist, mida kajastatakse aruandeperioodil, mil teenuseid osutatakse (nt tütarettevõtte renditulu), ja kaupade müügist, mida kajastatakse siis, kui kaup müüakse kliendile;
- sissenõudemenetlusega seotud tulusid (sh viivised, trahvid jms), mida kajastatakse tekkepõhiselt vastavate teenuste osutamisel;
- tulusid Kontserni poolt võlakohustiste ennetähtaegsest lunastamisest, mida kajastatakse võlakirjade lunastamise hetkel;
- dividenditulu (emaettevõtte aruandes), mida kajastatakse vastava nõudeõiguse tekkimisel.

MUUD TEGEVUSKULUD

Muude tegevuskuludena kajastatakse:

- täitemenetluse protsessiga seotud kulud (sh notari-, kohtutäituri-, inkassotasud, riigilõivud);

- seaduses ettenähtud tasud ja maksed (Tagatisfondi ja järelevalvetasu maksed);
- registripäringute jms kulud;
- kinnisvara investeringutega seotud kulud (sh rendipindadega seotud teenused);
- väärtpaberitega seotud kulud.

Muid tegevuskulusid kajastatakse siis, kui teenus on saadud ja kohustis on tekkinud.

TÖÖTAJATE HÜVITISED

Töötajate lühiajaliste hüvitiste kohustisi mõõdetakse diskonteerimata kujul ja kajastatakse vastava teenuse saamisel kuluna. Kontsern kajastab töötajatele preemiate maksmisega seotud kohustisi ja kulusid eraldisena juhul, kui vastavad preemiad on selgelt fikseeritud ning seotud arvestusperioodiga.

TULUMAKS

Tulumaksu kajastamisel konsolideeritud raamatupidamise aruandes on lähtutud aruandeperioodi lõpus kehtivatest või olulises osas vastu võetud õigusaktidest. Tulumaks sisaldab tasumisele kuuluvat maksu ja seda kajastatakse aruandeaasta kasumis või kahjumis, välja arvatud juhul, kui see kajastatakse otse omakapitalis, kuna on seotud tehingutega, mida samal või mõnel muul perioodil kajastatakse samuti otse omakapitalis. Tasumisele kuuluv tulumaks on summa, mis makstakse või küsitakse tagasi käesoleva ja eelnevate perioodide maksustatava kasumi või kahjumi eest. Kui konsolideeritud raamatupidamise aastaaruanne on kinnitatud enne asjakohaste maksudeklaratsioonide esitamist, põhineb maksustatav kasum või kahjum hinnangul. Muud maksud peale tulumaksu kajastatakse ridadel „Palgakulud“ ja „Halduskulud“.

Eestis kehtiva tulumaksuseaduse kohaselt ei maksustata ettevõtete kasumit, vaid jaotamata kasumist jaotatavaid dividende. Tulumaksu tavamäär on 20% (20/80 netodividendina väljamakstavast summast). Regulaarseid dividende maksustatakse vähenatud maksumääraga 14%, mida rakendatakse dividendiosale, mis ulatub viimase kolme kalendriaasta jooksul välja makstud maksustatud dividendide keskmiseni (2018 on esimene arvutus kaasa arvatud aasta). Dividendidelt arvestatud tulumaks kajastatakse tulumaksukuluna dividendide väljakuulutamise perioodil, sõltumata sellest, millal dividendid välja makstakse. Alates 2018. aastast peavad krediidasutused Eestis tasuma avansilist tulumaksu, mille määr on 14% maksueelsest kvartalikasumist ja mis kajastatakse kuluna. Tasutud avansilist tulumaksu ei tagastata, kuid selle võib dividendidelt tasumisele kuuluvast tulumaksust maha arvata. Maksustamisüsteemi omapärast lähtuvalt ei teki Eestis registreeritud ettevõtetel varade ja kohustiste jääkväärtuste ning maksubaasi ajutistest erinevustest tulenevaid edasilükkunud tulumaksu varasid ega kohustisi. 2018. aastast alates kehtivad Lätis ettevõtete tulu maksustamisel Eestiga sarnased põhimõtted: kasumit maksustatakse selle jaotamisel ja edasilükkunud tulumaksu varasid ja kohustisi ei teki. Maksumäär on 20% (rakendatakse maksustatavale brutosummale). Sarnaselt Eestile kehtestas ka Läti krediidasutustele avansilise tulumaksu, mille määr on 20% eelneva aasta maksueelsest kasumist. Maks tuleb esmakordselt tasuda 2024. aastal ja see arvestatakse 2023. aasta kasumilt. Kontsern kajastab maksu kuluna.

Leedus, Soomes ja Rootsis on teenitud kasum, mida on korrigeeritud kohalike tulumaksuseaduste nõuetest lähtuvalt püsivate ja ajutiste erinevustega, tulumaksuga maksustatav.

Leedus on tavapärase tulumaksumäär 15%, ent krediidasutuste 2 miljoni euro piirmäära ületavale maksustatavale kasumile kohaldatakse 20% maksumäära.

Ettevõtte tulumaksu määrad

	2024	2023	2022
Eesti*	14,0%	14,0%	14,0%
Bulgaaria	10,0%	10,0%	10,0%
Leedu	15,0–20,0%	15,0–20,0%	15,0–20,0%
Läti	20,0%	20,0%	-
Rootsi	20,6%	20,6%	20,6%
Soome	20,0%	20,0%	20,0%

* Eestis ei maksustata kasumit, vaid jaotamata kasumist jaotatavaid dividende (tavamäär on 20/80 netodividendina väljamakstavast summast). Krediidasutused peavad teenitud kasumilt tasuma avansilist tulumaksu maksumääraga 14%.

Välismaal asuvates üksustes kajastatakse edasilükkunud tulumaksukohustist ja -vara, mille kohaselt näidatakse finantsseisundi aruandes ajutiste erinevuste tõttu edasilükkunud maksusummad. Konsolideeritud aruandes kajastatakse edasilükkunud tulumaksukohustist finantsseisundi aruande real „Edasilükkunud tulumaksukohustis“. Edasilükkunud maksuvara kajastatakse aruandes juhul, kui on tõenäoline vastavate maksustatavate kasumite tekkimine tulevikus, mille suhtes on võimalik edasilükkunud maksuvara kasutada.

Standardi IAS 12 punkti 39 kohaselt kajastab ettevõtte edasilükkunud tulumaksukohustise kõikide tütarettevõtetesse, sidusettevõtetesse, ühisettevõtetesse ja filiaalidesse tehtud investeeringutega seotud maksustatavate ajutiste erinevuste puhul, välja arvatud erinevused, mille puhul on täidetud järgmised tingimused: (a) ettevõtte suudab kontrollida ajutise erinevuse tühistumise ajastamist ja (b) on tõenäoline, et ajutine erinevus ei tühistu lähemas tulevikus. Edasilükkunud tulumaksukohustist ei kajastata, kui investeering vastab mõlemale eespool märgitud kriteeriumile (a) ja (b). Kriteeriumi (a) täitmiseks peab investeering olema ettevõtte kontrolli all. Ettevõtted omavad enamasti kontrolli oma tütarettevõtete ja filiaalide üle. Sidus- ja ühisettevõtete üle ettevõtted enamasti kontrolli ei oma, mistõttu selliste investeeringutega seotud ajutiste erinevuste puhul tuleb tavaliselt tulumaksukohustist kajastada. Kriteeriumi (b) täitmiseks peab ettevõtte suutma tõendada, et ajutine erinevus lähemas tulevikus ei tühistu. Tühistumine hõlmab tehinguid nagu kasumi jagamine, äritegevuse müük, likvideerimine jne. Lähemat tulevikku ei ole standardis määratletud, ent tavapäraselt peetakse selleks aruandekuupäevale järgnevat 12 kuud.

Kontserni juhtkond analüüsis tütarettevõtetesse ja filiaalidesse tehtud investeeringuid ja otsustas, et nendes tütarettevõtetes ja filiaalides, mille puhul esineb maksustatavaid

ajutisi erinevusi, on kriteeriumid (a) ja (b) täidetud ning aruandekuupäeval pole vaja edasilükkunud tulumaksukohustist kajastada.

PUHASKASUM AKTSIA KOHTA

Tava puhaskasum aktsia kohta leitakse jagades aruandeaasta puhaskasumi perioodi keskmise emiteeritud lihtaktsiate arvuga.

Selleks, et leida lahustatud puhaskasum aktsia kohta, korrigeeritakse lihtaktsionäridele omistatavat puhaskasumit ja kaalutud keskmist olemasolevat aktsiate arvu kõikide potentsiaalsete lihtaktsiatega, millel on lahustav mõju. Kuna Kontsernil puuduvad finantsinstrumendid, mis võivad tulevikus lahustada puhaskasumit aktsia kohta, on tava puhaskasum ja lahustatud puhaskasum aktsia kohta võrdsed.

Kuna Kontserni aktsiad ei ole börsil noteeritud, siis on käesoleva majandusaasta aruande lisas 30 esitatud info vabatahtlik.

Lisa 39. Seni veel jõustumata standardid

Järgmised uued ja muudetud standardid kohalduvad pärast 1. jaanuari 2023 algavatele aruandeperioodidele ja lubatud on varasem rakendamine. Kontsern ei ole ühtki neist uutest ja muudetud standarditest ennetähtaegselt kasutusele võtnud ja tema hinnangul ei avalda need jõustudes Kontserni konsolideeritud raamatupidamise aruandele olulist mõju.

- „Kohustiste liigitamine lühi- või pikaajaliseks“ (IAS 1 muudatused);
- „Eritingimustega pikaajalised kohustised“ (IAS 1 muudatused);
- „Tarnijate rahastamise kokkulepped“ (IAS 7 ja IFRS 7 muudatused);
- „Rendikohustis müügi-tagasirenditehingutes“ (IFRS 16 muudatused);
- „Vahetatavuse puudumine“ (IAS 21 muudatused).

Ülejäänud uutel standarditel, tõlgendustel ja muudatustel, mis 31. detsembril 2023 lõppenud aruandeperioodile veel ei kohaldu, ei ole eeldatavasti olulist mõju Kontserni raamatupidamise aruandele. Kontsern kavatseb neid rakendada siis, kui need jõustuvad.

Lisa 40. Emaettevõtte põhjaruanded

Emaettevõtte konsolideerimata põhjaruanded on koostatud vastavalt Eesti Vabariigi raamatupidamise seadusele ja ei vasta emaettevõtte eraldiseisvatele finantsaruannetele IAS 27 „Konsolideerimata finantsaruanded“ mõistes.

Finantsseisundi aruanne

(miljonites eurodes)	31.12.2023	31.12.2022 korrigeeritud
Varad		
Nõuded keskpankadele	495,1	151,1
Nõuded pankadele	18,8	18,9
Õiglasel väärtuses läbi muu koondkasumi mõõdetavad võlaväärtpaberid	15,4	19,2
Nõuded klientidele	1 656,1	1 350,1
Nõuded tütarettevõtetele	36,4	36,6
Tütarettevõtete aktsiad ja osad	0,8	0,6
Materiaalne põhivara	6,9	3,0
Kinnisvarainvesteeringud	0,5	0,1
Immateriaalne põhivara	29,2	30,0
Tulumaksu varad	0,4	1,1
Muud varad	2,4	3,5
Varad kokku	2 262,0	1 614,2
Kohustised		
Klientide hoiused	1 937,4	1 367,8
Võlgnevused tütarettevõtetele	1,8	1,8
Allutatud võlakirjad	76,1	40,1
Tulumaksu kohustised	3,0	0,4
Muud kohustised	20,9	13,8
Kohustised kokku	2 039,2	1 423,9
Omakapital		
Aktsiakapital	8,0	8,0
Kohustuslik reservkapital	0,8	0,8
Muud reservid	0,3	0,2
Jaotamata kasum	213,7	181,3
Omakapital kokku	222,8	190,3
Kohustised ja omakapital kokku	2 262,0	1 614,2

Koondkasumiaruanne

(miljonites eurodes)	31.12.2023	31.12.2022 korrigeeritud
Intressitulu	143,2	97,5
Intressikulu	-42,5	-13,1
Neto intressitulu	100,7	84,4
Neto teenustasud	8,3	7,4
Kahjum õiglasel väärtusel läbi muu koondkasumi mõõdetud võlaväärtpaberite müügist	-0,1	-1,3
Netotulem õiglasel väärtusel muutustega läbi kasumiaruande mõõdetud finantsvaradest	8,9	1,6
Netotulem vahetuskursi erinevustest	0,1	-0,4
Netokasum finantsvaradelt	8,9	-0,1
Netokasum/-kahjum mittefinantsvara kajastamise lõpetamisest	-1,4	-0,1
Muud tegevustulud	1,1	0,8
Muud tegevuskulud	-5,4	-3,4
Neto tegevustulud kokku	112,2	89,0
Palgakulud	-24,0	-21,3
Halduskulud	-15,5	-17,6
Põhivara kulum ja väärtuse langus	-6,4	-3,4
Tegevuskulud kokku	-45,9	-42,3
Eraldiste kulu	0,4	-0,1
Kasum enne allahindluste kulu	66,7	46,6
Neto laenuõuete ja finantsinvesteeringute allahindlused	-20,9	-15,5
Kasum enne maksustamist	45,8	31,1
Tulumaks	-7,7	-3,5
Aruandeaasta kasum	38,1	27,6
Muu koondkasum/-kahjum	0,4	-0,5
Muu koondkasum, mida võib tulevikus ümber liigitada kasumisse või kahjumisse	0,4	-0,5
Välismaiste äriüksuste ümberarvestamise kursivahed	-0,1	0,4
Õiglasel väärtusel läbi muu koondkasumi mõõdetavate võlaväärtpaberite omakapitali kantud hindamise tulem	0,5	-0,9
Aruandeaasta koondkasum	38,5	27,1

Rahavoogude aruanne

(miljonites eurodes)	2023	2022
Rahavoog äritegevusest		
Laekunud intressid	136,3	90,8
Makstud intressid	-10,8	-7,7
Tasutud palga-, haldus- ja muud kulud	-49,3	-46,5
Muud laekunud tegevustulud ja teenustasud	9,5	12,0
Laekunud lootusetud nõuded ja portfelli müügist laekunud tasud	10,1	8,0
Laekunud muu vara eest	1,0	0,3
Väljaantud laenud	-787,4	-861,5
Laenude tagasilaekumised	472,7	395,7
Keskpankade kohustusliku reservi ja intressinõude muutus	-6,6	-4,4
Laekumised hoiustamisest	1 677,2	1 155,9
Makstud hoiuste lunastamisel	-1 133,2	-684,2
Makstud tulumaks	-4,8	-4,6
Valuutakursi muutuse mõju	-0,2	-
Rahavoog äritegevusest kokku	314,5	53,8
Rahavoog investeerimistegevusest		
Soetatud materiaalne ja immateriaalne põhivara	-5,4	-6,2
Makstud tütarettevõtjatesse investeringu eest	-0,2	-
Makstud väärtpaberite soetamisel	-	-7,7
Laekumised väärtpaberite lunastamisest	4,4	31,9
Rahavoog investeerimistegevusest kokku	-1,2	18,0
Rahavoog finantseerimistegevusest		
Laekumised võlakirjaemissioonist	36,2	25,0
Makstud võlakirjade intressid	-5,3	-1,2
Tagasimakstud laen keskpangale	-	-36,3
Makstud rendikohustiste põhiosa	-0,9	-0,6
Tasutud dividendid	-6,0	-6,0
Rahavoog finantseerimistegevusest kokku	24,0	-19,1
Valuutakursi muutuse mõju	-	-0,8
Raha ja selle ekvivalentide muutus	337,3	51,9
Raha ja selle ekvivalendid perioodi alguses	161,4	109,5
Raha ja selle ekvivalendid perioodi lõpus	498,7	161,4

Raha ja raha ekvivalendid

(miljonites eurodes)	31.12.2023	31.12.2022
Nõudmiseni- ja üleõhoiused krediidasutustes	18,8	18,9
Nõudmiseni- ja üleõhoiused keskpankades	475,2	141,5
Kohustusliku reservi ülejääk keskpankades	4,7	1,0
Kokku	498,7	161,4

Omakapitali muutuste aruanne

(miljonites eurodes)	Aksia- kapital	Kohustuslik reserv- kapital	Muud reservid	Jaota- mata kasum	Kokku
Saldo 01.01.2022	8,0	0,8	0,6	159,7	169,1
Aruandeaasta kasum, korrigeeritud	-	-	-	27,6	27,6
Muu koondkasum					
Valuutakursimuutuste reserv	-	-	0,4	-	0,4
Õiglasel väärtuses läbi muu koondkasumi mõõdetavate võlaväärt-paberite õiglase väärtuse muutus	-	-	-0,8	-	-0,8
Kokku muu koondkasum	-	-	-0,4	-	-0,4
Kokku aruandeaasta koondkasum	-	-	-0,4	27,6	27,2
Makstud dividendid	-	-	-	-6,0	-6
Tehingud omanikega kokku	-	-	-	-6,0	-6,0
Korrigeeritud saldo 31.12.2022	8,0	0,8	0,2	181,3	190,3
Saldo 01.01.2023	8,0	0,8	0,2	181,3	190,3
Aruandeaasta kasum	-	-	-	38,1	38,1
Muu koondkasum					
Valuutakursimuutuste reserv	-	-	-0,1	-	-0,1
Õiglasel väärtuses läbi muu koondkasumi mõõdetavate võlaväärt-paberite õiglase väärtuse muutus	-	-	0,5	-	0,5
Maa ja ehitiste ümberhindlus	-	-	-0,3	0,3	-
Kokku muu koondkasum	-	-	0,1	0,3	0,4
Kokku aruandeaasta koondkasum	-	-	0,1	38,4	38,5
Makstud dividendid	-	-	-	-6,0	-6,0
Tehingud omanikega kokku	-	-	-	-6,0	-6,0
Saldo 31.12.2023	8,0	0,8	0,3	213,7	222,8

	31.12.2023	31.12.2022 korrigeeritud
Konsolideerimata omakapital perioodi lõpus	222,8	190,3
Tütarettevõtete aktsiate ja osade:		
raamatupidamisväärtus (bilansilises väärtuses, soetusmaksumus)	-0,8	-0,6
raamatupidamisväärtus arvestatuna kapitaliosaluse meetodil	26,0	22,3
Korrigeeritud konsolideerimata omakapital perioodi lõpus	248,0	212,0

Juhatuses allkirjad majandusaasta aruandele

Juhatus on koostanud Bigbank AS-i 31. detsembril 2023 lõppenud majandusaasta tegevusaruande ja raamatupidamise aastaaruande.

Martin Länts

Juhatuses esimees

Mart Veskimägi

Juhatuses liige

Argo Kiltsmann

Juhatuses liige

Ingo Pöder

Juhatuses liige

Ken Kanarik

Juhatuses liige

28. veebruaril 2024 allkirjastatud digitaalselt

Sõltumatu vandeaudiitori aruanne

Bigbank AS-i aktsionäridele

Aruanne konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande auditi kohta

Arvamus

Oleme auditeerinud **Bigbank AS** ja selle tütarettevõtete (koos nimetatud *kontsern*) konsolideeritud raamatupidamise aastaaruannet, mis sisaldab konsolideeritud finantsseisundi aruannet seisuga 31. detsember 2023, konsolideeritud koondkasumiaruannet, konsolideeritud rahavoogude aruannet ja konsolideeritud omakapitali muutuste aruannet eeltoodud kuupäeval lõppenud aasta kohta ja konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande lisasid, mis sisaldavad olulist informatsiooni arvestuspõhimõtete kohta ning muud selgitavat informatsiooni.

Meie arvates kajastab eespool mainitud konsolideeritud raamatupidamise aastaaruanne kõigis olulistes osades õiglaselt kontserni konsolideeritud finantsseisundit seisuga 31. detsember 2023 ning sellel kuupäeval lõppenud majandusaasta konsolideeritud finantstulemust ja konsolideeritud rahavoogusid kooskõlas rahvusvaheliste finantsaruandluse standarditega, nagu Euroopa Liit on need vastu võtnud.

Arvamuse alus

Viisime auditi läbi kooskõlas rahvusvaheliste auditeerimise standarditega (Eesti). Meie kohustusi vastavalt nendele standarditele kirjeldatakse täiendavalt meie aruande osas „Vandeaudiitori kohustused seoses konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande auditiga“. Me oleme kontsernist sõltumatud kooskõlas kutseliste arvestusekspertide eetikakoodeksiga (Eesti) (sh sõltumatuse standardid), ja oleme täitnud oma muud eetikaalased kohustused vastavalt nendele nõuetele. Me usume, et auditi tõendusmaterjal, mille oleme hankinud, on piisav ja asjakohane aluse andmiseks meie arvamusele.

Peamised auditi asjaolud

Peamised auditi asjaolud on asjaolud, mis olid meie kutsealase otsustuse kohaselt käesoleva perioodi konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande auditi seisukohast kõige märkimisväärsamad. Neid asjaolusid käsitlesime konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande kui terviku auditi kontekstis ja selle kohta arvamuse kujundamisel ning me ei esita nende asjaolude kohta eraldi arvamust.

Klientidele antud laenude allahindlus

Vaata konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande lisa 3 „Olulised juhtkonnapoolsed otsused ja hinnangud“, lisa 5 „Riski- ja kapitalijuhtimine“, lisa 9 „Nõuded klientidele“, lisa 10 „Laenuõuete allahindlused“ ja lisa 38 „Peamised arvestuspõhimõtted“.

Peamine auditi asjaolu	Kuidas seda asjaolu auditis käsitleti
<p>Seisuga 31. detsember 2023 moodustasid korrigeeritud soetusmaksumuses kajastatud laenud ja nõuded klientidele kokku 1 621 miljonit eurot ning nendega seotud allahindlused kokku 35 miljonit eurot.</p> <p>Laenude allahindlus on hinnanguline valdkond, kuna krediitkajumite ulatuse kindlakstegemisel toetutakse sedavõrd suures ulatuses juhtkonna hinnangutele, mis sõltuvad kõnealuste laenuõuetega seotud krediidiriskist. Juhtkond kasutab olulisi hinnanguid kaalumaks erinevaid majandus-stsenaariumeid ning nende realiseerumise tõenäosust.</p> <p>Erinevate modelleerimismeetodite ja eelduste kasutamine eeldatava krediitkajumi (ECL) leidmisel võib anda tulemuseks väga erineva suurusega hinnangu allahindluse osas. Kõnealused mudelid nõuavad juhtkonnalt oluliste hinnangute tegemist sobiva segmenteerimise, krediidiriski osas oluliste muutuste tuvastamise ja tulevikku vaatavate sisendite kasutamise kohta ning täiendavate muutujate rakendamist, et analüüsida ka neid asjaolusid, mida mudelitega katta ei õnnestu.</p> <p>Kontsern rakendab krediitkajumite arvutamiseks IFRS 9 kohast eeldatava krediitkajumi mudelit. Kontserni allahindluse kajastamise põhimõtted on avalikustatud konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande lisa 38 „Peamised arvestuspõhimõtted“ osas „Finantsvarade allahindluse meetoodika“. Olulisemad raamatupidamislikud hinnangud ja otsused on toodud konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande lisa 3 „Olulised juhtkonnapoolsed otsused ja hinnangud“.</p> <p>Kuna eeldatava krediitkajumi leidmine on sedavõrd keerukas ja hinnanguline, peame klientidele antud laenude allahindlust üheks auditi peamiseks asjaoluks.</p>	<p>Meie auditi protseduurid selles valdkonnas hõlmasid muuhulgas järgnevat:</p> <p>Hindasime, kas kontserni arvestuspõhimõtted ja rakendatud metodoloogia klientidele antud laenude ja nõuete väärtuse languse osas on kooskõlas IFRS 9 nõuetega. Kaasasime KPMG IFRS 9 spetsialiste hindamaks põhimõtete vastavust IFRS 9 nõuetele.</p> <p>Omandasime arusaama laenude väljastamise, kajastamise ning allahindamisega seotud protsessidest ning tuvastasime nendega seonduvad kontrollimehhanismid. Testisime olulisemaid sisekontrolle ning viisime läbi analüütilised protseduurid. Samuti testisime laenulepingute ja laenusüsteemis kajastatava info vastavust, veendumaks krediitkajumi mudelites kasutatud sisendite korrektsuses.</p> <p>Viisime läbi detailsed auditi protseduurid järgmistes valdkondades:</p> <ul style="list-style-type: none"> • ECL arvutussüsteemis kasutatud alusandmete täielikkus ja korrektsus; • IFRS 9 metodoloogiast tulenevate oluliste sisendite korrektne kasutamine ECL arvutussüsteemis; • 12 kuu ja kogu eluea ECL arvutuste korrektsus ning vastavus IFRS 9 metodoloogiale ECL arvutussüsteemis; • diskonteerimise korrektsus ECL mudelis; • laenude etappidesse määramisel kasutatud alusandmete korrektsus ja täielikkus; • olulise krediidiriski suurenemise kriteeriumite korrektne rakendamine; • krediidireitingute sisemine määramine, mis on sisendiks ettevõttelaenude ECL mudelile; • ECL mudeli sisendiks oleva tagatise käsitleva informatsiooni ja nende väärtuste õigsus laenusüsteemis. <p>Hindasime oluliste ECL mudeli sisenditeks olevate juhtkonnapoolsete hinnangute mõistlikkust, nagu näiteks hinnangud erinevate stsenaariumite osakaalude kohta, laenuportfelli hetke makseviituse tõenäosus, olulise krediidiriski suurenemise kriteeriumite määratlemine, oluliste makromajanduslike prognooside kasutamine erinevate makromajanduslike stsenaariumite korral.</p> <p>Hindasime konsolideeritud raamatupidamise aastaaruandes avalikustatud informatsiooni asjakohasust.</p>

Meie sõltumatu vandeaudiitori aruande käesolev versioon on PDF-versioon originaalist, mis koostati xhtml formaadis ja esitati Nasdaq Tallinnale koos konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande originaalversiooniga. Tehtud on kõik võimalik, et PDF-versioon oleks originaali täpne esitus, välja arvatud xbrl-sildid, kuid kõigis teabe, seisukohtade või arvamuste tõlgendamise küsimustes on meie aruande algversioon selle PDF-versiooni suhtes ülimalislik.

Muu informatsioon

Juhatus vastutab muu informatsiooni eest. Muu informatsioon hõlmab Bigbank kontserni lühituvustust, juhatuse esimehe pöördumist, tegevusaruannet, sotsiaalse vastutuse ja jätkusuutlikkuse aruannet ning ühingujuhtimise aruannet, kuid ei hõlma konsolideeritud raamatupidamise aastaaruannet ega meie vandeaudiitori aruannet.

Meie arvamus konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande kohta ei hõlma muud informatsiooni ja me ei esita selle kohta mitte mingis vormis kindlustandvat järeldust.

Seoses konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande auditiga on meil kohustus lugeda muud informatsiooni ja kaaluda seejuures, kas see lahkneb oluliselt konsolideeritud raamatupidamise aastaaruandest või teadmistest, mille auditi käigus omandasime, või kas see näib olevat muul viisil oluliselt väärkajastatud. Lisaks on meie kohustus avaldada, kas tegevusaruandes esitatud informatsioon on vastavuses kohalduvate seaduses sätestatud nõuetega.

Kui me teeme oma töö alusel järelduse, et muu informatsioon on oluliselt väärkajastatud, siis oleme kohustatud sellest asjaolust teavitama. Meil ei ole sellega seoses millestki teavitada ning avaldame, et tegevusaruandes esitatud informatsioon on olulises osas kooskõlas konsolideeritud raamatupidamise aastaaruandega ning kohalduvate seaduses sätestatud nõuetega.

Juhatus ja nende, kelle ülesandeks on valitsemine, kohustused seoses konsolideeritud raamatupidamise aastaaruandega

Juhatus vastutab konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande koostamise ja õiglase esitamise eest kooskõlas rahvusvaheliste finantsaruandluse standarditega, nagu Euroopa Liit on need vastu võtnud, ja sellise sisekontrolli eest, mida juhatus peab vajalikuks, et oleks võimalik koostada pettusest või veast tuleneva olulise väärkajastamiseta konsolideeritud raamatupidamise aastaaruanne.

Konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande koostamisel on juhatus kohustatud hindama, kas kontsern suudab oma tegevust jätkata, esitama infot tegevuse jätkuvusega seotud asjaolude kohta, kui see on asjakohane, ja kasutama arvestuses tegevuse jätkuvuse alusprintsipi, välja arvatud juhul, kui juhatus kavatses kontserni likvideerida või selle tegevuse lõpetada või kui tal puudub sellele realistlik alternatiiv.

Need, kelle ülesandeks on valitsemine, vastutavad kontserni finantsaruandlusprotsessi järelevalve eest.

Vandeaudiitori kohustused seoses konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande auditiga

Meie eesmärk on saada põhjendatud kindlus selle kohta, kas konsolideeritud raamatupidamise aastaaruanne tervikuna on pettusest või veast tuleneva olulise väärkajastamiseta ja anda välja vandeaudiitori aruanne, mis sisaldab meie arvamust. Põhjendatud kindlus on kõrgetasemeline kindlus, kuid see ei taga, et olulise väärkajastamise esinemisel see kooskõlas rahvusvaheliste auditeerimise standarditega (Eesti) teostatud auditi käigus alati avastatakse. Väärkajastamised võivad tuleneda pettusest või veast ja neid peetakse oluliseks siis, kui võib põhjendatult eeldada, et need võivad üksikult või koos mõjutada majanduslikke otsuseid, mida kasutajad konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande alusel teevad.

Rahvusvaheliste auditeerimise standardite (Eesti) kohase auditi käigus kasutame kutsealast otsustust ja säilitame kutsealase skeptitsismi kogu auditi vältel. Lisaks:

- teeme kindlaks konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande pettusest või veast tuleneva olulise väärkajastamise riskid ja hindame neid, kavandame riskidele vastavad auditiprotseduurid ja teostame neid ning hangime piisava ja asjakohase auditi tõendusmaterjali, mis on aluseks meie arvamusele. Pettusest tuleneva olulise väärkajastamise mitteavastamise risk on suurem kui veast tuleneva väärkajastamise puhul, sest pettus võib tähendada salakokkulepet, võltsimist, informatsiooni tahtlikku esitamata jätmist või vääresitust või sisekontrolli eiramist;
- omandame arusaamise auditi jaoks asjakohasest sisekontrollist, et kavandada antud tingimustes asjakohaseid auditiprotseduure, kuid mitte selleks, et avaldada arvamust kontserni sisekontrolli tulemuslikkuse kohta;
- hindame kasutatud arvestuspõhimõtete asjakohasust ning juhatuse raamatupidamishinnangute ja nende kohta avalikustatud informatsiooni põhjendatust;
- teeme järelduse selle kohta, kas arvestuses tegevuse jätkuvuse alusprintsipi kasutamine juhatuse poolt on asjakohane ja kas hangitud auditi tõendusmaterjali põhjal esineb sündmustest või tingimustest tulenevat olulist ebakindlust, mis võib tekitada märkimisväärset kahtlust kontserni jätkuva tegutsemise suhtes. Kui järeldame, et eksisteerib oluline

Meie sõltumatu vandeaudiitori aruande käesolev versioon on PDF-versioon originaalist, mis koostati xhtml formaadis ja esitati Nasdaq Tallinnale koos konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande originaalversiooniga. Tehtud on kõik võimalik, et PDF-versioon oleks originaali täpne esitus, välja arvatud xbrl-sildid, kuid kõigis teabe, seisukohtade või arvamuste tõlgendamise küsimustes on meie aruande algversioon selle PDF-versiooni suhtes ülimalislik.

ebakindlus, siis oleme kohustatud juhtima vandeaudiitori aruandes tähelepanu konsolideeritud raamatupidamise aastaaruandes selle kohta avalikustatud informatsioonile või kui avalikustatud informatsioon on ebapiisav, siis modifitseerima oma arvamust. Meie järeldused põhinevad kuni vandeaudiitori aruande kuupäevani hangitud auditi tõendusmaterjalil. Tulevased sündmused või tingimused võivad põhjustada seda, et kontsern ei jätkka oma tegevust;

- hindame konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande üldist esitusviisi, struktuuri ja sisu, sealhulgas avalikustatud informatsiooni, ning seda, kas konsolideeritud raamatupidamise aastaaruanne esitab selle aluseks olevaid tehinguid ja sündmusi õiglasel viisil;
- hangime kontserni majandusüksuste või äritegevuse finantsinformatsiooni kohta piisavalt asjakohast tõendusmaterjali, et avaldada arvamust kontserni konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande kohta. Vastutame kontserni auditi juhtimise, järelevalve ja teostamise eest. Oleme ainuvastutavad oma auditiarvamuse eest.

Vahetame informatsiooni nendega, kelle ülesandeks on valitsemine, muuhulgas auditi planeeritud ulatuse ja ajastuse ning märkimisväärsede auditi tähelepanekute, kaasa arvatud auditi käigus tuvastatud märkimisväärsede sisekontrolli puuduste kohta.

Esitame neile, kelle ülesandeks on valitsemine, avalduse, milles kinnitame, et oleme järginud sõltumatust puudutavaid eetikanõudeid, ning edastame neile informatsiooni kõikide suhete ja muude asjaolude kohta, mille puhul võib põhjendatult arvata, et need kahjustavad meie sõltumatust ja, juhul kui see on asjakohane, informatsiooni vastavate kaitsemehhanismide kohta.

Neile, kelle ülesandeks on valitsemine, esitatud asjaolude seast määratleme need, mis olid käesoleva perioodi konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande auditi seisukohast kõige märkimisväärsamad ja on seega peamised auditi asjaolud. Kirjeldame neid asjaolusid vandeaudiitori aruandes, välja arvatud juhul, kui seaduse või regulatsiooni kohaselt on keelatud mõne asjaolu kohta informatsiooni avalikustada või kui me äärmiselt erandlikel juhtudel otsustame, et mõne asjaolu kohta ei tohiks meie aruandes informatsiooni avaldada, sest võib põhjendatult eeldada, et avaldamise kahjulikud tagajärjed kaaluvad üles avalikes huvides avaldamisest tõusva kasu.

Aruanne muude seadusest tulenevate ja regulatiivsete nõuete kohta

Aruanne konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande iXBRL-vormingus elektrooniliste märgendite vastavuse kohta Euroopa ühtse elektroonilise aruandevormingu regulatiivsete tehniliste standardite (ESEF RTS) nõuetele

Oleme teostanud põhjendatud kindlust andva töövõtu konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande iXBRL-vormingus elektrooniliste märgendite osas, mis sisalduvad Bigbank AS koostatud digitaalsetes andmefailides nimega 5493007SWCCN9S3J2748-2023-12-31-et.zip.

Juhatus kohustused seoses digitaalsete andmefailide koostamisega vastavalt ESEF RTS-i nõuetele

Juhatus vastutab digitaalsete andmefailide koostamise eest vastavalt ESEF RTS-i nõuetele. See vastutus hõlmab:

- asjakohaste iXBRL-märgendite valimist ja rakendamist, kasutades vajadusel otsustust;
- digitaalse teabe ja inimloetavas vormingus esitatud konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande vastavuse tagamist;
- ESEF RTS-i kohaldamisega seotud sisekontrollide kavandamist, rakendamist ja alalhoidmist.

Vandeaudiitori kohustus

Meie kohustuseks on avaldada kogutud tõendusmaterjali põhjal arvamust selle kohta, kas konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande elektrooniline märgistamine vastab olulises osas ESEF-i regulatiivsetele tehnilistele standarditele (ESEF RTS).

Me rakendame rahvusvahelist kvaliteedijuhtimise standardit (Eesti) 1 ja sellest tulenevalt oleme kehtestanud mitmekülgse kvaliteedikontrollisüsteemi, mis sisaldab dokumenteeritud poliitikaid ja protseduure vastavuse osas eetikanõuetele, kutsestandarditele ning rakendatavatest seadustest ja regulatsioonidest tulenevatele nõuetele.

Me oleme Bigbank AS-ist sõltumatud kooskõlas kutseliste arvestusekspertide eetikakoodeksiga (Eesti) (sh sõltumatuse standardid) ja oleme täitnud oma muud eetikaalased kohustused vastavalt nendele nõuetele.

Meie sõltumatu vandeaudiitori aruande käesolev versioon on PDF-versioon originaalst, mis koostati xhtml formaadis ja esitati Nasdaq Tallinnale koos konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande originaalversiooniga. Tehtud on kõik võimalik, et PDF-versioon oleks originaali täpne esitus, välja arvatud xbrl-sildid, kuid kõigis teabe, seisukohtade või arvamuste tõlgendamise küsimustes on meie aruande algversioon selle PDF-versiooni suhtes ülimuslik.

Viisime läbi põhjendatud kindlust andva töövõtu vastavalt rahvusvahelisele kindlustandvate teenuste standardile (Eesti) 3000 (muudetud) „Kindlustandvad teenused, mis on muud kui möödunud perioodide finantsinformatsiooni auditid või ülevaatused“ (ISAE (EE) 3000 (muudetud)).

Standardi ISAE (EE) 3000 (muudetud) kohane põhjendatud kindlust andev töövõtt hõlmab protseduuride läbiviimist, et koguda tõendusmaterjali vastavuse kohta ESEF RTS-iga. Protseuuride olemuse, ajastuse ja ulatuse valik sõltub vandeaudiitori otsustest, sealhulgas hinnangust ESEF RTS-i nõuetest pettuse või vea tõttu olulise kõrvalekaldumise riski kohta. Põhjendatud kindlust andev töövõtt sisaldab:

- arusaamise omandamist märgistamisest ja ESEF RTS-ist, sealhulgas töövõtuga hõlmatud märgistamisprotsessi suhtes rakendatud sisekontrollidest;
- märgistatud andmete võrdlemist auditeeritud konsolideeritud raamatupidamise aruandega seisuga 31. detsember 2023;
- konsolideeritud raamatupidamise aruande märgistamise täielikkuse hindamist;
- aruandva üksuse poolt ESEF-i põhitaksonoomiast valitud iXBRL-elementide ja sobiva põhitaksonoomia elemendi puudumisel laiendtaksonoomia elemendi loomise asjakohasuse hindamist;
- aruandva üksuse poolt kasutatud laiendtaksonoomia elementide kinnistamist põhitaksonoomia elementide külge.

Usume, et meie hangitud tõendusmaterjal on piisav ja asjakohane, et olla aluseks meie arvamusele.

Meie arvates on Bigbank AS 31. detsembril 2023 lõppenud majandusaasta aastaaruandes sisalduv konsolideeritud raamatupidamise aastaaruanne andmekogumis nimega 5493007SWCCN9S3J2748-2023-12-31-et.zip märgistatud kooskõlas ESEF-i regulatiivsete tehniliste standarditega (ESEF RTS).

Muud audiitori aruande nõuded tulenevalt Euroopa Parlamendi ja Nõukogu määrusest (EL) nr 537/2014

Need, kelle ülesandeks on valitsemine, määrasid meid 27. detsembril 2022 auditeerima Bigbank AS seisuga 31. detsember 2023 lõppeva majandusaasta konsolideeritud raamatupidamise aastaaruannet. Audiitorteenust oleme osutanud katkematult neli aastat ja see hõlmab perioode, mis lõppesid 31. detsember 2020 kuni 31. detsember 2023.

Me kinnitame, et:

- meie auditiarvamus on kooskõlas kontserni auditikomiteele esitatud täiendava aruandega;
- me ei ole osutanud kontsernile keelatud auditiväliseid teenuseid, millele on viidatud määruse (EL) nr 537/2014 artikli 5 lõikes 1. Me olime auditi tegemisel auditeeritavast üksusest sõltumatud.

Tallinn, 28. veebruar 2024

(digitaalselt allkirjastatud)

Eero Kaup

Vandeaudiitori number 459

KPMG Baltics OÜ

Audiitorettevõtja tegevusluba nr 17

KPMG Baltics OÜ

Narva mnt 5

Tallinn 10117

Estonia

Tel +372 626 8700

www.kpmg.ee

Meie sõltumatu vandeaudiitori aruande käesolev versioon on PDF-versioon originaalist, mis koostati xhtml formaadis ja esitati Nasdaq Tallinnale koos konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande originaalversiooniga. Tehtud on kõik võimalik, et PDF-versioon oleks originaali täpne esitus, välja arvatud xbrl-sildid, kuid kõigis teabe, seisukohtade või arvamuste tõlgendamise küsimustes on meie aruande algversioon selle PDF-versiooni suhtes ülimuslik.

Kasumi jaotamise ettepanek

Bigbank AS-i konsolideeritud jaotamata kasum on 31. detsembri 2023 seisuga:

Eelmiste perioodide jaotamata kasum 31.12.2023 seisuga	196,6 mln eurot
2023. aasta puhaskasum	40,8 mln eurot
Kokku jaotamata puhaskasum 31.12.2023 seisuga	237,4 mln eurot

Bigbank AS-i juhatus teeb aktsionäride üldkoosolekule ettepaneku jaotada 31. detsembril 2023 lõppenud majandusaasta kasum alljärgnevalt:

1. dividende maksta (100,00 eurot aktsia kohta)	8,0 mln eurot
2. eelmiste perioodide jaotamata kasumi koosseisu suunata	32,8 mln eurot
Jaotamata kasumi jääk peale kasumi jaotamist on	229,4 mln eurot.

28. veebruaril 2024

Tulude jaotus EMTAK tegevusala järgi

Tegevusala	EMTAK kood	2023 (miljonites eurodes)
Konsolideeritud tulud		
Krediidiasutused (pangad)	64191	150,6
Enda või renditud kinnisvara üürileandmine ja käitus	68201	3,5
Kokku		154,1
Konsolideerimata tulud		
Krediidiasutused (pangad)	64191	152,9
Kokku		152,9

Liisi Zingel
Bürospetsialist